

غزليات

بسم الله الرحمن الرحيم

(الف)

صورتگر چه بنه صورت په ديوال ساز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا
سترگی ورخی پوزه نور کښيردی په مخ کښ
يو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوړونه
بند په بند د لاسو گوتی و بله کښيردی
که خوګ زر کتابه وکښی له دې بابه
هر ويښته چی په صورت باندی لیده شي
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د خان په معرفت ئی سرفراز کا

اورنگزيب چه آرایش د تخت او تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي
زه غمجن په عيد په جشن خبر نه شوم
اوبه سترگو لره لارې اور د زړه شو
چه په رگ می گئی کښيردی رنگ ئی زير شي
جدائی د ما په زړه کا هسی چاری
دوه مین چه په هواد و بله بیل شي
خما اوبی د کوگل په جوش پیدا دی
هر ناوک چه د قضا له شسته خيژی
زمانه د خه شحال زه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا
ندارچی چه ورته گوری حیرانیری
عارفان د سر په سترگو گئی کښيردی
دا عالم لکه طفلان ورته ښکاریری
همیشه خوښی د چا ده، د هغه ده
د هغه په وفا څه خوښی خوشحاله
چه وفا درسره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغنی ښه سرایت کا
شیخ د کنج د صومعی زه به گلگشت کړم
گدایانو لره غم د گیلپی ډیر دی
د وفا مهر کرم به ئی لا څه وی
په مانی ئی هم خوشحال شم هم دلگیر شم
په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
د بهار گلونه ما ته هدایت کا
بادشاهان دی غم د ملک و ولایت کا
په جفا کښ چه دا هونیره عنایت کا
لکه خوګ چه له چا شکر و شکایت کا

دا د ما د بخت اثر نه دی نو څه دی
 په دا بڼه کښې څرگند شراب خرڅیږی
 له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
 محتسب د باده نوشو رعایت کا
 که د کښلیو^۱ د دیدن مینه گناه ده
 سکه خوشحال خټک درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا
 بادشاهی د بحر و برده که باور کړې
 ډیر هوبنیار ماهی مرغونه طمع بند کا
 قناعت د که په خشک و تر خورسند کا
 چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
 کله کله له دریابه سر بلند کا
 خلق واره داند وه په دریاب ډوب دی
 درویش بحره خوښی غم د هغو دی
 هوبنیارانو څخه ډیری اندیښنی دی
 چه په شمار د زرو ناست دی چون و چند کا
 چه ملنگ د مسلې، هغه انند^۲ کا
 و نور چا و ته به څه و ته څه وایی
 و خپل ځان و ته خوشحال خټک دا پند کا

په عاشق باندی غوغا غماز پدول^۳ کا
 ارسطو تر افلاتون بڼه و سکندر ته
 خو می زړه په بیغمی پسی درومی
 دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم
 آشنایی لکه بڼه تول^۴ چه ورته اش^۵ کړی
 یو ښکاره د قیامت علامت دا دی
 دریغه یو هسی پیدا شی چه په عشق کښ
 زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق
 ځما دوې ستررگی و لاری ته څلور شوې
 چه گندی وی چه د وصال په خوښی خوښ شی
 چه خوشحال په جدائی کښ ډیر نول^۶ کا

په اختر په جمعه څه غرض زما
 هغه وخت د ما اختر د ما جمعه ده
 عاشقان د عشق له کاره انکار نه کا
 د یاری لایق نه دی رنگ ئې ورک شه
 د رښتینی^۸ یاری لافی ډیر عالم کا
 زه مجنون یم سر نیولی په صحرا
 چه دیدار راته ښکاره کا د لیل
 فاسقان به پخپل زړه کښ لری غلا
 چه ئې نه وی په یاری کښ وفا
 ولی ما پکښ و نه لیدل رشتیا

-
۱. ښکلیو.
 ۲. عیش.
 ۳. بیهوده.
 ۴. یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.
 ۵. کښت.
 ۶. په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.
 ۷. غم، ویر.
 ۸. رښتینی.

هی توبه د عشق د پتو سرو لمبو نه
 په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی
 نه په پنډ لویری له هر کانی بخری
 نه وابنه نه ئی لرگی لگی په تا
 په لیدل په ارویدل شی را پیدا
 دی سوخته سره بکر آری سودا
 دا رنگینی معنی چیری دی خوشحاله
 چه را درومی لکه گل په بیاض ستا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته عَمَّا^۲
 څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئې
 که کل جهان خوبا شی په هر لوری محبوبا شی
 په هونبره ډیر مقتول ته لا هیخ نه ئې ملوله
 چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه
 خو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم
 که لوی دی که هلک دی دواړه ستا په نعره^۳ ورک دی
 د سبر ونه گوره په زمان شی نامنظوره
 زه خو د ژوندی کرم که دروغ کړې که رشتیا
 که دا عیب د نه وی په زړه سخته ئې بلا
 عجب که لا پیدا شی یوه تا غندی زیبا
 که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
 که خس را عنایت کړې هم په گل نیولی ما
 چه تل ئې سل سل زړونه په هر تار دی مبتلا
 په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دی په تا
 چه و خوځې په باغ کښ ته په دا قدر و بلا
 نسیه جنت سبا دی، د زاهد دی د ملا دی
 په لاس جنت موندلی نن خوشحال دی ستا لقا

تل که دادی د خوبی طمطراق ستا
 نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!
 دواړه شونډی د تریاق زلفی ښامار دی
 لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دی
 د بازبو د موندلی یم غلوه می
 ټه خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړې
 لکه تل وه همیشه په هغه شان دی
 لکه باد د صبا راشی گذر کا
 نور د لاس له ځانه پری وینځی عشاق ستا
 چه په هر لوری ثنا وائی آفاق ستا
 جار وتلی دا ماران دی تر تریاق ستا
 په شکیب کښ به په څو پائی مشتاق ستا
 د هلک غندی رشتیا گڼم مزاق ستا
 که قدم د چا په سر کښیږدی براق ستا
 هیخ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
 ما خوشحال چه آزمیلی دی میثاق ستا

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
 رنگ ئې د سړی و اما خوی د ښاپیریو
 راغلام په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
 ډیری لری نخښی^۴ د صورت د زیبایی
 دنکه^۵ تازه کنکه^۶ قد عرعره مو کمره
 غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
 شوخه غمزه گره خنده رویه خود آرا
 تن ئې لکه سیم و په زړه سخته سنگ خارا
 کوی په کوی جار وزم پسې غواړم بخارا
 څخو درته وایم یو څو نخښی آشکارا
 ښه ئې تر گلونو د گلابو عذارا
 تور بانو ناوک په دواړو سترگو خونخوارا

۱. بکری.
۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
۳. په لوری.
۴. ښی.
۵. د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لوړ قد اوجگ راغلی ده.
۶. خربه پیغله.

پوزہ ئی غنچہ وہ د زنبق سیب سپینہ زن ئی
 ہار د جواہرو دوه لہری د مرغلرو
 وارہ ئی د تن جامی گلگونی زرنکاری
 بیا ہسی مدد کرہ چہ خوشحال سرہ د تل کر
 بختہ! د دی ورکی سراغ نخبنہ^۱ و مارا

خان ئی سر تر پایہ جور کر بیا بلا کا
 معشوقی تہ چہ ئی ہونبرہ حسن ورکر
 پہ ہر خای چہ خو محبوبہ^۲ سرہ کببینی
 دوه مین کہ سرہ ہر خو، مرور وی
 تور بانو ئی تور توبری دی را خرخیبری
 خو د شاہ پہ کببلی مخ باندی خالونہ
 ہمگی ئی ستا لہ مخہ گفتگوی شی
 پہ خیر خیر ئی مخ تہ مہ گورہ خوشحالہ
 پہ خاطر بہ دی اور لمبی والا کا

خہ عجب دلخوا دی دا صہبا
 د غنچہ خندا محالہ پہ چمن دہ
 مصلحت ئی د بلبل پہ کار کبب دا و
 د بلبلی قدر زدہ کرہ ای گلہ!
 چہ علاج ئی وابستہ پخپل مطلوب دی
 چہ ساقی ئی راکوی پہ مرحبا
 کہ نسیم پر گذر نہ کری ہر سبا
 چہ صبا کر د غنچہ کمیس قبا
 کہ ہر خو ئی پہ دا خپل حسن زیبا
 د عاشق لہ رنخہ خہ زدہ اطبا
 بی د یار د زیبا مخ گمان مکرہ
 چہ خوشحال بہ پہ بل مخ شی شکبیا

چہ یار مہر وفا نکاندی خوک خہ کا
 د جہود بہ ہم زپہ سوی را باندی وش
 ما وی زپہ ئی گندی نرم پہ ژرا کریم
 کہ وصال ئی پہ دنیا لہ عمرہ خور وی
 چہ بی جور و جفا نکاندی خوک خہ کا
 چہ یار رحم پہ ما نکاندی خوک خہ کا
 چہ اثر پر ژرا نکاندی خوک خہ کا
 چہ تل عمر وفا نکاندی خوک خہ کا
 حال د ہیخ لہ یارہ پت نہ دی خوشحالہ
 عنایت چہ پہ تا کاندی خوک خہ کا

چہ پہ ما باندی ئی زپہ سیخی تپاک کا
 ما پخپلہ ملامت وتہ خان ساز کر
 کہ د خضر پہ چشمہ باندی می کور شی
 چہ بقا ئی پہ چمن کبب یوہ ورخ وی
 الحذر چیری بہ خان د اور خوراک کا
 عالم عالم دی پہ ما سل خلہ بلغاک کا
 د فراق اندوہ بہ ہور تہ ما ہلاک کا
 لالہ خککہ د کمیس گریبان چاک کا

۱. نبنہ.

۲. محبوبی.

۳. پخولا.

۴. دا بدلہ پہ چاپی نسخہ کبب نستہ.

دَ اسمان له عاشقانو سره کست دی
 هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
 ترې به سل رنگه گلونه شگفته شی
 هر سپری چه خاکساری واخلي ځان خاک کا
 زه خوشحال په هغه چا پوری حیران یم
 چه له یاره نه جدا شی په څو ژواک کا

چه دَ پلار سره دروغ نفاق خلاف کا
 گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دی
 نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم
 دا واره غرونه لا هیڅ ندی راضی یم
 حال دَ خپل زوی ئې خپل پلار وته معلوم دی
 نه به ده غندی دروغ دروغجن وائی
 هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ
 په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم
 چه می هسی تربیت دَ نا خلف کړ
 په ژوندون په ئې ارمان وزی له دله
 زمانه که دَ خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بې وفا
 دَ غرض یاری هیڅ یاری نه دی
 که کاته دی که لیده که ارویده دی
 چه په چا باندی مین شوې قبلوه ئې
 که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شی
 له ما خوار سره څو قاف او هې وری کړې
 دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
 و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا
 و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
 که یاران دی خو اخوان دی دَ صفا
 دا دَ ښو یارانو واره دی شفا
 سل نازونه سل ناسازی سل جفا
 لا په دا د عاشق نه وی اکتفا
 جگی جگی څه خو لا وطی وفا^۲

خوک چه مخ کا په مذهب دَ خپل مولا
 خوک چه مخ په لمو روان شې خو دی گوری
 درویشان که اشارت وکا و غره ته
 کیمیا کیمیا یادیری په جهان کښ
 که دَ تخت دپاسه ناست وی صاحبی کا
 خیری زنگ ورځنی نن دی چا وللی
 مړه و ده وته ژوندی وی ژوندی مړه وی
 مگر چیری دَ درویش په مهر یاد شی
 چه خوشحال ئې کړ دا هسی بینوا
 دَ هغو په خدمت ودري دنیا
 چه سایه ورپسې درومی په قفا
 دَ غره کانې به هم شی لکه طلا چه کیمیا
 کیمیا څه ده ښه نظر دَ اولیا
 دَ درویش په زړه کښ هیڅ نه وی هوا
 دَ درویش جامه له ځایه^۳ ده صفا
 دَ درویش هونبره قوت دی د دعا

۱. ځان.

۲. ق،ه،ر: قهر.

۳. ل،ط،ف: لطف.

۴. ځانه.

چه خپل خوی شی په جهان بد خواه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوی شی
کاینی لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده
چه بادشاه ئې ستمگر شی خلق خوار شی
زه که سل حيله وفا کړم یار جفا کا
د جمشید او د سکندر فلک پرې نښوې
د خپل خوی دی نه چه دی تباہ د چا
بد دی نشی یو زمان همراه د چا
چه ئې نه بیژنې ته گناه د چا
خدای دی نکا ستمگر بادشاه د چا
بخت دی نشی په دنیا سیاه د چا
پرې به نبردی همیشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شی گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په خان مین کا^۱
زړه بویه چه خوی ئې د بورا یا د بلبل وی
وسیخی په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وی
ډیر په باغ کښ گډ شی خوک خالی وزی له باغه
ما ئې چه مزه د خورو شنډو ده موندلی
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلی خونې
سترگو ته ئې وگوره خه خښی توری زلفی
هر چرته چه گزری لکه سرو سمه درومی
سحر دی که دم دی که خه نوری فتنې فن کا
درومی کرزی غواړی خو په گل باندي وطن کا
وتښتی له اوره خان پخپله دروغجن کا
خوک ئې میوه وخورى په گلونو ډک دامن کا
ناست وم که ولاړ وم زړه می هرکله من من^۲ کا
هر کالی لیدلی فراغت ئې دزدیدن کا
خر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه کښینی هغه خای لکه گلشن کا
تن ئې آزاریری په کمیس د سری^۳ صافو
گل د چنډی بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه می ولیدې دا توری سترگی ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دی
لکه وژغوری کبلی په مرغزار کښ
لکه پټ سپاره د جنگ نیزه په غاړه
چه دی هسی و هر در وته ولاړ کړ
لکه خوک په میو مست شی هسی شم
که شیخان که زاهدان که عابدان دی
زه به نکړمه هیر نوری^۴ سترگی ستا
یا د تور هوسی که گوری سترگی ستا
د خواره وربل تر سیوری سترگی ستا
دا اورده بانو پرې پوری سترگی ستا
د عاشق دی اور په کوری سترگی ستا
زه چه ووینم میخوری سترگی ستا
د هر چا د زړونو چوری^۵ سترگی ستا
چه دی غوښت هغه دیدن دی ورته گوره
که خوشحال ندی^۶ کوری سترگی ستا

چه می ښکته پورته اوبښکی تگ و پو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم
د خپل یار په طلب گرخی جستجو کا
گوندى ما د خپلو سپیو سره تو کا

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
۲. د اغزو خواره.
۳. یو ډول کالی.
۴. نور هیری.
۵. غلې.
۶. نه وی.

هر چه ستا په کنبلی مخ باندی مین دی
 که زه ورو وایم خبری گرم می مه کړه
 ستا له غمه چه و چا و ته ویل کړم
 په هر ځای چی درې څلور و بله ناست وی
 پادشاهان یې ارزومند د نندارې دی
 د گلونو دور تل نه وی خوشحاله!
 بنایسته به په خپل حسن کبر خو کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا
 چه په سر دی سوگند خوری ور ځنی ډار کړه
 د هر چا نه چه دی طمع د وفا وی
 یا خو و دا جهان واره بې وفا و
 آدمیت له آدمیانو نه خدای واخیست
 که هندو که مسلمان که بل فریق دی
 نه د دین د چاری شناخت مهر و وفا شته
 د تقلید رسم عادت یاری خپلوی کا
 همگی واره یاران د خپل مطلب دی
 مخامخ د په ثنا په صفت سر شی
 د دو دام ترې سپړونه بهتر دی
 اې خوشحاله څه له ښهره په صحرا

خدای دی مخ د هیڅ غافل را ښکاره نکا
 په هر لوری نوبهار دی غوړیدلی
 هغه څوک چه د الفت په توری پوه شو
 هغه څوک دی چه په حال ځما خبر شی
 په یوه نظر ئې هر څه له ما یووړه
 د چارپایو په حساب دی سپری ندی
 طبیبان د رنځ و هر لوری ته ډیر دی
 د تقوی غلیمی دف کښیرده له لاسه
 واره ستا دا توری سترگی خوشحال وژنی
 دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار یاران بیا سره ټول کا
 د جهان غمونه یو سر، ځما بل سر
 نه می یار نه می غمخوار شته په دا غم کښ
 که په پوهه کښ دانا د زمانې ویې
 چه ئې ډول واهه ځما په دلگیری
 چه مستان د یوه جام دی غم ئې نشته
 توری خاوری به په سر د رنتبول کا
 که سپری ئې د باور په تله تول کا
 لکه بې اوبو څوک بند په گرم چول کا
 د زیره غم ئې تر هلكو کچو کول کا
 اوس دی ترپه^۲ نخا هم په دغه ډول کا
 که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا

۱. په قلمی نسخه کښ یوه محشی "نادان" ورته کنبلی دی.

۲. تری.

د پساله صفت ئې شي د رنگ ئې نشي
 که د اسپنو کلا وی چه بخت یار شي
 چه گلونه د بهار واره تمام شي
 خال ئې مست خونی هاطی دی سنبال کړی
 خوک چه پوری په بدرنگی ناوی پسول کا
 خاوند خدای به ئې آسانه لکه شپول کا
 د زړه سود شیدا بلبله په ختول^۱ کا
 چه بنکاره شي شا به ورته د غم غول^۲ کا
 د خوشحال د رنخ علاج په یوه خدای شي
 چه له درده سره تل بنوری آشول^۳ کا

خپل عمل چه سړی سپک کا
 بد عمل لیونئ سپی دی
 مگر نه گوری و خان ته
 مزی بنکار کا د گاوزو
 دا خبره ده که کبیری
 چتی^۴ باز په پرونو نشو
 چه بیزو د بازیگر شو
 خما ژبه نده اور ده
 چه خما اختیار ئې خور کړ
 لکه خس هسی ئې ورک کا
 چه حملې پخپل کنپک کا
 چه احوال پیغور د پک کا
 پیشوگرزی بنکار مبرک^۵ کا
 که کیسه د دو تک کا
 که الوزی پر پرک کا
 نن خه ناسته په اندک^۶ کا
 گذارونه د توپک کا
 خدای دی خوار هغه ختپک کا
 خوشحال ناست په برمول دی
 ارمانونه د اټک کا

د دنیا یاران په خوی دی د دنیا
 که د دین دپاره تا سره یاری کا
 د دنیا بنادی غمونه سره گډ دی
 چه فتی ترې پیدا کبیری واره نفس دی
 اولیاء د اولیاء سره بد نه وی
 په دنیا د بادشاهانو سره ضد دی
 یا په نه یاری کبیس سود دی که پوهیری
 بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه
 بی وفا لکه ئې مخ هسی ئې شا
 له هغو غواړه که غواړی خه وفا
 په خندا خندا د ژرکا په ژرا
 نفسانی یاران به نه وی بی بلا
 دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
 امرا سره دشمن وی امرا
 یا په نه ویل کبیس سود دی د دانا
 که ته نه وینی په خان کبیس هیخ جفا
 لکه تا سره خوک خه کاندی خوشحاله
 ته هم هسی زیست روزگار کړه له هر چا

۱. یو خودرویه گل دی.

۲. په قلمی نسخه کبیس محشی (فوج) ورته کبیلی دی، ممکنه ده چه دا د پښتو یو ورک لغت وی، په قندهار کبیس داسی ویل کیږی (غولی-غولی خلق راغله) ممکنه ده چه د دې دوو کلمو اصل یو وی یعنی فوج فوج.

۳. په قلمی نسخه کبیس محشی آه و فریاد ورته کبیلی دی، ما تر اوسه دا لغت ندی ارویدلی.

۴. بنکار د مبرک.

۵. یعنی شب پرک.

۶. بر یوه انډی ناسته د تکبیر علامه ده محاورتاً.

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا
 که مته^۱ غندی تیره لری مبرک داړه
 په ارمان د دیدن مرم پری سلام دی
 بنایسته په جهان ډیر دې ښه هغه دی
 لکه سترگی تصویرې ځنبل می نه وی
 څه خوبنی ئې پکښی ینی دې پوهیږې
 په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دی
 څه په دور لکه باز هسی خاته کا؟
 څه مته غندی گزار وته واته کا؟
 چه خیر خیر می د یار مخ وته کاته کا
 په ښه خوی چه د عاشق د زړه ساته کا
 چه می سترگی ښه جمال وته کاته کا
 هر نفس چه د واته ننواته کا
 لکه ساه چه وواته ننواته کا
 که په تن خوشحال ختیک دې ځنی لری
 د ده زړه د یار په کوی کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مبرده گام د تمنا^۲
 زار^۳ ځما د زړه دې، زار ځما دې په دا کار کښ
 مرم د یار له شوقه سره دواړه نه جوړیږی
 څه شوه هغه مینه چه د سترگو په کاته کښ
 هغه څه عاشق ندی چه وری نام د تمنا
 که دا طور به تل درومی ایام د تمنا
 آغاز د یار د وصل او انجام د تمنا
 ښو به ئې را واستاوه^۴ پیغام د تمنا
 قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
 چه کام ئې خپل موندلی په هنگام د تمنا

دنیایی یاران چه طمع د دنیا کا
 دیدنی یاران په کار دې په دنیا کښ
 د گونگت مینه په غل په غوښایه ده
 که پخپله رضا درومی چاره نشته
 په بار بار د هغه یار منت را باندي
 سل رحمت د عاشقانو په همت شه
 عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا
 چه یاری د دیدن په تمنا کا
 خاصگی مینه په گل باندي بورا کا
 که ځما په رضا درومی خوله به را کا
 چه پلو په مخ نیولی مخ ئې وا کا
 چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
 په رقیب به ئې بی تیغه مرگ روا شی
 که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا^۵
 بلاکاندی خوله وازه د فتنو آتش تازه شی
 آزاد تر سینه درومی د ځگر دننه کښینی
 که نور مهر د نشته څه خوکره د حال پوښتنه
 څه زه څه می مجال دې، چه د وصل غواړم دریغه
 که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کره
 خپل ځان وژنی تخری^۶ چه شاهین سره پیوند کا
 عاشق له ډیره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
 چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
 چه غشی لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
 چه تا په زړه ویشتلې سر بالین سره پیوند کا
 که څیره توره شری^۷ څوک ورینمین سره پیوند کا

۱. محشی په خربشوی ترجمه کړی دې، ما ته د دې کلمې حقیقت نسو ښکاره.
 ۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
 ۳. د راز بله املا څار دی په معنی د ایثار او قربانیدو، مگر دلته دغه کلمه معنی نه ښندی، ښائی کاتب به غلط سوی وی، دلته د زار پر ځای زیار یعنی زحمت ښه ور سره لگیږی.
 ۴. را ستاوه
 ۵. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
 ۶. بله املا د دې کلمې تنزری دی په معنی د تیهو او کبک.

دوی د توری سترگی لکه دوی توری بلا
 بیا د تور بانو د دواړو سترگو کر بلا^۱
 له هسی رنگه حاله، راته ووايه اصلا
 عاشقان د واره سر کرل همیشه په واویلا
 د خاطر بخچه می هسی تا خالی کرله تالا
 نه به بل څه وکی نه به کاندې نور املا
 دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم د ولاړ د بد خو هم لا
 ته چه هسی په دا خپل جمال نازیرې
 چه بد مست شی په مجلس کښ هغه نه یم
 ستا له جوړه له ستمه هورته لاری
 د نماستی په وخت ئې واکړه آزار مه شه
 د خوشحال خټک دپاره چه میخور شو
 په مغان می وښی کښینوول باهو^۲ هم لا

دوه زړونه چه یو شی غر به هم پاره کا
 توری زلفی بویه خط و خال زر و زیور هم
 څوک چه په اخلاص و بله مین شی په دنیا کښ
 خلق په شیطان باندی لعنت لرینه
 سل رنگه غمونه لور په لور د نفس له لاسه
 چه ویش وی د شکرو ډیر عالم ورباندی ټول شی
 خوبی د خپلی چاری څوک په مټ په کوشن غواړی
 څار تر یکرنگی چه زړه ئې یو یو ئې اقرار وی
 هر څوک د دعا کاندې چه حاجت ئې چا ته نه وی
 ولی بادشاه نه وی چه حاجت ئې بیچاره کا
 گل و سړی ورکړه چه خوشحال په یوه گل شی
 خره غوايه نظر کله د گل په پستاره کا

د بی ننگو پښتنو له غم ما
 دا هم ښه که پدا کار کښ هونیره کار وی
 چه د ننگ گوهر می مات شو دواړه سترگی
 هغه دُر می په لاس نه راغی^۳ بیریه!
 هغه ملا می چه په هوډ سره لوی غر ده
 هم د بخت و ما ته شا شوه هم د خلقو
 که می لاس وی په رضا می به کښې نښول

۱. تر دې کلمه لاندی محشی (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وی، یعنی خاصه او خالصه.
 ۲. بله املا ئې (باؤ) دی، په معنی د بنگړی چه د ښځو یو پښول دی.
 ۳. نه راځی.

د هغو د خولې کبرې خبرې آروم
 دم د خپلو د پردیو را معلوم شو
 په هغو لویو خبرو شرمسار یم
 سل غندنې پیغورونه را دو څار شول
 دا الم می هیڅ الم سره سم نه دی
 مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا

چه خبره ورته نکړه سم ما
 که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
 چه هر چا وته ایستې له فم ما
 چه به ځان ساته همیشه له دم ما
 که لیدلې دی هزار الم ما
 چه فارغ کا د اندوه له سم ما

هاتی ځکه په سر لوتی دا خاوری
 چه خبر کړ د خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه بیار در سره څه کا
 دا تل دود د بنایسته وو، د یاری دی
 سل بلا ئې قبلوه ور پسی درومه
 چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم
 که په نه عمر ئې نه گنم زه خوار شم
 تیره چار به د هیچا په لاس را نشی
 د بتانو په دیدن د زړه نشاط شی

که وفا کا، که جفا کا واره ښه کا
 چه یک لخته د زړه مهر په چا نه کا
 بنایسته د جهان کل واره خپل زړه کا
 اندیښنې می وینې بیدار ورته اوده کا
 هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
 که په ډیره ژړا سره دواړه لیمه کا
 کله باغ پانې گلونه په اوبه کا

په درتللو ئې شپې په تلو ئې بولې
 چه ئې نه پریردې په هیڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما
 درست عالم ئې په بازار په کوڅه وایی
 د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شی
 د عمزې په تیغ می وژنه صرفه مه کړه
 د مسجد محراب د چا دی د عابد دی
 بنایسته د بن طاوس ور لره بویه
 چه په خوړو زړونو بلوسی سزا مومی

حقیقت سره قرین مجاز ځما
 لا و چا ته ښکاره ندی راز ځما
 که بی نیاز وگری نه وری نیاز ځما
 څوک به نه غواړی لتانه ساز ځما
 په محراب ئې د ابرو نماز ځما
 دا واره ښکارونه نه کا باز ځما
 ښه چه خوار شو پدنی غماز ځما

ته په ما باندی تل ناز کړه معشوقه ئې
 زه خوشحال خټک عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وی مبتلا
 تر عاشق د صدقه شی
 عاشق هر زمان غزا کا
 که عاشق د یار په تیغ مری
 زاهد خوښ کنج د خلوت کړ
 گل د عشق دی غوړیدلی
 د ادنی چاری ادنی وی
 که شیخی زاهدی غواړې

پرې د سازه شی بلا
 که زاهد دی که ملا
 په تیره توره د لا
 پری منت دی د یار لا
 عاشق خوښ د یار بالا
 و عاشق ته ده صلا
 د اعلا چاری اعلا
 پخپل لاس کښ ده لالا

لکيور^۱ دستار په سر کړه
يا مسواک کښيږده په سر کښ
په تسبيح خوځوه شونډۍ
مرد هغه گڼه خوشحاله
چه ئې کيږي مشغولا

زه تا پيژنم هوا
چه هميش ئې په عالم کا
په نوا ئې بې نوا کړل
د هر رنځ دارو موندل شي
عاشقۍ ځنې په گور کړل
چه مي وينې د کوگل خورې
واړه تا کړم^۲ سر هوا
د جهان گوره غلوا
بې نوا شول په نوا
د بد خوی نشته دوا
څوک پراته دې په زگروا
وينې کله دې روا
د چمن گلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه^۳ وا

زاهدان چه د رندانو تل پيغور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما گزري
که رشتيا وایم ويل ئې په ما اور دې
که په خوله مهر وهلي د عاشق دې
د لیلی نه نوريده د مجنون مينه
نازیني د دې ښهر واړه بويه
خما يار په هر محفل باندي چه راشي
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ
چه دیدن د مين نه وی زه ئې څه کړم
تير ياران به نور و نه وينې په سترگو
که خوشحال ورپسي دوه سترگي څلور کا

که توانيږي ازلي قسمت د نور کا
چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
څوک چه ما سره بې عشقه بل بيور کا
په سينه کښ ئې زړه وگوره څه شور کا
چه مي زړه له ياره نيسي خلق زور کا
چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
دا فلک ئې بل زمان را باندي اور کا
که گلونه شگفتن راته هر لور کا

سور پيژوان د په زرگر نوي سواريا^۴
په خاوند مي د سوگند وي باور وکړه
زه هر گوره دماغی په ځان غره وم
د چرې د کتارې حاجت هيڅ نشته

بيا د زړونو آزار آخلي پاریا پاریا
چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې وساریا
ولي ستا سترگو خما دماغ اوتاریا
د ښو په غشيو تا بيچاره ماریا

۱. دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوې ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (شملة) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وی او په اصل کښ (لکي ور) وی.
۲. واړه تا کړمه رسوا.
۳. زړه نه شو وا.
۴. تر دی کلمی لاندی محشي (مشغولا) ترجمه کښلې ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوی دی.
۵. په دې بدله کښ د بيتو وروستنی کلمات ټوله هندی دی چه د لمړی بیت د لمړی مصراع د اخیری کلمی اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره گیری او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت په معنا د کښته اچولو او څلورم په معنا د ویشتلو دی، په څلورم بیت کښ د کتارې کلمه په معنا د خنجر ده.

کله کله ئې له حاله خبر آخله
بیچاره خوشحال خپل زړه در پسی هاریا^۱

بڼه سپری د چا په بدو نظر نه کا
 په بارداره ونه تل ورپیری کانی
 د جهان کینی غصې واره تر شا کا
 دا پدا چه خودبینی ور څخه نشته
 په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شی
 نصیحت د نیکو بڼه دی نه د بدو
 و سپری ته ئې اختیار ورکړ هوبنیاره
 ورځ او شپه په لار روانی قافلې دی
 یکه تنها په لاری تله^۲ نه ده خوشحاله
 په دا هسی لار څوک څه د لاری مله کا

که بی نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا
 نماز گزارو ته ئې هسی حکم وشی
 اولیا او انبیا به هیڅوک نه وی
 تر عاصی نه لا بتر هغه عابد دی
 و جنت ته ئې روان په ډیر اعزاز کا
 چه فرشتې ئې د دوړڅ په اور گزار کا
 چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
 چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
 دا ځای کار د هیڅ طاعت ندی خوشحاله
 گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل د د وصاله بهره مند کا
 په زمان به د پیوند له هر چا پرې کا
 نوې میاشت به د په مخ گوری وگړی
 زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم
 مبتلا خاطر می مری د یار له لاسه
 چه له سوزه له گدازه ئې حذر شی
 د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وی
 چه د عشق د لیونیو په حلقه شی
 د جاهل سره گلگښت لکه دوړڅ دی
 که د خپلو سپیو نوم ورباندی کنسیردی
 خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که د زړه لری بها^۳ ځان به نه کړې کم بها

۱. بایلو.

۲. تلنه.

۳. لمړی بها په معنا د روڼوالی او دوهمه په معنا د پلور ده.

خه وې څه به شې خبر شه
 چه به کاندۀ^۱ تنها کيرې
 چه ئې نور له تا آخلي
 ته خبر نه ئې له ځانه
 درته وایم نه پوهيرې

ابتدا په انتها
 خو لا نن ښه ئې تنها
 پخپل لاس ئې کړه رها
 چه په تا کيرې څه، ها^۲
 څه غفلت لری هاها

بل مخ مه گوره خوشحاله
 مخامخ شه په شها^۳

له دلبری نه می خوله غوښته اما
 د ماڼی په وخت ئې تل هسی خواب و
 هسی یار سره څوک څه لره یاری کا
 زه به هیڅکله له عشقه نه وا نورم
 څه خبر یې چه اول په عشق کښن څه ځی
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دی
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم

ډکه خوله ئې راته دا ووې "له ما"؟
 گوره بیا ئې په څه زړه بد دی له ما
 چه له کبره ئې نظر وی په سما
 پند گویانو خپل پند وساتی شما
 په اول وصلت^۴ ئې ځی د سترگو ما
 د یوه نصیب ساړه د بل گرما
 دا گتلی دنیا واړه رونما
 زه وشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم^۵
 پاسایی غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستی کا
 په پنځه ورځی کښن گل د باغ تازه وی
 مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی
 تواضع زده کړه په تن له سرو ونی

چه صبا می په سنبل دراز دستی کا
 په شپږمه ورځ فنا خپله هستی کا
 لکه برهمن د بت بت پرستی کا
 چه په هسی بلندی^۶ کښن پسی کا

کرلانی لا نور شراب نوشلی ندی
 دا مستی واړه په جام الستی کا

نادیده په نادانی څه بلا کا
 روستایی تر دښته نه وی رسیدلی
 وکافرو^۷ ته روغ کړی د دین توره
 و دانا وته بلا شوه خپله پوهه
 دا همه د بد خوږی علامت دی
 په جهان کښن چه خوږونه د بدی دی

الف بې ئې لوستی نه وی ځان ملا کا
 بیهوده ویکل د دښت کریلا کا
 مسلمان ته ئې مشرک سپری تر ملا کا
 چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
 چه سپری زنا خونونه، تگی غلا کا
 یو دروغ تر زرو بدو تیری لا کا

۱. ښایی چه دلته د کاتب غلطی وی او اصلی ئې دا وی (چه په کاندۀ تنها کيرې).
 ۲. "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځای (چها) وویل شی، هم صحیح دی.
 ۳. شها یا شهی په بښتو کښن لکه لیل د معشوقو عام نوم دی.
 ۴. یا به وهلت وی یعنی پلا، په بله نسخه کښن رحلت هم راغلی دی.
 ۵. یم.
 ۶. چه په هسی بلندی کښن ئې پستی کا.
 ۷. په بله نسخه کښن داسی دی "و کافر ته روغه کړې د دین توره".

عطاردا د نور قلم له لاسه کښيردى
 چه په دا خوبى بهرام انشا املا کا
 دا خبرى د خوشحال و چا ته نه دى
 خو هم دى له خپله خانه مشغولا کا

واړه مست شه بد ويل کا	و سړيو ته ښکښل کا
سل بلا تر خوله وباسى	په تيره توره ورژل کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړى	هغه چارى په تاتل کا
زه به څه ماڼه له چا کړم	په ما دا چارى زړه خپل کا
خان به واچوم و سيند ته	څک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتني زده	که بد خواه ورته ښيل کا
نه ئې ويره د آزاد شى	نه مى رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فریاد کړم	څوک به داد ځما د دل کا

بل تاراج نشته خوشحاله
 واړه عشق دى چه نتل کا

هر بيمار چه د ^۳ طبیب سره شدت کا	که ئې گور و خپل ځان و ته آفت کا
د ماهى ژوندون درياب دى که ترې ووت	په خشکى کښ به دى کله فراغت کا
ساپيرک چه له آفتابه نه پتيرى	د افتاب د کومى چارى خسارت کا
و مهتاب و ته د سپيو غيا کيرى	په غيا غيا ځان هسى فضيحت کا
د گونگت ^۴ د گل د بويه نه بلا ده	ژواک ژوندون واړه په بوى د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو و ته بد شول	واړه چارى د شيطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غليم په نغوته ^۵ درومى	مدعى غليم د نیکو نصيحت کا
يو د رود په غاړه تيرى تشنه لب مری ^۶	هر خسيس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدايت فاروق پوهيرى	نه بو جهل بو لهب ته هدايت کا

طهارت د مسلمان کيرى خوشحاله
 نه اودس غسل د کبر طهارت کا

يار په څه بې وفاى کا	چه بى جرمه جدائى کا
لکه شمع له ما درومى	په بل ځاى به روښنائى کا
عاشقى د هغه کاندى	چه قبوله رسوائى کا
خو ښايست لرى دلبره	هونبره کبر و منائى کا

خوار خوشحال ته د سرو شونډو
 بوسه ورکړه گدائى کا

-
۱. ستورى چه منشى د فلک ئې بولى.
 ۲. غوښى کوټل او ټک ټک کول.
 ۳. له طبیب.
 ۴. جعل.
 ۵. يعنى اشاره.

۶. دا بيت په بله قلمى نسخه کښ داسى دى "بو تيمار د رود پر غاړه تشنه لب مری"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحيح دى بوتيمار په پښتو ککوى بولى، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهى او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندى وى.

يار می مَرور دى که خوک وى چه ئې پُخلا کا^۱
 تل به د جفا په دريابونو کښ غوتې خورى
 څه گنده عالم دى مه ئې دود وى مه ئې رسم^۲
 هيڅ سزا ئې نشي باندی لاس د ما د زړه شوي
 ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده
 ته چه عاشقی کړې قبلوه په عاشقی کښ
 ستا خخونخوارو زلفو زه تنها نټلی نه يم
 راشه که ئې گوری دا پخپل جمال مغروره
 خو رنگه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسی جفا کا
 نور خوک هم شته په دنیا کښ
 راشه گوره ستا له لاسه
 د هغو په حال خبریږه
 که رشتیا ور څخه نشته
 څه ئې شته په زړه پوهیږم
 مخ ئې گل دى زه بلبل يم
 هيڅ ماڼه مکره خوشحاله
 ښایسته خپله رضا کا

په سپین جمال چه تار په تار دوي زلفی عنبر فام کا^۳
 چه ډیری د یار زلفی یادوم مقصود می دا دى
 عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړی
 زه مست بیخوده پروت يم په یوه پیاله د میو
 په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه يم
 دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضی شی
 چه تا منع کوی د بت په عشق کښ ورته وایه
 که غټ د عنایت په سترگو وگورې خوشحال ته
 د ده مقصود به واره په یوه نظر تمام کا

محبوبه به غواړی دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
 چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا
 د زړه مقصود ئې دا دی په ځان څار تر دلارام کا
 ساقی ښښنه نیولې راته فکر د بل جام کا
 چه یا به ئې خوک وکی یا ئې شرح خوک مدام کا
 د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
 کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا

نشته په دا ښهر خوک چه نه دی خریدار ستا^۴
 ښه ده سرو و نه چه ښه ده ستا تر قد

خرنگه ډیر تود دى چه می ولیده بازار ستا
 شهد که شیرین دى نه شیرین دى تر گفتار ستا

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
 ۲. څه ئې دود دى څه ئې رسم.
 ۳. یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ ”غل غلا“ کښل سوی دى.
 ۴. سوځل او بلول.
 ۵. دا بلدله په چاپی دیوان کښ نسته.
 ۶. دا بدله هم په چاپی دیوان کښ نسته.

بني د هوسۍ سترگي دي، نه بني دي ستا تر سترگو
 خوک دي چه تا وويني مين در باندی نشی
 چا چه تا ته کړی یو نظر دی په درست عمر
 زه به ورته نه وایم سړی چه تش کالبد دی
 گل د لاله داغ لری سختی د رابیل پانی
 ډیر طبیبان راغله لکه راغله هسی ولاړل
 وې می و طبیب ته چه د رنخ دارو می وکړه
 سر لری خوشحال درته پینځکښ که د په کار دی
 به تر دا نور څه چه د چا سر راشی په کار ستا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دی د سیماب
 ولی هسی خپل عاشق په جفا وژنی
 ستا د سپیو سره گوزم ستا په کوی کښ
 خو خوبنی د د خپل یار د دیدن مومم
 دا چیستان د یار له شونډو راته حل شو
 چه په ډکه خوله د ووی یاری نگریم
 په ملال ملال کاته عاشقان وژنی
 ما ته څه وایې چه وایه خوک د وژنی
 که د زړه وې چه به زړه د خوشحال گورم
 راشه وگوره په اور یښی کباب

خپل بیمار می حواله کړ به نصیب
 برآمد ورباندی صوت د غراب شو
 طبیعت چه مخبط شی سود ئې نشته
 په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ
 عمارت لکه خطا هسی خطا ځی
 نصیحت د ناصحانو باندی باد شی
 دانشمند دی خپل دانش لیری ساتلی
 د پخو په حال اومه کله پوهیږی
 نصیحت بی ځایه واپه جگر خون دی
 د هلک مینه په چا وی په هلکو
 په زرگونو می دنیا و هر چا ورکړه
 د خوشحال خټک په شمار په حساب ندی
 په هر ځای په هر دیار لری رقیب

۱. په یوه قلمی نسخه کښ داسی دی: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

ما د مخکي په مخ وليده مهتاب
 د زلفينو تر نگهت ئې مشک شرميږي
 د وربل په هر هر پيچ کښ ئې نافې دې
 نور شراب ورته اوبه د ترخوبي^۳ دې
 وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريښيږي
 ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دې
 عاشقان مي کشتگان د معشوقې دې
 که ته څه خو اشارت وکړي د سترگو
 د خوشحال خټک به وويني شتاب

نول د تن د خان شيون د زړه آشوب
 وايي ته په چا مين ئې راته وايه
 خوله چينه ده د حيات په تور ملسل^۴ کښ
 ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه
 خار و خس به د په لاري کښ پرې نږدم
 واره شونډې په لذت سره يو نه دې
 لکه باز خال د تارو دا ښگار د ده دې
 دا ځما د سترگو اوسني ويني ندي
 يوه څه بده بلا دې عاشق توب
 بې له تا له نورو مينو توبا توب
 نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خړوب
 نرگس ځکه کښين سر د دار په چوب
 چه ئې تورم د مژگانو په جاروب
 څوک حلوا دې د نباتو څوک اتوب
 که څه شي ځما د زړه په تلا توب
 د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
 ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
 د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دې نعمت
 لمړني نعمت د علم، د ښه خلق دې
 بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دې
 بل نعمت د رياضت دې که ئې گورې
 په خپل مټ، په خپل کوشنښ نه ده خوشحاله
 هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت
 عاقلان ئې دې خبر په حقيقت
 دا نعمت په دواړه کون دې راحت
 چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
 په هغه جهان راحت دلې محنت

۱. د خولو.

۲. پرانځي.

۳. په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوی دې چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

۴. مطلب ځني زلفي دې.

چه مین شوم د بلندی په قامت
 چه بلا ئې د قامت راته بنکاره شه
 چه محراب ئې د ابرو راته بنکاره شه
 د مژگانو ناوکی ئې هسی نه دی
 چه نه مې نه معشوقه نه کښت د گلو
 نن د کښلیو د دیدن ننداره گوره
 چه د کښلیو ننداره ور څخه ولاړه
 چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندې
 لا به کله وی دا فضل و کرامت

چه می ولیده په سترگو ستا ښایست
 هم هغه دربانندی هسی شان مین کړم
 مخ ئې کله د لاله غندی زیبا دی
 گرمه نه ئې چه خپل ځان ستایې نگاری
 لور نه لور به د بلبلو ږغ پرې وشې
 د نرگس گلونه هم هر گوره زیب کا
 عاشقان د پرې پتنگ کړل چه وریتیری
 ملاحظت وه نزاکت وه لطافت وه
 د خوشحال دلبره سر تر پا ښایست

چه د پلار بد گوئی سر شی پوت^۱
 چه د مور په چوت ئې خیر و برکت وی
 بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وی
 د بد زویه ږغ د فسق و د فساد څې
 د مزری په خوی پیدا شی څڼې زویه
 چه ئې نوم په جهان پاتو شی د نیکو
 د صورت و ته ئې مه غږوه سترگی
 د سپین توب چه مزه وی په څه کار دی
 صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
 له هغه مور به نه زیبری کیوت^۲
 چه له مور به نه فرزند زیبری ثبوت
 د ښه زویه څې نارې په ملکوت
 څڼې غواړی د گیدر غندی خپل قوت
 هغه زوی دی په جهان کښ لا یموت
 د خپل زوی خو عمل گوره کرتوت^۳
 که ښه خوند لری ترې ښه گڼه تور توت
 ډیر ځوانان چه احمقان دی لکه پیاز دی
 و خوشحال ته هونبیار مښک دی پیر فرتوت

۱. محشی فرزند او زوی ورته کښلی دی.

۲. محشی " نه زوی" ورته کښلی دی چه مطلب ئې نالایق دی.

۳. چلند، عادت، عمل.

د شوم سپری له کوره که اوبه وی د حیات^۱
 موسیٰ څخه هیچ نه و ور څخه یوه عصا وه
 هر چا څخه چه مال وی وبال هم ورسره مل وی
 د گل د عمر کار، د دنیا مال، د سفله مهر
 چه شرم ننگ ئې نه وی نه هنر لری نه پوهه^۲
 دانا په جگر خون کښ د نادان خوښی افزونه
 چه تل به پرې ښادی وی غم به نه ورځی په عمر
 عادت د قلک دا دی هم د ښاد هم د غمجن کا
 خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښی کړه
 چه بی ما له غنی دی نه ئې حج نه ئې زکات

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات
 یو څادر تر میان وی فهم پاتو شی له کاره
 هیخ بنی ولی ئې درست اسرار موندلی ندی
 وزیری^۳ له نوح د طوفان په موج فنا شی
 کار د بل حکیم دی چه څه کاندی هسی کاندن
 دخل د ساعت د طبیعت دی که د نور څه
 هونبره^۴ علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړی
 رد دی که مقبول دی که معقول که نا معقول دی
 سر په سجده کښیردی وایی نمونځ کوم خوشحاله
 زړه ته نظر نه کړی، پکښی څو لالت و منات

نن می ولیده هغه مست
 په دوو زلفو عنبر پاش
 څه^۵ شیوی دی په جهان کښ
 منفعل ئې گل تر مخه
 اوس می بیا مونده په کور کښ
 د بالا بلا ئې ښه ده
 د خوشحال سره پیوست

غنچه خوله ئې نیست و هست^۶
 په دوو سترگی^۷ می پرست
 د همه شیوو همدست
 تر ښه قد ئې سروپست
 چه دایم ئې وم په مرست

۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۲. وی.

۳. چه شرم ننگ ئې نه وی نه مهر دی نه پوهه.

۴. مطلب ځنی د نوح زوی دی چه کافر ؤ او د آذر زوی ابراهیم ؤ.

۵. همره شی عالم چه فرښتو ته.

۶. خوله په اعتبار د تنگی گویا نیست ده.

۷. سترگو.

۸. چه.

که عطار د خپلو مښکو کا صفت^۱
 مشاطه د دَ دَرِيُو آرایش کا
 که دَ خره زین دَ سړی واره سره زر کړې
 کوری هم لکه یاقوت هسی لیده شی
 د هوشیار چه زیست روزگار شی له نادانو
 په نصیب ئې دغه دواړه توکه نه وی
 د خوشحال که نه د تن وی نه د گیلپی
 و سفله لره ورشه په حاجت

(پ)

که د شمع غندی کښیناستې مخ پټ
 ته ورڅه په نجاست باندي پیرې کړه
 د چندنې دونی لبر لرگی تحفه دی
 په وکښلو به ئې څوک وی چه بد وایی
 که په څو را باندي وخیژی خطا شی
 مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا
 تجلی د د جمال وینم تر خټ
 د گلزار له گلو څه غواړی گونگټ
 نه د بلی بدی ونی درسته سټ
 د گنډهیر ونه که خیژی تر بُسټ
 راته وایه چه د پر یوزه دواړه مټ
 د جیجی^۲ جدائی نشته له لویټ
 چه د زړه هغه به وویښې خوشحاله
 خو یوه قطره که تیر شی تر دا خټ^۳

(ث)

چه بد نه کاندې خبیث
 ځنی طمع د ښو مکړه
 چه د بل ښیگره وینی
 که ئې ځای وکړې په زړه کښ
 که ځما په خوله شی خدای د
 چه جهان ور ځنی خلاص شی
 نور به څه کاندې خبیث
 کله ښه کاندې خبیث
 ځان اوبه کاندې خبیث
 خور د زړه کاندې خبیث
 زر پانده کاندې خبیث
 خدای د مړه کاندې خبیث
 د میری غندی خوشحاله
 الوته کاندې خبیث

۱. دا بدله په نورو نسخو کښن نسته، له یوې قلمی نسخې څخه نقل شوه.

۲. محشی ورته لیکي: چه جی جی او لویټه دوه مرغونه دی چه یو له بله هیڅکله نه بیلیری.

۳. خط.

يار می بيا دَ سترگو تور کا الغياث
 په ما خوار باندي ئې نر نا حقه ليږدی^۱
 زاهد هم هسی له عشقه خالی ندی
 چه دَ وصل په دولت وی آسره جمع
 د خزان دوک ئې لیدلی دی په سترگو
 هونبره اور چه دَ خوشحال په خاطر بل دی
 شوک به مَر دا هونبره اور کا الغياث

(چ)

ته چه خیال په زرزی جامو کړې غچې^۲
 که بادشاه دَ مملکت شی په تخت کښینی
 خان چه کم گڼی تر بله هغه لوی شی
 خما ستا په خوله به مرگ کا توری خاوری
 ودانی دَ درست جهان په محبت شی
 د اسمان ستوری به نشی په دا پچی
 چه به تل په جهان نه دی دا په پچی^۳
 د سلیمان گټې پدا راغله په خچی
 که ته هر کله حلوا خورې زه خچی^۴
 راشه گوره محبت دَ مچ دَ مچی^۵

زه خوشحال که خپل مین په ژړا مومم
 په ژړا به پسی نه کرم سترگی وچی

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وی هم هیخ
 په پالنگ دَ معشوقې وُرخی سر تیری
 له معشوقی نه شیوه بویه خو رنگه
 که په زر رنگه خوبی اراسته وی
 هونبارانو لره عقل فکر بویه
 چه له شور و شره خلاص دی مردگان دی
 که بادشاه خخه بی شماره خزانی دی
 مرنی چه بی وسلې شو په خه کار دی
 په نفرو کښ چه هنر نه وی هم هیخ
 هر عاشق چه تیر تر سر نه وی هم هیخ
 دَ عاشق چه پرې نظر نه وی هم هیخ
 چه زلمی په بلا بر نه وی هم هیخ
 لیونی چه بی خبر وی هم هیخ
 دَ ژوندیو چه شورشر نه وی هم هیخ
 چه ئی ښه جنگی لښکر نه وی هم هیخ
 چه سخی سړی تونگر نه وی هم هیخ

۱. تلنگ او راهی کیده او لیږل.

۲. دی.

۳. په دې بیت کښ دَ غچ او پچ معنی جوتنه نسوه، سید راحت لیکي چه غچی یو تکیه کلام دی چه په اصل کښ (خوچه) ؤ، دا بیت حل طلب دی.

۴. یعنی دَ پچی ارزش لری.

۵. باجره یا بد جواړی.

۶. مؤنث دَ مچ.

زور سړی که تر خنگ کښینوی ښه ناوې
 سوداگر که وقوف دار د هر کالی وی
 چه قوت ئې د ذکر نه وی هم هیڅ
 په کیسه کښن چه ئې زرنی وی هم هیڅ
 چه د ده د عمل چرنه وی هم هیڅ
 چه تیز پر په زړه زړه ورنه وی هم هیڅ
 یو د بل له حاله پند اخلی خوشحاله
 د سړی چه دا سیر نه وی هم هیڅ

(ح)

کلک خراباتی یم له ما مه غواړه صلاح
 څوک دی چه د نمر خوبی به ستا مخ په خیر کا
 دکی پیالی اخلم تر صباح تر رواح
 نمر مثال خراغ دی ستا جمال لکه صباح
 مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارو نه
 سترگی چه دا کار دی په فتوای د عشق مباح
 می چه باد را پاڅی په زجاج کښن ښه مصباح
 توی کره په هنگام د حادثې ساقی په جام کښن
 پاڅه محتسبه خوشحال راغی جنگ ته جوړ شه
 غسل په می وکره د مومن وضو سلاح^۱

(د)

د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکره په طه او په یسین^۲ کښن
 پاك دى محمد پاك دى سجان د محمد
 خدای دی صفت کرې په قرآن د محمد
 ډیر خلق پیدا دی انبیاء که اولیاء دی
 نشته په خلقت کښن یو په شان د محمد
 خدای سره موسی په کوه طور کرلې خبری
 دى د عرش د پاسه لامکان د محمد
 پیک ئې جبرئیل و د رفرف جلب نیولې
 پاسب ئې چه معراج و په اسمان د محمد
 خوان د موسی خورمن سلوی یو لک وگوری
 انس و جن مریزی تل په خوان د محمد
 خواست به نور څوک نکا د خسته و و عاصیانو
 خواست به محمد کا، خاندان د محمد
 لاس دی لگولی ما خوشحال په دواړو کونه
 غم اندوه می نشته په دامان د محمد (ﷺ)

ډیر عالم ځما په یاد
 هم دا هسی راشی تیر شی
 په ځای نه لری ایستاد
 چه پیدا کره لوی اُستاد
 عجب لویه کارخابه ده
 و حباب و ته نظر کره
 هسی نه ئې که پوهیږی
 راغی تیر شو لکه باد
 چه حباب څه ئې بنیاد
 ښه مثال شو درته زیاد^۳

۱. الوضوء سلاح کلؤ من، یعنی اودس د مؤمن وسله ده.

۲. راشه نظر وکره په طه په یسین باندی.

۳. یعنی یاد او بیان او ثانت.

هیڅ خبر نشوې له ځانه
غمجن والی د په څه وی

هی فریاد، فریاد، فریاد
بیا په څه شی هسی بناد

څه سختی لری خوشحاله
دا د زړه دې که فولاد

سپې چه ولامبی په رود
په بهار او په خزان ئې
لیونی لیونی تر شی
په سور والی کښ چه کار شی
چه ئې قصد د گزار نه وی

لا بد بوی شی دا دې دود
هیڅ و نه شو ځما سود
څو چه شی ورته سرود
و هیچا ته مشه تود
هغه نکا زغره خود

که ته کام غواړې خوشحاله
کام به مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد
چه د عمر ئې بیناد هوا ایښی
د آدم خاوری د غم په اوبو نم دی
انبیاء او اولیاء لارل و گور ته
د دنیا ژوندون هیڅ ندی که ئې گورې
همیشه که ژوندون^۳ غواړې درته وایم
مسافر چه ئې سفر وی څو د وړاند

مرگ د هر سرې همیشه لری په یاد
په دا هسی ژوندون څه دې اعتماد
خمیره^۲ په قدرت کړې چل بامداد
ته به وائې چه د دوی نه و بنیاد
چه هیچا ځنی بیا نه مونده مراد
همیشه کوه د نفس سره جهاد
په مقدار د هغې لاری اخیلی زاد

راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې د دیدار لره زړه بناد

و د نه زیبری فرزند
د مریخ په کوکب شوی
د زهر په ستوری زیبره
نخس او سعد اوه ستوری
په هغه طالع چه وشې
بختور دا نامخ رونی
د ده زړه په هره چار کښ
همگی په خوړو ډک وی
د ده علم عطائی وی
چه تر ژبه څه وباسې
پخپل شرم ننگ راغلی

د با با په غولی وند
شوخ بې باک بلا لوند
خوش خرم خوشحال خورسند
تر دا نور شته لا بلند
په عالم کښ شی څرگند
د وگړی دلپسند
د همت سره پیوند
نه سبق د دانشمند
به سبق د دانشمند
نصیحت وی وعظ، پند
نه په شخوند وی نه په خوند

۱. د مرگ په اوبو.
۲. خمرت طینه آدم اربعین صباحاً.
۳. ژوندون که غواړی.
۴. سید راحت وند په معنی د خندق او غنډی را وړی دی.

دا ته څه وايي خوشحاله
خرو ته څه ورکوي پندا

هر گروه له خپله گروه دى خوشنود	هر سړى لرى نظر پخپل مقصود
دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دى	د جاهل په صحبت گاه شي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويى پوه دى	د جنيد له حاله څه پوښتي جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دى	که ئې حوره په پالنگ کښينى څه سود
چه په خوى د خبر نشو غير جنس دى	
غير جنس سره خوشحاله کوم بهود؟	

(ذ)

د خوروي شونډ وئى ډير دى تلذذ	تر همه خواره ئى تير دى تلذذ
ما وى زه به ئى غسل سره نسبت کړم	د دشنام ئى په بل پير دى تلذذ
له شکرو زړه نيوه شى نه له ده نه	د پيوړوى ^۱ په څه څير دى تلذذ
څو مى ياد د هغى خولى د مچى خوند دى	نور مى کل له دله هير دى تلذذ
د ناوک ئى هم ^۲ لذت تر حساب تير دى	ولى زيات ئى د ^۳ شمشير دى تلذذ
لکه و د زنج سيب په هغه شان دى	نه چه اوس ئى تير و بير دى تلذذ
ستا د ژبى د سر ډير منت را باندى	په دا يم ئى را بر سير دى تلذذ
په هجران د شکر لبو په جهان کښ	
په خوشحال زهر و گنډ هير دى تلذذ	

(ر)

آه دا هونيره استغفار	چه ئى تل کړى په اسحار
که رشتيا دا استغفار دى	بيا گناه څه گناه کار!
که دا کار د په دروغ کړى	شرم وکړه له دى کار
هم دروغ کړى هم گناه کړى	ترس د نشي ^۴ د قهار؟
هم توبه کړم هم گناه کړم	ته مى وينى کردگار
زه عاجز بنده عاصى يم	پرده پوښ مى شى ستار
د خاصانو توبه راگړه	
ما خوشحال ته استوار	

۱. قند.
 ۲. دا کلمه په هره نسخه کښې جلا املا لري (پيوړي، پيوړي) اما اصل بى (پيروى) يې چه په پارسى ئى قیماق بولي.
 ۳. د.
 ۴. د.
 ۵. ترس د نشته.

با تو خلوت برگزینم در تو بینم خیر خیر
 پنج روزی بیش نبود صحبت گل با هزار
 بارآن صبر است این سیب زنج در دست ماست
 آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود
 گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت
 می نیاساید دمی خوشحال بی دردت بلی
 لشکر درد تو اکنون کرد دل را زیر زیر

تا غُنْدی به نه وی یوه کنبلی په دا دور
 وخت د نو بهار دی راغ و باغ واره گلزار دی
 بار^۲ درباندي مه وه زه هم زپه لرم ویريږم
 نور عالم بی غمه زه دا یم په درد و غم کنبی
 می شته چنگ و نی شته ساقی راشه باده راکړه
 کنبینم و رودبار ته چه روانی اوبه گورم
 یار دی که د کور دین قبول کا پدا څه شی
 مینه^۵ د مجنون په لیلا لا شوه ډیره ډیره
 یون د دی د زرکی دواړه سترگی د د میور^۱
 راز د کردگار دی دا گلونه طور طور
 باز خوری د زپه غوښی، یا ئی ته خوری یا ئی بور^۳
 عشق نه دی بلا دی چه ئی وینوم په خور
 تل به بهار نه وی چه تیریری وخت د ثور
 عمر غُنْدی درومی چه ښه وکم باندي غور
 شرط د محبت دی ته هم واخله دین د کور
 خو به چه عالم وړباندي وکړه هور زور
 طبع د خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کنبی
 گل و هر چا ورکا چه ئی زپه وی علی الفور

په تازه عاشقی مهر کوه مهر
 که د زهرو پیاله وی ستا له لاسه
 چه له لویو له هلكو جفا اروم
 په عالم کړی بلا ستا سترگی نزولی
 زه هاله د عافیت ناوی قبول کړم
 د وصال ورځی هلکی ترگړی دی
 د دیدن تیزی بی حده تلوار کاندی
 چه آشنا شو نور که مهر کړی که قهر
 تر عسلو به لا ښه وی هغه زهر
 مگر دود د وفا نشته ستا په ښهر
 څوک به څه لره تهمت وایی په دهر
 چه می خپله تمنا ورکړه په مهر
 بی لیدلو میاشتی کال شوی گړی پهر
 گوره کله به خړوب شی ستا په نهر
 خوار خوشحال ئی لکه خس هسی لاهو کړ
 چه د عشق سیلاب را وخت لهر لهر

۱. یعنی طاوس.
 ۲. په قلمی نسخو کنبی پار هم راغلی دی.
 ۳. یعنی پړانگ.
 ۴. محشی تر کور لاندی کافر کنبلی دی.
 ۵. مینه د مجنون به په لیلا وشوه لا ډیره خو به چه عالم درباندي ډیر کړ هور زور

ته چه مخ په آینه کړی برابر
 مړنی سپاره د مخ دی دا دوه توگه
 چه پلو له مخه واخلی زه دعا کړم
 د یوسف غنډی مخ پټ کړه په برقع کنب
 مخ هغه چه ئی ستاینه درست عالم کا
 زاهد مخ په محراب وینو سجود کا
 مخ د هسی شان لیده شی په خالونو
 ستا د مخ مخی به نه کړم نور مخونه
 دا د مخ خوبی ئی وگوره خوشحاله
 د شرابو د مستی لری اثر

چه مرغونه د آسمان ساتی دا کار^۱
 زه دا نه وایم چه زه هوبنیار بیدار یم
 د نادان خطا لا هسی گرانه نه وی
 هو دا هونیره تفاوت تر منخ لیده شی
 سرنبسته د میر ښکاری ور څخه نه وی
 ښه مرغه د نامیر ښکار تر لاس ورمه شه
 د خوشحال خبره نغوره پری عمل کړه
 تجربی ئی دی لیدلی د روزگار

څه سپری څه ئی تدبیر
 که جهان شی تیره توره
 بی تقدیره به و نه مری
 بی اجله مرگی نشته
 لکه کار د مړنی دی
 د غازیانو شهیدانو
 گل گټنه ده د توری
 مړنی دی چه یادیری
 چه دروغ د توری لاف کا
 توره بخره د خوشحال ده
 تر اوو پیویو پوری

هم هغه شی چه تقدیر
 ستا په مرگ شی خلق خیر^۲
 نه په توره نه په تیر
 تیغ وهه مکړه تقصیر
 هسی کار نه دی د پیر
 پروا نشته د سعیر
 که کابل دی که کشمیر
 په سندرو هم په ویر
 د آهغو نه یم دلگیر
 کان^۳ په کان خلق خیر
 واپه مړه په تیغ په تیر

۱. دا توری د هری نسخی لیکونکی په جلا ډول غلط کړی دی، چه هیڅ معنی نه ښندی مگر ربڼه صحیح دی، د سپورمی سپکی
 رڼا ته وایی، یا نوره سپکه رڼا.
 ۲. دا بدله په چاپی دیوان کنب نسته.
 ۳. محشی ورته کنبلی دی چه څو دینار بازونه.
 ۴. څیر.
 ۵. که یادیری.
 ۶. په هغو.
 ۷. کال په کال.

دا د خان ستاینه نه ده

حقیقت وایم په خیر^۱

چه له خپله هوډه نه واوښت منصور
 ملامت چه په عاشق باندې وایه شی
 عاشقان په معشوقه باندې پتنگ دې
 خو د عشق مینه زیاتیرې په کوگل کښ
 د عشق کار په لیونتوب دې نور څه ندی
 معشوقی وته بادشاه لکه بنده شی
 روغ ئی هیڅ په حال خبر نه وی له درد
 زړه می سر تر پایه واړه آبله دې
 هر گوره له خپله گرده سره سرور کا

که وگړی په سولی^۲ کړ مخ ئی سور
 په مذهب د عاشقانو دې معذور
 له جهان به ولاړ نشی دا دستور
 د عاشق په پوهه نور علی نور
 راشه واوړه، نه په عقل نه شعور
 که قیصر دې که خاقان دې که فغفور
 که په درد کښ قراری نکا رنخور
 په فراق کښ، لکه وړی د انگور
 د ما هیڅ نه شی له چا سره سرور

عاشقان په عشق کښ واړه نا صبور دې
 څه خوشحال یواځی نه دې نا صبور

چه مکې لره څوک درومی^۳ په خره سور
 چه خبر په هنر نه هغه کم عقل
 چه ئی خدای و چا ته ورکا د هغه^۴ دی
 اصالت هنر چه دواړه سره یو وی
 په^۵ خصلت هنر سیرت دانش باقی وی
 دا همه له نا پوهی پیدا کیږی
 پیرځوینه، ښه سلوک، نمځنه^۶، عدل
 کبر جن، حریص، بی زړه چه دروغ وایی
 که وعده ئی قیامت وی د غوښتنی
 که طالع ئی د دولت په شربت ډک کا
 د یاری د دوستی لایق هغه دې
 که ځوانمرد یی ځوانمردی به د هاله وی
 په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا

که حاجی شی نه ئی ننگ وی^۷ نه پیغور
 چه د خط سترگی ئی نه وی هغه کور
 بخت دولت نه په کونښن دې نه په زور
 لکه ښه کښیده روغه^۸ په انځور^۹
 قد قامت صورت فانی دی سپین و تور
 خر خښی دعوی نا سازی شر و شور
 که د دا خوئونه شته څه غواړی نور
 د یاری لایق نه دې دا څلور
 د هونسیار سړی به نه وی په کار پور
 بیا آخر شی د کم عقل جام نسکور
 چه آزاد ورځی نه وی پلار و مور
 سل بدی آواره کړه د خپل ورور
 چه د خپلی ژبی ولگیږی اور

د هونسیار^{۱۰} سره مجلس ښه دې خوشحاله
 د نادانه سره ښه ندی بیور

۱. په خیر.

۲. یعنی دار.

۳. ورشی.

۴. شته.

۵. د هغو.

۶. جوړه.

۷. نقش یا د نقاشی اسباب.

۸. چه.

۹. دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمځنه) لیکلی ده، چه معنی ئی نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمځنه حاصل مصدر وی له نمانځل څخه یعنی لمونځ کول.

۱۰. دخاروی سره.

خپل پردی 'راته په خوله وایی زر زر
اوس په دا دور ما ولیدل خواږه دی
نورُو چارُو وته څه گوری دا گوره
که د قصد کینه حسد ور سره پیوژی
فیروزه الماس یاقوت لعل له کانه
مخکه څه چه د آسمان بنايست په زر دی
شاهزاده بی زرو گڼی تنها گزی
زور، قوت، حرمت هوری درومی چه زر وی
خدای د ما د قانعانو په حساب کا
بڼه ځوانان ئی لیدل نه مومی له ورايه
جوهری قدر قیمت زده د جوهر و
د گیدړو نوم په خوله څه لره اخلی
هر مراد چه د سپری وی په دنیا کښ
که چمیار دی که نداف دی که جولا دی
نه به دی په لږو زور نظر وکا
نه به پیوژی و خوشحال ته غر غر زر

د غریق اوبه چه پاس واوړی تر سر^۲
خبر دار ئی په پساره په اوږده نه وی
اوس می درست صورت د غم په دریاب ډوب دی
اندرون بیرون همه په غم کښ څار شوم
ژواک ژوندون می همگی واړه په غم شو
ژواک ژوندون می همگی واړه په غم شو
شش جهته می خالی ندی له غمه
غم په هسی شان مبهوت بی خوده یووړم
هغه څیز چی له نظره نه پناه شی
د غم شپه لکه یو کاه شوه، نه تیریږی
په خوشحال باندی به کله کړی سحر

د دولت لمن نیوه نشی په زور^۳
دولت څه دی په مثال بنايست ناوې
د گنده تېو نه بد تېو پیدا شی
د دولت په آس د هر ناسور سوز نشی
چه په کور کښ می اول تېو راغلی
تېوگی دی تازه گی دی ترې زوولی
نه یو بڼه لایق فرزند د پلار په خونه
رڼه ډیر اولاد د راکړ منت دار یم

۱. خپل پردی په خوله په زړه وایی زر زر.
۲. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
۳. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

چه په وړونو کښې نفاق کا نا لایق دی
یا ئې ښه کړه یا ئې مه گرزوه نور
د خوشحال په دعا غور د سترگو وړکړه
که بهرام^۱ عابد دی واپه کروکور

د بازونو ښکار د چا دی د زردار
که ئې غم د هوس کا د زیان ئې نکا
د هغه سپړی څه کار دی په بازونو
د ښکار کار په مصلحت په سیالی نه دی
چه په اصل کښې شجاع عالی فطرت وی
قمار باز به له قماره صبر وکا
هم زردار هم بی پروا قلندر وار
که ئې مری په قوشخانه کښې څو دینار^۲
چه بنده دی د درم او د دینار
دا یو عشق دی چه ئې ورکا کردگار
د هغه په زړه کښې حُب پریوزی د ښکار
مست به هم شی له شرابو توبه گار
زه خوشحال به د بازونو ښکار پریږدم
څو ژوندی^۳ یم دا می کار دی دا روزگار

زه ژولیده تر یم که مجنون ژولیده تر
گوره چه څه حال دی ستا په زلفو کښې د زړه می
مخ دی مسلمان دی واپه زلفی دی کافری
گل د لاله ښه دی راته وایه که بارخو می
نه په گڼت د باغ څی نه په سیل د گلونو
تا وته د خپلو شونډو قدر ښکاره ندی
مخ په پلو پت کړې رڼا ورځ وړ باندی شام کړې
دیر^۴ په غیر کښې پروت قدر ئې هیڅ نه نه ئې زده شی
سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانو ورځی
ستا د مرگ دپاره په څو جوړ لری لښکر

هیڅ خبره مکړه سره دواړه سر په سر
باد را لره راوړ نن پریشان پریشان خبر
دواړه می قبول دی مسلمان دی که کافر
ستا زیبا بارخونه له گیاه کړم برابر؟
څوک چه په کوڅه د دلربا لری مفر
ما زده چه غسل دی یا نبات دی یا شکر
بیا چه پلو واخلي په عاشق شی سپین سحر
چا د سر قیمت زده جوهری صاحب نظر

راشه گوره د بهرام د نفاق چر
کله ښه زوی د پلار ښه ورور د ورور شی
دا تاثیر د بد پتی دی که د تخم
که لوگی د اور فرزند دی په دا څه شو
په مادر کښې ئې بلا وی که په پلار کښې
بهرام خان^۵ دی سعادت دی هم یحیی دی
و خانې وته څغله هنر هیڅ نه
خانی کار د هر چا نه دی د هغه دی

گاه سنی گاه رافضی گهی کافر
گاه له دواړو توگه گززی پر نخر^۶
چه غنم باندی کړې کیږی جودر
چه داور غندی ئې نشته خیر و شر
چه دا هسی ځنی زیږی گیدی^۷ خر
په خصلت کښې سره یو تر^۸ بل بدتر
و عالم وته پیدا کړه درد سر
چه صرفه ئې نه په زر وی نه په سر

۱. بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.
۲. محشی ورته کښلی دی: یعنی دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وی.
۳. په ژوندون دی له ما نه درومی دا کار.
۴. نده.
۵. توری زلفی.
۶. در په غیر کښې.
۷. دا کلمه په چاپی دیوان کښې پرنخر او په نورو کښې هم ډول ډول لیکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.
۸. سید راحت گیدی په معنی د خره راوړی دی.
۹. بهرام، سعادت، یحیی د خوشحال خان زامن دی.
۱۰. سره یو تبله بتر.

یکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وې
 د دنیا په سود زیان نه وې خبر
 د خوشحال ختک که سل زویه نمسې دې
 لا لایق د خانې نه وینم پسر

راشه مه کوه ډیر جور
 زه فرهاد د زمانې یم
 د غماز په خولې^۱ می وژنې
 په خبرو د پوهیرم
 گندی راشې په منگلو
 زه هم خوی لرم یو طور
 ته شیرینه د دې دور
 نه انصاف لرې نه غور
 که ته رنگ لرې د میور^۲
 درته پروت یم لکه بور

په خوشحال کړې ځنی چاری
 د غمزي په هور زور

ستا په داغ راغلم له مور
 کم خدمت یم په خدمت کښ
 که زه هر څو کم خدمت یم
 خانه زاد بنده کین یم
 توان او زور می واره ته یې
 بد غلیم راته په څو^۳ دې
 خدای می مکړه د غمه^۴ نوره
 ځان لازم وینم هر گوره
 ته خپل شرم و ته گوره
 هم بې توانه هم بې زوره
 بې تا نه پیرم^۵ په توره
 له غلیمه می وژغوره

ته شفیع د قیامت یې
 خوشحال وساته له اوره

شپه ئی وینځه بی بی نور
 مرده شوی چه منافق دی
 نادیده چه منیه^۶ لولی
 سفله ټول کا څو درهمه
 دروغجن تر توپه^۷ ورشی
 خپله بل و ته نیولی
 پټی ډکی پیالې اخلی
 موحد د رسالو شه
 تور زنگی نوم ئې کافور
 مړ جهود بولی مغفور
 ځان ملا کاندې مشهور
 تر خواجگانو شی مغرور
 د کابل کاندې مذکور
 په پردی باندي غیور
 ښکاره مه خوره یو انگور
 تر ځان کوز گنه^۸ حضور

د خوشحال سره خدا کړه
 بیا ئې ژاړه په سرور

-
۱. په خوله می.
 ۲. طاوس.
 ۳. تغمه.
 ۴. مخامخ کیدل او وار و نوبت.
 ۵. په چاپی نسخه کښ څو لیکلی دی په بله نسخه کښ پڅو دی چه معنی ئې حل طلبه ده.
 ۶. د فقه له لمړنیو کتابو څخه دی.
 ۷. په ننگهار کښ د یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسه توپ ئې بولی ، دا توپ زما په خیال له هغی زړی کلمې (ستوپه) څخه پاته ده، چه پخوا ئې د بودائی دین معابدو ته ویله.
 ۸. منصور.

عشق تر خوان نه زور کا ژر نسکور^۱
اندرون د هر چا شین د عشق په شین دی
چه په عشق کښن څوک پیغور تری په نورو
زاهد ورجانی^۲ انکار کاندی له عشقه
چه د مخکی د آسمان په منځ کښن څه شته
زه حیران یم دا می څه دی په کوگل کښن
په وصال کښن سل هراسه د هجران دی
جهان واپه کور د عشق د محبت دی
په خوشحال باندی بانده شو رنتبهور

که د زلفی نه وی تار تار
ستا له خاره خاره عشقه
چه په تا ئې د زړه مینه
زړه د یار له لاسه مرینه
توری سترگی د گوانښ گړند
ستا د شکرینو شونډو
خوشحال ستا له مخه وایی
واپه ښه وایی خار خار

که په خوله را سره جنگ کا هغه یار
چه له ما سره راخی غاړه غړی
هیڅ حاجت د توری نسته مانې بس دی
چه مشال ئې د جمال راته ښکاره کړ
چه ملنگ د مسلې غواړی خپل مخ ته
له هر چا سره خندا په آرت زړه کا
مرصع بسیر^۳ د نور لری په پوزه
زه فقیر یم دی بادشاه دی باندی ښائی
رقیبانو وته نرم شی تر موم
و خوشحال وته زړه سنگ کا هغه یار

که مسجد گوری که دیر
یو می بیا موند په هر څه کښن
هغه ځای په سیر گوزم
واپه یو دی نشته غیر
چه می وکړ د زړه سیر
چه تر نه رسیږی غیر^۴

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښن نسته.
۲. یعنی دروازه تری.
۳. د یوه عاشق نوم دی چه جلا کتاب لری.
۴. یعنی کوچنی کلی، کلا.
۵. دا کلمه په هره نسخه کښن په جلا ډول لیکلی ده، په چاپی کښن بیر، په بله کښن پسر ده، چه اصل ئې نسو را معلوم.
۶. طیر.

په احوال باندې يو دوه شې
 خوشحال يو ويښي خوشحال دې
 ورته ورک دی غير و زير
 ځکه نشته باندې خير

هسي ژبه کا اثر	لکه کار لري نظر
چه څه څيز دې دا بشر	ماهيت ئې مونده نشي
هم معجون د خير و شر	هم تركيب د نيك و بد دې
هم مومن دې هم کافر	هم فرسته دې هم حيوان
کله توره کله سپر	کله اور کله اوبه شي
کله بيا په هيڅ ډنگر	کله خورب شي له باده
بل به نه وي ديده اور	لکه دې دې په جهان کښ
د اتو پلارو پسر	د څلورو ميندو زوي
که ئې نه دی برابر	څه خو لږ تر خدای را کوز دی

دا و چا ته کړې خوشحاله
 د مستي شور و شر

ليونی لره زندان بويه زنجير	ليونی سره ۲ به څه کړې نور تدبير
لکه لوی ماهی په شست د ماهی گیر	دما زړه ئې په حلقه د زلفو يووړ
نه خوښی د بادشاهی د سرير	که خوښی ده په جهان کښ د لیدو ده
په نیک بخت ستوری زوولی و بشير	که يوسف ئې د کنعان د څاه وکښ
که تور خال دې ستا په سرو شونډو جایگیر	د شکرو په دکان هندو بچه دې
نه په بوزه د کابل او د کشمير	د بهار په وخت په بوره د سرای گرز
	د لنډې ۱ اوبه هغه گڼه خوشحاله
	چه یادیری په جنت کښ جوی د شیر

څو پیدا نه کړې کردار	مرد به نشي په گفتار
که له تا نه وي په پار	چه دی وښکنځی مرد نه یی
د مردانو کار و بار	چه څه دې خو انتقام دی
چه نه عیب دې نه عار	عفو هورته ځای لرینه
هغه مرد نه وي پکار	چه غیرت ور څخه نه وي
ښه مردان وي لکه مار	هم مهره لري هم زهر
تر هغو مردانو څار	چه هم تندره هم باران دی

۱. د پدر.

۲. مطلب څلورو مندو څخه څلور عنصر دی، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وی، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر دی چه محشی ورته کښلی دی مطلب ځنی نه فلک دی).

۳. لره.

۴. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.

۵. دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لری. یو ځای پوږه، بل ځای بوږه، بل ځای ښه لیکلی ده، ممکنه ده چه دا کلمه بوشی سره چه نن په قندهار کښ رواج لری، نزدیوالی ولری، ولی چه اوس بوشه په معنی د گوشه علاقې او لیری دښت یا غره ده.

۶. د پیښور پر خوا د یوه رود نوم دی.

نه د زر نه د دینار
د عزت د اعتبار
مرد نه مور لری نه پلار

مرد به غم د خپل هنر کا
مرد به غم کا د خپل شرم
نا مرد فخر په نسب کا

د خوشحال خبری گوره
لعل و دُر پیئی په تار

نه طاقت د انتظا
که گردش دی د روزگار
که یو زړه دی که هزار
ستا د زلفو دی یادگار
چه تر هر څه دی دشوار
پکښی نه مومم کنار
ستا په شونډو لرم کار
هم پتنگ گوره، هم نار
چه ئې وړې نه ترس نه ډار

نه می لاس رسی په یار
دا ستم په ما خپل یار کا
پکښی ستا غمونه ځای دی
تر وینسته ضعیف وجود می
غم د یار د بیلتانه دی
خپلې اوښی می دریاب شوې
چه می تل په دیو زورې
چې څوک سوځی، هغه سوځی
ځما زړه څه اسان ندی

د بوسې وعده د وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

گور خو نه وی رنتبهور
ځنی وزی درې څلور
چه بلا هورې می کور
په هر څه لگوي اور
چه ئې نه وی ژوندون نور
خو د نشی ویی سپور
نه لک شوی پر پیغور
نه د مست هاتی په زور

ننگیالی قبلوی گور^۱
لس په کال پرې ننوزی
مور زادی بلا پروت^۲ یم
ننگیالی د ننگ دپاره
سر په باد د سپری پریوزه
چه په نام و ننگ آړنه وی
سر په دار لک شوی ښه دی
په همت سپری پورده دی

د خوشحال سلام په واپرو
زیات ئې لا پخپله مور

نه د ما د دی ددی ملک هنر په کار
خدای د ما د هسی خلقو کړ روزگار
ولی هیڅ ځبله^۳ نشوو خبردار
بل اولس تر یوسف زیو نشته خوار
هر سپری ئې طمع خواست وته تیار
ملکان ئې لا تر نورو دی مردار
که په بډی رشوت مومی یو دینار

نه د ما د هنر شته څوک طلبگار
خپل ځانونه هونبیاران کښی نادان دی
په یو ژبه ویل سره پښتو کړو
چه د سوات په ملک کښی ما ننداره وکړه
زور زیاتی خود پسندی خصلت د واپرو
که په کور کښی مال دولت لری سترگ وړی
حقه چار به د عزیز کاندی نا حقه

۱. دا بدله په چاپی نسخه کښی نسته.
۲. خو نه دی.
۳. وې لاری او سرک ته وایی.
۴. په یوه قلمی نسخه کښی وهی لیکلی دی.
۵. وبله.

ختکی له ختکی نه رنگ آخلی
 چه می ولیدل له نورو خبر نه یم
 دا په هر دیار کښ سیل هم بد نه دی
 چه د سوات د سیمی خاوری خوشحال بوی کړې
 یو سړی^۱ به ځنی نه وی وفادار

نخبه نه ولی همیش لیندی په سر
 دا یو لحظه د هوبنیار غلطی نه وی؟
 په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا
 بخته! چیری یې له ورايه را ښکاره شه
 دانشمند په خاوری خوار جاهل کامران دی
 هنر مند سړی په هر دیار عزیز وی
 د بلبلو په کار گل دی نه دا نور څه
 چه د زرکو ښکار په غره کښ پیدا کیږی
 اول فکر د زړه وگره بیا ویل کړه
 کله منځ کله ښی کین کله لږ بر
 یا هر گز د لانبوزن نه وی خطر؟
 د سړی که لاس رسیږی په قدر
 چه می ښه تر عراقی شی لاشه خر
 د سړی طالع په کار دی نه هنر
 په هر ځای قدر قیمت لری سره زر
 په چمن کښ خار و خس بلا بتر
 باز په دا سبب نیولی دی لوی غر
 کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
 هیڅ خبر د ورځو شپو په حساب نه دی
 همیشه ښه د خوشحال ختک اختر

ولی په کوڅه د هغه یار نکړې گذر
 خاوری د په سر شه چه به ورپه ورجار وزې
 یار د په ښایست کښ د بهار تر گلو ښه دی
 هر چه ته ئې غواړی هغه یار درته حاضر دی
 دایم درته وایم ستا بد خواه نه یم نیکخواه یم
 زرکی تور تارو تمخړی هر لوری ته ډیر دی
 تخم شته هم مخکه هم قبله لری تیاره
 کاندې به حساب وی مو بمو به سوال ځواب وی
 ورلره د بولی ته لا گرزې در په در
 زده کړه دا خبره درپه در خاوری په سر
 ولی ئې له مخه لاله گل ته کړې نظر
 دواړه سترگی وخورې هیڅ په ځان نه یې خبر
 فکر د توبښې کړه چه پخوا لری سفر
 هسی باز در څخه تا ئې وتړل سهپر
 هر اسباب د جوړ دی ولی نکړې کار د کر
 څه دی پکښ کښلی راشه گوره خپل دفتر
 مه اوسه بی غمه غلیمان لکی له هم
 فهم کړه خوشحاله چه دا لار لری خطر

هر ساعت چه په چا ځی هسی بی کار
 رنځوران که کاروبار نکا معذور دی
 که هیڅ کاروبار د نه وی درته وایم
 په هر څه چه غم غلط شی واره ذوق دی
 سړی هر ساعت هر وخت په بل بل حال شی
 تر هغه نه زه لا ښه گڼم بیگار
 روغ سړی به ولی نکا خپل روزگار
 هسی مه کښینه بیکاره نا پکار
 که په نرد که په شطرنج وی که په ښکار
 همیشه په یوه حال دی کردگار
 ستا به نوم په جهان پاتو شی خوشحاله
 یوه لویه مشغولا ده ستا د کار

۱. دا خو بی غورو لکی دی حمار.
 ۲. به پکښی نه وی.
 ۳. بیل بیل.

یو دا هسی بڼه بهار	بیا پرې صوت د هزار
څوک سپاره په عراقیانو	تر چا لاندې بڼه رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه	په هر لوری خاصه ښکار
بڼه کرجی ^۱ وړاندې نیولی	د بازونو سره یار
بڼه تازی په دور تړلی	پرانته یی په وار وار
زړه فارغ له هره لوریه	پکښی واره خیال د یار

تر دا هسی بڼه هوس به
زه خوشحال کړم دنیا خار

۲

په سرو شونډو د بازار د شکر مات کړ	تورو زلفو د ناموس د عنبر مات کړ
چه د صبر په آهن می وه تړلی	تا د زلفو په حلقه هغه ورمات کړ
چه ئې ستا د خط و قد ننداره وکړه	صورت گرو می پر کار و مسطرمات کړ
سحر گرو اوس د سحر دکان و نغښت	دواړو سترگو د د سحر هنر مات کړ
پدا دوه سپاره د مخ یعنی ستا سترگی	تا می درست د پارسایې لښکر مات کړ
په هوس هوس راڅپ طره پریښی	گوره بیا د د چا نوی سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښی ستا د ورځیو	دې ارزو می په څگر کښی خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دی	په سوگند سوگند د لا څه بهتر مات کړ
په بارخو د مار حلقه شو که صبا می	ستا د تورو زلفو خولې و ته سر مات کړ

ماتوه د خوشحال زړه بیا به وواپی
چه می څه لره دا هسی گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوی ښکاره آتش کړ	اگر درست صورت واوروته پیشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لره لار نشو	د ذلفینو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بیغش شراب د کومی میخانې دی	چه ځما د زړه ئې لیری غل و غش کړ
لیونتوب ئې مبارک شه تل تر تله	چه ئې یار د زړه په غوره پریوش کړ
په یاری ئې نر باحقه نازیدلم	بیهوده می په سراب د اوبو آش ^۳ کړ
مشوش ئې کړ روزگار د پرهیز گارو	چه کاکل ئې په جبین را مشوش کړ

ما وې سپینه خوله به ورکړې و خوشحال ته
په خندا ئې له ناخوا له پنچ و شش کړ

۱. په قلمی نسخو کښی کرجی لیکلی دی یعنی زور باز یا جره.
۲. عود.
۳. د تحسین او تعجب کلمه ده.

چه می زره د مال و ملک په هوا نه ولاړ
 عقل و هوبښ صبر و آرام وریاتو نشی
 هر چه خور د کنبلی مخ په مینه نه وی
 هم می زره په غمزه وری هم ځان نادان کا
 محبت د کنبلی مخ ځما په زره کنب
 د هجران په شپه ئې درست توکر توکر شو
 هغه یار را څخه وایې هرگز نه و
 هر زمان به ئې شا راته په مانې وه

که په کنبلیو پسی لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
 د هر چا چه په دلبرو پسی زره ولاړ
 د جهان په مخ اوده راغی اوده ولاړ
 راته وایی وایه بیا د زره په څه ولاړ
 باور وکړه لکه اور په وچ وابنه ولاړ
 په ژړا ژړا می زره تر دوه لیمه ولاړ
 هیڅ می نه زده که همیش را سره وه ولاړ
 یوه ورځ بې غمه نه وه تلل ته ولاړ

نور به بیا په بیارته را نشی خوشحاله
 گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه می ښه توریت د خپلی چاری څیر کړ
 لکه واچوی دانه د دام په منځ کنب
 ما پدا سترگی لیده د دنیا خلق
 مور زاری کاڼه هرگز نه هوبنیاریږی
 په ناپوه باندی بې غمه بې غمی ده
 راشه وگوره یوگز مخکه نیولې
 د ارمان لاسونه مړه مړی په گور کنب
 د هر چا می خپل هنر بلا د ځان دی
 چا ئې وصل پخپل مټ حواله کړی
 لیونی د لیونتوب په سبب بند شی
 په بار بار د خپل استاد منت را باندی
 د زره ښهر می چه ځای د قناعت دی
 که ویل ئې د غماز منلی نه دی
 پوره زر اتیا کالونه په کابل کنب

ځان می واره حبطه پخپل تدبیر کړ
 خلقو ما سره په مهر کنب ترور کړ
 خو ئې ډیر د دنیا سود هونبره ئې ویر کړ
 نصیحت په تور زړگی کله تاثیر کړ
 د دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
 چه ئې مټ د خپلی خونۍ په توفیر کړ
 چه مو ولی په نیکی کنب تقصیر کړ
 خپلو پرونو په خزه بندی کجیر کړ
 چا د هری چاری حکم په تقدیر کړ
 مست هاتی خپلی مستی په زنجیر کړ
 چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
 په ناحقه می حرص پکنب امیر کړ
 بیا ئې ولی له حیرانه زره دلگیر کړ
 دا غزل می په بیاض باندی تحریر کړ

د خوشحال د زره خوښی نشی بې سرای
 خپل وطن ئې په هر چا باندی کشمیر کړ

خو ئې بوی په هر طرف بهیر و نه کړ
 ځما اوبنیو کانی هم په مخه یووړل
 په ژړا په بې صبری له لیدل موم
 په خندا خندا د مرگ وته نیژدې کړم
 خو لا زه یم چه له غشیه نه د دروم

په گلونو عندلیب نفیر و نه کړ
 ولی ستا په زره ئې هیڅ تاثیر و نه کړ
 ما په دواړو توگه هیڅ تقصیر و نه کړ
 ترو د څرنګه په ما تزویر و نه کړ
 گڼه هونبره مټ په تور نخچیر و نه کړ

۱. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.
۲. د طالع ستوری، نجوم.
۳. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.
۴. سور.
۵. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.

مگر زه سهل غرخه وم ستا تر فهمه
 اوس به خرننگه خلاصيرم له دې غمه
 د كعبې په لار به خرننگه برى كړې
 په صورت به د تل وير وى پسله مرگه
 چه خما په مرگ د هيخ تكبير و نه كړ
 چه لمړى مى د خلاصى تدبير و نه كړ
 چه هر گز د يوه شپه شبگير و نه كړ
 كه د خان د په ژوند ونى وير و نه كړ
 زه خوشحال چه سر و تير خم ستا له تيره
 هيخ ارمان د د غمزې په تير و نه كړ

خدای یو هسی فکر را کړا
 چه په ملك په ملكوت دى
 په اعلى په اسفل واړه
 چه ئې ملك راته رڼا كړ
 پرې خبر ئې زړه د ما كړ
 را ښكاره ئې هر اشيا كړ
 كه په نورو توره شپه ده
 په خوشحال ئې سپين سبا كړ

لكه خدای چه د يار حسن بې نظير كړ
 د مجنون غندى په درد د عاشقى كښ
 ما وې گندى تفحص وكا پخولا شى
 ښايسته د قندهار د چا په ياد دى
 دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دى
 زړه پخپله هغه مخ كړه ولاړ نشو
 نه گناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دى
 نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگير كړ
 هسى ما د زړه په سر باندى تصوير كړ
 پخپل حال مى همگى خلق خبير كړ
 تر پرونه نه ئې نن ما بنى كبير كړ
 پدا حسن ئې بنده واړه كشمير كړ
 چه شاهانو ئې په وركښ خان فقير كړ
 د زلفينو ئې هر تار ورته زنجير كړ

مخ ئې فكر د نسرين را څخه يووړ
 د ترسا زلفى زناړ شوې را تر غاړه
 بې د يار د شونډو تل چه يادوم ئې
 درسته شپه ژړا نارې آه و فرياد كړم
 دواړه سترگى ئې شاهين شهپر ئې زلفى
 په راتله ئې درست آرام را كړه راوړ
 د چمن گلونه كوز گورى دا وايى
 چه مى زړه وړى ما وې پاسه په اسمان ده
 زه هاله د عافيت ناوې قبول كړم
 تل اوبه په نرى ځاى باندى ماتيرى
 هغه ورځ مى زړه له خپله ځانه موړ شو
 چه دعا خما د صبر كا وگړى
 خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
 شكر شكر چه ئې دين را څخه يووړ
 مينى نور ذكر تلقين را څخه يووړ
 بيا ئې خوب په څه آئين را څخه يووړ
 خما زړه كوټر، شاهين را څخه يووړ
 او په تله ئې درست تسكين را څخه يووړ
 چه دلبرى هر تحسين را څخه يووړ
 ولى تركى په زمين را څخه يووړ
 چه هوس ئې په كابين را څخه يووړ
 عقل و هوبښ ئې نخستين را څخه يووړ
 چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
 عشق د دې دعا آمين را څخه يووړ

ما وې زه به ئې لا فكر د علاج كړم
 ولى خوار خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

۱. دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.
 ۲. ولى خوار عاشق زړه.

ما د کښلیو ننداره کړه زاهد ننگ کړ^۱
 هغه وخت چه را په یاد شی ډیر خوشحال شم
 زما زړه ئې په قلاب د زلفو یووړ
 که ژوندی نشی له خوبه^۲ عمر ئې شوم دی
 کښلی مخ ئې لکه خراغ هسی بلیری
 ملنگان ئې د دربار درويزه مومی
 تہ د خانه هسی نه وې دا څه حال دی
 چه په ما باندی د زړه دا هسی سنگ کړ

ز

پر د قاز شته پر د باز^۳
 لکه سترگی لیده هونبره
 لکه قد جامه هم هونبره
 د دانش کښیده بویه
 بیړی گزړی په بيله کښ
 سگ لاهو غندی خو نشته
 لکه پر هسی پرواز
 لکه خلق هسی آواز
 لکه حسن هونبره ناز
 نه د سرو زرو طراز
 په قلمز گزړی جهاز
 مبرک که هر څو وی اوباز

په دا پړانگ نشو خوشحاله
 که پړانگ پش دی پړانگ ته ساز

چه هر یار ته می تر خوله ویوست آواز^۴
 که د زړه دی چه رسوا په هیچا نشی
 که آواز د زرگو نه وی په درو کښ
 چه نارې کا تور تارو په مرغزار کښ
 چه ځما تر خوله و نه ووت چا و نه وې
 په سبا به هغه راز په کلی خور و
 ډیر یاران می تر سر تیر دی ځوان و م زور شوم
 پخپل زړه کښ جگرخون کوه خوشحاله
 خپل پردی ته د زړه راز مکړه آغاز

لکه غشی لره بویه تیر انداز
 همیشه د زړه په لاس تله د وزن
 په تور آس د حقیقت ناوې سپره کا
 هسی شعر لره بویه سحر ساز
 زیات و کم د وزن یو توری غماز
 په سپین مخ پلو نیولی د مجاز

۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته له یوې قلمی څخه نقل سوه.
 ۲. له مرگه.
 ۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه نقل شوه، په نورو کښ نسته.
 ۴. یعنی جزیره.
 ۵. د زنگله یاغی پیشی چه لکه پړانگ داسی ده.
 ۶. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

سل جلوې سل کرشمې سل مکیزونه
 د صنعت زیور په خو رنگه پریوزی^۱
 د تجنیس پایلی جوړی^۲ په پنبو کړی
 د مضمون د نزاکت غمزه ورڅخه
 که په نظم کښ کارگه او تپوس راوړی^۳
 چه یوه وینا ئې وکړه هوبنیار هغه
 په نظر کښ ئې ښکاره د سترگو ناز
 د تشبیه چندن چووه باندي طراز
 د ترصیح منی^۴ په غاړه اوږد دراز
 سر تر پایه درست صورت سره یو راز
 هم د زړونو په ښکارگری لکه باز
 عاقلان به ویل کاندې په ایجاز
 و پښتو ژبی ئې ډیره خوبی ورکړه
 چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهیږی بس^۵
 په ضمیر د نخلبندو نخلبند سړی خبر وی
 چه کښتی پکښ بیایي په عظیم دریاب گپیری
 چه گردش ئې ورځ و شپه کا د کامل انسان دپاره
 سپینی ږیری وټه بویه چه نظر پخپل قوت کا
 نادانان د ملک خښتن کا دانا هسی ورته گوری
 په طلب د طالبانو طالبان پوهیږی بس
 په تصویر د نقاشانو نقاشان پوهیږی بس
 په بیلو د کښتی ملاحان پوهیږی بس
 په اسرار ئې کاملان یا دا آسمان پوهیږی بس
 او هوس د شوخی شنگی پدا خوان پوهیږی بس
 دغه پوهه د چا نه ده پرې سجان پوهیږی بس
 چه خوشحال ئې په بیاض کښ دا تازه تازه خبری
 نو په دا تازه خبرو سخندان پوهیږی بس

په درست کلی کښ می یار دی هغه کس
 که په شکل شمایل سړی لیده شی
 ځکه زه ورباندي هسی عندلیب یم
 که هر خو راته ښکنخل کا یا قهریږی
 که ئې زلفی که کا کل که ئې گیسو دی
 چیری نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړی
 د جایفل په ځای به سر ورته پینکښ کړم
 چه زه خوله ورځنی غواړم نور ښکنخل کا
 سر تر پایه زرزی جامې آغوستی
 زرکی! څه لره پخپل رفتار غره یې
 چه صورت سیرت ئې دواړه سره جوړ دی
 د خوشحال د زړه پکار دی هغه کس
 چه په درست تومن اوڅار دی هغه کس
 سر تر پایه پریوار دی هغه کس
 چه په حسن یو گلزار دی هغه کس
 په خوله واړه شکر بار دی هغه کس
 همگی مشک تا تار دی هغه کس
 هوسی سترگی گلرخسار دی هغه کس
 که په سرمی مینه دار دی هغه کس
 بی حسابه ستمکار دی هغه کس
 سر تر پایه زرنگار دی هغه کس
 لا تر تا نه خوش رفتار دی هغه کس

۱. پریوزی یا پرې پوری.

۲. خوړی.

۳. امیل.

۴. دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

۵. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

په لحد کښ به هوا نه وی هوس^۱
 بی طوطی نه قفس هیخ نه دی باور کړه
 فهم وکړه چه ضائع در خخه نشی
 چه دا در بی بها هسی تلف کا
 د خانانو په خاکوئو گذر وکړه
 هر چه شوی نه بد لیبری دا په خه کړی
 نصیبه به له جهان یو کفن وری
 دا به واره له تا پاتو شی ای جانه!

تیاریره وخت د کوچ راغی خوشحاله

په هر لوری نارې آروې د جرس

ته خه زره لرې خه لاس
 گاه د مخکی طراحی کړی
 لکه پک شی هسی تش شی
 لکه پونا^۲ یی و اور ته
 هم گوهر بی هم شبه یی
 هم ملک یی هم ملک یی
 په افلاس کښ د دولت دی
 ته له دیوه په هراس یی
 نه اطلس دی نه زربفت دی

واره ښه وایی خوشحاله

وايه هیخ نشته وسواس

چه ئی غم لرې د مخ هم دا وصال بس^۰
 بادشاهان د زر زری جامې اغوندی
 په بهاندو اوبوکښینه ننداره کړه
 خو یوه گیلپه خواره دوه درې خرخوری
 و حریص وته درست مال د دنیا لیر دی
 زاهد سترگی ترې پوښی زه کښلی گورم
 که لایق ئی د جمال د لیدو نه یم

دواړه کونه د هغه چه ئی طلب کا

ستا د سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

اندیښنه ئی د جمال د خط واخل بس
 د قانع گدای په شا باندی یو شال بس
 د جهان د تیریدلو دا مثال بس
 که دانا یی په جهان کښ دا جنجال بس
 وقانع ته یو فلوس د دنیا مال بس
 که جنت لره می بیایی دا وبال بس
 که ئی بیا مومم وصال په خوب و خال بس

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

۲. یاپون دا یو راز قدیم اورلگت ؤ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخیستونکی مواد به وه.

۳. هم کیمخا یی.

۴. ستا پلاس.

۵. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

خدایه که زه تا ته نیژدې کیرم په افلاس^۱
 ته که په دا خوښ یې چه خاوند د ملک و مال وم
 هسی مال را مه کړه چه ئې ځای وی تر زړه کښته
 لاس می همیش بر لره په وارو غلیمانو
 طمع که حسد وی که حرص که بد خوښونه
 توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سره مل وی
 یا بار کریمه! د خوشحال خټک دا خواست دی
 تل د ده په زړه کښ لري ټینگ د دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس^۲
 نائب دی د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
 د تورو په میدان کښ چه سودا وی د سرونو
 حاسد می لکه کانی دا صحرا په هیخ حساب دی
 که حال می د قضا په حکم هسی محول وی
 ظاهر لکه شهباز یم که و ما و ته نظر کړې
 که لافی د کوزی د هسکی وهم باور کړه
 ویل کوي و چا ته چه د ما ویل سره زر دی
 رندو و ته خوشحاله لکه زر هسی رصاس

سړی ښه دی حق شناس
 د یوی دانې اوریشی
 چه احسان و ته ئې شا شوه
 خو اخلاص ور سره نه وی
 یار ئې مه گڼه اغیار دی
 تل خالی دی^۳ له خلله
 که د یار دی هغه یار دی
 بی وفا دی دا درې توکه

د خوشحال خبری دُر دی
 چه ئې کښلی په قرطاس

کله باز کا و مرداری ته هوس
 وگفتار و ته ئې غړوه سترگی
 که ئې سر په لکی اوړی هغه دی
 په ظاهر شماره که لس سره دوه پنج وی
 دوه سړی په باغ کښ گډ شی یو گل گوری
 زه دا یم په بیلتانه کښ له هغو یم

دغه کار دی د کارگه و د کرگس
 په کرده په عمل گوره کس ناکس
 په هیخ رنگ به نور څه نشی سگ مگس
 د ابجد په حساب نوی وگڼه لس
 دویم گززی په طلب د خار و خس
 چه د یار بی یادو ندی یو نفس

۱. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.

۳. وی.

که هر خو بنایسته روغ دی خوک ئې څه کا
 خوار شوخحال به ځنی خو شپې په جور
 که سپې شونډی دی شکر دی دی مگس

که د مور نفس کښ څه وي لکه وی هسی به اوس^۱ چه په څه د زړه مینه هم هغه مینه به بوس
 لاس د زړه د پاسه کښیرده چه څه حال درته معلوم شی څه تسپې په لاس کښ نموریې څه په برمنځی بریره پوس
 که د باغ دی که د راغ دی په څولونه دی دا ونی خوک سپیدار خوک چنار دی څول پلوآدی خوک پلوس
 اینخر نه لری گلونه میوه سپینه لری توره د انگور ژنکوری گوره میوه گل لری نلگوس^۲
 دا جهان پتې پتې دی جنس د جنس سره خوښی کا مار له ماره یوزله یوزه خرس له خرسه کوس له کوس
 له عصمت فتوت نه وی واړه وسیڅه په اور کښ چه په خیال په هوا گزری زیر پرونی سر منډوس
 الحذر د عشق له اوره که د لاس رسی زړه ژغوره
 د دلبرو مینه اور ده ای خوشحاله زړه کره بوس

ش

تورانی خو د جنجال دی د پرخاش^۳
 ایرانی د آشنایی د وفا دی
 پښتانه د بد نیتی د خصومت دی
 که بلوخ که هزاره واړه چرکین دی
 که هندی دی که سندی دی مخ ئې تور شه
 کشمیری که نرکه بنځی واړه هیڅ دی
 د آدم له نسله نه دی گوره څه دی
 لغمانی بنگښ سواتی تیراهی واړه
 دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
 د خلقت د مروت دی د معاش
 په حیا په شجاعت ئې وکره شاش
 نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
 نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
 د مردی ورڅخه نشته هیڅ قماش
 دواړه ورک شه یو اوزبک بل قزلباش
 موټ مټر لوبیا چنه دی مهی ماش
 هر احوال ورته ښکاره دی د وگری
 د خوشحال خټک په پوهه کره شاباش

ښ

دا بنایست چه ئې په تا باندي کښین
 که جمال ئې و یوسف نه وې ورکړی
 مگر گل په اشارت کښ ورته و وې
 د زړه داغ به ئې په ما باندي کښین
 چا به غم په زلیخا باندي کښین
 چه بلبل ټټر په ما باندي کښین

۱. نغنی ښه ایسی.
 ۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوی قلمی څخه را نقل سوه.
 ۳. دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.
 ۴. د دی کلمی تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دی، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکلی دی، نو مور هم پر دغه املا پریښود.
 ۵. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
 ۶. چه بلبلې ټټر بیا باندي کښین.

که د زلفو مار ئې و خوری عاشق گرم دی
 زه که ستا په لړ شویو باندي پروت نه وی
 چه ئې لاس په اړدهار باندي کښیښ
 د سپی نوم به دی په چا باندي کښیښ
 که هر خو به د له خپله وړه
 خوار خوشحال به قدم لا باندي کښیښ

ض

له تا به ستا له تیغه عاشق چیری کا اعراض
 د خپل خاطر احوال به زه خپل یار و ته معلوم کړم
 تر دا نه به ته کوم طاعت ته به مومې ای دلہ
 سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا اتر شوه
 د یار کوڅه می بیا مونده یار له بویه پړه
 د شمع د اور پښتی^۳ مینه نه ځی په مقراض
 بیمار به له طبیبه په خو پت لری امراض
 چه یو ساعت می کښیښې د زاهد سره مرتاض
 د اونیو محرمی^۴ ئې اوس وړینه په بیاض
 هوا به د گلو نو نوره خو کړم د ریاض
 خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې^۵
 وریری د قابل په زړه تل فیض د فیاض

ظ

چه د کښلیو په لیدل نه وی محفوظ
 چه حاصل ئې د خپل یار ننداره نه وی
 که شیخان که زاهدان که عابدان دی
 چه ئې دواړه شونډی کښل کړم پرې محفوظ شم
 کله کله هسی وخت په سپری راشی
 د سرود په اړویدل نه وی محفوظ
 په گلزار ئې سوخته دل^۶ نه وی محفوظ
 په دا خپل عمر به تل نه وی محفوظ
 څوک به هم په می خوړل نه وی محفوظ
 چه د گلو په کتل نه وی محفوظ
 د خوشحال ویل^۷ هنر دی هغه خر دی
 چه به دی په دا ویل نه وی محفوظ

زړه می بې له عشقه په بل کار نه وی محفوظ^۸
 کله مړنی دی چه د توری په میدان کښ
 هر چه عاقلان دی په فتوی د عقل کار کا
 بیله کښلیه مخه په گلزار نه وی محفوظ
 دی د تیرې توری په پرهار^۹ نه وی محفوظ
 هر چه عاشقان دی پدا کار نه وی محفوظ

-
۱. د زلفینو مار کې و خوری.
 ۲. دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.
 ۳. یعنی پټن.
 ۴. د اونیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.
 ۵. شه.
 ۶. خسته دل.
 ۷. د خوشحال ویل هنر نه د هغه دی.
 ۸. دا بدله په چاپی دیوان کښی نسته.
 ۹. گزار.

هر چه بل ئې وولې بيا دې پرې غشي لک کا
 خاورى ئې په سر حبطه ئې عمر تير شو
 عيد شو هم بهار شو و صحرا وته خلق ووت
 دور د عاشقانو دى که وگورې په عشق کښ
 هيڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وي محفوظ
 هر چه نن د کښليو په ديدار نه وي محفوظ
 زار دى د هغه چه پخپل يار نه وي محفوظ
 پند که ورته وايي پخپل پلار نه وي محفوظ
 هر کله چه راشې ورته وځاندي له ورايه
 خوار خوشحال به ولى په بار بار نه وي محفوظ

ع

سخت ساعت د د وداع
 چه يو ځل سره څوک بيل شي
 عجب هر زمان نياز کا
 چه په لږ ماني وه نزع
 هم مي وغلوي بيا وايي
 شونډه بوڅه په نځوال کا
 د بورجل غمجن په رقص
 چه ترې د ليدو لاري
 په آشوب و په صداع
 بيا په بخت وي اجتماع
 نوى نوى اختراع
 ترو به څه وي په نزاع
 نه پوهيږي په خداع
 چه مي وويني اوضاع
 د پايلو په سماع
 څه د خير دى مناع!
 نه ئې يو ديدن خوشحاله!
 نه د درست جهان متاع

غ

خلقى سره يارى کا په دروغ
 د شودو پيو عوض ئې وي په زړه کښ
 د هغو صحبت کيميا دى که ئې مومې
 د دې دور يارن واره منافق دى
 په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا
 و به نه وينې دوه زړونه سره روغ
 چه سفله و چا ته ورکا چيرى دوغ
 چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
 په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ^۲
 په آزاد د خپل پدر ترلې توغ
 نور کارونه اوس په کار ندى خوشحاله!
 يا و چا څه ورکوه يا الچوغ^۳

که يو گل و ما نه را کړې د خپل باغ
 ستا له باغه يو گل ما لره دولت دى
 چه ورتله د باندې نه وي سپيره ډاگ وي
 په خوړو خوړو ميوو په گلو ډک وي
 خداى دى تا تر و تازه لري تل باغ
 نه په سل رنگه گلونه د بل باغ
 په راتله د شى درست ملک و بورجل باغ
 چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځل باغ

۱. نا خوال.

۲. بوغ، تور رنگى مجازاً چه راز نه شى ساتلى.

۳. سر کوزى، ملامت.

د بڼه مخ د گلاستان بلا هجران دی
 نور باغونه د نورو په وخت غوړیږی
 تل کلونه په خزان ریژول باغ
 په اهار کا غوړیده د کابل باغ
 همیشه به پرې نارې وې د بلبلو
 دا چه ساز کړ نن خوشحال په ویل باغ

ف

را معلوم شو د اورنگ عدل و انصاف
 سکه وروڼه وار په وار واړه وژلې
 که هزار خله خوک سر وهې په مخکه
 خو نیت د بڼه عمل سره جوړ نشې
 چه د ژبې لار یوه د زړه نې بله
 مار په تن د پاسه بڼه بنایسته روغ دی
 مړنی په کرده ډیر ویکل نې لږ وې
 د ده بڼه مسلمانی بڼه اعتکاف!
 پلار په بند کښ اچولې په مصاف
 یا په صوم تر شمخې ورولی ناف
 عبادت، طاعت د واړه دی خلاف
 په چاره نې شه خگر شگاف شگاف
 ولی ننه اندرون لری ناصاف
 د نامردو لږ عمل وې ډیر نې لاف
 که دلې د خوشحال لاس په ظالم نشته
 د قیامت په ورځ نې خدای مکړه معاف

ق

چه بنیاد نې پیدا شوی په نفاق^۱
 چه وودلې وې په ذات توره شپې
 چه په باغ کښ رنگارنگ میوه پیدا شې
 د غسل سره نې خوره خوره به نشې
 د دانا به د ناپوه سره څه زیست شې
 که اخلاق ناصری په یاد ووايي
 د هغه نه طمع مکړه اتفاق
 سپینول نې و هر چا وته دی شاق
 لون لون نې مزه وې په مذاق
 مړغونې چه ترخه ده په میثاق^۲
 کونگی^۳ هیڅکله د باز نه وې مشتاق
 په اخلاق کښ به بڼه نشې بد اخلاق
 د طاوس سره که زاغ په قفس بند کړې
 تر وصاله نې خوشحال وې په فراق

خر د سرو زرو د زین نه دی لایق^۴
 بوالهوس چه عاشقی کا عاشق ندی
 بڼه خپری ور لره بویه موافق
 په خالی هوس نې مه بوله عاشق

-
۱. خو د نیت.
 ۲. ننه د دننه مخخف دی په چاپی نسخو کښ دا مسری داسی ده: ولی تن نې اندرون لری ناصاف.
 ۳. دا بدله په چاپی نسخو کښ نشته.
 ۴. د هغونه.
 ۵. یعنی په ازلی تروون.
 ۶. یعنی جغد.
 ۷. د بدله هم په چاپی نسخو کښ نشته.

نفسانی تاریکه شپه صادق هغه دی
 څه په علم په تلقین سره نور نشی
 د سینا زوی له ځایه شیخ ملا و
 په ادب آداب به نه فائق تر چا شی
 صالحان له ظالمانو نه پیدا شی
 د بد خوی د خوی علاج ملک الموت دی
 هغه باغ هغه باغوان هغه ئې گل دی
 زړه سوخته مینان ډیر دی په جهان کښ
 که کارگه غندی ئې فهم وی خوشحاله!
 هیڅ استاد به شین طوطا نکړی ناطق

ډیر د خیال سپاره ترې لاپل معلق^۲
 په دا طشت کښ هره ورځ وینی توئیری
 په ازل چه دا نسق د بیلتهانه دی
 وگدای وته به څرنگ پاتو کیري
 روغ له هاله د دردمن په حال خبر شی
 پیدا کیري، فنا کیري، نه ښکاریری
 که د مرگ سبق د هیر دې گورې گوره
 که هر څو په سود سودا گرم لیده شی
 سپور په شا پرینې نه دې دې ابلق
 ښکارول ئې هر ماښام کاندې شفق
 تر ابد به وران نشی دا نسق
 د بادشاه له تنه څیژی دا یلمق^۳
 چه په زړه باندي رسا و خوری شلق
 پدا سیند کښ جهازنه هم زورق
 خپل یاران به درته یاد کاندې سبق
 تر ماښامه دې د دې بازار رونق
 عاقبت به واره ستړی شی خوشحاله
 که څوک ژاړی ناړی مرگ گڼی ناحق

دریغه سره تش کړی دا ډک زړونه د فراق^۴
 مرگ به ما قبول کړ نه بیلتون له خپله یاره
 ویش چه په ازل و د هر چا د قسمتونو
 څوک په عاشقی ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت^۵
 هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دی
 عشق ئې د زلفینو لکه زهر د مارونو^۶
 تل سبا بیگا باندي د آه د ناوکیو
 ټول کړلی په تله د چا زیات شوی اشتیاق
 څه کړم چاره نشته حکم دا و په میثاق
 غم و که محنت و په نصیب شو د عشاق
 اوس به له ما څه غواړی وگړی خوی اخلاق
 یو بیلتون بلا دې تر هر څه په اتفاق
 ښوری په څگر کښ د واره لب ئې دې تریاق
 ووری^۷ سپین توبری څه ښادی کا اهل نفاق
 تل شهد و شکری که خوشحال خوری گمان مکړه
 چه بی هغو لبانو به خور شی د ده مذاق

۱. بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمې هجری پیري.
 ۲. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.
 ۳. محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.
 ۴. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.
 ۵. دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسي ده: چه څه پاتو وه هجران يو.
 ۶. مارانو.
 ۷. د اوسپني توبري څه ښادي....

که د سرو شونډو سره غواړې تحقیق^۱
 خوله ئې هسته ده که نیسته نه پوهیږم
 په زرگونو راته لاف کړې د یارې
 په هر لور می غورزوی په سر لگیږم
 اول غم د یار و ما و ته غلیم و
 په لمړی قدم دی سر له تنه پرې کا
 چه د عشق په بحر ډوب دی حال ئې گوره
 طلبگار ئې د وصال په لوی طلب وی
 آزاده عالم بندی دی که ئې گورې
 گڼه زیان د عشق یوازی د عاشق دی
 امید قطع کړه خوشحاله د رفیق

یو څه بحر دی عمیق
 په شنا ترې واته نشې
 په ساحل ولاړو څه زده
 حال د مایو معما دی
 چه می یار د طریقت وه
 یو له بله بهره مومی
 چه ئې زه لرم په زړه کښ
 سل بلا د جهان کل وی
 په نامه به شقیق^۲ نشې

د سیماب غندی حریق
 خو چه بخت نشی رفیق
 چه څه حال لری غریق
 پت پالی د خپل فریق
 په کار نشو هیڅ طریق
 په اخلاص او په توفیق
 عجب فکر دی دقیق
 جدایی نه وی تفریق
 که څوک نوم کښیږدی شقیق

پدا ښهر کښ اکبر دی
 د خوشحال یار شقیق

ک

چه په روي به ئې بخښل شی پاک نا پاک^۳
 تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)
 د بوذر او د سلمان ئې درويزگر يم
 ذوالفقار ئې اړدهار و دوې ئې ژبی
 په دا هسی مړنتوب ئې آفرین و
 که سپاره ئې مړني د لښکر ډیر دی
 د خیر په کوټ ئې هسی زور ښکاره کړ

بل سپری نه دی صاحب دی د لولاک
 په اخلاص یم زه د دوی د تلی خاک
 تل د دوی په محبت دی ځما ژواک
 چه د دین مخالفان ئې و خوراک
 چه په کار ئې محمد (ﷺ) شو فرحناک
 لاس ځما د دل دل سوار د زین فتراک
 چه له ویخ ئې را ولولړ تاک^۴

محمد (ﷺ) د علم ښهر دی ئې ورؤ
 تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
 ۲. حضرت شقیق د بلخ یو لوی ستانه دی.
 ۳. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
 ۴. چه له ویخ ئې راوړول پاک.

دال^۱ و د محرم د صفر^۲ اک^۳
 د دوهمی خور روښنه اتلسمه
 څلورمی خوری^۴ دال چه سره ید شی
 د روژې د میاشتی جک^۵ پوره حساب دی
 چه په هره میاشت کښ دوې ورځې دې نحسی
 بیا وروستی چارشنبه د هری میاشتی
 نحسه ورځ ده، وایی ښه خوشحال خټک

د رومی خوری دروښیم څه یک^۶
 د دریمی خوری یا^۷ مه وکره شک
 د رجب دی ب^۸ ویج د شعبان دک^۹
 چې^{۱۰} شوال ذی القعدة بط^{۱۱} ذوالحجه وک^{۱۲}
 هم دغه دی چه حساب وشو خوبک

که زه نه وی تا به ځان لره بلل څوک
 واره عشق دی چه ئې سر راته گیاه کر
 چه پتنگ ته روښنایی د خراغ ښکاره شی
 بدرگه که محبت را سره نه وی
 د دې^{۱۳} میو پیالی پیرو دې آخستی
 د زرخ په څا دې بند د شونډو مست ویی
 چه پخپله^{۱۴} راته ووايي چه وایه
 ته مې وژنه د قصاص اندیښنه مکره
 ښه خو دا چه د چا نوم پکښ یادیری
 تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکره
 گڼه دی دا هسی شونډی کښلول څوک

په پالنگ به دی دا هسی درختل څوک
 گڼه^{۱۵} زه په ځان مین د سر ښندل څوک
 نور له خراغه نه ئې غواړی جار وتل څوک^{۱۶}
 یک تنها به په خونخواری لاری تلل څوک
 ولی ما غندی به نه وی لا یعقل څوک
 روغ هوښیار به په کوهی کښ پریوتل څوک
 کڼه زه د مینی راز ښکاره ویل څوک
 د خپل خون په تور به ونسم^{۱۷} یو بل څوک
 په فانی دنیا به نه وی ژوندوی تل څوک

۱. دال یعنی څلورمه او (و) یعنی شپږمه ورځ.
۲. په دی بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هری میاشتی نحسی ورځی بیان سوی دی.
۳. یعنی لمړی اوک یعنی شلمه ورځ.
۴. ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.
۵. ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.
۶. ی یعنی لسمه او دال یعنی څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کیږی.
۷. ب یعنی دوهمه او یج یعنی دیرلسمه ورځ.
۸. دال یعنی څلورمه اوک یعنی شلمه ورځ.
۹. ج یعنی دریمه او ک یعنی شلمه ورځ.
۱۰. ح یعنی اتمه او ی یعنی لسمه ورځ.
۱۱. ب یعنی دوهمه او ط یعنی نهمه ورځ.
۱۲. و یعنی شپږمه اوک یعنی شلمه ورځ.
۱۳. کنه.
۱۴. نور له خراغه د ده غواړی جار وتل څوک.
۱۵. د دیو میو.
۱۶. ته پخپله راته ووايي چه وایه.
۱۷. ونسیم.

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک
 مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد
 لږ ويل ډير ئې کول په خاموشی کښ
 چه خبره د پستی د بلندی شی
 په تمکین کښ لکه سبر په پستی کښ
 لکه گل شگفته روی تازه په باغ کښ

د عالمه سره خور په زیست و ژواک
 نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
 د غنچې غندی خوله ډکه سینه چاک
 په لوئی لکه اسمان، په پستی خاک
 په هر لور خانگی ږنگوری لکه تاک
 همیشه د ښو بلبلو پر بلغاک

چه دا هسی ښه ویل کا زه حیران یم
 چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه ۲ په خوله گولی خورلې د ټوپک
 که د تن وینی یو جام وخبښې لانیې دیې
 که اوبه دی د بخیل د منگی وخبښې
 نه د شوم دلاسه سل بیری خورلی
 د نامرد سره مکې ته رسیدلی
 مخ د سوی د دورخ په لمبو ښه دی

نه نمری د لیثمانو د ښانک
 نه اوگره د بخیلانو یو کاشک^۳
 ستا د وخیژی دانه په چنغرک
 نه^۴ د مرد دلاسه پانی د پالک
 ښه د مرد سره په بید بید یا ورک
 نه چه سم کړې و ممسک وته ورسک^۵

د منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
 تر حلوا نه لا بهتر دی وچ کنډک^۶

ل

اقربا راته اقرب شول
 دواړه ترونه می نااهل
 زه ئې بند کړم په مغولو
 رشوتونه ئې قبول کړه
 دا لوی زوی می لوی مشه
 زه ئې هند لره روان کړم
 خپلخانه می شوه په غرونو
 ناز پروره زوی می واره
 چه ئې نمر لیدلی نه و
 درست اولس قبيله واره
 په آه آه د فراقجنو

رضا من می په تعب شول
 ابو جهل، بو لهب شول
 په خانی^۷ او په منصب شول
 په تلابښ کښ زوز و شب شول
 د زرو بلا سبب شول
 په نشاط او په طرب شول
 پرې کارونه پینس عجب شول
 په فریاد و په شغب شول
 په ځنگلو تشنه لب شول
 گرفتار په ډیر غضب شول
 زړونه وړی د عنب شول

۱. په سخا کښ.

۲. ښه.

۳. د قاشق مفعن دی.

۴. ښه.

۵. ورسک: وربوز درلودنکی او گردنه درلودنکی غریا د کلا برج (سیند).

۶. دلته کنډک په معنی د یوه ټوک ډوډی دی.

۷. په خانیو په منصب شول.

خوشحال نه مونده خټکو
کښن ئې هر خو په طلب شول

بد زحمت شی په بازونو یو یو کال	نوم ئې څه دی په پارسی سیه پیخال
طعمه اچوی طلب د اوبو ډیر کا	تور پیخال کاندی د لویو په مثال
په نبات د غوا په غور سره باز صاف کا	یا علاج د سنگتا وکر دم در حال
د سنگتا و ترتیب اوبه د دریاب واخله	د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښن اچوه چه ښې اوبه په جوش کا	بول ^۱ ناس، نبات پکښې مثال مثال
دا سنگتا وکه د اوبو سره باز څښینه	فائده ئې تجربه ده د خوشحال

که یوه ذره لونگ هم پکښن وینه
په ښښه کښن ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وی یو د ما غندی وی رسوا بل ^۲	ورخم توره وکښلې چه مین واروم په تا بل
یو تیر د وویشته چه د ما د درد دارو شو	هان ای د ما طبییه! چه ښه روغ نه یم یو بیا بل
که سپر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته	څه نوری د باغ ونی؟ چه په خیر ستا د بالا بل
نن ما وته چا ووی چه اشنا غواړې خپل تیغ ته	د خدای دپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو می زړه یووړ سترگی ستا راته پخو دی	تاراج به دا ترکان کا نه به څیز یوسی په غلا بل
نه ننگ لری نه شرم تا وې هر چه عاشقان دی	بې ننگ دی که بې شرمه هیخ عاشق نشته تر ما بل

ملا ئې فتنه گر دی ور ښی فتنی جنگونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوی یو ملا بل

چه په زلفو ئې پابست شول	د ماهی غندی په شست شول
د څمار ویره ئې نشته	چه د شاه د سترگو مست شول
چه په لام ^۳ او بې ئې مینه	د سرو میو می پرست شول
د هغو ښادی به تل وی	چه د شاه د غم تر دست شول
چه د خولې رموز ئې بیا موند	عاشقان له نیسته هست شول

د خوشحال خلاصی له کومه
چه ئې تا غندی په کست^۴ شول

خپل پردی چه د شمشیر شول	کشتنی تر شماره تیر شول
توره ونغاړه خوشحاله	اوس به خو وژنې چه ډیر شول
که صاحب ^۵ وکه تر سم و	خټک ډیر د دوی په خیر شول
هسی چاری کا ستا زوی	چه آتش ^۶ شاهي بیگ هیر شول
چه نظر وکریم خپل ځان ته	خو غمونه را چاپیر شول

۱. یعنی د انسان بولی.
 ۲. دا بدله په چاپی نسخو کښن نسته.
 ۳. ل،ب: لب.
 ۴. قست.
 ۵. که ساهب وه که تور سم وه.
 ۶. د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

دا پیری ده که طالع ده

هیخ دم مه وهه خوشحاله!

چه نبات درته گنپهیر شول

سره خای چمن وی تل

هغه گلبدن وی تل

غه شیرین ذقن وی تل

له ما هم سخن وی تل

سره خان و تن وی تل

په رقیب شیون وی تل

د بنه یار دیدن وی تل

تر کنار او تر آغوش می

لکه سیب خما په خوله کنب

رقیبان ولاړ له وراه

جدایی نه وی له یاره

مه مانی وی مه عتاب وی

د خپل یار د کوخې خاوری

د خوشحال وطن وی تل

لمعه خورشید را بر چشم باشد جای تل

آری آری آن دهان و آن لبان و آن ویل

از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منل

نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بجل^۴

شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کو بر شپل

نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب و خورل

من نیاز و عجز و زاری مینمایم یو په شل

بر دل سخت نشد تاثیر زاری و ژړل

راشه بر چشم نشین ای شاه خوبان چگل^۲

تا ویل قند و نبات و شهد یکجا دیده؟

سر^۳دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست

خار و قربان تو کردم گر به تیغ خود کشی

نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب

خو په تن گشتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف

تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کر

تل سبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست

هیچیری مثل تو دلبری نیاید در نظر

زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

سری شونپوی د مل دی لا بهتری دی ترمل

مینک دی که عنبر دی ستا پریشان پریشان کاکل

خه لره بنیوه کا لکه ستا زلفی سنبل

مخ دی لاله گل دی لا بهتر تر لاله گل

چار کر مه لازم شم چه پریشانی کرې خبری

زلفی دی بنکاره کره چه خجل شی په خپل کار کنب

نه د دهر نور جنجال

نه په راغله ئې خوشحال

په اعلی ختلی^۵ فال

د همت په پر و بال

چه ئې رانه کر بل خیال

په دیدن د یوه خال

نه زه ملک غواړم نه مال

نه په تله د جهان غم کریم

د اسفل فکرونه نه کا

په اسمان باندی پیره کریم

د خپل خدای منت را باندی

بخارا بخبنم هغه یم

۱. غه مخفف د هغه دی.

۲. چو گل.

۳. سرور ما هر چه.

۴. بجل عربی دی یعنی بخنبلی.

۵. ئې قیل و قال.

و جهان و ته ئې شا ده
که خوشحال مومي وصال

يو ځله که ووينمه بيا وچلوی د يار خپل
هر چه بار ئې پريوت په ځای پاتو شه له ملونو
ښه سړی پردی په دلاسا په نيکښ خپل کا
درد د زړه پنهان ساته که ويني د ځگر شي
زه خو اميدوار يم گندی وي چه مرهم کښيردي
حکم حکم ستا دی که آشتی کوي که جنگ کړي
زړه که عافیت غواړي نظر په کښليو مکره
گبر که ترسا دی که جهود که مسلمان دی
مه وایه و چا ته د خاطر له درده دوکه
يو ځله د زړه په غورو فهم کړه خوشحال ته
تا و ته چه عرض کا گښی گښی د زړه زار خپل

م

آشفته دی د جمال يم
نورو مینو ته می شا کړه
چه می اوسنی په گریوان ځی
ځای می ته یې په خاطر کښ
نور می هر څه فراموش دی

لا د مهر ویکل پریرده
په ښکښلو دی خوشحال يم

په مردن پروا دار نه يم
يو غصه دوهم بيلتون دی
اشرف خان^۲ دی راته کښلی
پنځه میاشتی يم په نبد کښ
زویه ما خو غم د تا کړ
چه فلک سره سر باسی

کړه یې نه دی بې حکمته
زه خوشحال د ده په کړه يم

په زړه تر یار څاریرم د پتنگ غندی پیري کړم.
يو باغ دی د گلونو چه و ما و ته غوړیږی
عاشق می پاتی نشو پریرده پڅی پرتې اوسی

یوازیدی په دا کار کښ که په خوله ورته ښیري کړم
چه یار را سره ناست وی ورته زه د ناز ښیري کړم
ښائی چه بوالهوس ته د عمزې توری تیري کړم

۱. نه يم.

۲. د خوشحال خان د زوی نوم دی، چه تخلص ئې "هجری" او د پښتو یو مقتدر شاعر دی.

چه خای می په گلشن و هغه زه وم راشه گوره
 دا زړه دی که قسمت دی که خه نور خه کوچی موچی
 چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وی
 چه درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
 که پایم په دنیا کښن زه خوشحال په دا زوروالی
 د خپلو د پردیو به لا خو مینی سپرې کړم

ته دلبره که عذار بی زه وامق یم
 ته که له ما نه پایې معشوقه بی
 ته تل خاندنه هوسیره خما زړه بی
 پتنگ خان په اور کښن وویشت دا ئې ووې
 که د غشیو باران را باندي وشي
 چه و تورو خاورو هسی حسن ورکا
 د نیمگرو طبیبانو دارو اور دی
 زه خوشحال په طلب سترې د حاذق یم

تا چه زلفی کړې خم خم
 تا چه سترگی کړې راپورته
 خو به ته لکه هوسی بی
 د خوبی کار په تا دی
 خکه نه وایې سم سم
 پکښن زه وینم غم غم
 تل له ما گرزې رم رم
 نن په دا دور تم تم
 که دی ډیر نه وی په زړه کښن
 خوشحال یاد لره کم کم

تا خو یاری پرې کړه واره زه در پسې درومم
 هیڅ په ما پوهیرې نوم می خه دی ستا په عشق کښن
 زه خه هغه نه یم چه خوبنی غواړې له ما نه
 هر چه شهسواران دی وارو و تیخلی وړاندی
 خار تر تا رسوله ^(ﷺ)! تا می یار لیده په سترگو
 خو در پسې درومم هونبره ډیره خواری مومم
 قیس د لیلی و، تا ویشتلې زه لیس نومم
 تل دی د غمونو لبالب جامونه شومم
 زه د دوی په منډه دا یم^۲ خم ورپسې درومم^۳
 راشه را نیژدې شه چه دی دواړه کسې چومم
 یو لوری می نشته مینی هسی سر هوا کړم
 باد غندی خوشحاله په هزار طرفه درومم

خه عجب زیبا صورت دی چه زه پابست د ده یم
 دواړه زلفی ئې د زړه په قصد د سره شکست کړې
 زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې
 آوازه شوله په دهر نیک بد واره خبر شول
 درسته شپه ئې په هر غولی زه ولاړ نارې وهمه
 راشی وگوری عالمه چه په خو تر دست د ده یم
 زه په خان و زړه بندې په هر یوه شکست د ده یم
 چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست د ده یم
 چه خما اشنا یو بت دی زه هم بت پرست د ده یم
 چه ای خلقو عیب نشته که مستی کړم مست د ده یم

۱. یعنی تاخت ئې وکښن.
 ۲. یعنی لار او شهراه.
 ۳. لغومم.
 ۴. خار تر تا رسول شم.

که دا خپل صورت دی نیست په عشق کښن نن کړې اې خوشحاله!
بیا د ځان د هستی لاف کړه، وایه زه هم هست د ده یم

له آزاده می حذر کوه درد کش یم	چه دا هسی دی له جوړه مشوش یم
زور قوت را باندی مه کوه آتش یم	که قوت دی د هاتی په زړه مزی یې
چه مین په هغه یار پریش یم	د جنون بخړه می اوس نده هاله وه
چه وفا غواړم له کښلیو په دا اش یم	څوک به ما غندی یو هیښ په زړه ساده وی
په ایمان به درته وایم پنج ^۲ و شش یم	راته څه وایې، چه ته په چا مین یې
و خپل یار ته زر پیرو دی د حبش یم	که په در می زر خرید گزی بی شماره
همیشه د شیرینی مزه جش یم	طعام خورم مزه می نه درومی تر ستونی
ځما څه اندوه له اوره چه بې غش یم	غم د اور له تا وه زر لری چه قلمب وی

د دې دور حریفان که شوده پی دی
زه خوشحال د شودو پیو په سرش^۳ یم

و عالم وته په دا تهجد گذار شم	ځما خوب له اندیننو نه شی بیدار شم
و خپل خدای وته گویا په استغفار شم	غرونه غرونه گنا هونه را په یاد شی
بیا له خپله استغفاره شرمسار شم	استغفار په خوله په زړه د شر فکرونه
چه ساعت ور سره کښینم ترې ویزار شم	د دې دور د شیخانو حال می وکوت
په محشر د د رنداڼو سره شمار شم	ما دا هسی شیخی دوی ^۴ وته بخښلې
خدایه بخن ^۵ په شیخی د شیخ مکار ^۶ شم	چه حلال کسب ئې نه وی شکرانې خوری
کله زه په تاخت راضی په دانا تار شم	دانا تار چه په جلی ذکر شیخان کا

چه خرگنده سربازی کاندې د تورو
زه خوشحال خټک تر هسی هنر جار شم

د اندوه په ملک مقیم یم	چه د عشق په ملک ندیم یم
نه په ویره د جحیم یم	نه بهنیت و ته هوس کړم
آزاده له هر نعیم یم	بند د یار په اختیار یم
تا ته تور سیه گلیم یم	سینه زه لرم روښانه
په هغه قول مستقیم یم	هغه قول چه ما کړی
لوی نسب یم که یتیم یم	خلیفه ^۷ اصل ځما دی
زه عاشق په یار قدیم یم	که نور اوس د مینی لاف کا
که براهیم کله کلیم یم	په غه اور چه عشق ئې نوم دی
په امید، وهم، په بیم یم	د یوه نفس دپاره

۱. دا هسی.
۲. محشی ورته لیکلی، چه د ابجد په حساب ۵، و) پنځه او شپږ راځی، چه (هو) ځنی جوړیږی، یعنی په هومین یم.
۳. محشی ورته (پیروی) معنی لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلی دی.
۴. دیو ته.
۵. بخن یعنی وړ سترگی، حریص.
۶. په ځنی نسخه کښ د مکار پر ځای رحمکار راغلی دی.
۷. تلمیح دی په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارض خلیفه.

زه خوشحال په خرابات ا کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چيری گل و ته نظر کړم.
 چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايی
 که هر څو د بهار گلونه ښه دی په چمن کښ
 دا مه وایه و ما ته چه ته ولی وړ په ور شوې
 خاطر می څه خو خلاص و فراغت وم له غمونو
 که واره خزاني د شاه جهان بادشاه ځما شی
 رشتیا خبره ښه ده راته غور باسه خوشحاله
 که تیر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه می مجال دی چه به ووايم ستا یار يم
 چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لره څوک بولی
 په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخی کړم منگلی
 په ما باندی ته تل د واورو سترگو عزیز یې
 سودا د یار د وصل که په سر شی پایمال شی
 چه ورم عزیزانو تور کفن را لره بویه
 هزار ځله په کال کښ یوه میاشت د گلو وخت وی
 څه جک وهی ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
 در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټیکه د تور وړبل کړم
 لا د ما طالع بهتره تر هر چا دی
 د سرو شونډو په شرابو چه بیخود شم
 اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندی
 چه می زړه ورپسې سه هونبره سرپیری
 د ښه مخ مینه می نه درومی له دله
 په صعوت می پرهارونه دی خوړپیری
 دا داغونه چه می سیر په زړه بنخوس دی
 چا په زور را لره غم نه دی راوړی
 ازلی می د غم بخره ده راوړې
 یو نیکبخت ساعت به وی چه راته غور کا

د جهان بادشاه د ځان مخی ته بل کړم
 چه دا هسی کنلیو سترگو ته کتل کړم
 د مستی رقیبانو ته ښکښل کړم
 چه دعا د د وصال په سحر تل کړم
 چه په مخ ئې پرهارونه په چیچل کړم
 که تل غور د ناصحانو په ویل کړم
 په وار د هر پرهار دارو به تل کړم
 تر بل کال به ئې د عشق له لاسه سل کړم
 و خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
 غم که نورو لره درومی زه ئې خپل کړم
 چه په وړ ئې په فریاد ژړل کړم

۱. په خیر آباد کښ.

۲. سیخ.

۳. که غوڅ د هغه سر.

۴. و مه وایه.

۵. یو پ سوال دی، چه ښخی ئې پر ټیکو څړوی.

۶. سو.

چه لا ښهر د دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سره کابل کرم

چه په خوب شم ستا له خياله سره خواب کرم
 چه می ستا د خولو بوی تر سپرمو تیر شو
 بی نصینه لیدل نه میسر کیږی
 ښه لیدل ئې په مثال آب حیات دی
 په ښکښا می کله کله سر افراز کړه
 ما ته څه وایې چه چا هسی خراب کړې
 ما ته مه وایه چه ولی پیچ و تاب شوې
 چه له مخه د پکو واخیست لمبه شوې
 بیچاره خوشحال د درست سره کباب کرم

څو ژوندی یې د زرق مه کوه هیڅ غم
 قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ
 قارون لار تحت الثری لره لا درومی
 پسله مرگه ښخ د مرد تر قدم ښه یم
 د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
 پسله مرگه به ئې یاد کا ډیر عالم

چه په ما باندي مین باندي مین یم
 ما وې یو زمان که بیل شم زه به ورم
 که د پښو خاوری ئې نه یم باری شکر
 په نور څه می د خاطر دلاسا نشی
 خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخښو شم
 که رقیب په دا خبر شی ترو به څه کا
 یمانی چهره می ولاړه حبشی شوه
 زه د دوو په ځای درې گواه لرم په عشق کښ
 چه ځما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
 چه جدا پام له یاره دروغجن یم
 چه د گرد په دود ئې نښی په لمن یم
 په جهان کښ آرزومن د ښه دیدن یم
 په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن یم
 چه له یاره سره زه لاس وگردن یم
 د فراق په اور ئې سوئی لوغړن یم
 رنگ می زیر، سترگی لنډې، زبون په تن یم
 ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
 زه خوشحال د اوسنی دور کوهکن یم

څوک خو به کیده واره به نه وه سره سم^۳
 یو کلی یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډیر دی
 وخواخه په باغ کښ رنگارنگ گلونه گوره
 څه لره ای میاشتی ته خپل مخ ستایې و ما ته
 مخ ئې لکه اور دی، پرې پرې دی توری زلفی
 څوک چه ډیر ډیر گوری یار، د زړه مینه لبریری
 ته د کنبلیو سر یې، نور تر تا دی واره کم
 چون کنبلی هغه دی، چه ئې ستایی درست عالم
 گل دی د گلابو د گلونو مقدم
 د یار په مخ می نور څی ستا په مخ درومی تورتم
 څه رنگه بازی کا په سره اور کښ تورا رقم
 څو ئې ډیر ډیر گورم، پرې مین شم دم تر دم

۱. خیری.

۲. ارواښاد، خدای بخښلی، آزاد، په یوه نسخه کښ بخشو راغلی دی.

۳. دا بدله په چاپی دیوان کښ نده راغلي.

تا وایل خوشحاله که می غم لری په زړه کښ
خوښ اوسه خوښی کړه تل تر تله ستا څه غم

هم ئې پوسم ^۱ هم ترې یوسم اړې پر نه یم	چه بازی په جهان کرم هغه زه یم
په سختی او په نرمی کښ هغه زه یم	و اغیار ته لکه کانی موم و یار ته
و قضا و ته تسلیم په شان د مړه یم	و بلا ته د اختیار توره په لاس کښ
چه په حال می خبر دار شی د هغه یم	لکه بوتی د کیمیا په مرغزار کښ
په سپین زړه که د باران سپینی اوبه یم	تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دی
آدم زاد، فرشته، پری، بوده، لیوه یم	په هر نام چه د رضا هغه می بوله
د وینښ والی په دود کرم تا ته اوده یم	د کونیو ننداره د زړه په عین
خبر دار په سود د بحر هم د غره یم	د هر چا بازار ځما په سودا تود دی
چه په بده لار می بیایی هلته نه یم	هم د اوبښ غندی هلک سره په لار ځم

هم می خیز هم می نا خیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

د یارانو کمی نشته یار به بل کرم	خو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کرم
د نیمگری نیت و چا و ته ویل کرم	په قراره قراری د یاری پرې کړه
په ژړلو خاوری ختی د بورجل کرم	چه وعده دی د وصال چیری خطا شی
چه له حاله ئې خبر شم ځنی تلل کرم	هر طبیب لره چه وریشم ناقص وی
د هر چا سره چه کښینم غم حاصل کرم	نور به هسی یک تنها له خلقو اوسم
غم و بل لوری ته درومی زه ئې خپل کرم	بلا پیری زړه لرم دا ئې عادت دی
اوس نور ډکی پیالی آخلی زه کتل کرم	چه منگی می تشول د میو زه وم
په انکار که دروغجن یم دروغ سل کرم	منکری د عاشقی سره مله ده
چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلل کرم	خالی لاس ورځنی ځم هیله می نه وه
څوک چه زهر راته نوش کا، هم منل کرم	پدا هونبره هوشیاری هسی هیښ یم
چه په مهر کرم رایشم بخښل کرم	غرگناه راته د خس غندی ښکاریری

هر غزل می په بیاض باندي وگوره
زه خوشحال ختک د زړه په وینو کښل کرم

خود پخود و لیونتوب و ته مائل یم	چه مین دی د زلفینو په سلسل یم
که و چاروته می گورې ترې فاضل یم	وایی ته به د مجنون غندی مین وې
ستا د تنگی خولې په فکر کښ تنگدل یم	ما به څه پوښتنې چه څه لره زړه تنگ یې
ځکه هسی په گلگشت د چمن تلل یم	د گلونو په لیده د مخ را یاد شی
چه د زړه هسی جفا کړه اوس د خپل یم	په څیر څیر راته کاته کړې څیروې می
هسی زه د یار په مینه مستقل یم	لکه څوک چی پخپل دین کښ مستحکم وی
زه په دا ژوندون له یاره تل خجل یم	چه جدا له خپله یاره ژوندی پام
هر چه ما و ته څه وایی په منل یم	د نفر غندی می عذر چاره نشته
هسی خوښ د شکر لېو په ښکنځل یم	لکه څوک چه خواړه شهد و خوری خوښ شی

۱. پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

زه خوشحال په گلریزی کښ بهار راغی
په زیبا ویل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهیږم چه زه څه یم څه به شم
خبر د هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ
دلې چه څوک لیده شی نن^۱ نې شپه پدا بانډه^۲ کښ
جهان یو کتوری شو زه په مثل د میری یم
په هیج^۳ کله زره ښه کړی کله زره په هیج بیا بد کړی
دنیا وته چه گورم کار و بار ته د وگړی
چه ته پرې مبتلا یې که د مال دې که د ملک دی
چه تور وینسته د سپین شول خوی د نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق د سړی نوم درباندي ږدم

د صفا په لاری نه یښی قدم
هغه کله شیخ، ملا، ولی، درویش دی
درویشان په تفاوت ندی راغلی
د درویش تر زره به نه رسی دا دواړه
و درویش علم په درس په مکتب ندی
که څلور دی که پنځه که شپږ اوه دی
نه په نون دی نه په میم دی نه په جیم دی^۴
چه ذره طلب د نمر کاندی خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم و چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تازه ده
د مخ مشال دی بل کړ د پتنگ غندی پرې راغلم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ
یا مست یا لیونی یم یا می نه زده کار د مینی
د هر ښهر په کوی کښ ناقصان طبیان ږیر دی
خو ذکر څو مذکور کړې تل ځما د گمراهی
دروغ وعده هم ښه ده د سړی د زره امید شی
که وایې هغه وایه چه د عشق د محبت دی
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

۱. د خوشحال.
۲. نن میشه په دا.
۳. له کلی جلا یوه کوچنی بنا بانډه بولی.
۴. که زره په هیج ښه کړی که نه زره په هیج بد کړی.
۵. په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، او لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دی.

د خپل یار مینی په زړه هسی بیمار کړم
 چه ناقص می دارو کا پرې نه رغیرم
 توری سترگی، توری ورځی، توری زلفی
 که یو تش نظر د مهر راته وکا
 زه خو هسی نادیده نه یم ای خلقه!
 د بهار گلونه اور شی زه پرې سوخم
 بی له خانه په بل چا می پیرځو نشی
 چه ډیر ډیر کنبلی مخ ته کتی نشم

چه په درد کنبی ئې هر گوره ناقرار کړم
 د حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
 دا همه توری بلاوی^۱ زه ئې خوار کړم
 د دنیا واره منصب، مال به ترې جار کړم
 چه به به تر مخ گلونه د بهار کړم
 چه بی کنبلیه مخه سیل د گلزار کړم
 چه کاته د مهوشانو په دیدار کړم
 دواړه سترگی ئې مزی دی غنی دار کړم
 ما خوشحال په خان پخپله چاری وکړې:

چه په ملک کنبی یو ناترس وی زه ئې یار کړم

د تقوی د پارسایۍ دعا تل کړم
 زړه می خدای مین کوی په بنایسته وو
 چه عالم می اړوی د عشق له کاره
 مگر زه فسق او فجور لره پیدا یم
 واعظ حوری ښه کوی تر دا دلبرو
 زه پدا سبب لیمه غوارم له خدایه
 چه د عشق غمونه نور چا لره درومی
 عاشقان به د جهان په ما پیغور کا

چه د عامی اثر نکا څه ویل کړم
 هسی نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
 زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
 چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
 که هوهو ورته لرم کله منل کړم
 چه دلبرو ته د سترگو غړول کړم
 زه ئې مخی لره ورشم واره خپل کړم
 زه که اوس په عاشقی کنبی خوی بل کړم

و هر چا وته ئې راز وایم د مینی
 د هر چا سره چه یار شم یار خجل کړم

زه لمړی په آشنایۍ نازیدلم^۲
 د زړه زور د صورت توان را څخه لاړ شه
 آشنایۍ یاری په مهر په رضا شی
 سر اول د یار دیار په بالین کنبیردم
 چه د سر په خای سینه راته بډه^۳ کا
 بنایسته لکه گلونه زه طوطی یم
 که سیالی له مړه^۴ شی نه ئې له بخته

واره غم و چه پرې ښه وپوهیدلم
 چه درانه د بیلتانه پیټی آخلم
 پدا کار کنبی په چا نشی زور و ظلم
 له غه پسه په پالنگ بانندی خلم
 هم هغه به د ښو په غشیو ولم
 چه و هر لوری ته خم په گلو ملم
 شاه پخپله بی ریاره و بللم

هوسی چا په دو نیولی دی خوشحاله
 بیهوده په غزاله و و پسی زغلم

زه چه هسی په تعجیل او په شتاب خم
 د ساقی له لاسه می چه تناول کړم
 د ساقی د مخ جذبه می مخ ته بولی

خرابات لره په هیله د شراب خم
 بیا په بیارته به بیخود د مست خراب خم
 چه دا هسی میکدی ته په ترتاب^۵ خم

۱. بلا دی.
 ۲. دا بدله په چاپی دیوان کنبی نسته.
 ۳. محشی ښانه ورته کنبلی ده.
 ۴. له نره شی.
 ۵. یعنی غم، افسوس، ساندی، نارې.

درد د درد می ئې له خمه دی نوشلی
 چه می نشی بله یو سر بل سر سترگی
 له دوو سترگو می روان د اوبنو سیند شو
 خوب و خور می له خاطره فراموش دی
 د محبوبی د جمال شعلې آتش دی
 زه خوشحال ئې له لیدلو زړه کباب عم

زه چه تل هونبره ناسازی د عالم ورم
 د لاله غندی داغدار په جهان راغلم
 په وصال ئې د جهان خوښی راشی
 په عالم د مجنون برغ دی مرد می بوله
 هر قدم په خگر خون ېدم توئی مشه
 چه نرگس ته نظر نکاندی له کبره
 کارکنان د کار فرمای په حکم کار کا
 هونبره ډیری خرخبې فتې جنگونه
 په هر دم د هغه یار منت را باندی
 مخ به چیری راته سم کری په یاری
 چه په کوی کښ د مقیم شم دروغجن یم
 راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
 که د خوړین کر هم ئې خوښ خوشحال خرم ورم

زه چه خپل قدم د عشق په خونی راه ېدم
 د جمال خوبی د زیاته تر آفتاب ده
 درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم
 که ته تیغ د جفا وکارې و ما ته
 که می چیری لاس و واک در ورسیری
 بیچاره خوشحال چه ستا د ورگدای شو
 ځکه زه ورباندی نوم د بادشاه ېدم

ښه به هغه وخت وی چه به یار لره ور دروم
 زلفی ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توی کړه
 خدای په کور کښ را کړه، هغه توری سترگی ترکه
 زار د خوړو زړونو، خوښ خرم زړونه آزار کا
 هر چرته چه خار وی، هغه ځای مومی گلونه
 کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یم
 هم ئې په ما وکړل شو خو رنگه ستمونه
 یار می په ښایست کښ لکه گل د نو بهار دی
 ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگو
 اوس ئې په ژړا ژړا مزار لره ور دروم

وایم چه زه باغ و بهار لره ور دروم
 اوس به له دې پسه څه عطار لره ور دروم
 اوس به ئې په مرسته څه فرخار لره ور دروم
 غم اندوه می دا دی چه خپل زار لره ور دروم
 ځکه پدا هیله هر هر خار لره ور دروم
 مرگ و ته می ناست هغه خونخوار لره ور دروم
 بیا له نا څاری ستمگار لره ور دروم
 سود ئې د جمال کرم چه گلزار لره ور دروم

که مین زه په گلزار یمه په ځای یم
 چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه!
 یار می ولاړ شو پدا لار ورپسی درومم
 بې له عشقه بله چار نشته بهتره
 په جنت کښن هم د حور و صفت کیږی
 له خور و شونډو ئې سرې شکرې اوری
 زه خوشحال په لیوتوب کښ خوشحالی کړم
 لیونی د پری وار یمه په ځای یم

که می هر خو ته بادشاه یې زه گدا یم
 زه چه ستا له غلامی داغ لرمه
 د خاطر ورمی ترلی دی په غنوا
 که د څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم
 کله ستا د راز خبری په کاغذ کښم
 د ښه مخ د عاشقان و د شمار نشته
 خادمانو له شمارې می محروم مکره
 که په ما مهر کرم کوې ته ښایی
 تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
 که په کار که نا په کار یم خو هم ستا یم

که همیش د ملامت کانی په سر خورم
 که د سپیو د کودی اوبه ئې مومم
 لکه باد په نرگس ولگی تازه شی
 زه به لا ورته تلوار کړم لکه تبری
 چه په ښاخ ئې ډول ډول میوې زانگی
 تا ویل خوشحاله چپ شه خوله می واخله
 زه طوطی یم چیغار و کرم بیا شکر خورم

که گناه نه کړی آدم
 سکه کرم لره بایده دی
 په یوه توبه گناه ځی
 گرد غبار چه په گل پیوزی
 د مؤمن گناه په غاړه
 شاهزاده چه بدی وکا
 د ده بد په نور ویشل شی
 ترو په چا به شو کرم
 چه پیدا شوی نور عالم
 د سری له عمره سم
 شست و شو ئې کا شینم
 د شیطان وی بیش وکم
 د ندیم سر شی قلم
 یار تر یاره ندی گرم
 په لا تقنطوا خوشحاله
 تل خوشحال اوسه خرم

۱. د اغزونو ونو ښاخونه، چه کرؤنکی ئې پر کښت د ساتنی دپاره راگرزوی، یا ئې د باغ په ورکی د تړلو دپاره بردی.

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم
 بل بادشاه نشته اورنگ می عدل نکا
 د طلب غمې مې لاندې شول تر غروئو
 د هواد یاران می هر زمان یادیری
 چه قاصد د یار د خولې کتابت راوړی
 زه خوشحال پخپل قسمت پوری حیران یم
 چه په چرته گرزیدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سره ښورم
 لاله زار به شگفته په هغه ملک شی
 وایی زړه له ما نه وژغوره که ښه کړې
 خان به درکړم، مچه را کړه ښه سودا ده
 نور به ډکی پیالی اخلی زه به گورم
 چه باران د دواړو سترگو باندی وورم
 کشکی ستا له لاسه خلاص شی زه ئې ژغورم
 که ئې ته په بهار پیرې زه ئې پلورم
 په دا راز به هر بې نیاز کله خبریږی
 چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم
 په بیان په قصیده به تمام نشی
 د فراق غمونه لور په لور انبار دی
 په ډیر غم کښ هیڅ خبر نه یم له حاله
 که جفا د زمانی وه که د خلق
 په فلک باندی د هیچا حکم نشته
 د آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دی
 نه به زړه ځما سپری نه به بس کړم
 خراب شوی د فلک له لاسه ډیر دی
 که د خور خاطر له حاله چا ته کښل کړم
 یو مکتوب د خپل اشنا را لره راغی
 حاسدان می په حساب لکه گلاب دی
 بویه دا چه دفترونه یا کتاب کښم
 که ناسازی د سپهر و د شهاب کښم
 په کاغذ باندی د کوم یوه حساب کښم
 چه زه دا اویل په وینه که په خواب کښم
 زه به دا واره په حکم د وهاب کښم
 چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښم
 د دارا به هغه کوم فانی جناب کښم
 ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
 اوس به حال د هغه کوم یوه خراب کښم
 یا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم
 اوسنی بفرگی تویوم چه ئې خواب کښم
 حیف ندی چه به جور د کلاب کښم
 ما خوشحال په خوب دا حال نه و لیدلی
 چه به دا د غم بیتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک ووايي لرم^۱
 په جهان کښ د وفا هنر کیمیا دی
 د وفا میوه د هر چا په باغ نشته^۲
 غه باران چه په دریاب باندی وریږی
 نادانی می غلبه په هوبنیاری شوه
 له قسمته به نه لیر نه به څه زیات شی

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نشته.

۲. د وفا میوه د دهر په باغ نشته.

چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وي
كوم مكان د زمانې له مكره خلاص دي
كه په تنبتي خلاصيدي^۱ ځني به خلاص شم
زمانه مي د فتنو په كاپيو ولي
چه په راغله ئې بنادي را سره نه وه

امانت ځنډي ئې بل لره ساتم
چه هغه لوري ته تينبت ورځني كرم
د قضا له لاسه كوم لوري ته ځم
زه ابله د بښنې سپر په مخ كښيردم^۲
په هجران به ئې څه زړه^۳ زهيروم

چا ويل چه صبر نخبه د بري دي
زه خوشحال په صبر ځكه زړه ترم

لا به كله خپل مقام و دلبر وركرم^۴
يو ويې د دلاسا راته پرې نبردي
هيچا نه وكړه ځما د زړه ساتنه
په درست كلي كښ يو هسي دلبر نشته
خبر دار به شي عالم ځما له درده

چه گټلي مال همه ورته ولور كرم
ځان كه هر څو خپل مين ته مرور كرم
هر سړي مي زړه دردمن كا چه زړه وركرم
چه خپل زړه د ده په وصل بهره وركرم
كه د آه په اور ډډوزي پيښور كرم

ستا د خولې خبري نوري د زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهيرم پرې باور كرم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم
په هر لوري چه نظر كوم اغيار دي
زمانې را باندي وكړې هسي چاري
د اورنگ بادشاه په دور عدل نشته
كه د رنځ دارو مي كړې طبيبه وخت دي
خپل خوني و چا ته څه بښم په گوته
درسته شپه لكه اغزي په زړه خرخيري
هيڅ په سترگو لیده نشي يو قصاب دي
لكه و په هغه شان په وفا ټينگ دي
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره
خلق تشي تسلي كا زه له ځلي
اللهاد چه بند په بندگوتی په تار ږدي
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته

كه ئې وخورم خبر نه يم چه به څه شم
د زړه حال و چا ته وويلي نه شم
لكه در د خر مهر و سره پييه شم
تر طناب لاندي په ښهر كښ لوټه شم
هاله ستا د ارو و مشه چه په تله شم
چه د چا دلاسه مرمه خود لیده شم
د فراق غمونه، څنگه اوده شم
نه ئې لاس نه ئې چاره په زړه ورژه شم
چه تر يار ئې خجل نكړم څار تر زړه شم
د سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
د هلك ځنډي هر سړي په خوله شم
د خور زړه دمه مي شي څه خو تابه شم
چه له دي رنځه د چا په سبب ښه شم

زه خوشحال له نورو څه لره فرياد كرم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ويسته شم

ما بي دوده توسني كړه منځيدلم^۵
وړاندي وروستو ئې را واچول بندونه

عاقبت ئې په كمند و څكيرلم^۶
په آخور ئې كيزه كړي و ترم

-
۱. خلاصی وی.
 ۲. په مخ كښ ږدم يا په مخ كښ وړم.
 ۳. زړه څه.
 ۴. دا بدله په چاپي ديوان كښ نده راغلي.
 ۵. منځيدل: پورته پورته عمودي غورځيدل.
 ۶. يعنی پيچل او بندول.

هغه ډیچی^۱ هغه ترنډی^۲ له ما ولاړې
ریاضت ئې د مولا^۳ را بانډی کښیښ
چه می لاس دا چا تر شا نه و راغلی
د سورلی هنر ئې وښایه و ما ته
ورخ و شپه می د تپاک خبر آخلی
هم ئې نوم د ډیری مینی په ما کښیښ
بیهوده زغاسته واره له ما لاره
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ
اوس می قدر یو په سله یو په زر دی

چه به خوشی په جلگو کښ گرزیدلم
رنگ په رنگ ئې په حلب وپوهولم
اوس پخپله شا پخپله زین آخلم
په تیمار را و په راتب ئې و ساتلم
که خوراک خورم که ولاړوم که خلم
هم ئې زه پخبله ژبه وستایلم
چه په هر لوری ئې حکم هورې زغلم
هغو واره په هنر کښ وپسندلم
چه اول په خو درمه پیریدلم

اوس په هر توکښ خوشحال خورسند خرم یم
پخپل قدر په قیمت و پوهیدلم

مست یم می پرست یم رندی کړمه کړمه کړم
نور شراب می واره نور عالم و ته بخښلی
مور به خنی نشم زه د میو مستسقی یم
لار د محبت ده تل به روغ سلامت نه وم
خه وائی و ما ته حال دی خه و په هجران کښ
خلق راته وایی رنگ د بیا زیر شو عاشق شوې
دود د عاشق دا دی چه په عشق کښ ملامت وړی
خکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
لام و بی می می دی پسی مره مره مرم
تل که هسی ډکی پیالی خښمه خښمه خښم
زه چه په دا هسی لاری تلمه تلمه تلم
نور خبردار نه یم په زړه سومه سومه سوم
هیخ منکری نکرم خلقه شومه شومه شوم
دود د عاشق دا دی چه په عشق کښ ملامت وړی
خکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئینه برابر نه کړم
نه به سپین لاسونه سره کړم په نکریخیو
نه به ماتی ماتی خونې په مخ پریردم
چه د مینی یار می نشته چه ئې گوری
درست صورت می سرې لمبې شی شنی ډډوزی
که ژوندون تر هر چه خور دی په جهان کښ
هغه یار چه چرته دی خوشحال د اوسی
دی د خپله خوشحالی کا غم به زه کړم

نه به دواړه سترگی توری په رانخه کړم
نه به نور په برمنخه ساز د سرو پښته کړم
نه به لانډی بانډی لب په پانو سره کړم
د صورت سینگار و کووم یوه ته وه کړم
چه د خپل مین د مینی راز تر زړه کړم
اوس بی یاره په ما تریخ شو زه ئې خه کړم

هغه دم چه د ساقی پیاله نوش کړم
په معنی کښ هم شراب یم هم ساقی یم
ناصران راته د عقل دفتر لولی
د زاهد په صومعه کښ می زړه تنگ شو
زه بلبله خوش نوا د دې چمن یم

په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
طالبان د میو شته چه ئې مدهوش کړم
خدای به نکا چه ئې زه په ویل گوش کړم
له دې پسته به خدمت د میفروش کړم
په موسم د گلو خرنکه خموش کړم

۱. یعنی نه رام والی او نه ایل والی.

۲. دا کلمه له ترهاند څخه جوړه سوې ده یعنی توند والی، د آس هغه هال چه توریږی چه په فارسی ئې رم بولی.

۳. د سورلی.

چه په زړه ئې اثر نه کيږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

په همه واره عالم کښ کښ افسانه شوم	هله مخ راته ښکاره کړه ديوانه شوم
زه زړه سوي لا هاله پرې پروانه شوم	لا مي ستا د مخ خراغ ليدلې نه و
چه دا هسي له ښادي بيگانه شوم	اشنایي دی له ښادی نه وه غم وه
له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم	ستا د زلفو دام می وليده په لاری
نه چه زه له بي عقلي ديوانه شوم	ستا د زلفو د زنجير هوس می وکړ
چه په ځان و زړه ئې هسي نښانه شوم	آغرين دی د بڼو نه و بلا و
بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم	زه چه تل د ليونيؤ په شماره وم

زه خوشحال هم بي نظير يم په عالم کښ
چه مين په بي نظيري جانانه شوم

په وعده په قول نه وی نرم گرم	يوه نخښه درته وایم د بي شرم
چه ئې نه وی په یاری کښ آرم	خدایه ما د هغو مل مکړه په لاری
چه د باد په مخ کښ درومی ترم ترم	د ناکس یاری په مثل د اورو ده
په هر چا چه د یاری باور ورم	یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه
چه می ولیدل د هیچا نشته برم	که هندو که مسلمان د پت په کار کښ
پگان هم په خوله ویل کا نرم نرم	څوک چه نرم ویل کا عمل ئې گوره

د هغو و مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بي شرمی کښ د مخ چرم

ن

چه د نس دپاره څه کا دا سگان	په کاته شم و عالم و ته حیران
چه په فکر ذکر نه وی د شیطان	هسي چاری ئې پیدا شي له وجوده
ولی هیڅ عمل ئې نه وی په قرآن	تل قرآن د وړاندی یښی قرآن لولی
د کیمیا غندی نایاب شول دانایان	په کوم لوری پسی ځم چرته ئې غواړم
لکه نور کانی لیر ندی ناکسان	ښه سړی لعل و یاقوت دی مونده نشی
ولی ښه سړی به لیر وی افغانان	که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شی
د پلار پند ئې هم ښه نه لگی په ځان	له هر څو ورته د پند خبری وایې
اتفاق ور څخه نشته ډیر ارمان	هره چار د پښتانه تر مغل ښه ده
چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان	د بهلول ^۲ او د شیر شاه ^۳ خبری اورم
چه په دوی پوری درست خلق وه حیران	سپیر اوه پیړی ئې هسي بادشاهی وه

۱. دې کلمې ته په یوه قلمی نسخه کښ محشی "غشی" معنی لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزین راغلی دی، منسوب و آغزی ته یعنی خار ډار.
 ۲. سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو د کورنی مشهور باچا دی وروسته تر خلویښت کاله پاچهی په (۸۹۴هـ-۱۴۸۸ع) کښ وفات شوی دی.
 ۳. شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا و، چه په (۹۵۲هـ-۱۵۴۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دی.

يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول
يا د خدای دى اوس دا هسى شان فرمان
که توفیق د اتفاق پښتانه مومی
زور خوشحال به دوباره شی پدا ځوان

په تیرو تورو، ور درومی یکرنگان
د کنجکو قدر یو، د درو بل دی
ارتگی د زړه دلیل د جنتی ده
د بادشاه په سلطنت پوری خندا کا
نور ماهی ئی تار په تار درومی له مخی
د هاتی د پاسه سپور ورته پیکه وی
په لمبو باندى ځان ولی پتنگان
ننگیالو سره څه زوی بی ننگان^۱
د دورخ د اور لایق دی دلتنگان
په سپیرو ایرو لړلی ملنگان
ماتوی لویی بیړی نهنگان
چه د میو پیالی اخلی سرهنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلی پلنگان

بیهوده په ځان غره دى دا انسان
لیونی ملال دلگیر د خوب په وړل کښ
په یوه ذره خبره خوار خسته شی
پدا هسی رنگ څو کبر څو لوئی کا
واړه عمر تیروی پدا غفلت کښ
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نکا
په ساړه په غارمه چینگه خوله حیران
نه د لوری نه د تندى لری توان
په یوه ذره سر خوری شی په ځان
چه نظر ئی له خودی وی په اسمان
تر هغه پوری چه ومړی پدا شان
پسله مرگه به هغه کا ډیر ارمان
زاهدان شیخان و هر لوری ته ډیر دی
د خوشحال ختک پکار دی عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهاردر خان
شیخ ستار ماشه تویک عبدالرحیم و
د تویک کنده هرگز نه وی بی سیخه^۲
د تسمو په ځای گویا دا نور عالم وه
مردکی دارو همه خواجه صادق وه
پدا هسی غرخه روخ د گذار نه و
هدایت ترین سوخته و تر دا میان
د تویک کنده خدای یار جامکی کاموان
حق ناحق ئی پکښ جوړ کړ جهانخان
اسفندیار غندی یو څو گیدی پاچیان
بند و قچی صاحب صوبه و پخپل ځان
په آزار به ئی گپ وډ کا خدای جهان
په مثال خواجه خضری غرخه خوشحال و
چه گزار ورباندى وشو ناگهان

څو گلرنگی چهړې راغلي په جهان
یو رمق دى راته پاتو په فراق کښ
که د زړه سترگی د شته ننداره وکړه
د هغه بقا فنا ده، بقا نده
دا څه توری خاوری ندی چه پرې درومی
چه را یاد شی ښه یاران وگور ته تللی
بیا فنا شوی لکه گل د گلستان
چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
په وصال کښ مهیا گڼه هجران
چه تبدیل ئی په دنیا شیبی هر زمان
خاوری شوی کښلی جونه دی ځوانان
تل په ما وی دا غمونو گڼ باران

۱. په سوځونکو لمبو سوخی پتنگان.

۲. ننگیالی سره زر کنجکی بی ننگان.

۳. بی سیخ.

همگی تر مڅکی لاندی شول خوشحاله
اوس د مڅکی پر مخ نشته راز داران

نیک و بد هونبیار دادان گنی یکسان	خو خبر په قباحث نشی انسان
په هر لوری صد هزار دی ناکسان	که یو کس په زرکی بیا مومی هم ډیر دی
خو په زړه یم له جاهله هراسان	هونبره ترس ځما له بیره خو که نشی
کامرانی د جهان څوک کاندی؟ خسان	دانایان په ناکامی کښ خوار حیران دی
په مرداری باندی گزری کرگسان	پخپل ښکار باندی غوتی و هی بازونه
مچ، مچی دی سره واره مگسان	تفاوت ئی په کرده په فعل گوره
نور اسیله توره نه غواړی مپان	چه په درست عمر کښ یو ځله تیره شی
د زربفتو هنر چیری دی آسان	چه هر ډور ئی و اودو ته هوس کاندی

که د زړه دی چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غندی پیدا کړه خپل لسان

په سوزانو لمبو پاس کښیردی لرمون	خور ژوندون په سړی تریخ کاندی بیلتون
وار په وار ئی له دوو سترگو کا بیرون	چه څه زور قوت د زړه وی په کوگل کښ
چه تیریری ورځ و شپه په څگر خون	تر دا هسی عمر، نه عمر بهتر دی
د غم لیندیو راته وواکه زنگون	په څگر څگر می ولی صرفه نکا
خیراوه شی چا ئی زده نکړ مضمون	ځما زړه طومار د مهر د وفا دی
سکه ځما د زړه به هم وشي گنډون	که کتان چه مهتاب څیری کا گانډه شی
چه می زړه د یار له لوریه کا څوک ستون	کشکی څوک هسی پیدا شی زه راضی یم
د حیران عاشق به هم نه ژوندون	په هجران کښ که امید د وصال نه وی
زه همیش په هغه هسی لار کړم یون	چه قدم په هغه لار کښیردی سر درومی

یو د بل په ځای کښینی د دنیا دود دی
زه خوشحال قائم مقام یم د مجنون

ولی زړونه د عالم وړی په عینین	د زیبا جمال ئی ډیر دی زیب و زین
چه همه مراد پکښی دی د کونین	یوه سترگه ئی رحمان بله رحیم شوه
زړه د هر یوه کښان وړی به زلفین	چه د ښهر زاهدان شیخان پیران دی
پسو سړی سترگی راځی په شین شین	لکه عین د خپل پلار خونې وژلی
د مزری تر خولې بتر دی د عشق عین	واره لواړ سرونه نغری د دردمنو
غمازان که غمازی کا تر دا بین	پخپل یار می باور شته چه بل به نشی

په رضا ئی خپل خاطر ورکړ خپل یار ته
په خوشحال محصل نه و د چا تین

گوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان	دواړه شملې پریږدی برینوی ورته خپل ځان
خو د خیال کړې بگری یاد لری جهان	خو گلرنگ مخونه پدا خاورو کښ بدرنگ شول
ژر له برمه پریوزی لکه گل د گلستان	دور د دلبرو د ښایست دی یو خو ورځی
خدایه خیریت کړې چه را درومی پدا شان	سړی سترگی اؤښتی لکه ډیر خونونه کړی
تل ئی هغه ترک وهی د زلفو په چوگان	زړه می لکه گوی دی د مستی په میدان کښ
غم ئی د ناوک خورم چیری مات نشی پیکان	تل د تن هډونه را وکارم په نوکونو

پټه په نقاب وه د هر چا ورته نظر و
 مخ په وړاندې درومی پټ په څنگ ورته نظر کا
 خوښ اوسه خوشحاله بیا ښه پیر وکړ اسمان
 مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان
 دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
 دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
 دا هم ځای د تعجب دی که ئې وینې
 د جهان د کج فهمیو الامان!
 په بازونو چه غوټې وهی کارگان
 چه مغل کاندې بازی په افغان
 چه گیدر په وازدو ډک وری زمریان
 دا هم ځای د تعجب د حیرانی دی
 چه لښکری په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دی چه ئې شناخت وشو د ځان
 چه ویرې د زړه نه وی نه عمل لری د نیکوو
 په کور کښ د بلا دی دا د نفس غلطی چاری
 حرص مکره هوا پریرده له هر چا نه پریرکه طمعه
 چه خدای ئې په لار نکا په ویل به په لار نشی
 عیسی په معجزه سره رانده سړی بینا کړه
 د ځان په معرفت کښ معرفت دی د سجان
 په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولی قرآن
 که ته په ځان شیطان نشې بل هیڅ نشته شیطان
 بل نوم به پتا نیردم په ځان نوم کښیرده سلطان
 که پاخوې له کوره و هغه و ته لقمان
 دانا ئې په دعا نشو په عمر یو نادان
 که هیڅ ور څخه نه وی غم دی نکا که دانا وی
 خوشحال خټک گواهی لی د دانا نشته ارمان

گوره راته څه وایی دا ستا دواړه چشمان
 مری چه لینده وینی کارگه ستا دا خال د ورځیو
 راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه
 ورتې ورتې اوبنی تل ساړه ساړه آهونه
 نوره پښکښی را څخه نشته په فراق کښ
 یو زمان می نه ځی هغه یار د زړه له سره
 پاتویم له خپله یاره لیری لا ژوندی یم
 پیا به ئې لا کله د بهار په سپورمی دریغه
 نور عالم نور ښکار کا، مور د دین او د ایمان
 ناست دی تور کارگه په خو په موتی د کمان
 چا ورته ویل دا په رقیب نکرم گمان
 ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
 یار لره به وړمه د ر سترگو په دامان
 څه شی که ئې زه په زړه یاد نه یم یو زمان
 خداړو په دا خپل ژوندون هر گوره یم پښیمان
 ونیسم په لاس کښ توری زلفی ډیر ارمان
 خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښ
 درد د یار د مینی لا بهتر دی تر درمان

که همیش د همنشین وی تور ماران
 هر چه ستا عیب و تا و ته ښکاره کا
 په کردار کښ یار اغیار سره بیلیری
 د کمذات یاری به هیڅ وفا و نه کا
 لکه تخم هسی بر هسی ئې بوتی
 د زړه راز و چاته نه ویکی بویه
 په قیامت به یو په یو واره ځواب لی
 ښه دی دا نه چه قرین وی بد کاران
 په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
 تر یارانو ډیر لباس کا اغیاران
 لا په تیره بی نمازان او می خواران
 نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
 چه د مځکی په مخ نشته راز داران
 که میری ملخی پایمال کا شهسواران

د خوشحال باندی سلام بادشاه د وخت دى
په سپيرو ايرو لړلي خاکساران

که هر خو ښایسته یې نه یوسف یې د کنعان
که هر خو ډیر حشم لري بادشاه د مملکت یې^۱
خو کښلی ښه مخونه خو هوښیار خو بادشاهان وه
یو نوم دى پاتو کيږی نور به هیڅوک پاتو نشی
که نوم د حجاج اروې نوم د نوشیروان
که ښه کړې ساعت دا دى چه په شمار یې د ژوندیو
کافر سرې هغه دى چه د نفس په هوا درومی
هیڅ شک پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرو
سخ به د هغه وى چه ایمان سره ئې مرگ وى
وخت د خوانی تیر شو اوس پیری راغله خوشحاله
نور کارونه پریرده خو د گور کوه سامان

نس می افریدی دى څه غم نه لری د دین
زه د درویزه^۲ غندی ایمان ښیم و ده ته
دو شپسته کالونه په حساب لرم خپل عمر
نشته هغه در د سرو یاقوتو په دلی کښ
زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سرینبی
ډوبی شوی بیړی د فنا په اباسیند کښ
څه د غم پلو دى چه ځما په سترگو پریووت
هونیره رنځ په ځان کښ طیبیان پدا جهان کښ
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کرم وکا
نفس و شیطان دواړه له خوشحال سره قرین^۳

ندی لب د جان من^۴
نن ما خپل گڼې له طنزه
بختور می ئې نوم کښینس
خونې تاو کا چین ئې گورم
پښتنې په چین چین خونې
ښې ښې څی په شین شین
په پښې فیض ځنی زیږی
په زمین چه څی په فن

۱. که هر خو ډیر حشم لري بادشاه د مملکت وى.
۲. اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دى د پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر کې د پیر روښان (پیر تاریک) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.
۳. چه خوشحال لری قرین.
۴. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښ نشته.

آفرین د پد سرو سترگو خونخوارو
 توری سترگی ئې تور بازبانه ئې نوکی
 چه اوچت اوچت وهل کا هغه باز وی
 د وربل په هر هر تار ئې زړونه بند وی
 په مذهب د عیادت مگر گناه دی
 لا د پی له دواړو شونډو نه خخیری
 خپل یاران به په پیغور کړې د وگری
 په بنایست که بنایسته تر بناپیری یې
 تل په تشو تسلو عاشقان تیر کړې
 بلبلان د گلستان په منخ کی گزری
 زمانه به ئې په سر گلونه نږدی
 طالبان ئې د جمال لکه حاجیان دی
 نیژدی یار سره ورو ورو خبری کیږی

یک تنها ئې د خوشحال خاطر یو نه وړ
 په جمال ئې زړونه یووړه د بسیارو

آفرین د په ولول تورو سنبلو
 ما چه ستا د شونډو می سره مزه کړل
 که په اصل پښتنه د هندوستان یې
 مگر مور د د خطا د ملک هوسی وه
 زه په هونبره تمنا کی د به څه شی
 د هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه

چه ئې خای د پاسه ونیوه په گلو
 مستغنی شوم د جهان له واړه ملو
 د د ظلم خوی د زده کړ له مغلو
 چه د منبکو بوی د درومی له کاکلو
 چه ته هر کله په هونبره تغافلو
 پد باغ کی چه غوغا ده د بلبلو

د خوشحال په زړه ئې هسی چاری وکړې
 لکه باز چه زرکه یوسی په منگلؤ

بند و بست د کائنات دی په خبرو
 د همت په بال و پر سپی الوزی
 ورته وایه توره کنبیرده په صندوق کی
 یا د سپینی توری مرد شه یا عاشق شه
 د عاشق بخره خواری زاری ناندري ده
 له یوه دریابه خیږی فرق ئې ډیر دی
 چه ئې غم د غلیم نشته بختور دی

یو تر سله صدقه شه سل تر زرو
 مرغه پورته آلواته کا په وزرو
 هر سپی چه مړنی وی په تلبرو
 چه یادیرې په بدلو په سندرو
 د معشوقی څه پروا له مورو
 که نظر کړې د دریاب په مرغلو
 خدیه ما کړې په شمار د بختورو

د خوشحال ختک خوښی په هغه وخت وی
 چه بریننا د سپینو تورو شی د زغرو

بيا له کومه لورې بوی راغی د خونیو
 د اوږده اوږده غمونه پریشانی
 هم پد می به د زړه پرهار گانده شی
 په هر مخ باندي څه خونې ښایست نکا
 چه په خیال ئې په سپین مخ باندي ولول کړې
 پد کوی کی چه مقیم شوم خلقه ځکه
 چه خاطر می په های و هوی راغی د خنیو
 چه ځما د د ئې خوی راغی د خنیو
 شکر شکر چه ئې موی راغی د خنیو
 لایق شوی یو یو روی راغی د خنیو
 نو بهار ئې په هر سوی راغی د خنیو
 چه نگهت ئې پد کوی راغی د خنیو

بیا به هم د منبکو نوم په ژبه واخلی
 چه خوشحال لره ئې بوی راغی د خنیو

پرې غوغا کانی بلبلو
 د گلونه مسافر دی
 ستا په مخ به ئې څښمه
 ځایکی د وویشتلم
 که صورت ژغورې له غمه
 د د مهر ویل پریرده
 ما وې څو می به لا سوځې
 نه به باز نه به شهوند شم
 تل به وخت نه وی د گلو
 کال به تیر کا په راتللو
 ساقی مهر کړه د ملو
 کم خطا یې په ویشتلو
 سترگی نسه له کتلو
 زه د خوښ یم په ښکښلو
 په خند ئې وې تر تلو
 نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
 خوشحال ندی د غلولو

چه می ولیده په زړه کی حال د واړو
 په جمال غره که ډیر و بله ټول شی
 د کشمیر که د فرخار که د تاتار دی
 ما ئې ښه تحقیقی وکړه چه عاشق شی
 سل و سل خبری کاندې مرگ ئې مه وه
 چه ورتله کا تله به هم ور ځنی کاندې
 و عنقا وته به څه لره څوک دم ږدی
 که شیخان که زاهدن که عالمان دی
 مهوشانی قبلوی و بال د دواړو
 ستا جمال خجلوی جمال د واړو
 ښایسته ځما ښه یار دی سیال د واړو
 په هجران باندي وخیژې فال د واړو
 په یوه ځواب پوره کا سوال د واړو
 سلامت به پاتو نشی مال د واړو
 چه پرې راشی څیری کاندې جال د واړو
 له عمل سره جوړندی قال د واړو

چه ئې لاف د یاری د اشنایی کړې
 و خوشحال وته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار د رحیل راغی روا رو
 ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وی
 نوی کور لره را درومی راشه گوره
 چه می سازه کړه دوهه د ملنگی
 هم ئې وینم هم ئې اروم ترې تیریرم
 څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
 چه تخت څرنگه په باد درومی په دو
 ځوانان څرنگه آخته دی پخپل لو
 ما فیها د زمانې شول راته جو
 چه په څنگ راته بیره کا بوبو

د زړه نوی ښه یاران ور ځنی لاپل
 د خوشحال د زړه ژوندون و په دنو

حب د دنیا څه دی، سر د کل واړه بدیو
هر چه غل کا سیر دی د هغو سره مل مشه
هر چه بد شومت دی خپل شومت ور لره بس دی
یو نشه په زر کی چه ئې خوی د آدمزاد وی
بده ژبه بیل کا، تا له خپلو له پردیو
مل د غلو کا سیرو په شماره دی هم د دیو
تل به باندی تاخت وی د خپل فعل د غدیو
هر چرته چه گورې خلق سر شه په بدیو
خاندی په دادور لیونی په هونسیارانو
پیچی مسخرې کا بی خبر په بخردیو

د شهی زلفو مختولو
چه ئې لافی هر سړی کا
خما راز مو په ملک خپور کړ
په کوڅه کی د دلبرو
تاسو مشوی سره ټولی
سر هوا پریشانو طولو^۱
عشق آسان ندی فصولو
ای خما اونسیو پدولو
حساب نشته د مقلو
گنپی گنپی د زړه نولو

دا خبری چه خوشحال زده
نه دی دا د نامعقولو

د بنادمنو په خندا پرو^۲
د رندانو په رندی
د وصال په سل خونیی
د بهار په بنو گلونو
چه ترې سبر ونی هیچ د
چه مکحولی دی له نازه
چه نری تر وینسته ده
چه عاشق ور پسی مرینه
چه راخی د یار له لوریه
چه پیغام راوړی د وصل
چه دوهمه پکینی نشته
پدا هونبره سوگندونه
د غمجنو په ژړا پرو
د شیخانو په تقوا پرو
د هجران په زر بلا پرو
د بلبلو په نوا پرو
په هغه قد بالا پرو
په هغو سترگو شهلا پرو
په هغه باریکه ملا پرو
په هغه جمال زیبا پرو
په هغه باد صبا پرو
د هغه قاصد په پا پرو
د رشتینو په رشتیا پرو
صد هزار څله بیا بیا پرو

چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټک پتا پرو

راته مه وایه پتا پرو^۳
ته خما د سترگو تور یې
مخ د ورځ زلفی د شپه دی
په جهان کی می ځان ته یې
یاد می ته یې په خاطر کی
چه پتا نه پرو په چا پرو
پدا تورو سترگو ستا پرو
په سبا پرو په مسا پرو
نه چه نور، پتا جانا پرو
هر زمان پخپل مولا پرو

۱. یعنی اوږدو.
۲. رو په پښتو کی د قسم کلمه ده.
۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کی نشته.

ستا د پښو خاوری توتیا دی

چه ما ستا په خاک پا برو

تمنا لرم ستا ډیره

پدا خپله تمنا برو

تر خندا پوری د هیخ دی

لال و دُر ستا په خندا برو

یار خو ستا یم د چا نه یم

زه خوشحال ستا په لقا برو

که د زړه څه خو ترس ډار وی څه به ښه و

لږ د مهر په ما خوار وی چه به ښه و

زه چه ستا له غمه راز کومه په ورکی

که د غور ځما په زار وی څه به ښه و

چه په ما باندی پیغور کاندی په عشق کی

ستا له حسنه خبر دار وی څه به ښه و

هر چه نن د زهد لاف کا په جهان کی

په لیدو د پرهیزگار وی څه به ښه و

پسله مرگه می یو هسی مکان گور شوی

چه پرې تل د کنبلیو لار وی څه به ښه و

ستا په کوی کی ډیر کوټه تازی پراته دی

زه هم گډ د دوی په شمار وی څه به ښه و

ستا په غم به پدا لږ عمر مور نشی

د خوشحال عمر بسیار وی څه به ښه و

که قربان شه تر جمال د ښو یارانو

ور څاریره تر مقال د ښو یارانو

دا صورت می څه ژوندی په اروا ندی

تل ژوندی دی په وصال د ښو یارانو

په خاطر کی می بل حب محبت نشته

پکښی ځای دی د زړه خیال د ښو یارانو

که دوی ستا په رضا درومی یا نه درومی

ته هر کار کړه په اقوال د ښو یارانو

په جهان کی د هر څه مثال مونده شی

ولی مه غواړه مثال د ښو یارانو

په هر زیان زوال راضی یم پدنیا کی

خو د وی یو زوال د ښو یارانو

مرگه ستا علاج که شو ی په هر څه وکړی

چه قتلان کړی په هر کال د ښو یارانو

په جهان کی که څه دی خو ښه یاران دی

خبر دار شه په احوال د ښو یارانو

گڼی گڼی ځان او زړه لږه راحت دی

که ئی گورې خط و خال د ښو یارانو

د یارانو د یاری په لذت پوه دی

چه ثنا کاندی خوشحال د ښو یارانو

ما خوب لیده په خدا برو، چه زه ته سره پخلا یو

خوږې خوږې خبرې د زړه حال و بله وایو

ما څخه کتاب دی پکښی واره غزلونه

تا څخه مینا ده د گلزار په تماشا یو

لاس تر لاس نیولی سره گرزو کښینو پاڅو

خپله خوشالی هوا هوس کړو په خندا یو

پیاله کړې راته ډکه زه ئی ستا له لاسه واخلم

د شونډو بوسه را کړې بیا په نوره تقاضا یو

مطرب راته له ورايه په تارونو لیندی یینې

په بم په ځیر جار وزی مور ئی محو په نوا یو

ته کل واره خوبی لری زه واره کامرانی

بنادی ته مخامخ غم و اندو ته شاپشا یو

ناگاهه له دې خوبه د سحر په وخت را وینن شوم

نه ته وی نه د وصل زه دا کار سره جدا یو

خو پایم په دنیا کی د چا کار را سره نشته

یو زه یم یو د غم دی، سره دواړه خواپخوا یو

خوشحال یواځی ندی خو په ملک کی عاشقان شته

په خوب په بیداری کی سره واره باد پیما یو

ما هغه سپری شمارلی د په ورکو

چه په خوی کی بی وفا عادت په سپکو

هغه باز تر منځگير که لا بتر دى
 غافلان له دې دنيا سره کا لوبى
 عراقى په اشارت کى خان خرگند کا
 خه ئې ډيرى انديبنې د دنيا نشته
 د عالم سره خواړه نه خورې له کبره
 که په شهد ئې ساتې مزه ئې نه وى
 د خوشحال وېل که دُر قيمت بها دى
 و ناپوهو ته بتر دى تر کنجکو

مونږه مې پرست يو^۱
 په سما مو قدم يېنې
 هغى خولې وته نظر کړه
 که په تخت د پاسه کښينو
 څوک د وصل خبرې کاندې
 د ازل په ميو مست يو
 لکه مخکه هسى پست يو
 هغه هسى نيست و هست يو
 بيا يو مات کچکول په دست يو
 مورده خوش پخپل بربست يو
 تل مو زړه پدا خوشحال دى
 چه خپل زړه سره پيوست يو

و د نى وينم زه ستا وصال په سترگو
 ميلمستيا مې د زړه وڼى ورته کښينېږي
 هغه دم مې د زړه داغ له دله دور شو
 چه ډير خلق سره ناست وى عجب ښه شى
 په غمزو په کرشمو په مکيزونو
 عارفان د قناعت په گنج تونگر دى
 دمکې ديوال به نور په خوله ياد نکړم
 ستا په گوتو کښيده رومال چه راغى
 هغه مخ چه مې به تل لیده اوس گوره
 چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم
 و ښه مخ و ته له ورايه ځلبلاند شم
 که بې تا را درومى بل جمال په سترگو
 چه ميلمه مې شو د يار خيال په سترگو
 خو چه راغى سا د ورځيو خال په سترگو
 د مينو سره قيل و قال په سترگو
 نن د نه وينم په ملک کى سيال په سترگو
 چه ئې نه راځى د خلقو مال په سترگو
 ما چه وليده دا ستا دوال په سترگو
 زه له مينى مورم ستا رومال په سترگو
 چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترگو
 زه به چيرى کښيردم دا وبال په سترگو
 لکه ووينى لوغسى^۳ تهال په سترگو
 نور عالم خو د يارانو ناز په سر وړى
 تل بازونه وړى د يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده د خبرو
 چه دانا ئې په دانش سره انشا کا
 بې استاده شاعرى بې لارى تله دى
 تفاوت د خاص و عامو سره ډير دى
 د شهبازو د عنقا برابر ندى
 په چهارم اسمان به ناست لکه عيسى وم
 د خبرو لذت ښه دى تر شکر و
 يوه ښه خبره به ده تر زرو
 ياوه گوى گرزى په لوړو په ژورو
 برابر نه دى شبه د مرغلو
 مچ او ماشى چه الوزى په وزرو
 که اسمان ته الواته شوې په خبرو

۱. يعنى چونگېښو.
 ۲. دا بدله له يوې قلمى نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کى نشته.
 ۳. يعنى لکه د لوشلو حيوان چه تهالى او د لوشلو لوبى ووينى او لوشلو ته نه دريږى.

عام به چیري د خوشحال په ويل پوه شي
د گوهر و قدر څه زده بنسبنه گرو

يا په زړه کي مهر ځای وي د بتانو
يا حيران عاشق په مرگ و مړي چه خلاص شوي
چه ظاهر باطن ئې دواړه سره جوړ وي
چه په يار پسي روغ ځان سيځي په اور کي
د خپل يار په بدو خاندنم هوسيرم
چه مي نوم په ژبه واخلې هسي خوبن شم
بيا به صبر د خوشحال خټک اُلجه کا
را خرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه د غ لرم په زړه د نادرستو
يا ئې عين په زړه و خوري يا زخمی ځي
د بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي
د بڼو او بڼي مي ويني شي ترې څاڅي
د دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا
دا غزل چه د خوشحال ورشي تر سرايه
بڼه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

ابلهي بد گماني تر هسي حده
 بد گویی خست بد نیت تر دا پهورته
 که بنه نیت که بنه خلقت، که سخاوت دی
 په مجلس ئې بر آمد له منځه تللی
 چه په ملک د پلار غلیم هغه ئې سترگی
 که د باغ انگور ئې ډیر و خپل پلار ته
 یا د بنه زوی پیدا شی له بنه پلاره
 د ژوندیو د زړه رنځ د دی د مرو شرم
 تر نظر ئی له وسوسه بنه هم بده
 سکه وروپه ئې پردی کړل له حسده
 دا ئې واړه له زړه لار له خولې له یده
 بل مذکور پکښ خطا بی خوشامده
 په دوستانو ئې د پلار کینه بی عده
 مگر درست ژنکوری ور کا له سبده
 یا د هسی تنها اوسې بی ولده
 په ژوندون د بابا ورشه تر لحده
 د خوشحال عقل خطا نه و نور څه و
 چه خالی ئې په بهرام کړله نامزده

آرزو لرم ساقی یو څو اقداحه
 چه دا هسی نو بهار درومی بی میو
 ځما پیر وایی د میو توبه گار شه
 تل به وخت د نو بهار نه وی گلگنبت کړه
 د نرگس گلونه پلی سپاره راغله
 که ئې را کړې د خاصه شینې له راحه
 دا خبره په هر چا ده نا صلاحه
 د بهار په وخت توبه ده نا مباحه
 په دا باغ کښ تر صباح تر رواجه
 ننداره ئې د بهار کړه افتتاحه
 رنگارنگ غنچه د وا کړه په چمن کښ
 د خوشحال دپاره بنه راغلي صباحه!

ازلی بخره چه چا راوړه له خدایه
 چه دی زړه راضی د چا په آزار نه وی
 دا ئې واړه د فراقه نه فریاد دی
 که په اصل د سید بادشاه زاده وی^۲
 که هر څو د زور قوت تر هر جا ډیر شی
 یو ساعت چه په طاعت تیر کړی دابنه دی
 کله گل غندی نمای کله بلبل شی
 بله بخره به په زور له چا وانخلي
 د خوشحال بخره چه توره ده له ځایه
 نوریدل به ئې په چا شی راته وایه
 ته پخپله بخره خوښ اوسه همایه
 چه په څو رنگه نارې آروې له نایه
 چه هنر ور څخه نه وی مه ئې ستایه
 د خدایې دعوه مکړه که خدایه
 د دنیا له کر و فره هوی و هایه
 څوک به نه وی لکه ته یی خود نمایه

آه هم دا هونبره آهونه
 هم هغه پکښ پیوزی
 لکه باد هسی تیریری
 اور د آه هسی لگیری
 دم په دم بیا گناهونه
 چه کښینی جان ته شاهونه
 د فانی دنیا جاهونه
 لکه اور په گیاهونه

گوره بیا به په چا سر شی
 د خوشحال ساره آهونه

۱. د زړه رنځ د مرو شرم.
 ۲. که په اصل د سید یا شاهزاده وی.

اورنگ زيبَ بې دليله!
لکه مچ په انگبين کښ
په تسپو کښ د بلا ده
د يوه صورت دپاره
نه په زويه نه په پلار يې
پا هسی بې عدلی

په ظاهر باطن عليه!
پسو بند شوې په قليله
هی توبه ستا له تهليله
خيلخانه د کړه قتيله
په هر چا باندي بخيله
هلاکو سره عديله

بيله خدايه بل يو نشته
د خوشحال په سته سيله^۱

اې پخپل گمان کښ بروسه^۲
دانه نه يې چه دی مغز وی
و خپل عيب وته پوند شوی
چه پيدا ئې خوشبویي شوه
د طوطی برابر نه يې
که غوټه يې^۳ په چرگوريو
لعل و در پرې حبطه دی
راشه مخ په آئينه کړه

له اصلی کاره مايوسه
بی داني حبطه بوسه
د پردی عيب جاسوسه
اگر ښه شو تر آبنوسه
که نگار لرې طاوسه
په دا باز نشوې تپوسه
چه رنگ نه لری عروسه
چه چهره شي در معکوسه

د خوشحال خټک توبه ده
ستا له زرقه له سالوسه

اې چه ستا د يار له غمه استغفا ده
هيخ د خپل مين د بدو غارت مشه
د يار بد هم لکه ښه هسی حساب کړه
که ئې نينښ زياده نه گڼې تر نوښه
مخامخ د يار و غم ته ودريره
آه که يو ځله می وليدې په سترگو

که سينه د له زنگاره نه صفا ده
د اغيار تر وفا ښه د يار جفا ده
هم پدا د عاشقی اکتفا ده
بيهوده د طمعه کړې د شفا ده
که د غيرو آشنایي وته قضا ده
چه می تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

د خوشحال د رنخ علاج به څوک په څو کا
چه زگير وائي له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل د يوّه قطره منی ده
راشه زړه ورپوری مه تره نادانه
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو
له گدايه نه لا څه خو مخ جار باسی
روغ ئې واره په کمند د مکر بند کړه

پدا هسی رنگ وجود د څه منی ده
که ئې گورې دا فانی دنيا دنی ده
په غافل باندي شیرينه تر گنی ده
تل تشنه ناسته په وينو د غنی ده
آزادی که ځنی شته د لیونی ده

تل د خوښ د خوشحال زړه د عشق پکار وی
خو يو عشق دی چه د ده خوښی هنی ده

۱. طرفتداری او حمایت.

۲. د بروس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړې ده، په محاوره کښ هم دغسی دی. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسی راغلي ده: که هزار ځله می بروس دارو درمان کا - داغ می کله مرور دی ستا له درد. دلته یو محشی بروس ته طبیب کښلی دی، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځی.

۳. کښ.

ای چه مخ دی بنایسته دَی په خألونه
 همیشه به د دا هسی بنایسته نه وی
 چه د خپلو عاشقانو وبال اخلي
 کله ما وته دعا، کله بنکنخل کړې
 ډیر د ما غندی غلولی په رنگ رنگ دی
 ستا د ورځیو خال کوتره د هونیا ده
 د بلبل په خاطر هونبره بلا نه وی
 نه به باز نه به شاهین نه به شفقار شی
 پدا خو توکه د هیخوک باور نکا
 د مجنون په بیړی ناست دی مرگ ئې مه وه

پدا خپل بنایسته ډیر مکوه خیألونه
 د گلشن گلونه نه وی تر کالونه
 هونبره ښه نه وی په غاړه و بالونه
 درته چا ښیل دا هسی جنجالونه
 څه بلا یې په لباس په تیتالونه
 توری زلفی د چاپیری ترې جالونه
 چه غنچه کا غوریدل په اهمالونه
 که تپوس د آلتو لری بالونه
 په وعده د کنبلیو خوب دی که فالونه
 چه په سپینو خولو ئې وښندل مالونه

خبر دار ورباندى روغ لیونى ندى

په خوشحال کښ چه پراته دى دا حالونه

باغ وی د گلونو پکښ ناست وی زه او ته
 زیړه زعفرانی شوی یا گلگونه معطره
 سپینه خوله د راکړی بیا می هم در څخه غوشتی
 تل می درد و غم وی د زړه کاست او مهر مینه
 رنگ د غماز ورک شه راست روزگار د در ناراست کا

گل وی غوریدلی باندى ناست وی زه او ته
 لاس تر لاس نیولی سره زغاست وی زه او ته
 نور خواستونه نه وی خو دا خواست وی زه او ته
 تل پدا دنیا دا کم و کاست وی زه او ته
 خای د ناراست نه وی سره راست وی زه او ته

نمر خيژى خوشحاله چه خروس د سحر بانگ لى

شرط د پټ نیاز دى چه بر خواست وی زه او ته

بذرگر چه دانې لونی په مخکه
 حقیقت دی که مجاذ درته ئې وایم
 چه محنت په ځان قبول کا راحت مومی
 که خبر نه ئې خبر شه حال څه دی
 هر زمان به د اوبو په فکر نه و
 دا پریشان پریشان ویل می د مستی دی
 تر لیدلو نه ئې نه لیدل بهتر دی
 د دی باغ گلونه واره بنایسته دی
 چه ئې مینه د زړه سنگو روزی نشوه
 که بوسه د هغې دنکی د خولې غواړې
 دا د واره ناپوهی نه ده نور څه ده

د یوې دانې زر طمعی لری څکه
 یوه ښه بنایسته جل^۲ بله کوچکه^۳
 خدای به نکاندی خواری د هیچا ورکه
 په ظاهر ډیر تگی لری له تکه
 بی اوبو که ماتیدی د تری^۴ سکه
 چه د مزى د ژوند بولم^۵ خو تکه
 چه و مخ ته ئې نظر کنسیری په کرکه
 چه همیشه ئې بقا نشته په کڅکه
 په قیامت به د هغو تله وی سپکه
 یا ئې دواړه خونى نسه یا خونکه
 چه د لویو چاری غواړې د هلكه

۱. پرکه، لومه.

۲. یعنی نجلی.

۳. لوچک.

۴. محشی ورته کنبلی دی: تنده.

۵. یعنی زلف.

۶. د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لور قد او جگ راغلې ده.

د بد گوی د خولې خبری واره روغی
 دا می شعر په بیاض کنب نه دی جمع
 چه سرې شنبې^۱ ئې چنم په وخت د اوری
 کوم یاغیان هوډیان د پرې یستل له هوډه
 چه دا هوښه ډیر دماغ لرې خټکه!

برسیرن شول پیوندونه
 که پدر دی که پسر دی
 نه امید شو سره پاتو
 نه سزا د بد کردار شی
 د اورنگ په ظلم مات شول
 په دل^۲ نه لری پندونه
 سره بیل لری سندونه^۳
 نه باور په سوگندونه
 نه دغله عی مړوندونه
 د بابر د وخت بندونه

پدا هسی وخت خوشحاله
 مرگ بهتر دی له ژوندونه

بپر راشه نوروزه دل افروزه
 ستا په وخت سترگی د باغ گلونه گوری
 غور لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا
 په وصال د معشوقې عاشق فیروز شی
 خپل غورونه ورته خک^۴ کړه کندی واروی
 د نوروز له فیضه بوټی خالی نه دی
 که همه عمر د باغ گلونه گورم
 د بهار هوا هر گوره ښه هوا ده

په راتله ورلره ډیره خوښی راوړې
 په خوشحال باندی د قدر دی نوروزه

بیا خیره^۵ په سر کړه کښیرده له خیاله
 بیا سینه پسی په دواړه لاسه مېرم
 زه لا هسی کچوگول نادیده نه یم
 که د مښکو انبارې می په لاس کښیوزی
 ځما مینه هسی نده چه نورپیری
 چه خوبا د په خوله نوم واخیست خوشحاله
 لکه باز د هونائی^۶ ووزی له جاله
 چه لاله به بهوم ستا له جماله
 همگی به صدقه کرم ستا تر خاله^۷
 که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله

د عاشق عمر کوتاه دی لا پدا هم
 که د عمر هره ورځ ئې شی سل کاله

۱. چرې.
۲. کوچنی مطرقة ده.
۳. شلوېې.
۴. بدل.
۵. یعنی کناره او گوښه.
۶. یعنی سم کړه.
۷. لوگی، پگری.
۸. هونپا په معنی د پرکه، لومه ده.
۹. له خاله.

بيا د مار غندی راضی له خپله بخته
 بيا هغه حسن و جمال هغه لیده دی
 گرد غبار لړی وریخی تر منځ ولاړې
 خدای د وار، همت ورک نکا د مردانو
 زمانې په هر بازار وگرزولم
 د بهار په وخت ئې بيا نشو وغاوی
 چه د غم له پوسته ووتم یک لخته
 که د بخت سترگی می خور وې یو شو وخته
 بيا د نمر سترگه ښکاره شوله ویخته
 په دنیا کښ باندی راشی گرانه سخته
 خبر دار ئې کریم د هر بازار له رخته
 په خزان چه پانی پر یوزی له درخته
 د خوشحال ختک طالع تر خرم ښه دی
 چه بندی شو خاوند بيا وروست تر تخته

بيا له ورايه په خدا راغله نگاره
 مختوری د رقیبانو د یار وصل
 د گلزار گلونه څه دی راشه گوره
 لکه روح چه له قابله نه واته کا
 د مانې توره ئې څه توری پری باسی
 ځما خوار سره چه تل غاړه غړي وه
 د عاشق په لاس زړا ده تل د ژاړی
 د معشوقی د پالنگ لافی خطا دی
 د دی کلی طبیبان واره نا ترس دی
 که هر څو ئې پتوی پسی ئې غواړی
 هر ساعت سره یو نوی نوی خیال وی
 که څوک غواړی چه خپل زړه په غم اخته کا
 په یرغ په مصلحت نه ده ځائی ده
 بيا له کال خوبی ښکاره وی تر بهاره
 فلک ښه را سره وکړه دا دوه کاره
 تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
 په دا شان می جدایی کښېږي له یاره
 چه په زړه ئې یو گزار وی سل پرهاره
 اوس نظر را باندی نکاندی له عاره
 معشوقه چه ویره نکا له آزار
 څو ځما په سر کښ پروت یی د سر ډاره
 د دارو په طمع مه اوسه بیماره
 په دا باغ کښ به یو گل نه وی بی خاره
 که ځما دپاره بيا ور شی ریباره
 آشنایی ده لاس په لاس فتنه تیاره
 د خوشحال چه سریکا شه له اشعاره
 که پوستی له پوستو اووړی گندی اووړی
 د خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بيا می څه د نورو یار بولې تور مکړه
 وایې سپی غندی می څو په کوڅو گرزې
 سر تر پایه اخلاصی یم په یاری کښ
 چه په دوه پیالو د میو بد مستی کا
 یو عجیب د میو جام دی ساقی راوړه
 چه حرمت د عاشقانو پکښی نه وی
 آشنایی د ناکسانو د ځان غم ده
 زه چه نن د بیلتانه په اور وریتیرم
 په ما خوار د ظلم ډیر وکړ نور مکړه
 څو ژوندی په جهان پام، پیغور مکړه
 په ناحق می لباسی بولې زور مکړه
 هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
 خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
 په هیڅ رنگ می په هغه کلی کور مکړه
 ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
 د دورخ لمبه نسبت پد اور مکړه
 راز د عشق دی فهم دار اوسه خوشحاله
 ښکارونه ئې پخپل زوی و ورور مکړه

بې اخلاصه د یاری جواز نشته
 د دانش مرغه هسی پورته ولاړ شه
 خود پوهیږې بې اودسه نماز نشته
 چه هورې د کټه بازو پرواز نشته

که هر خوئی په سره اور کښ لولپه کړې
 هغه باغ چه تل ماوا وه د بلبلو
 د زړه راز و چا ته ووايم حيران يم
 د ياقوت د اوبو ډار د گداز نشته
 اوس په ده کښ د بلبلو آواز نشته
 په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
 توکلتُ على الله وينا يوه ده
 د خوشحال د زمانې سره ساز نشته

پارسي ئې د پارسا له لاسه يووړه
 چه مي کړې وه توبه له مي خورئ
 معجزه چه د احياء ده په دوه لب ئې
 دلبرانو چه دعوا د دلبري کړه
 راته پاتو دا يوه مسلماني ده
 ما وي زه به د عشق راز لرم په زړه کښ
 چه د زړه صبر د يار له مخه غواړم
 دانايي ئې د دانا له لاسه يووړه
 په چشمانو ئې د ما له لاسه يووړه
 لاس په لاس د مسيحا له لاسه يووړه
 دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
 دا مي هم هغي تر ساله لاسه يووړه
 دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
 محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
 که د نورو هوښياري په عشق کښ پس وړي
 د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پلاو وخورې يوه لپه
 هيڅ خبر نه وي له خانه
 نه درود وي نه د ذکر
 چه هوا ئې درته ښه کا
 په هر ځاي چه له چا کښني
 ته به ځان تر هر چا ښه کړې
 ننه پريوزې اندر غپه^۲
 نه له راسته نه له چه
 هندو هم نه وي بي چه^۳
 زړه د ځي په هغه هپه^۴
 يا د راز وي يا د گپه
 که ښه کښيري په غرډپه^۵
 که پخپل فهم طبيب يې
 د خوشحال تر فهم تپه^۶

په خوئي هاتي سوره شوه مي پرسته^۷
 خدای د درې واړه مستانو سره سر کړ
 نندارو لره ئې راشي نندارچيو
 چه ئې ستا زلفيني کښيوتې په لاس کښ
 يار د ما شخه په کور دننه ناست و
 نه ياري نه آشنائي واړه لباس دی
 ما په وړيو سترگو ډير ياران خوړلي
 زه هم مست هاتي هم مست دی دا هم مسته
 بله نشته يا به نيست شي يا نه هسته
 يوه لويه هنگامه شوله پيوسته
 لاس ئې پريوزه که ئې دی پريردی له دسته
 زه بي روحه گرزیدم د ده په مرسته
 چه خبر شوم د وگړي له برسته
 په ځير ځير د مخ ته نه گورم له کسته

۱. پس ځي.

۲. غب د سپي يرغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړيري ممکنه ده چه غپه وي يعني غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

۳. په هندي ذکر کول او خدای يادول.

۴. خواهش او هوس.

۵. په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلی دی، چه معنا ئې نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوی دی، معنا لری یعنی غر او دپ چه ځان لوړ کښل او بر بر ويل دی.

۶. په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوی دی چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخه تپ لکه چه صحيح دی.

۷. دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

د خوشحال په ځان د ډيرو غشي لک دی
خو هم ده زده چه دی مری د چا له شسته

د دروغجن خوری لکه سپی د غلو سوته	په رشتیا ویل غورږیری د زړه غوته
په یو څو څاخکی خوره شی اومه لوته	په دریاب کښ خسته واچوی هیڅ نسی
چه میره وته تل کښینی په مخ بوته ^۱	د هغې بنځی صحبت لکه دورخ دی
د کابل خربوزه به ده تر پهوته ^۲	پدا کار نادان هونیار واره پوهیری
څوک د میو عربده کا په څو گوته ^۳	څوک خمونه تشوی مستی ئې نه وی
د هغه یاری په کار نده خوشحاله	
چه له خپلی خولې وباسی وینا جهوته ^۴	

راشه خضر د حیوان په چشمه گوره	په دا سرو شنپو ئی نه ده وینځه توره
د غنی وی هر اسباب له خپله کوره	مخ د یار له خط و خاله مستغنی دی
همائی وه ستا د تورو زلفو سیوره	چه ئی سیوره په ما وه لکه بادشاه وم
لکه تور لوگی چه ټول پاخی له اوره	ستا بارخو بله لمبه وربل د څه دی
درته چا وی چه په دا بها ئی پلوره	د خپل پله خاوری د بیه په عنبر کړی
چه په ما باندی غوغا شی لور د لوره	په څو بل لوری ته گوری ځان نادان کړی
که زوولی ئی له خپله پلاره موره	ته په دا حسن د گل غندی زیبا ئی!
عاشقی چه ویره کاندی له پیغوره	چه په خوله ئی نوم آخلی روخ ئی نه دی
د ساقی پیاله می بیا کا توبه نوره	زه له میو توبه وکړم توبه گار شم
په جوار باندی ئی مه گرزه سر خوره	چه ئی څوک په کوڅه پل ږدی هغه سر خوری
ولی ما سره ډیر کبر کا هرگوره	که ئی ناز وی که خیال وی ما به یوور
خوار عاشق ئی ځکه درست پری یوست له زوره	زور ئی واره د خپل مخ ورتنه ښکاره کړ
چه معنی ورسره نه وی ویکل سپور وی	
خدای به نکا د خوشحال خبره سپوره	

هر دم ته وایه الله	پدا ساه نشته ویسا
پهره دار اوسه د ساه	هر نفس یو غنیمت دی
که د ځان نه بیې بد خواه	د سالک په ویکل کار کړه
ته ئې وایه بیې اکراه	د سالک ویکل هم دا دی
زړه پیوند کړه له الله	چه له خلقه نه زړه پریکړه
نور قبول بیې د درگاه	که هوا د کړله ترکه
که د خپل تن شی بادشاه	بادشاهی به د هر تن کړې
پدا راز شه انتباه	مو وتواقبل آن نموتوا

۱. یعنی په تریو تندی او نا رضایی، په بله قلمی نسخه کی دا مسری داسی ده:
چه میره وته کښینی په نغر لوټ.
۲. محشی ورته لیکلی دی چهپول بیې خونده خټکی دی مگر دا د هند مشهوره میوه ده.
۳. یعنی یوه هنده او یوه جرعه.
۴. یعنی دورغ، دا کلمه هندی ده.
۵. ځان.
۶. حدیث شریف دی: یعنی تر مړینی دمخه ځانونه مړه کښ.

په جوار ئې د قربت کښ
د بيدارو د نصيب وې
څه اميد دور و دراز کړې

د کم شناختو نشته راه
ښه دولت د سحرگاه
پدا لږ عمر کوتاه

تل توبه کوډ خوشحاله
چه د محو شي گناه

په جهان که لويه چاره د مير ښکار ده
خو قابو تالابښ دا واره دې په ښکار کښ
ورته هيڅ د ښکار د ذوق خبرې مکړه
آلوده دې په ډير غم د عمر ورځې

که دا چار گورې هر کار لره پکار ده
چار د جنگ د مړنتوب که د پیکار ده
د هغه سپرې چه طبعه د بيکار ده
چه په شمار د عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندې د ښکار هوا ژوندون شي
مرده دله که پتا باندې بيگار ده

په خوله کلمه لولی نمونځ روژه کاندې کافر شته
منطق معانی لولی درس فتوی قاضی گری کا
له کوره لوټه واخلي استنجا لره روان شي
د بل کره چه ورشي پخپل روی بنديان پرانزې
يو ځای آلوده ندی په دا هسي درويشانو
بادشاه قطب اقطاب دی امرگان چه ورته گزې
چه خاص د زمانې دې حال ئې دا دی نور وگړې
چه حال د پرهيزگارو سراسر واره دروغ شو
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق
آشنا له هيچا مشې له پخوا آشنایي ښه وه
تر دې ژونديو ښه دې مړه پراته په گورستان کښ

دعوی کا د شيخي تر شیطانه لا بتر شته
اکثر پدا فرغو کښ که ئې گورې کون خر شته
تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وړې که زر شته
په خان باندې چه راشي کله روی د پيغمبر شته
پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
کړې خیر تړلی د هر چا په سر میزر شته
د غواؤ د خرو کلی خالی نوم باندې بشر شته
رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
عالم سره برهم دی خو دی دور د قمر شته
چه اوس له چا آشنا شی نور ئې خو رنگه خطر شته
چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وویل هغه کا چه ئې ویره وې یا طمع
خوشحال پدا اړ ندی حق به وایې خو ئې سر شته

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته
عاشقی د هغه کا چه لیونی وې
ما په عشق کښ دا همه واره تر شا کړه
ما وې زه به د زړه حال ورته عرضه کړم
په آشتي کښ کشتن دې عاشق وژنی
خدایه ژر یو بل اورنگ لره پیدا کړه

د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ^۱ شته
د هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ته لا ښه یې چه د غم د نام و ننگ شته
یو غماز ئې تر شیطان بتر تر خنگ شته
همیشه ژوندون هم دا دی چه ئې جنگ شته
په جهان کښ ښادی نشته چه اورنگ^۳ شته

په وار وار ئې د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولی کږه^۲ ته ئې لا پاتو خخو زنگ شته

۱. کږې خيړې تړلی د هر چا په سر میزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.
۲. هم خنگ.
۳. یعنی اورنگ زیب چه پاچا و.
۴. ولی کښته ئې.

پروت یم ستا په ورکښی په خیرات می یاد لره
 خو کړې ظلم جور په خو رنگه طور طور
 خیال دماغ د ډیر دی تر حساب تر حده تیر دی
 مرم په انتظار کښی نشی هیڅ په زاری زار کښی
 شرع شته کتاب شته د عذاب د خوی عذاب شته
 خدای و ته څرگند دی چه د خپل خاطر پسند دی
 خوی خصلت چه ستا دی واره پت ندی پیدا دی
 ملک شته کښته پورته گورم ستا د سترگو لور ته

دا نانباد خاطر می په پوښتنه ښاد لره
 وکړه فکر غور اندینښنه د داد لره
 مرگ قیامت د هیر دی ښه دا هونبره یاد لره
 سخت ځما پکار کښی ترسندان فواد لره
 ښه که څه ثواب شته ته دا خوی معتاد لره
 څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لره
 مهر نازکه دا دی ته ئې تل ښیاد لره
 مه درومه بل لور ته ځای پدا سواد لره

زلفی د زنجیر دی پکښی ډیر زړونه اسیر دی
 څوک پدا تدبیر دی، چه خوشحال آزاد لره

پدا کلی کښی څوک نه لرم نیکخواه
 له ځوان مرده په خندا په هوس درومې
 لکه سیوره وړاندی وروستو را سره ځی
 لکه لاس په شمار د زرو پول توریری
 زه په رغم د صوفی خراباتی یم
 د زاهد پکار کښی څو رنگ اشتباه وی
 که څوک زړه سوځی په ما ځای د زړه سوی د
 چه ئې لافی د پاکۍ کړې څه ناپاک شه
 وایې سر په عاشقی کښی درته څه دی؟

چه رشتیا وایم هم دا لرم گناه
 له نامرده جدا کښیری په آه آه
 چه و هر لوری ته ځم سبا بیکاه
 په دوستی ئې سپری هم سپی روسیاه
 چه د مکر ذکر کا په خانقا
 د اوباش پکار کښی هیڅ نشته اشباه
 که می لاس وی زه به ولی وم اکراه
 راشه گوره چه څه حال لری تباہ
 درته وایم که باور کړې یو گیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
 په یاغی باندي مهم کاندی بادشاه

په هر کار کښی مصلحت شته
 چه لر بر له مصلحت شې
 د سپری هونبره ښادی ده
 چه همت د سپری نه وی
 سر هاله په تنه ښه دی
 د سپری چه عزت نه وی
 په صحیح غنی هغه دی
 د نیستی ئې اندوه مکره
 چه صحت د صورت نه وی
 دین دنیا د مبارک شه

خپل پردی ته نصیحت شته
 کله خیر برکت شته
 چه په زړه کښی ئې همت شته
 مهیا ورته نکبت شه
 که د سر سره عزت شته
 د ژوندون ئې څه حالت شته
 د هر چا چه قناعت شته
 که په تن کښی د صحت شته
 څه په کار که د دولت شته
 که دنا سره صحبت شته

اوس یاری مکره خوشحاله
 د یاری سره آفت شته

پخپل قسمت راضی شه، تل د بل قسمت مه غواړه
 د ژوندون پیوند تړلی په یوه اومه سپڼسی د
 خپل دی که پردی دی قلم وڅکوه په واپرو
 هر چرته چه گرزم ځنی هسی چاری وینم
 گوره کوم یو باد دی چه په درست جهان را والووت

فراغت د مبارک شه که د ونیوه دا دواړه
 د جهان غمونه پریرده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
 دور د فساد شو پخپل زوی و ورور مه ویاړه
 کار مدار په نن شو، د سبا اندینښنه ولاړه
 زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واره

ما وې کلی میشت دې چه په کلی باندي راغلم
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تیریره
ډیره سودا وشوه سل دعوي د سود په طمع
نش کنډر پراته دې خالی مینه ده اوجاړه
سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
وخت د مازدگر شو دل دادکان ونغاړه
تل وایې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا ده مخامخ درته ولاړه

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواړه
سمې کړې ډیرې پخپل زړه لرې خپل یار ته
بخت دې چه ئې اوس ستا له لبانو سره څښمه
زه د زړه بدخواه وم ما پرې وکړه پرهاړونه
اور لرې په مخ کښ چه پتا مین کښدل
زلفی د تور مار دې زه ئې هسی وخورلم
په ځنو کښ حلوا دې څوک نبات لری تاره
ځکه د د ذلفو وینسته سم وی هم کاره
تا می چه دننه زړه په سره پیژوان څاړه
څه لره می وی د یار غمزو لره لاړه
ما به پدا بله لمبه ننه زړه څاړه
مرم راباندي نه ځی د دم گویو هیڅ پاړه
مست یم می پرست یم زه خوشحال په خرابات کښ
له میو به وانورم که می وژنی په وراړه

په دا باغ کښ به د پانی نه وی گله
دا څو ورځی غنیمت گڼه په باغ کښ
مرتبہ د هغه باغ څه پاتو نه وی
و هغې ښیښې ته نه غړیرې سترگی
په دا پل باندي د خلقو گذر گوره
په درست عمر به ئې نه ووزی له یادو
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشی
عاشقان چه عاشقی کا غم به نه کا
څه کړم لاس و دست می نشته قلندر یم
په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندي
هسی یار لرم ښایست ئې تر دا قیاس کړه
د دلبرو په مانی کښ هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئې مری له تغافله

په دا ښهر کښ د نه وینم څوک سیاله^۱
په ښایست کښ دی ارمان د صورت نشته
په دردمنو کښ نن زه یم بی مانده
په دا سپین تندي د طعن په آفتاب شی
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا
که تل جنگ و خرښې کړی زه پرې خوښ یم
چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ می راغی
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسک کړم
خبر دار نه یم د بل ښهر له حاله
دریغه دریغه په خوی هم وی څه خوساله^۲
په دلبرو کښ نن ته ئې بې مثاله
په آبرو د گرو وړی له هلاله
چه په خلقو د نارې دې د جماله
ښایسته د جهان نه وی بې جنجاله
کله کله می خبریره له احواله
ستا د عمر دعا کړم په ډیر ډیر کاله

۱. دا بدله هم په چاپی دیوان کښ نشته.

۲. محشی ورته کښلی دی یعنی میانه.

دا بې وخته سپين ويسته نه وُ بلا وُ
چه د کنبليو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

که بله نامه وایم ستا راشی په ژبه	په زړه می هسی نهال یې ای له دوو سترگو غائبه
په تبری باندي تل وی د اوبو مینی غائبه	هر دم می ډیره خله اضطراب شی ستا دیدن ته
سکه ځکه جدائی شوه آشنایی سره واجبه	تروه ترخه که نه دی د خوړو قدر به نه وُ
نور همه زحمت آسان دی که نس خوړی دی که تبه	یوه د بیلتانه رنخوری گرانه ده که نه وی
تر دا به بله نه وی په جهان کنب عجباه	ناخپه دوه مشتاق چه سره ووینی په سترگو
په ډیر ضرور خوشحال د یار له مخه جدا کیږی	
اروا کله راضی وی چه بیلیری له قالبه	

واپې پنبې په مخکه نه کنبیردی له خیاله	په بنیوه بنیوه رفتار کاندې غزاله ^۱
هم هغه چه مینه کا ځما له خاله	و غمزو وته ئې حکم دی چه وژنه
چه ئې تن په صافی صاف دی تر زلاله	د زړه حال ئې امانت پکنبی لیده شی
نور به څه پوښتې ځما د زړه له حاله	له دوو سترگو خبر واخله چه ئې وژنې ^۲
که شیرین اشنا وفا در سره نکا	
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحاله	

گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه	په هره کوڅه گرزم که می چا لیده رنگینه
په دواړو خوړو شونډو تر شکرو لا شیرنه	په خوله غنچه دهانه، په غابونو در دندانه
په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه	په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه
په پوزه لکه لنډی ^۳ چه را پاخی له کمینه	په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه
تیکه پر تنډی ایښې په زلفینو عنبرینه	گلگونۍ ختی واره مرصع منی په غاړه
بې باکه عاشق کسه بې پروا له دا دودینه	په خوی خونۍ خون ریزه مهر جنه چنگ امیزه
که زر خونونه کاندې زړه ئې نشی لانډی بانډی	
لا نور ورپسی غواړی خوشحالیری خو چه مرینه	

په هر لور په هر مکان د مرگ له لاسه	په هر لوری دی فغان د مرگ له لاسه
خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه	د آدم صورت ئې مرگ لره پیدا کړ
دوی په مخکه شول نهان د مرگ له لاسه	همگی پیغمبران که اولیاء وه
دا ودان کورونه وران د مرگ له لاسه	عاقبت به شی بې شکه بی گمانه
کاروانونه شول روان د مرگ له لاسه	راسه ته هم د توبې په سر انجام شه
ای خوشحاله که په تن شاه جهان شې	
هم به درومی په ارمان د مرگ له لاسه	

چه وتلی یې د دې خونۍ له ویشه	په طلب کنب د سستی وینم درویشه
په غوښتونۍ بندۍ نده جفا پیشه	نعمتونه رنگارنگ دی په هر لوری

۱. دا بدله په چاپی نسخو کنب نسته.
 ۲. چه می وژنې.
 ۳. د سیند نه استلی شوی لښتی.

خو طلب هونبره موندل دی په دا دور
 د عسلو خواړه کله هغه مومي
 لا دوخته د طبیب طلب بایده دی
 په هیڅ دین کښ ما وفا لیدلې نه ده
 په هر غشی چه زخمی شوم بیا می وکوت
 هیڅ پروا اندوه د بل د بدو نکرم
 په پیغام د بوسې^۱ سود نشی خوشحاله
 چه ځما^۲ په خوله مین یې را نیژې شه

په هغه جهان به خلاص وی له عذابه
 واره زه یم چه می هسی شراب بد کړل
 د شیطان له چارو لیری لیری گرزه
 د ښه مخ په ننداره کښ خیریت دی
 چه دا هسی ارت ملک په خپل سر تنگ کړې
 چه ئې سرې لمبې په ځان کړلې قبولی
 هم حیوان یې هم سړی یې هم ملک یې
 که خبر له حاله نشې درته وایم
 که پخوا ئې خرابی ده چا لیدلې
 هر طناب ئې و دانا و ته معلوم دی
 د خوشحال خټک په ژبه برکت شه
 چه ویل کا په پښتو له هره بابه

تا وې نورې تر ما ښې دې پسی درومه
 چه می ستا و خرخشو ته نظر وکړ
 د خاطر مرغه می ستا په زلفو بند شو
 دا چه وایې درومه صبر کړه له ما نه
 په عاشق باندی ئې تل ظلم و ستم وی
 زه لا اوس په زړه تنگی نوی عاشق یم
 راته وایه تر تا ښه ده بله کومه
 د جهان په مخ به نه وی هسی سلومه^۳
 اوس به چرته ځی چه نښتی دی په لومه
 بیا می کومه بې صبری وه در معلومه
 ستا د سترگو ویره نشی له مظلومه
 په خندا خندا بورجل لره را درومه
 په خوشحال باندی که تل نارې سورې وی
 باز پروا کا د کارگانو له هجومه؟

تا هنر د سرداری نه زده بهرامه
 هم تمامی خیلخانی لره بلا شوې
 تا طاهر د کم عقلی په جرگه مړ کړ
 تا خپل ځان لره د مرگ رخنه پیدا کړه
 سرداری دی په خپل دور کړه بد نامه
 هم خپل ځان لره بلا شوې بد فرجامه
 اوس فارغ شوې د طاهر له انتقامه
 خیلخانه دی په بد خوی کړه بې آرامه

۱. خو پانه ځی بلا له ځانه خویش.

۲. په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشی.

۳. که ځما.

۴. خرگند، نوموړی.

۵. ظاهر.

په دا هسی بد خویی بې بخت نه یې
 مشر ورور دی په زندان کړ ته خانی کړې
 چه خانی ته د هوس دی زړه په زور کړ
 نور دی نوم د ما د زویو په شمار شمار مشه
 د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کبیردې تازه تازه نومونه
 نه ئې څوک وینی په سترگو نه په خون کبس
 که می ته د زړه له سوزه خبر نه یې
 لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندی
 بیا می هسی دا غمزې په غشیو وله
 نه چه زه یواځی ناست یمه ویرژلی
 ستا د توری د گزار حاجت هیڅ نشته
 مگر څوک په غاړو غرونو ژوندی گزری
 چه ډیر ډیر به ئې کبیبول پرې پرهارونه
 اوس د غم لکه لوی غر دی راته پاتو
 یا د ستا د مخ ثنا خوشحال خټک کبیبی
 چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کبیبی
 په خاطر کبیبی هونبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوی په مخکه
 په بسیر دی رنگارنگه ټکی گوره
 چه دا هسی شیوه گره ځنی زو وې
 د مستی له مخه دا پریشان ویل کړم
 زه به تا وټه نژدې شم تا به گورم
 په بوسه می د لبانو سر فراز کړه
 لیونی دی د جمال نه یم نور څه یم
 لون لون شو لانونه^۲ د شاهانو
 سر بازم وصال دی غواړم هغه زه یم
 د بنایست بخره ئې ورکړه د ترکانو^۳
 چه ئې توره په کار نه وی حبطه ده
 مگر تا څخه سامان د سلطنت دی:
 چه په هوډ می سپینه خوله غواړې خټکه!

تور وربل د په سپین مخ را آشفته شه
 عاشقانو د آرزو وکړه لیدن ته
 سمن زار د په سنبل کبیب نهفته شه
 چه د کبیبلی مخ صفت د شفته شه

۱. محشی تنده ورته لیکلی ده په چاپی نسخه (څکه) لیکلی ده، یعنی ذائقه.
 ۲. محشی ورته طعامونه لیکلی دی.
 ۳. و ترکانو.
 ۴. د قندهار په اصطلاح تیکی یعنی غلاف.

څه خو سر له غرډې هسک کړه وئې گوره
 تا چه زلفې پېچاپېچ سره ولول کړې
 هغه دُر د فخر کا که ئې تمیز شته
 ستا دیوال مگر د عشق په خښتو روغ دی
 ځکه هسی رنگه بوی لری خوشحاله
 دا غزل چه د بهار په وخت گفته شه

توره چه تیریرې خو گزار لره کنه
 ولی راته وایې چه په کښلیو نظر مکره
 شیخ د نمونځ روژه کا زه به ډکی پیالې اخلم
 تا وې چه ځما د خولې بوسه لکه دارو ده
 وینی می د زړه خورې مگر نور څه لره ندی
 څه ژړا فریاد کړې د شهی د تورو زلفو
 خود به ستا تر مخه د گیاه غندی خرگند شی
 می شته چنگ و نی شته د خپل یار سره خوشحاله
 خپل بیاض په لاس کښ خو گلزار لره کنه

تونگران په ملک و مال لری تکیه
 د عارف ژبه ئې بند کړه له مقاله
 د عاشق سره چه هونیره استغنا کا
 که تکښه ده خو تکښه د یوه خدای ده
 دا نابودی تکښې گوره د وگړی
 د دنیا تکښې ئې ولیدی په سترگو
 نور به چا وته خوشحال لری تکیه

تر هر چا دې د ما یار ښه
 تر سنبولو ئې ښې زلفی
 توری سترگی توری ورځی
 تنگه خوله ئې نیسته هسته
 لکه دُر هسی غاښونه
 تر وپښته ئې ملا نری
 قد ئې ښه تر سبر ونی
 چه هر ځای وته ئې گورم
 خدایه ماتې هغه خولې کړې
 هونیره کلی ډیر ښهرونه
 چه پکښې خواږه یاران دې
 په موسم د ښو گلونو^۱
 ښه په هند کښ چنبا گل دی

شکر لب و شیرین بار ښه^۱
 تر گلونو ئې رخسار ښه
 تورگیسو ئې تار په تار ښه
 لکه خوله هسی گفتار ښه
 لا تر درو سپین هموار ښه
 تن ئې لا تر سپین چوتار ښه
 لکه قد هسی رفتار ښه
 سر تر پایه پریوار ښه
 چه به وایی هندو بار ښه
 پکښی نشته یو نگار ښه
 پینور تر هر دیار ښه
 تر هر څه د میر ښکار ښه
 تر دا گل د وطن خار ښه

۱. خدایه را کړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.
 ۲. د درې وروستی بیت له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

دَ سرای قدر نور چا نژده
په خوشحال دَی تر فرخار ښه

له د زړه باند یخیری زړه پرې یخ کړه	تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه
چه انگن د پاکیزه شی وارې چنخ کړه	رقیبان د لکه سپی دِی په کوڅه کښ
کله کله ځما په خوله سيب د زنج کړه	د جنت میوې ^۱ می نورو ته بخښلی
چه واعظ و ما ته شرح د دورخ کړه	هغه وارې مهیا دی په هجران کښ
د مطلوب په لوری پروڼه د ملخ کړه	که پرواز د شهباز د شاهین ندی

چه د قدر د وصال نه و خوشحاله
په فراق د ښو یارانو اوس آوخ کړه

ځکه هونبره کبر کرینه	ته چه دا حسن لرینه
په تنبولو شونډی سرینه	توری سترگی په کجلو
چه د زړونو غوښی خورینه	په مثال لکه شاهین یې
کبر مکړه و به مرینه	که ته هر خو ښایسته یې

د خوشحال خاطر مفت ندی
فهم وکړه چه ئې ورینه

ولی هسی په ساعت کښ شې بې آبه	ته چه هسی په غوغا درومی سیلابه
چه په هیچری ئې چار نده کریابه	آفرین د په همت د لوی دریاب شې
که رشتیا ده دا د درومی بې طنابه	چه په پورته د کاغذ وگډی ^۲ درومی
گڼه دِی به لا بتر و تر غرابه	د طوطی ژبه استاد غواړی د نطق
د اسمان په ستړیو وخیژه آفتابه	چه په مخ کښ د نابود شې وارې ستوری
د ژوندون هنر به نه ځی له سیمابه	که لمبې ور باندي بلی کا ایرې شې
که د اور په تاو کښ دا نشی بې آبه	له یاقوته د هاله سیالی شېبه ^۳ کا
هیڅ مقصود تر سره نه ځی بې اسابه	چه مرغونه وزر بیا مومی آلوزی

په خوانی کښ اوده و په زور والی
د خوشحال سترگی بیداری شوې له خوابه

نن هغه ده ځما یاره ^۴	چه په درست تومن اوڅاره ^۴
چه حجاب نه کا له پلاره	لا جنو تی سرکنډی
ور بلوتی یو څو تاره	یو سورکی پیزوان په پوزه
سنبل مویه پری واره	مخ نسرینه مه جبینه
هوسی سترگی گل رخساره	شکر لبه پر طربه

۱. منېې.
 ۲. کاغذ باد.
 ۳. په چاپی نسخه کښ لمړی توری زیر او دوهم توری زور لری، په قلمی نسه کښ محشی (مشکنې) ورته کښلی دی، چه په مصنوعی مری ځنی مطلب دی.
 ۴. ظاهر، ښکاره، مشهور.
 ۵. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

قد عرعره مو کمره
 په زړه سنگه شوخه سنگه
 زه ئی قتل په لیدل یم
 چه می نوم ورته څوک اخلی
 څه کړم کوم فکر علاج کړم
 د دی خوی خصلت دا هسی
 دا یو څه علامت وشو
 که پټ نیاز ورځنی غواړم
 که خپل زور باندی ښکاره کړم
 که ئی وغواړم په زړو
 نه په زور شی نه په زر شی

د خوشحال تکیه په خدای ده
 بیا پتا ده شیخ رحمکاره

چه پلو له مخه نه اخلی دلبره
 نه ئی زړه په ما نرمیری نه گروهیری^۱
 نه می خوب نه می قرار نه می آرام شته
 د وصال امید رمق دی لبر را پاته
 په یوه نفس کښ زر خطونه راوړی
 د معشوقی په پالنگ به هغه خیژی
 غلیواز چه هنر نه لری آزاد دی
 څه وه څه شوه خبر نه یم بیا به څه شی
 څه یوه نیزه څه دوه څه تر دا زیاتی
 مگر خضر می مدد شی دعا را کا

خو ئی ځله هر ساعت شی هونبره ځله
 د خوشحال سینه لگیری له حجره

چه په عشق کښ ئی و نورو ته پیغور شه
 محتسب چه په اهداد و د مستانو
 چه پرون ئی فاسقانو سره جنگ و
 چه غیبت ئی بد او د بل تر زنانه^۲
 که د یریری په وکښل ئی ورته وایم
 گوره څو عالم به لاندی کا تر چلو
 صنوبر چه هونبره ضیره ډیره لوئی غوښته
 چه ئی زړه تر کانی سخت هغه می یار دی
 توری سترگی ئی بلا دی عاشق گوره

اخ چه لاس په لاس په ده پوری دا تور شه
 د رندانو سره ناست دی باده خور شه
 نن هغه تر فاسقانو لا څه نور شه
 راشه گوره په عیبت د پلارو مور شه
 نصیحت د نیکخواهانو باندی اور شه
 نن چه دا دریاب را وخت موج ئی زور شه
 ځکه هسی په باد ته په باد نسکور شه
 بدی بخری څه ځما کانی په کور شه
 په بلا باندی ور درومی کر و گور شه

۱. گروهیدل یعنی گرویدن، پیروی نمودن.
 ۲. شیبیره یعنی محرقه تبه، چه په پښتو ئی لویه تبه یا توره تبه هم بولی.
 ۳. تر زیانه.

دا د خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ و غوریده خپور شه

لکه خار ورته په خنگ کښ بل رقيب شه	چه پیدا چیري په ملک کښ یو حبیب شه
راشه گوره خک رنخور شه خوک طیب شه	محمد (ﷺ) ته ابو جهل نصیحت کا
دُر هاله قدر پیدا کړ چه غریب شه	د دانا پخپل وطن کښ قدر نه وی
د زړه داغ می د لاله د زړه نصیب شه	په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډیر دی
مبتلا به باندي ولی عندلیب شه	که ئې رنگ و بوی و گل نه وی ورکړی
هغه یار را سره لا تر دا قریب شه	راشه تور و سپین د سترگو ننداره کړه
نن له ما نه بیا ویزار په کوم تقریب شه	چه پرون را سره یار و خبر نه یم
لکه ملک د یاغی لاندي تر تخریب شه	تناونه ئې د زلفو دي دا زړه می

چه ئې پرېښوه یاری د لیونیو
گمان مکړه چه خوشحال ختک لیب شه

ښه خو دا چه اوس یواځی دا حد شه	چه می زړه پرې ښه کیده له واپرو بد شه
ښه و ما ته مړی خلق د لحد شه	که ژوندون د خلقو دا دی چه لیده شی
هر سړی ځما په سترگو لکه دد شه	د دنیا یاران می ولیدل په سترگو
خلق واره په معنی لکه مرتد شه	نه حیا شته نه وفا شته نه خپلوی شته
مگر دا جور له قومه په احمد شه	چه ئې نن کاندې له ما سره خپل قوم کا
د همه عالم په سترگو کښ رمد شه	تفحص د تورو سپین نشته په چا کښ
چه پیدا ځما له خانه خلق رد شه	نور به چا ته یادوم چه رد گمراه دی
پوخ ځما له نا خلقو نه کبد شه	فرزندان چه می له گیدی نه پیدا دی
بخت هغه دی چه په بخره د بخرد شه	په طالع په بخت د مال و ملک څښتن دی
چه له هره ناهمواره په مدد شه	له هغه بخته ځما توره بلا ده:
ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه	چه د پلار له خانه ښه زویه پیدا شی
که هزار زویه د پلار وی بی ولد شه	چه قابل ئې پیدا نشی په اولاد کښ
ښه هغه و ما ته گل دی چه سرمد شه	د بهار گلونه هیڅ دی چه تیریری
په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه	که په ذات کښ د خوشحال آل و اولاد شته

بخ د نمر و تا و ته نه دري خوشحاله!
په دا څه که یو څو ورځی منجمد شه

چه توره لری د توری خان هغه	چه گتېل خورول بخښل کا ځوان هغه
چه احسان ترې پیدا کیږی کان هغه	کان د لعل د یاقوت د گوهر څه دی
د مجلس سره چه خور شی ځوان هغه	چه ئې ته په گیډه و خورې حبطه شی
چه ئې توان د چا پکار شی توان هغه	که د مال دی که د ملک دی که د لیچو
چه د خدی په یادو درومی آن هغه	په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښ
په تنها وجود چه شان دی شان هغه	چه د خوک د وړاندی وروستو ځی دا څه شی
و نور چا و ته وران مه وایه خوشحاله	
چه په قول عهد وران شو وران هغه	

چه دا هسی بیاسته یی زیره گله
 چه ئی طور ستا د تورو زلفو واخست
 د لبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
 چه په پتو سترگو ناست لیدل د یار کرم
 راشه خپل وژلی گوره پخپل ور کنب
 چه د خلقو له نظره ئی امان وی
 لکه یار را سره و په هغه شان دی
 لا به کله سر عما په غیر کنب کنبیردی
 خوک چه صبر ستا له مخه راته وایی

خکه تا په خان شیدا کرمه بلبله
 خکه بوی د مهر نه ئی له سنبله
 چه مستی ئی لا اثر وکی تر مله
 خلق څه خبر له هسی رنگه شغله
 په غمزو په خرخبسو په تغافله
 همیشه ورباندی لولم خلور قله
 ښه چه بیا د مخ توری وشو چغله
 چه د مښکو بوی دی درومی له کاکله
 عما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم د په خوشحال باندی غوغا کا
 باز پروا کا^۲ د کارگانو له غلغله

چه دا هسی په پالنگ راغله نوخیزه
 عقل و عشق چه سره دواړه په دعوه شی
 هم پخپله جنگ آغاز کا جنگیالی
 په بازی بازی وژلی کتل نشی
 زه د کنبلیو په دا کار پوری حیران یم
 که له دله ئی شلوم شلوله نشی
 غچول ئی هسی نه دی چه څه پریریدی
 قند و گل سره دا هونبره لذت نکا
 د معشوقی نوم عاشق په جهان خور کا
 که می بی له تا نه نوره یاری وکړه

الوداع ده د خوشحال ختک پرهیزه
 بل مجال د عقل نشته بی گریزه
 هم پخپله صلح کاندی صلح آمیزه
 په خندا خندا خونونه کا خونریزه
 چه له چا نه زده کوی هونبره مکیزه
 د دلبرو یاری څو ده دلاویزه
 تر الماس ئی د غمزې توره ده تیزه
 چه خوله ورکا د زورل سره آمیزه
 د شیرینی بازار تود دی له پرویزه
 راته گوره را خکوم حدیث په بیزه

په کاته کاته زړه لا درته تاو تاو شی
 د لرگی لښتی په غابن کړې زیز مزیزه

چه د زړه اخلاص د نه وی له معبوده
 محرمانو اجازت موندلی نه دی
 محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا
 خدای عما تر فهم ښه^۳ د عشق هنر کړ
 تورو زاغو د گلونو قدر څه زده
 په سند به د همه زړونو مردود شی
 تر مطلوبه پوری شرط د رسیدو دی
 خو یو بخت د ناسازی را سره نکا
 کل مقصود د زړه هورې چه هغه یار وی

لا عجب که ئی راضی کړې له سجوده
 گڼه ډیر به ئی خبر کړل له دې سوده
 خبر واخله له ایازه له محموده
 که دا چار ده نور عالم وته نابوده
 له جماله ئی بلبله شوه خوشنوده
 که د چار شی تر یوه پوری مردوده
 که تمامه لار په وینو شی آلوده
 تل کینه کوه له ما سره حسوده
 بخته راشه ته می وروړه تر مقصوده

ما خوشحال ئی سودا کړې نادیده ده
 که کالی په بها نه ئی بی نموده

۱. شخوله.
 ۲. باز پرواز کا.
 ۳. خوښ.

چه می ستا کوخه مأوا شه
ستا کوخه لکه بهشت ده
زړه می ستا د مخ په دور
هغه راز چه د خلوت و
عالم درد لره دوا کا
سانه ورو وهه په زلفو

غم ځما له زړه سوا شه
په بهشت کښ می زړه وا شه
له چمنه بی پروا شه
و هر چا وته رسوا شه
د یار درد ځما دوا شه
پکښی زړه می سر هوا شه

چه ته مهر باندي نکړې
خوشحال ځکه بینوا شه

چه د دواړو سترگو شیر در څخه شته
آنډې وته نظر کړه او گل بوی کړه
که د زړه ځما په زړه دی چه نې ټول کړې
ډیر به ما غنډې په عقل تیر و بیر کړې
تل دعا درباندي کا ځنی خبریره
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دی
لږ د مهر د وفا خویونه زده کړه
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه

پر نې خوره له ځانه سیر در څخه شته
چه خپل مخ د گل په څیر در څخه شته
ټولوه نې چه کمشیرا در څخه شته
چه وربل د تیر و بیر در څخه شته
یو څو خوار له دله هیر در څخه شته
دا تر شمار تر حساب تیر در څخه شته
د جفا خویونه ډیر در څخه شته
د غمزې تیره شمشیر در څخه شته

لکه ډک مهر د خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسیر در څخه شته

چه دا هسی رنگ مانې کړې بی گناه
چه په هر لوری روانه په نسیوه شې
چه د هونبره ډیر دماغ وته وگورم
معشوقه می د عاشق غندی نه نه کا
یا په ما باندي مینه کړې دلبره
چا ته حال د زړه معلوم کړم خبر نه یم
رقیبان د غوغا کا پروا می نشی

ویره نه کړې د عاشق د زړه له آه
در سره ځما دعا درومی همراه
بل د سیال په جهان نشته بی بادشاه
گل بورا وته ونه وې توره سیاه
یا می مینه ځنی ماته کړې الله
یو نیکخواه په جهان نشته بی بدخواه
شیر به کومه انډیننه کا له روباه

په یوه گزار نې درست مقصود پوره شو
چه نگاه نې په خوشحال وشو ناگاه

چه له هر چا تمع پرې کړې سلطانی ده
د خاتم د سخاوت خبری مکړه
په څو رنگه د یاری صفت کیږی
تر جانی یارانو هر څه صدقه کړه
د دنیا په پریشانی کښ جمعیت دی
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا
چه په کور کښ می څه و تر وارو تیر شوم

که د زړه په خاموشی کښ سبجانی ده
لا پدا کښ هم د طمعی نښانی ده
زبانی یاری، نانی یاری، جانی ده
هم پدا سبب پکار دنیا فانی ده
د دنیا په جمعیت کښ پریشانی ده
د هغو سړیو ښه زندگانی ده
و خپل یار وته می هسی مهمانی ده

۱. نظر کړه گل بسو کړې.

۲. بیوندول، یو ځای کول.

په زرگونه کتابونه ملا لولې
 الف بس که ئې غرض مسلمانی ده
 په نادان باندې هم رحم شته خوشحاله
 معذرت د نادانانو، نادانی ده

چه دا هسی ئې آغازه عربده کړه
 عقل ډیره شعبده لری په میو
 ښه جمال لره پیدا کړه ځما سترگی
 یو ځل بیا له زیبا مخه پلو واخله
 ستا له غمه چه ډیر ډیر همیشه ژاړم
 د ویشتلو آه چه ولگی ښه ند
 مگر تشه ئې له میو میکده کړه
 ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
 له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
 دا په عم کښ پراته لا په غمزده کړه
 د واړه سترگو می خجله نریده کړه
 لا دوخته ئې د زړه له حاله زده کړه
 د قلم له سره تور لوگی روان شو
 چه خوشحال د دې غزل مسوده کړه

چه بنیاد د عاشقی چا کاوه
 په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه
 د هغه جهان دورخ په غوړو اروم
 څوک ناحق د بیلتانه له لاسه ژاړی
 د هلک له لاسه والوزی مرغی
 هغه وخت چه د زانگو او د ونی و
 خو لوئیری آشنایی پرې ډیریری
 د وصال قدر عمجنو د فراق زده
 دا ئې څه کړه پدا کار نه پوهیده
 یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
 دا دورخ می پدا سترگو ولیده
 آشنایی ده چه تاخونه کا په زړه
 په ژړا ور پسی سره کا دوه لیمه
 په مرغی هیڅ نظر نه و د ده
 درومی درومی په اوږو کښ ښه وینسته
 د تشنه ژوندون په څه دی په اوبه
 په حدونو سره ولاړو اوس خوشحاله
 په کوم لور نه سره مو موزه او ته!

چه ئې میاشت کړه د آسمان د پاسه شقه
 چه په سر باندې ئې ابر سایه بان وه
 چه خورې ئې د خولې لاری تر عسلو
 چه جمال ئې ښایسته په ملاحه و
 چه سایه ئې د وجود په مځکه نه وه
 چه ئې تار په تار د باد په مخ خواړه^۱ کړل
 دواړه^۲ کون په طفیل د هغه دی
 چه دوست دار د څلور یار د اهل بیت دی
 چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفق
 چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
 چه همه علم ئې زده شو بی سبقه
 چه د مښکو بوی ئې هیڅ و تر عرقه
 چه بره ورته گویا شو له طبق
 د تورات و د انجیل واړه ورقه
 مرتب او مهیا په ډیر رونق
 په هغو د ښو گواهی وله مطلقه
 د عربو^۳ ثنا هیڅ ورنه رسییری
 د خوشحال ژبه منسود کاندی ناحقه

۱. "نریدا" یو رود د په هند کښ.

۲. خپاره.

۳. چه کونین په طفیل.

۴. چه عرب ئې و ثنا ته نه رسییری.

چه له عشقه بله چار گڼی افزونه
 باور وکړه چه د عشق په کاروبار کښ
 ظاهری گونه د زړه په حال گواهی لی
 ته ناترس به گوته هم پرې لنده نکړې
 چه د زړه له تاوه ووزی غه خبره
 کل عالم دا بيلتانه له لاسه زار کا
 یو ئې قدر د وصال راته خرگند کړ
 چه تا شان د لیلی کړ زه پوهیدلم

تر دا بله اندیښنه نشته زبونه
 که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونه
 که هیڅوک ندی خبر له اندرونه
 که له دوو سترگو روان کړم دوه سیندونه
 اثر وکاندی آخر په واره زړونه
 زه په څو خبرو خوښ یم له بيلتونه
 بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
 چه به ستا له لاسه حای کړم غاړی غرونه

چه یک لخته دی خوشحال له زړه نه ویوست
 در پوهیرم دار د نکیری له خونه

چه می ولیده پخپل انگن ولاړه
 که ښه مخ وته کاته کول گناه دی
 یو څه بخن^۳ زړه ئې راکړ هسی وایم
 زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!
 د ښه یار په جدایی کښ گرم نه یې
 د طوطی خوراک شکری دی خوشحاله ته
 جگی جگی څه خو ورکړه د خولې لاره

ما په تیکی سترگی بیا مونده بیا ولاړه
 دا گناه د وی دایم د ما په غاړه
 چه د ما وی د جهان دلبری واره
 په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
 که د دواړه لیمه ووزی لا هم ژاړه

چرگ د خپل چرگ والی کا که ئې رضا ده
 هغه چار به مخامخ په مخه ورشی
 څوک به خوښ سره پرینردی په جهان کښ
 تیره چار چه یادوی فایده ئې کومه
 د گمان لړی به تار په تار خپرې کا

چه له بازه بازی کا د ده قضا ده
 چه د چا د هغې چاری تقاضا ده
 دا د حایه د دې دهر اقتضا ده
 و دانا ته مضا واره مامضا ده
 د یقین اندیښنه به تر بیضا ده

د خوشحال په ویل غور او فکر بویه
 چه موندنه د خبری په امضا ده

چه می ولیده د زړه په سترگو خپل زړه
 عاشقی د خدای بلا ده عاشق مشې
 په ویل ویل می هیڅ تقصیر و نه کړ
 عاقبت به آفت سر لره پیدا کا
 وړ ئې واچول د زلغو خنجیرونه
 د خپل سر په مهر هم دا هسی نه وی^۴
 ډیر ئې صبر شکیب وکړ نه پاییری

د خپل زړه غندی می و نه لیده بل زړه
 څوک په سرو سکروټو یینی لری تل زړه
 که ستیری له دلبرو په ویل زړه
 چه جار وزی د بتانو په بورجل زړه
 که هر گز آموخته نه و په تړل زړه
 لکه خوښ شی د دلبرو په ښکښل زړه
 نور له تنه جدا کیږی په نیول زړه

۱. غه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته له یوې قلمی څخه نقل شوه.

۳. په اصلی نسخه کښ بخن دی په معنی د بیرندوکی. د پښتو مرکې په لوی قاموس کښ بخن په معنی د رنگ لیکلی دی په قندهار کښ هم دا کلمه شته مثلاً وایی تور بخن وغیره، دلته هم ورسره جوړیری یعنی څنگه زړه ئې راکښ.

۴. محشی ورته کښلی دی چه مطلب لمر دی.

۵. د خپل پیر دعا هم هسی رنگه نه وی.

د خوشحال خټک فریاد له نورو نډی:
په ده هونبره چاری وکړې واپه خپل زړه

<p>اغیزه هیخ پرې نشی یا خو ما گڼی بدخواه کمی دی دا د دیو که د ما دی دا گناه هیخ پلار به په جهان بدخواه د زویه وی آه آه د ما زویه وگوره د جیفې گیدر روباه یو شیر د درگه ښه دی نه گیدر پکښی پنجاه یا عاق یا عاق ته روغ دی خو د وړو مخ سیاه زرنخ په نرخ د زرو کا قدرت لری آله نه نام نه ملگری شته^۱ هونبره گنج هونبره سپاه ارمان ارمان چه زور شوم یو قابل زویه می نشته چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بیگاه</p>	<p>چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه که کار په دیو نشی په شماره دی د غویبو که ما د ځان بدخواه گڼی دا لابله بلا ده چه پلار د چا مزی وی مزرکتی ورځنی زیری خو ډیر دی که قابل وی دا به څه بلا ښه کار و د نورو نوم څه اخلم د تومی بیوجه خو دی د ما په ناله زرشول د بی بی په ذات زرنخ شول هر کار ئې په تقلید دی تحقیق نلری پذات کښ ارمان ارمان چه زور شوم یو قابل زویه می نشته چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بیگاه</p>
---	--

<p>په طور د مین یم گڼه^۲ ډیر دی ښایسته پدا کلی کښ واپه پری خیر دی ښایسته چه دا ئې را په یاد شی څه گڼد هیر دی ښایسته په قول په وعده ځکه تیر بیر دی ښایسته په دا واپو کارونو کله سیر دی ښایسته په سترگو می لیدلی د بونیر دی ښایسته ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقی کړې یا زر دی یا ځوانی چه ورته زیر دی ښایسته</p>	<p>چه تا وته نظر گرم نور می هیر دی ښایسته هم ځان راته ښکاره کا هم می ورک شی ژر له سترگو تلخی ئې د هجران بده بلا ده عاشق وژنی یاران لری زرگونه د هر چا سره ساز بازگا تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا د چین او د ماچین می ارویدلی دی په غوړو ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقی کړې یا زر دی یا ځوانی چه ورته زیر دی ښایسته</p>
--	--

<p>په کور کښ چه تیار شی روښنائی ور لره بویه دا کار څه آسان ندی دنائی ور لره بویه تلب چه د دی کار کا بینائی ور لره بویه دا کار ئې منظور ندی پارسائی ور لره بویه دا کار ئې هم پکار دی بخت ځائی ور لره بویه په هر ښهر په کلی گدائی ور لره بویه یو زړه د خوشحال ندی چه جهان پکښی لیده شی د هر چا زړه مرآت دی صفائی ور لره بویه</p>	<p>چه پریوزی څوک له پانه مومیا یی ورلره بویه چه کار د چا مشکل شی تدبیر وبله کښینی په کانی کښ مرآت شته د کیمیا بوتی په غره کښ که لور د اورنگزیب وی معشوقه په اصل لویه که هر څو ښایسته وی معشوقه په هنر پسنده که څوک ښایسته غواړی په کوڅه کوڅه دگرزی یو زړه د خوشحال ندی چه جهان پکښی لیده شی د هر چا زړه مرآت دی صفائی ور لره بویه</p>
--	---

<p>و اسمان وته روان شو عیسی (ﷺ) ځکه آشنایی له هر چا ښه ده بی خټکه چه به ما ورته کاته کول په کرکه په سختی کښ ویزاریبری له ابکه^۳</p>	<p>چه وفا ئې له چا نه مونده په مخکه په زرگونو راته لاف کړې اوس یو نشته د هغو له خولې کړې خبری اورم د راحت په وخت چه تل تر تا څاریبری</p>
---	--

۱. ټولی، تیر.
۲. نه ملک گیری شته.
۳. که نه.
۴. یعنی پلار.

ما وی واړه په احسان ځما بنده دی
 د معنی په سترگو گوره که دانا یې
 همگی ئې زیست روزگار و له کوتکه
 په ظاهر جامه که ښه برینسی لټکه^۱
 مروت یاری ترې مه غواړه خوشحاله
 هر سړی چه اوبه وڅښی له اټکه

چه نه لری ننگونه
 دا د ننگ دپاره گوزم
 وئې مه وینې رنگونه
 پدا هسی گړنگونه
 پدا هسی آهنگونه
 چه د زړه لرم زنگونه
 کنسیرده پښه په پالنگونه
 شرم لار په فرسنگونه
 چه آخلی قلنگونه
 ملک اسلام کره په جنگونه
 شاهین^۳ گزری په څنگونه
 بیداره اوسه زرکښ

خوشحاله فهم وکره
 چه پر یوزی خرسنگونه

چه ئې بخره ازلی راغله اصیله^۲
 چه عزیز ئې پخپل فضل و په کرم کرل
 چه پخپله ئې عطا په خلقو نه کا
 د حاتم په مسند ناست هغه زلمی دی
 د عارف په بخره علم لدنی دی
 چه ئې واړه آما و صدقنا کره
 د دې دور درویشان خلیفه بس دی
 که مکامل د په جهان هغه کسان دی
 عالمان دی ره زنان چه غواړی نغاری
 دا جاهل شیخان شیخان نه دی شیطان دی
 که د یاره نه جدا وی دوه درې لویشتی
 زه هم ځکه په جهان کښ بې عدیل یم
 چه آرام ئې د خپل یار په لیدو وشو
 د خوشحال له دله څه غواړې تعجیله!

راشه گوره ننداره ک/ره تر سر لاندی اومه خښته
 ځکه دا ده ای نادانه د هوسیار تر فهم زشته
 شپون ئې وشړی له بزونه چه ئې پوه شی له خارښته
 چه ئې خوب په پالنگ نه و بې د پرو له بالښته
 چه فانی دنیا دنی ده بود ئې نشته ناهنی^۴ ده
 دا دنیا خارشتی بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده

۱. یعنی هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پخه اوښتې توره.
 ۲. مختوری.
 ۳. شهباز.
 ۴. دا بدله په پایی دیوانو کښ نسته.
 ۵. تر دې کلمې لاندی محشی "نا هضم" کښلی دی.

چه هم تول غی هم دلی^۱ دا طوفان ددی که ژلی
 ما لیدلې پدا چشمانو ورائی مینی د شاهانو
 د لکونو پیدا غول^۲ کړه د جهان کنجونه ټول کړه
 د سیلاب په مخ د کور ددی دا دنی فکر د نور ددی
 په دنیا کښن که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې
 هغو^۳ یورله له خانه دا فانی دنیا ای ځوانه!
 ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه:
 که کم عقل که کانا^۴ یې که هوسیار یې که دانا یې!
 د میر باز غندی ور زغله د خوشحال غندی ترې تښته

چه ئې سوز نه وی له سازه
 د ژوندون راحت ئې کوم ددی
 غم می واره تار په تار شې
 ځما لاس له کاره ووزی
 په هر ځای چه بنایسته وی

چه د کنبلیو ننداره کړم
 ورته پاتو شم خوله وازه

چه ئې تا غندی را درومی په پوښتنه
 د بسیر موتی د لاس د سکندر کړ^۵
 تل په تا پسی غمجن یم هونبره نکړې
 که د سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ
 زړه می ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
 خدای د لاس د هغه چا په ته کښن پرې کا
 که یو ځل ئې طماغه^۶ له سره پریوزی
 که د کنبلیو وعده هر کله خلاف ده

رنځوری ده د هغه رنځور سودمنه
 ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
 چه می و پوښتی څه حال لرې غمجنه
 بیا هاله وایه و ما ته دروغجنه
 هلک څه زده د زیبا طوطا ساتنه
 چه په قصد به پرې کوی د گلوونه
 چوز و باز ووته څوک ښی وهنه
 خدای د تا دروغجن نکاندی په ژمنه
 و خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
 چه څار څار کله به رایشې مینه!

-
۱. درمن، دغلي کوټه.
 ۲. وړی.
 ۳. په مجهول واو لښکر او فوج.
 ۴. چه به مخ د سیلاب رغښت.
 ۵. هغه.
 ۶. په غره کښن نری او سخته لار.
 ۷. محشی ناپوه ورته کنبلی دی.
 ۸. په سر و ناز.
 ۹. د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.
 ۱۰. محشی ورته ټوپی لیکلې ده.

حیران یم نه پوهیږم چه له یاره مخ پوښل څه
 که نه ئې وې په زړه کښ د عاشقه سره مهر
 هغه می چه لیدلې د خپل یار ښایسته مخ دی
 ښه ئې دی ویلی چه زړه یو دی یار د یو وی
 زار ژړا هغه کا چه د یار له مخه دور وی

اغیار وته په قهقهه لاله ورايه خندیدل څه
 سکه ده وته دا غنچ و دا دلال او دا ښکښل څه
 که حوری که پری وی و بل مخ وته کتل څه
 ښه ده دا خبره چه سر یو او سودا سل څه
 وخت د یار د وصل کوک په کوک نارې وهل څه

خوشحال د ښه چه مړ کړ ته په کوم توکی دلگیر یی
 تر سر د صدقه شم گندی تا ته چا ویل څه

خپل پردی چه چا لینده په لاس آخسته
 چه قضا د ما د چا په غشې نه وه
 چه تعلیم ئې د سیفې^۱ له ما نه آخست
 په زرگونو راته لاف کړې د نارې
 اوس چه ورځی د نکبت راغلي یو نشته
 که بادشاه له تخته پر یوزی نا آشنا شی
 د نکبت ورځی په مثل د دانو دی

هر یوه کړه په ما تشه درسته درسته
 د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سسته
 بیا هغو د ما د بدو سیف لوسته
 په دولت کښ ئې د ما بلا آخسته
 چه ځما دپاره ووزي له بایسته
 بادشاهی ده د دولت په تار آمسته^۲
 ښایسته سړی و باسی له ښایسته

هنرونه ئې عیبونه شی خوشحاله
 د سړی چه چار د بخت شی سسته پسته

خپله پوهه به لرم خپله لره
 که فاسق یم که فاجر یم د خپل ځان یم
 لیونی که مسخره دی و عالم ته
 په معنی پانې گلونه دی خبری
 نن یوازې یک تنها له یاره ښه یم
 د نور چا غرض پرې نشته چه صراف وی
 په ښوره مځکه کښ کله شی گلونه

و هر چا ته خپله پوهه ده کړه
 د زاهد د عابد څه دی را سره
 عالم هم وی لیونی ته مسخره
 د سړی کرده د ونی ثمره
 څوک د غیرو دوهم نه وی را کړه
 هم هغه زده په سره په نا سره
 درته چا وی چه کلونه پرې کړه

شارپي^۳ تل په گن پره گزى خوشحاله
 مړنى لىندى به ځى په سرپره

خواره عمر غندی تلنه کوې ښه^۴
 په ناستې د رغیدن د بیمار وشى
 خوی د درست د ترهیدلی غرڅه واخیست
 دا د زړه ښهر می ستا دی چه په سترگو
 په خوله ما سره دروغ دروغ یاری
 هم په څو رنگه غمونه باندى کښیردې
 هم په څو رنگه عتاب کړې بیا پخپله
 په زمان کښ یو گلزار د وصل نهال کړې

په مدت د دیدن ژمنه کوې ښه
 په ولاړې پښې پوښتنه کوې ښه
 وړاندې ځې تر شا کتنه کوې ښه
 باندى هر کله ختنه کوې ښه
 ویزاری د زړه دننه کوې ښه
 بیا گله له دې غمجنه کوې ښه
 بورجل ځای ته می بلنه کوې ښه
 بیا پخپل لاس ئې وکینه کوې ښه

۱. محش ورته لیگلی دی چه یوه دعا ده.
 ۲. محشی ورته لیگلی دی "پیثلی".
 ۳. شار یعنی سست او کاهل.
 ۴. درومی.
 ۵. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمی څخه را نقل سوه.

وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِ
 د خوشحال په زړه د کښيښول داغونه
 پرې د مالگو دُورونه کوي ښه

خوله مې غوښته له نگارې را ئې نگره
 ما وې درومم ستا له وره دعا راکړه
 صبوری له جفا کاره یاره غواړم
 په یوه جلوه له وراړه رغیدې نور
 د یوې غمزې په طمعه ورته گوره
 په امید وم چه یوه پیاله به را کا
 وې در به کړم بوسه د خورو شونډو
 گلدسته ئې چه له باغه وه ویلې
 هس نه چه ئې د زړه دلایا نژده

د رقیب په خوله شوه آری را ئې نگره
 په فریاد او په چیغاری را ئې نگره
 را ئې وکړې ځنی چاری را ئې نگره
 دا ځما سترگی بیماری را ئې نگره
 عمر تیر شو پدا لاری را ئې نگره
 هغه مستی شراب خواری را ئې نگره
 را نیردې نیردې شوه باری را ئې نگره
 که ئې ورکړه و ریباری را ئې نگره
 دلایا لری تیاری را ئې نگره

زه خوشحال د یوه کښلی په طلب وم
 دا فلک لری بسیاری را ئې نگره

خاتمه که د سپرې په خیریت ده
 په زحمت کښ ئې نخوت له سره وزی
 هر زحمت چه د سپرې په وجود ورشی
 په یوه تبه چه لږه په چا ورشی
 په هر چا باندي چه ډیره تبه ورشی
 هغه کس ولی د خدای دی گمان نشته
 غم ښادی چه و سپرې وته رسیږی
 په ښادی کښ د ئې شکر سپرې کاندی
 چه دا دوه چاری لری حبیب الله دی

تر صحت ئې چار بهتره د زحمت ده
 رنځوری نافی د کبر د نخوت ده
 معافی ئې د گناه په روایت ده
 هغه هم د گناهونو کفارت ده
 په صحیح چه دغه چار د مغفرت ده
 د هر چا چه صبوری په مصیبت ده
 همگی واړه له ځایه په قسمت ده
 په غمونو کښ د صبر چار فرحت ده
 په ویل نده دا چار په عنایت ده

وار په وار به په خوشحال باندي ور دورمی
 هره چار چه د محنت یا د راحت ده

خو د ملک وارث و نه وهی سرونه
 یا به ستا په دره نارو وی یا به ژاړی
 رخنه گر د ملک پرې مړده پخپل ملک کښ
 خو په تورو، په توبریو، په نیزوشی
 ورور او زوی د ملک په کار کښ قتل کیږی
 بې د تیغ له آبه نوری اوبه نشته
 د سردار د ریاست و نه په وینو
 په میدان کښ توئی ښې دی د سر وینی
 یا د مرد غندی شمله د دستار پریږده

هونبره چیری قراریږی سمی غرونه
 یا دی تا له لاسه ویر د چا په ورونه
 په حکمت په زر وزور، په لښکرونه
 صد چندان شی په تدبیر په هنرونه
 نور په واړو باندي جوړ شول محضرونه
 چه جنگجوی سره ساړه کا ټپرونه
 په لیر شو د اعداء کا ثمرونه
 نه چه ډکه سینه وړی له ځگرخونه
 یا په سر کړه لکه ښځه میزرونه

خدایه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شی
 ما ویلی هر یو بیت دی دفترونه

۱. نه چه خوړین له عیبه غاړی ځگرنه، یا نغاړی ځگرونه.

خوک به څه ساتې په پوهه په پندونه
 په یوه قفص کښ بند کارگه طوطا کړه
 یا گشتی د زور ورو سره مگره
 مور پدا عقل روغ نه یو لیونی یو
 عاشقان د شاه د خولې یو زر مو نشته
 چه باور د په رشتیا خبره نکا
 چه ناپوه سره تیریری ډیر افسوس دی
 پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزی
 د شکر و خوند به هیڅ ورباندی نه وی
 تا د زلفو په زنجیر کښ خوشحال بند کړ
 آفرین دی پدا هسی شان بندونه

په ویسته سره ترلی پیوندونه
 سره بیل به وی د هر یوه سندونه
 یا د دوی غندی پیدا کړه مړوندونه
 معشوقه چه و عاشق وته غندونه
 که په سر ئې لیدل مومو سر ښندونه
 و هغو وته به څه خورې سوگندونه
 د دانا سپری کیمیا غندی ژوندونه
 چه باز دار ئې پسی واک نکا بندونه
 چه خبر وی د خبرو په خوندونه

خوک خبر دی له فتو د دې جهانه
 ما و تا غندی به څو باد وری یاد کا
 چه له باده دمه ډک وه که ئې گورې
 په شان شان می د وجود ننداره وکړه
 نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دی
 زمانه می شوه په غاړه اې خوشحاله
 که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

خو را سره خلقه جفا ډیره هغه کس کړه
 زار د خوار عاشق دی د محبوبی څه پروا ده
 زړه ئې د کافر دی خو په خوله کلمه لولی
 گرزې په گلونو کښ گندگی ور پسی غواړی
 ښه چه را پیدا شوې د بهار زیږه گله
 لیر دی کاروانونه سبا کیږی اې ساربانه!
 څه هغه شهباز شه، چه د ځای په سر درودی
 بخت دی که طالع دی که دا خپله فقیری ده
 قدر د خپل ځان د عاقیت ور څخه نه و
 خدای می پدا خوی کښ په ده مینه یو په لس کړه
 زه و غم ته روغ یم ته تل خنده تل هوس کړه
 څه ئې راته ستایې ما لیدلې ده نور بس کړه
 څه ئې په جهان کښ بده بخره د مگس کړه
 تل د یادونه غندلیب په هر نفس کړه
 پاڅه د شتر په غاړه پوری اوس جرس کړه
 نه لکه د کلی کارگه گرز غم د نس کړه
 خدای می چه شپږی برابره د اطللس کړه
 ځکه عاشقی هسی آغازه بوالهوس کړه
 نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
 ښه چه د خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس کړه

خو جفا را سره ډیره هغه کس کړه
 ښه چه راغلې د بهار زیږه گله!
 د گلزار په گل غرض نکا غل غواړی
 که زه خوار د د گلونو لایق نه یم
 درست عالم پدا خبره خبر دار دی
 خدای می مینه یو په لس کړه^۲
 اندینښنه د غندلیب په هر نفس کړه
 په جهان ئې بده بخره د مگس کړه
 ستا له باغه عنایت را خار و خس کړه
 چه بلبله خپلی ژبی په قفس کړه

۱. سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لیر او نه څه دی.
 ۲. خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

ته ئې شناخت، علم، ادب لَره پيدا كړې
 د ژوندون په قدر هيڅ خبر دار نه و
 كله سول كله ژوندون بخښل و ما ته
 نه چه گرزه بيهوده چاري عبس كړه
 عاشقي مي چه آغازه بوالهوس كړه
 د عشق اوره په ما چاري د ققنس كړه
 د دنيا غمونه لږ ندى خوشحاله
 نن د يار و مخ ته گوره واره پس كړه

خو په باغ كښن لاي يو گل د نو بهار شته
 نن د غم له ما نه ځان ساتي كه ښه كا
 چه له ياره سره مست د گلو گڼت كړم
 شيخ ملا د ځما غم په بهار نه خوري
 نه به زه د ميو جام كښيږدم له لاسه
 ما و خپلي پارسايي ته رخصت وركړ
 ساقى بيا ځما د ښهر خبر واخله!
 گل و مل ساز و سرود ساقى سرې سترگي^۲
 چه په هره پياله عقل له ما زدويي
 د گلونو په موسم كښن خوار هغه دى
 نن هغه شاه جهان د زمانې د
 چه نا اهل په غفلت ورباندى نه ځي
 د بهار زيبا گلونه سوداگر دي
 د بلبلو د طوطيانو پرې چيغار شته
 چه په سيل د بهار را سره يار شته
 محتسب كه را نيژدې شي پايزار شته
 چه رباب و سرينده غنډي غمخوار شته
 نه ځما له پارسايي سره كار شته
 په دا نورو پارسايانو مي اوس دارا شته
 لا به خو په كوڅو پاتو پرهيزگار شته
 لا به ډير عالم رسوا كا چه دا چار شته
 د ساقى منت را باندى په بار بار شته
 چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته
 چه دسته ئې د گلونو په دستار شته
 ځكه وصل د هر گل په څنگ كښن خار شته
 لخلخه به ځنى پيږي چه خريدار شته
 نن خوشحال د زړه داد د عشرت وركړ
 دا خو ورځي غنيمت دي خو گلزار شته

خو په باغ او په بوستان كښن لا لاله شته
 نن د غم له ما نه ليري ليري گزري
 كه مي يار په لاس باده واخلي ساقى شي
 را يې وښيه چه ځم تر پښو ئې پريوزم
 د بهار په زيبا گلو ډير ويريرم
 د بهار په سيل تل درومه خوشحاله
 يو خو ورځي چه د گلو پر كاله شته

څه بلا ډير ښه يې د بهار د گلو وخته^۴
 په وخت د ښو گلونو دو ساله باده نوشلي
 په وخت د ښو گلونو په خلوت دننه ناست يې
 هر گل وته چه گورې گونښي گونښي ئې نگهت وي
 په سم دي كه په غره دي د بهار خاص گلونه
 كه زر درپسې نه وي د خزان سلى سخته
 د زړه اندوه د واره دا عشرت يوسى يكلخته
 را ووزه ننداره كړه ناسوتى شيخه بدبخته
 په رنگ سره يو ندى نه يو سم د بل له رخته
 آخر به ئې رزون وي د گلونو له درخته

۱. هر څه بس كړه.
 ۲. وار.
 ۳. ساز و سرود د ساقى سترگي.
 ۴. دا بدله په چاپي نسخو كښن نسته.

چه تعین^۱ دا هارگره سلی راشی په چمن کښ
 گلونه د لاله لکه بادشاه پریوزي له تخته
 چه کښته پورته زانی مرغاوی تله را تله کا
 خوشحال خټک خوبښ کړی په جهان کښ دا دوه وخته

خه به وایم د دې نفس له آزمیښته^۲
 چه پکښې د دواړو کونو مراد مومې
 د کیمیا د بوتی گل کله مونده شي
 د سړیو په غفلت پوری حیران یم
 بیا به خله خوک طلب د دنیا کاندې
 که تر سر لاندې بالښت کښیردی د پرونو
 د دنیا مینه په مثل د خارښت ده
 د صحرا په کانی رخه^۳ د شیطان شوه
 د زړه مینه په مثال لکه پتنگ ده
 نفس آدم دې را یستلی له بهښته
 هغه چار د تر نظر لاندې کا زشته
 چه د پښو تلی گلگون نشی په غوښته
 چه په گور کښ توری خاوری هونبره نشته
 چه ئې خلاص نه وی یو دم د کار له کښته
 عاقبت به تر سر لاندې کاندې خښته
 هیڅوک نه وینم خالی له دې خارښته
 عیسی سر په مخکه کښینود له بالښته
 چه د گوی خښتن وهله هورته رغښته
 غم ئې واړه د آشنا د بیلتانه دې
 د خوشحال خه سړیکار شه له جورښته

خه به ووايې خوشحاله
 د هغه مرغه خه نوم دی
 هم بیچون هم بیچگون دی
 هم بې سره هم بې پایه
 په یوه نفس آلوزی
 دې میوه د هغه باغ خوری
 له تکمیله له کماله
 چه په اورکښ لری خاله
 هم بې مثله بې مثاله
 بې وزره هم بې باله
 خو عنقا درومی خو کاله
 چه ئې ونه نا نهاله
 چه په دا مشکل خبر شي^۴
 خان به خلاص کړي^۵ له جنجاله

خه د بدو یرغ و چه ماښام را باندي وه شه
 خه خوښی د ده وه، چه بیا ژر پسی اندوه وه
 دا ژوندون هیڅ ندی چه می ساه وینی دا خلق
 ما وې زړه می سنگ دې، چه په هیڅ به نرم نشی
 ما د معظم په لیدو مینه ماته نه کړه:
 رنگ ئې تر خوی ښه و، خوی ئې لا ښه و تر رنگه
 دریغه دریغه دریغه که ئې مرگ په بد لیده وی
 زور و ستم نه و، نه خه جنگ توری نیزې وې
 زه یواځی نه یم ډیر عالم پسی کباب دې
 تندر و یا توپ و پری می تخنی تخنی زړه شه
 چا وې چه په رنځ کښ معظم^۶ په خوب اوده شه
 زه په خان پوهیرم اوس می کار لکه د مړه شه
 راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اوبه شه
 خه د قضا رنځ و په هفته کښ خه و خه شه
 گل و د گلابو شگفته شه نور په تله شه
 خو به می پری ورکړل ولی مرگ میلمه د ده شه
 بل علاج ئې نه و، د ده مرگ د خدی په کړه شه
 آه دې پسی کیږی روزی نه و روزی نه شه

۱. چه تعینه دا هارگره سلی شی په چمن کښ.
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
۳. حسد، کینه.
۴. محشی ورته لیکلی دی، چه مراد له دې همه مذکوره حقیقی زړه دی.
۵. خلاص کا.
۶. معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی و، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

بڼه تاريخ نې راغی "بې بدل معظم"^۱
خوشحال د ده نیکه دی، د نیکه نې داغ په زړه شه

مست یم مستی کړمه گڼه هر هنر می بڼه زده	څه لره زړه می ورې چه د زړه ساتل د نه زده ^۲
نور را خبر نشول یا می سترگو یا می زړه زده	تل په اوبسیو وینو همیشه ژړا آهونه
شیخ ملا زاهد عابد صوفی په میو څه زده	ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لره بویه
راشه که نې گورې زرکې تا کله دا تله زده	کله د طوطیانو په گفتار کښن دا لهجه ده
درد چه په چا تیر دی په دردمنو هم هغه زده	روغ عالم به چیری د دردمن په حال خبریری
بڼه وه دا خبره چه یا غله زده یا نې مله زده	څه زړونه نې وری ستا بارخو پریشانی زلفو
څو رنگه فتنې چه د جهان دی وارې ده زده	ستا دا سور پیزوان چه فتنه گر دی بې حسابه
تل د که دا هسی دلاسی تشی په خوله زده	چیری به له دله یو دک مهر را بر سیر کړې
څه پوښتې خوشحال د بیلتانه په اشتیاق کښن	
ستړی په منزل پوهیری تبری په اوبه زده	

په طمع په امید اوسه د هر غنی له ویشه	څه غم د نعمتونو چه اختر راغی درویشه ^۳
عجب نې خوشبویی وه تر هر گلونو بیشه	یو گل می په دا باغ کښن ناگهان په نظر کښیووت
ده کړی تحمل و د یوه اغزی له نیشه	چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقیقته
له وروسته نې روانه خوشبویی شوله له ریشه ^۴	نافی چه له اوله خپل څگر وکړ سرې وینی
چه هیڅکله د نه ده چیری پښه په اغزی ریشه	په خو به د ویشتلو لا احواله نه خبریری
له دو اويا مذهب سره به ساز وکړې له دله	
خوشحال که خبر شي په تحقیق د عشق له کښشه	

چه ناحق په ځان غره دی څه هغه	ځان چه پیژنی که گورې بڼه هغه
چه په غم کښن مردانه شی زړه هغه	وارې زړونه فراغت وی په ښادی کښن
ملامت لره چه روغ دی زه هغه	سلامت لره نې نور عالم پیدا کړ
په دا دوه کښن نه ته دا شوې نه هغه	یا یاری یا اغیاری ده که نې گورې
چه په لار در سره سم ځی مله هغه	چه تر تا نه وړاندې وروستو ځی مله ندی
چه بې عشقه ژوندی گزری مړه هغه	چه په عشق سره ژوندی دی هغه نه مری
چه رشتیا تر خوله وباسی خوله هغه	چه دروغ تر خوله و باسی کله خوله ده
هیڅ حجت له هیچا مه کوه خوشحاله	
هر چه تا وته څوک وایی ته هغه	

ستا خاطر هغه سندان دی لکه وه	ځما عشق په هغه شان دی لکه وه ^۵
قول عهد می همان دی لکه وه	که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې
فتنه گر د سور پیزوان دی لکه وه	خر خښې د لکه وې په هغه شان دی

۱. کلمات د "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راغی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.
 ۲. تا د زړه ساتنه زده مست یم می پرست یم گڼه.
 ۳. دا بدله په چاپی دیوان کښن نسته.
 ۴. له خویش.
 ۵. دا بدله په چاپی دیوان کښن نسته.

د رقيب خبره مه نغوره اې ياره
 د بنو په ناوکیو د غلبیل کړ
 په خاطر باندي می دغ دی ستا له لاسه
 بل گمان فکر خاطر لره در موړه
 چه د زړه هسی پرې ناز کوۀ دلبره
 په خوشحال د خاطر گران دی لکه وه

د اسمان په حکم څه فتنه بر پای ده
 بندیوان ئې اورنگ زیب لره روان کړم
 پښتانه می چه حال ووینی کباب شی
 لوی هلک می نندارو لره را درومی
 زه هر چا وته موسیرم ترې تیریرم
 نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو
 په هر ځای می په څوکی راځی فوزونه
 په ولاړ کښ هاتی شمار په یوه غره دی
 زړه می درست سوری سوری لکه غلبیل شو
 گنډی وی چه بازی بیا را وچار وزی
 که په اور کښ د سرو زرو وښی پر یوزی
 نوری واره تکښې تار په تار خپرې شوې
 د خوشحال خټک تکیه په یوه خدای ده

د جهان خونیی همه د هغه کس ده
 د ښه مخ له نندارې چه نظر نیسی
 که سوگند راځنی غواړې هم به وکړم
 ډیری مینی آشنایی څه په کار ندی
 چه دوه ښه خواړه مین سره دلگیر کا
 چه میشته ئې د محبوبی په جوس ده
 که ئې گورې هم دغه هوا د نس ده
 تر اول می پتا مینه یو په لس ده
 یوه زړه لره یوه آشنایی بس ده
 د غمازو وینا څه د سترگو خس ده
 بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
 په پالنگ می ډیره ویره د عسس ده

د عشق بخره ازلی ده په جنگ نده
 په قسمت ئې له ازله ده راوړې
 خلقې ئې سره درغتی ککر کړې
 تل د یار د صورت نخښی پکښی گوره
 دا پیاله چه ما نوشلې ده پرې مست یم
 د اغیار سره یو دم ناستی ښه ندی
 د گلونو په موسم کښ هغه خوار شول^۱
 لیچی څه لره غړی توره وکارې
 په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
 دا د سولو بخره اوس د پتنگ نده
 لا د مستی د غمزې توره رنگ نده
 له دننه آئینه د زړه رنگ نده
 دا پیاله می د شرابو د بنگ نده
 هیڅ خیلوی می د زجاج او د سنگ نده
 چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
 که د خوارو د وژو په اهنګ نده

۱. محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ جکوڅه او غولی لیکلی دی.
 ۲. ټولی، له یوې خوا.
 ۳. هغه گرم دی.

که زه نه یم لیونی په آهو سترگو
 مسله می د آهو پسی لنگ نده
 کله کله خوار خوشحال و ته نظر کړه
 د عاشق نمخنه هیڅ عیب و ننک نده

د مجاز عاشقی عین حقیقت ده
 تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې
 په جهان به هیڅوک نه و که عشق نه وی
 چه په مینه کښ یو زړه او یو زبان وی
 دا یوه وینا د زړه په غورو وروې
 سر د درومی مال د درومی پت د نه ځی
 چه یو ځله زړه د چا په مینه بند کړې
 چه د نیت غلطی لری بلا به ورشی
 چه ئې خدای ورکا و چا شکر د کاندی
 په تیره الماس د پاسه قدم یښی
 چه کڼو ته نصیحت وایې خوشحاله
 وایه څه فائده ستا د نصیحت ده

د سپیرو خاورو غوغا ده
 و حباب و ته وگوره
 گمان نکړم چه به ستا شی
 چه به کاندو فنا کیږی
 د هلكو لوبی گوره!
 ته لا طفل د اونوی بیې
 دا درگاه یوه بوډی
 چه ئې یو ځله اړاند کا
 راشه وگوره په سترگو
 خو یو وهم خوب و خیال دی

د نور چا نده خوشحاله
 ستا د خولې وینا هم ستا ده

درته چا وې چه د یار سره جفا کړه
 چه د پله خاوری د سترگو لره غواړی
 هغه ته یې چه له ما د محبت کړ
 که په اور می کښینوې په اور به کښینم
 د بادشاه د گدای څه و د یاری
 که ځما په مرگ د زړه دی تیغ را واخله
 د اغیار سره وفا، مهر خندا کړه
 د هغه سره فتنې جنگ و غوغا کړه
 که غه هونبره مینه ما سره نور چا کړه
 چه د ځای په سترگو کړم راته د شا کړه
 څه کړم خدای می ستا په مخ مینه پیدا کړه
 د قصاب غندی می بند په بند جدا کړه

زه خوشحال څه جيواری د سبکل نه يم^۱
د دنيا خونه می ستا په مخ بیدیا کړه

ولی وړی ته حلوا ده اوربشینه	د ماږه تر فهم هیڅ نده غنمینه
په نادار باندې شپږه ده ورینمینه	په تونگو باندې اطللس لکه شپږی وی
نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه	و مجنون ته د لیلی خبری وایه
که د وصل بڼادې را کا توان لرینه	هغه خدای چه د هجران غمونه را کړه
چه به زه پرې ماتوم د زړگی مینه	خدایه کله به دیدن د آشنا را کړې
بیا له پسه لکه مردن وی هم د وینه	یو ځل بیا په حیات لولیدی په سترگو

نمر په کوم لوری پریوزی چرته خیژی
په خوشحال باندې یوه شوه توره سپینه

یا بلبلې یا بورا زده	د گلونو قدر چا زده
چه هنر ئې د کیمیا زده	په جهان کنښ به یو یو وی
بې وفا کله وفا زده	چه وفا ور ځنی غواړې
ما په تا زده تا پما زده	که جهان در خبر ندی
تا خندا زده ما ژړا زده	ته بڼادې کړه زه به غم کړم

رنگ د ښه دی خوی د بد دی
زه خوشحال يم ما رشتیا زده

په چمن کنښ رنگارنگ گلونه وا کړه	د صبا باده گذر په چمن بیا کړه
که د زړه ځما په مرگ دی دا ادا کړه	زه د توان د خرڅښو لرلی نشم ^۲
ستا د سترگو بلا واخلم ناز پما کړه	بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دی
چه پړون ئې راته مخ و ن ئې شا کړه	زه له خپله بخته چا و ته فریاد کړم
چه سحر می ستا د لام و بې ^۳ ثنا کړه	خوله می ډکه شوه په شهدو په شکرو
ما په ځان د زړه قبوله دا بلا کړه	عاشقی که سرا سر واړه بلا ده

زه خوشحال کم زوری نه يم چه به ډار کړم
په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کړه

چه هرگز ئې خالی نه وی له اندوه	د دانا په ځان بلا شوه خپله پوه
هونبره ډیر ورباندې کنښیردی څو ستوه	چه فلک و چا ته عیش و عشرت ورکا
کله بیا خوبی د پانیو پرې انبوه	کله ونه د خزان په وخت لغړه
چه د غرونو غرڅه نه گززی بې کوه	په ناحق ئې په میدان په سمه غواړې
را څرگند شول واړه دو اويا گروه	چه می ولیدی څو خولې هونبره خبری

پخپل زوی او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه د جهان له مکره دروه

۱. د دې مسرې معنی حل غواړی. په بله نسخه کنښ دا بیت په دې ډول دی:
خوشحال نه دیوالیا نه قمار باز دی
د دنيا خونه ئې بیا تالا تالا کړه
۲. د خرڅښو لرم چه کړې ئې.
۳. ل او ب: لب.

درسته شپه د په کوڅه کښې مرم له سوره
 ته په خو بې غمه خاندې خوشحالی کړې
 هم می بې حسابه پوری کړه په سترگو
 ستا د خوی د زلفو کار سره یو رنگ دی
 حال د واره وار په وار راته معلوم شو
 ځما یار چه میخوری کا په بدل ئې
 لاس می مات شه که د نکړم روره بوره
 ځما غاړه په ژړا در پسی بوره
 د رنجور غنډی می بیا له سترگو توره
 سر هوا لوئی دا هونبره سمه کوره
 ټگه یاره په زړه تریخه په خوله خوره
 ولی ما لره راڅه د درود روره
 پکښی زړه د خوار خوشحال دی چه خور نشی
 ډمی ورو ورو د شهی زلفینی نموره

د ناکس له آشنایی توبه توبه
 چه پردې ئې په الماس جراحان پریکا
 چه ولور ئې په زرگونو جن بدرنگه
 چه په جهل و حماقت دانا خان بولی
 د سفله دی د سفیه دی واره توکی
 له هزار رنگه شیخی، زهد، تقوا کا
 د شونتئ له روپایی توبه توبه
 له دې هسی بینایی توبه توبه
 له دې هسی کتخدایی توبه توبه
 د احمق له دانایی توبه توبه
 له خودی خودستایی توبه توبه
 د جاهل له پارسایی توبه توبه
 چه عمل ور سره نشته تش ویل کا
 د خوشحال له گویایی توبه توبه

درخو خود په آدم خان باندې شیدا وه
 چه په منځ کښې دلال نه وی وصال نه وی
 پخپل یار پسی ژړا ننه په زړه کښې
 چه غوتی ئې شگفته کړه په چمن کښې
 چه ئې گل د بهار ستا و مخ ته ونیو
 هونبره رنځ محنت آفت ځنی پیدا شو
 دا نن شپه چه په ما تیره شوه بې یاره
 نن خپل بخت را سره درسته مخامخ کړه
 ما وې زه یم چه پیاله لرم په لاس کښې
 تر دا منځ د میروگی ژبه بلا وه
 په مجنون باندې مینه که لیلوا وه
 د عالم سره په زور ځما خندا وه
 که د زده دا چاره واره د صبا وه
 ستا د مخ خوبی تر گلو لا زیبا وه
 څو ځما د خوار خاطر مینه په تا وه
 ته به وایې په دورخ کښې می ماوا وه
 چه پرون راته یکلخته شا په شا وه
 ولی دا پیاله په لاس کښې د هر چا وه
 بس چه بیا ئې ستا جمال په نظر کښیوت
 د خوشحال خټک د زړه ځله همدا وه

د یوه بادشاه په حکم شوم اگاه
 یا مهدی یې یا عیسی چه را ښکاره شوې
 د مهدی او د عیسی د وړاندی څه دی
 خیر آباد لره د رایشی لښکره
 چه خیبر لره ما بولې قضا کیږی
 خواه ناخواه که امر دا دی چه را درمه
 امر نهی می قبول دی د بادشاه
 په جهان د غلغله وشوه ناگاه
 هم د جال هم د دجال واره سپاه
 چه احوال د غلیمانو شی تباہ
 ډیر کارونه هم په حضور یم د درگاه
 دا بنده به در روان شی خواه نا خواه

۱. یو راز لرگی دی، چه د خراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوی عموماً د لرگو خراغ ته هم شونتئ وایی.
 ۲. کد خدایی.
 ۳. درخو او آدم خان په پښتنو یوسف زوکښ دوه مینان وه چه په عصر کښ د مغولی اکبر پاچا تیر سوی دی، میرو ئې ریباز و.
 ۴. هیله.

دارنده دَ عریضې ځما د لوریه
زبانی خبری هم لری همراه!

د سپی غل د دروغجن په خوله کنب تل کړه
هر عمل چه سپری کا مضمهر به نشی
که پوهیری چه د بل جهان حساب شته
ستا د خولې چینه حنظل ده هم غسل ده
چه د دین دنیا کارنه درته پینب شی
چه د مبنکو د نافې شمیم را خپور شی
ساقی وخت د نو بهار دی شراب راوړه
نن خلل دنی اومی مکره زاهده
چه یو دم د عشق له اوره خالی نه وی
ستا د مخ په دور زه جهانگیر شاه یم
ستا دا توری سترگی خو توری بلا دی

که هزار ځله شیخی کوی خوشحاله
چه ښه کنبلی در نیژدې نور ئې کنبل کړه

د ښایست سره سل نوری چاری بویه
تل د مبنکو بوی روان په بستر نه وی
عاشق یو لکه لیوه په شمال پائی
په سبا پسې ئې مرم نه سبا کیږی
ځما دواړه سترگی جوی ته سبرقد یې

اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
پښتنې جونه ترهیری له دوه مویه

د لیلې د مخ خو ډیره زیبائی ده
که می سل هنره کول تر سره نشول
چه د سترگو ئې تقوا سره میرخی ده
چه ئې سیوره په ما وه لکه بادشاه وم
په وار وار را څخه یووړل عاشقیه
چه نه مهر نه تپاک نه پکنبی شناخت شته

د خپل یار په مخ اوس ندی مین شوی
د خوشحال په زړه کنب دا مینه ځائی ده

د دنیا د سود ډپاره کون او کوره
په درست عمر هغه ځای ورپسی غواړې
په زړگی باندی د توره سوی داغ شی
د لوی غره کنډی پتا باندی پریوزی
د دنیا مینه پتا باندی دریاب شوه
که پدا دریاب کنب هر څو لانبوزن یې
که هر څو پخپل حرص کړې دنیا ټوله

څه خو شرم مروت وته وگوره
چه د پریوزی له پلوه چرته توره
چه د توره یا پیسه ووزی له کوره
چه د کوره د ډوډی وزی نان کوره
ته پدا دریاب کنب ډوب لارې هر گوره
عاقبت به پکنبی بیا پریوزې له زوره
دا به واړه د اجل سیلی کا خپوره

گورستان لره به هسی شان مفلس خې
 لکه و زووي اول له خپلي موره
 چه ئې خوبنه عقیده د قلندر شوه
 خدای به نکا د خوشحال عقیده نوره

دا بنه گل چه ئې کمی د جمال نشته
 که وفا بقا ئې هم وې څه به بنه و
 عالم زړه په هیڅ خورسند کا چه وصال وی
 چه ئې وصف د جمال کاندې تر سره
 منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دی
 د خمزې په تیغ عالم وژنی غم نکا
 لکه دک په ښو گلونو په هر کال و
 راته څه وایې چه یار پتا مین دی
 ما خوشحال وته په زوره نارې وکړې
 چا و ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

د غلیم سره به نکا مکر دوره
 بد خوئی به د خپلوانو سره څوک کا
 ما چه ولیدل اتلس زره قومه
 د محنت په وخت یو مل را سره نشته
 په خوبنیه کښ زاره لکه زلمی شی
 د گزار په ځای اوس نه وینم هوسیه
 مگر ډیر تر بلا تیر په عقل پوه
 چه پخپله پخپل ځان پسندی اندوه
 د خپل ذات سره الفت کا هر گوره
 د راحت په وخت زرگونه و و انبوه
 ځوان زلمی تر زاره لا کاندې ستوه
 په ځوانی می له کبلې لیده په کروه
 غر به هم لکه وینسته هسی نری کا
 که غمونه د خوشحال کښیردی په کوه

دا تاو تاو زلفی ښکاره کړه تر نقابه
 زه چه چیری تا ته سوال کړم ته ښکنخل کړې
 د سمند سمونه سره په وینو درومې
 تا به هسی بی صرفه قتلونه نه کړل
 لکه څوک چه له تیرو تورو ویریری
 چه د کښلی زیبا مخ نظیر د غواړم
 که فتې او خرخبې د کښلیو دود دی
 چه څار څار ئې شم له هره پیچ و تابه
 نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابه
 گوره بیا د چا مینه کړه خرابه
 که د ویره شوی له خونه له عذابه
 هسی ډار کوم زه هم ستا له عتابه
 په نور څه می نظر نشی بی آفتابه
 نه چه هسی هونبره ډیری بی حسابه
 زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق یم
 خوله زکوة راکړه د حسن له نصابه

دا ځما زړگي پخپل زړگوتی^۱ نسه^۲
 دا د وړکيو خوی د څه ونيو په لاس^۳ کښ
 زه په هيڅکله د تا له وره وانورم
 که هر څو د شندي^۴ گل څه ښه لیده شي
 چه ئې تل وغوا و غيلو^۵ ته سورې دی
 هر دم دار ئې پخپل کار کښ دې خوښ کړي
 چه يو هم د زړه ساتونی پکښی نسته
 زه خوشحال چه په مزيو باندي تيغ^۶ کړم
 تا ته څه رنگه گيدر شوم رترومی^۷ کسه

د جهان په مخ به ډير وی ښه مخونه
 کله کله می له حاله خبر واخله
 د فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شي
 په ښو می زړه و سترگو ته را گاري
 نو بهار ئې په راتللو شگفته شي
 خو غمزې ښيوې فتې جلوي مانې کړې
 که دا سرې شونډې د لعل غاښ د گوهر دی
 توری زلفی د په لیچو باندي زانگي
 ولی زړه می ستا و مخ ته وکړ خونه
 که د چیری اندیښنه کیږی له خونه
 یو زمان می باندي نه لگی اړخونه
 لکه مست لره کباب ځي په سیخونه
 د لاله تر گلو ښه لری بارخونه
 هونبره کیږی په خوارانو شواخونه
 شرارې دی سات په غاښو کښ میخونه
 ښاماران دی د چندئو په ښاخونه
 چه ئې یو زمان له سترگو جدا کیږی
 د خوشحال په مخ د اوشیو ځي ورخونه

د جهان په مخ به نه وی هسی تا غندی دلبره
 گلعداره زلفی ماره شهسواره خوش رفتار
 دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه
 طربناکه گریوان چاکه تل بیباکه تش تپاکه
 پر پرویه، عنبر بویه، سنبل مویه، سمنبره
 باده نوشه میفروشه قصب پوشه مو کمره
 خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکره
 خود آرایه خود نمایه خود ستایه خوش هنره
 غزلخوانه خوش الحانه دُر دندان لب خندانه
 عنبر خاله پُر خیاله تل خوشحاله د زړه غوره

د چمن په لوری و خوځه له کاخه
 گل چه ستا تر لاسه دراغی تازه شو
 غنچه گل ستا له خولې سره سیالی کا
 چه گلو ننداره شی انتساخه
 لاس د لا لری شرف د گل تر ښاخه
 خوله ئې باد په طماچه کړله فراخه

۱. زړگوتی کس.
۲. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
۳. هسی نس.
۴. په لاسو.
۵. یوه ونه ده چه ترخه میوه لری په هندي ئې پکائن بولی.
۶. چه ئې تل د غوا د غیلو نه بیور دی.
۷. د دی کلمی معنی نسوه را ښکاره.
۸. تیغل یعنی د آس تند توپ.
۹. عیناً ولیکل سوه.

د ښه ممخ خوږی د ښه ده لا تر گله
 چه تر اور تر اوبو وزی هاله ور شی
 غه خبری چه بی ستا له مخه کیږی
 په بیمار و سترگو تل پهی^۲ کښیښوی شی
 د خوشحال په لیمو پښه کښیږده گستاخه

د خوبا له بی نیازی سل آوخه
 د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه
 ځان او زړه صبر آرام ئی له ما یوړل
 که جهان په تا ښندم ته ئی قبول کړه
 هر چه نن د محبت په اور وریته شول
 ډیر بندی ئی د ذلفینو په کمند شول
 خوار خوشحال چه پکښ پریووت وتی نشی
 څه بلا یی د شهی چاه زنخه

د شرابو مستی زر شی نیست و هسته
 چه می نوم په جهان لار شو د رندی
 که بادشاه ئی په زندان کا غم ئی نه وی
 نه یاری شته نه خپلوی واره غلول دی
 د ښادی په امید اوسی په غم کښ
 د مقصود د گوهر په لوی درباب کښ پریووت
 په ادراک له قعره نه گوری ساحل ته
 د عاشق خاطر او خیال لکه درباب دی
 لا یزاله مستی نه درومی له مسته
 د رندی کار به نه پریږدم له دسته
 د آزادو آزادی ده له السته
 چه خبر شوم د وگړی له برسته
 تل په شپه پسی را درومی ورځ پوښته
 غواصان پکښ غوتی و هی په مرسته
 هغه کب چه ویره و وینی له شسته
 چه خپه ئی کله لوړه کله پسته
 د خوشحال له زړه د یار محبت نه څی
 لکه مینه د خپل بت له بت پرسته

د سبا نسمة! راشه و گلشن ته
 زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دی؟
 زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا
 د لیدلو په ننداره ئی نه مریږم
 ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدی
 قهر مهر د د ورځیو په منځ وینم
 کله جنگ و خرڅینې کړې کله مهر
 که د ما په مرگ د زړه دی دایم زه هم
 اوس د اور را باندي بل کړه په ستنه^۱ شه
 د گلونو انتظار دی شگفتن ته
 د گلزار له حاله څه وایې زغن ته
 زه دایم په سجده پروت یم ووثن ته
 که هر څو په څیر څیر گورم و دیدن ته
 چه په شن^۰ شین درومی و چمن ته
 د جبین تخته د ښی و لوستن ته
 زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
 ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
 چه لوگی د ننه نه وزی پیرهن ته

۱. د شاه د پوزی.
 ۲. پتی.
 ۳. محشی زندی تر لاندی کښې ده، مگر په بله قلمی نسخه کی مخ لیکلی دی.
 ۴. زر راشه گلشن ته.
 ۵. تر دې کلمی لاندی محشی ناز او خیال کښلی دی.
 ۶. ستنه یعنی واپس او تر شا.

که تل ستا له لاسه توره د ستم وی
ما خوشحال قبوله کړې وگردن ته

<p>د یاری په کار کښن نه یې هونبره^۲ ساله خو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله کڼه مرمه وویریره له وبا له چه د سترگو د گولۍ دې خو مثقاله چه په زړه باندي مې داغ دی ستا له خاله خرخښو فتنو دی زه کړم بې مجال چه یو دم را سره نه یې بې جنچاله حال به وویښې د مور د ځان زواله د خانۍ د توری ځای نشته په عشق کښن معشوقې وته مریې اوسه خوشحاله</p>	<p>د بنایست په کار کښن نه لرې څوک سیاله هونبره کبر خیال چه ستا دی د چا نه دی ستا په تش لیدو ځما د رنځ علاج شی تا ویشتلې یم پخپل گزار پوهیرې پرې د صبر پهی بدم واره خسا^۳ کیرې جگی جگی مانی مه کوه پخولا شه خرخښو فتنو د مرگ وته نیژدې کړم راته گوته ښوروی نا خواله وایې د یار غم به په تنها صورت زغممه چه دا اوسې مې غمازی د فراق دی همیشه ئې پدا فکر درمانده یم ملاحت ئې د عاشق د سر بگری ده د هجران د آتش لا لمبی تازه شی آشنائې له جدایی سره ښه ده له طبییه خلق هیله د شقا کا</p>
--	--

<p>دا بیدرد عالم به نه را خبرومه زه ئې ځکه په گریوان کښن توپومه چه د خور خاطر علاج په څه کومه دا بگری له سره چرته اچومه خو د صبر اوبه زه پرې پورومه^۴ د مرهمو قدر داغ څخه گڼمه زه خسته د خپل طیب له لاسه مرمه یاره ته چه جدایی جدایی وایې زه خوشحال د دې خبری توان لرمه؟</p>	<p>دلریا پسره راشه چه د ښهر ښایسته دی سر تر پایه واره نازی یې په خورو خبرو شهده چه د نه وینم هیڅ عیب توره شپه د توری زلفی د راتلو لاری د گورم څه به وایم چه بې تا مرم چه پسو تر و تازه ځې^۵</p>
--	---

<p>ای زیبا بشره راشه تر هر چا بهتره راشه ځما ناز پروره راشه په خندا شکره راشه تمامی هنره راشه په ښه مخ سحره راشه ای ځما دلبره راشه ای په زړه خبره راشه د چنډې شجره راشه</p>	<p>چه د نه وینی نور پروند شی د خوشحال بصره راشه</p>
---	---

-
۱. ما خوشحال ده قبوله کړې.
 ۲. محشی میانه ورته کښلی دی.
 ۳. یعنی بدبوی او متعفن.
 ۴. په خوله او په نفس سره اوبه څاخکی څاخکی پاشل.
 ۵. یې.

دواړه شونډې کره په بیارته
 زه چه ستا و مخ ته گورم
 گل له شرمه خولې پریردې
 که می وار درباندي جوړ شی
 گله دا درباندي^۱ بنايي
 که وفا کا که جفا کا
 آئينې و ته نظر کره

دُر ریزی وکره خپل یارته
 زړه می نه کیږی گلزارته
 چه نظر کا ستا رخسار ته
 منتظر یم و خپل وار ته
 چه خیر خیر گورې و خارته
 نار، دم مه وهه اغیارته
 که د مینه شی گلزارته

راز و چا ته کړی خوشحاله
 چه د نه گوری څوک راز ته

د دلبرو په ستاینه
 ناترسی د دیو گوره
 زه به ولی هسی خوار وم
 تل ئې خیال د تورو زلفو
 چه جمال ئې را په یاد شی
 د زړه سود د ده د قد کرم
 نه سلام شته نه پیغام شته
 په ارمان ئې ورځ و شپه مرم
 سپینه بریره نده غم ده
 چه نه زر وی نه ځوانی وی
 پدا هونبره ډیره مینه

ما پخه کره خپله ینه
 چه په حال نکا پوښتنه
 که د حال وی گویرنه^۲
 شندي کا په زړه دننه
 لاله گل ته کرم کتنه
 په شمشاد په سپرونه
 نه ئې پیک شته نه ئې ژمنه
 یوه نه لرم نیازمنه
 ډیره مه کره لټونه
 عاشقی ده دروغژنه
 یوه نه لرم مینه

چه خوشحال نده موندلې
 دغه دی دغه غوښتنه

درسته شپه دی په کوڅه کښ مرم له سوره
 ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې
 ستا د خوی د زلفو کار سره یو رنگ دی
 حال د واره وار په وار راته معلوم شو
 ځما یار چه میخوری کا په بدل ئې

لاس می مات شه که د نکرم رور بوره^۳
 ځما غاړه په ژړا در پسی بوره
 سر هوا لولی دا هونبره سمه کوره
 تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوره
 ولی ما لره راڅه د دردو روره

پکښی زړه د خوار خوشحال دی چه خور^۴ نشی
 ډمی ورو ورو د شهی زلفینی نموره^۵

۱. ورباندي

۲. گرویرنه.

۳. که ونکرم رور پور، په دی بدله کښ د سور، تور، پور، رور، نمور معاوی تحقیق غواړی.

۴. چه خور نشی.

۵. محشی ورته کښلی دی: یعنی برمنځوه.

دم به نه وهې له خپله زور زره^۱
 چه وټا وټه نيژدې شي هغه تور شي
 يو يو هور^۲ دى چه شاهين ځني آلوزى
 د صبا په ياد نشاط وي د گلوټو
 پيښکښى غواړي د اوبښو مرغلري
 د خوشحال شعر حلوا دى د شکرو
 ستا په دا حلوا څه کار غل خوره خره

دواړه زلفى ئې پریشانی په خوشانه
 له مستى ئې سر تور گريوان شليدلى
 په خمار ئې سترگى سرې وبله اوبتى
 سپينه خوله ئې ځما غور وټه نيژدې كړه
 زه خورې زلفينى ستا په پالنگ راغلم
 هر عاشق لره چه هسى شاه ور درومى
 حو پيالې ئې پياپى و ما نه راكړې
 چه له هسى رنگه حاله خبر نشوي
 عشق راغلى د توبې په ماتول دى
 كه خوشحال غنډى دى يار باده پرست وي
 تا به هم كړه د توبې خونه ويرانه

دواړه سترگى مى چه ستا په لور دوخته شوې
 په مانې مانې ئې خوره مزه ئې اخله
 په لكونو په کروړونو د بها دى
 ما وې ته ځما د توري شپې خراغ يې
 چه لاله غنډى دا هسى دلخوخته شوې
 چه لاله غنډى دا هسى دلخوخته شوې
 چه لاله غنډى دا هسى دلخوخته شوې
 چه لاله غنډى دا هسى دلخوخته شوې

ذري ته چه هسى برينې منوره
 وايې لار د ختو نشته و اسمان ته
 د عشق شور كه د عاشق د زړه قضا وي
 هم د خلقو ملامت هم ستا ناسازى
 راز ئې ولى ښكاروه ښه چه په دار شو
 وير مى دا دى چه له كښلو به جدا شم
 زه به غور د ناصحانو په پند نه كړم
 وايې ومره چه د زه له غمه خلاص شم
 د خوشحال ژړا په دا ده نور څه نه ده
 چه په مهر ورته نه خاندې دلبره

۱. دا بدله په چاپى ديوان كښن نسته.
۲. كه ئې ووينى.
۳. محشى ځاله ورته ليكلې ده.
۴. يعنى اوروه.

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره:
 مرم چه جدا کيرې ته می روح یې که پوهيرې
 بخت می مَرور شی چه په نورو د نظر شی
 هر حسن د ډیر دې د لیللا تر حسن تیر دی
 ډیری دې نگاری هوسی سترگی پری واری
 شونډی د یاقوت دې غاښ د ډر د زړونو قوت دی
 لام و بی ئې څیښنه چه ښه کښلې شی در پښه
 ډیر د ملک شاهان دې چه د کښلیو غلامان دی
 تل له ډیره خیاله خو پښې کړې له خوشحاله
 هم روغه، هم جنگ کړې، مهر جنه هم قاهره

راشه نیسی جانانه، د شرابو پیمانه
 معنی په چغانه، راشه بیا کښیرده لیندی
 کور دې دا که بتخانه، پکښی ټوله جوڼه ناستی
 پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندې
 گوره جوړ دام و دانه، زلف خال د هغې مستی
 په گیسو کښیرده شانه، چه د مښکو بوی لا ډیر شی
 عشق مجنون کا فرزانه، شک گمان نشته پدا کښ
 ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ د ملگریه^۱
 دا غزل دې رندانه ما خوشحال ختک ویلی
 ما خوشحال ختک ویلی، دا غزل دی رندانه

رنگینه کالی اغوستی را ښکاره شه ناگهانه
 خدای دی تا له وړیو سترگو نه وژغوری دلربایه
 هغه دم چه تورگیسو پخپل صورت باندی خپاره کړې
 ځان و زړه می هم چاپیر ور سره درومی ای نگاری
 دین و زړه صبر و آرام راځنی ولاړل اوس پوهیرم
 راته وگوره وځانده خوشحالی می کړه پر یوانه
 چه ټیکه په جبین کښیردې او سینگار وکړې څو شانه
 خوشبوئې د خاصه مښکو په درست غولې شی پریشانه
 چه گهی په شین شین په انگن کښ شی روانه
 چه یو ځان دې راته پاتو دا به هم یوسی له مانه
 د یاری د آشنایی دودونه هیڅ له تا پټ ندی^۲
 ولی څو کرم په خوشحال باندی خاوند کړې نادانه

زړه می بیا واله مجنون شه ښه چه شه
 هغه غم چه په مثقال په شیرشاهی و
 بی د یار د مخ له خیاله بل فکرت می
 د وصال په وخت می قد لکه الف و
 لکه قدر د وصال را څخه نه و
 پخپل یار پسی مفتون شه ښه چه شه
 اوس تر منو لا افزون شه ښه چه شه
 له خاطره نه بیرون شه ښه چه شه
 په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
 چه په بخره می بیلتون شه ښه چه شه

۱. ته عاقل زه دیوانه څه مهرخ د ملگریه.

۲. دودونه پټ ندی له تانه.

په هوا په اشتیاق ئې د سرو شونډو
 زړه هر گور په غیرو چارو مبتلا و
 زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم
 هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندی
 عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وی
 چه ئې توره د غمزې راته په لاس کړه
 چه ئې پښه د دلبرې په رکاب کړه
 د خوشحال زړه ئې شگون شه ښه چه شه

زړه را پسی سر شو راته وایی چه وئیره
 تش شه له خروشه، خو په تاکیری له جوشه
 ظلم جور ستا دی چه په نر ناحق پما دی
 سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم
 اوس خو بې پروا یې که زه و مرم بیا به وایی
 څه وایم چه څه کړې، سراسر واره ښه نکړې
 تله دی تیریده دی ښه له ها چا سره ښه دی
 کبر لوئی مکره چه دعا گتې هغه کړه
 ریږدی غاړې غړونه د خوشحال په فریادونه
 واوره واوره واوره راشه څه خو و کروهيږه

زه یو یار غواړم زیبا ښه
 ښایسته په شیر جهته
 خو د ښهر ښایسته دی
 تن ئې ښه د گل تر پانیو
 دواړه زلفی عنبر پاشی
 توری سترگی توری ورځی
 تنگه خوله حقه د لعلو
 گبینه ئې سر د ژبی
 گلریزی کا په خبرو
 څړه نیاز و څړه ناز وی
 که می وژنی تیغ را واخلی
 که هوا ده د ښه مخ ده
 هر چه دا هوا ئې نه وی

دا غزل چه خوشحال ووی
 څوک به ووائی تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه
 ودانی ئې په ډیر غم په ځگرخون وه
 د بیدردو یاری ما غم کښله
 تندر تل په مناره باندی پیوزی
 حق نا حق ئې وچ لاندو وبله کښینول
 زه ئې واخیستم خونی مزی درو وه
 ویرانی ئې راشه گوره په څه دو وه
 چه می ولیدله سر تر پایه جو وه
 د خسوف بلا د میاشتی په پرتو وه
 ظالمی د اورنگزیب پره د لو وه

هغه تور هندو بچه به چرته غواړم
 چه ځما د زړه متاع باندي گرو وه
 د زړه نوي ښه ياران و خداى جدا كړه
 د خوشحال د زړه دمه په هغه نو وه

زه خبر ور ځنى نشوم بهار تير شه
 د گلونو لون واړه په بل پير شه
 حيف دا چه د گلونو عمر لږ دى
 په جهان كښن د اغزيو عمر ډير شه
 د بهار بلبلى نه راځي په سيل^۱
 مگر زړه ئې د بهار له سيله سير شه
 هغه گل چه د حمل و په جوزا كښن
 ځاى ئې پاسه په سوات يا په بونير شه
 خور ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره
 په ما خوار باندي يا زهر يا گنډهير شه
 هونبره غم د بيلتانه لږي په زړه كښن
 د خوشحال له دله گڼبت د بهار هير شه

زړه مې يووړ^۲ يو خورده ساله
 په دوو زلفو عنبر پاشه
 توري سترگي ئې تور زاغ دى
 را پيدا د باز له ځاله
 گلغذار ئې لاله گل دى
 غابښ ئې در شونډى ئې لاله
 تر ښه قد و تر قامت ئې
 سبر هم بې اعتداله
 تر ويل ئې نه رسيږي
 دلر با شيرين مقاله
 تر يانه پوري پوچي^۳
 د خطا د ملك غزاله

د خوشحال معشوقه دا ده
 خوله ئې ميم زلفى ئې داله

زه هم چيرى فرزانه وم فرزانه يم لا تر اوسه
 جدايى نشته وصال دى ځنى^۴ بعد هم خيال دى
 چه راغلى په جهان يم خبر شوى پخپل ځان يم
 په عالم ځما خبرى، خلق كا په نيژدې ليرى
 چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال و چه نما شو
 ناوكى ئې د مژگان دى چه بلا د ما د ځان دى
 چه ئې ځان سره آشنا كړم له هر چا ئې شا په شا كړم
 هغه بحر چه محيط دى په افراط او په تفريط دى
 تل بيخوده ديوانه وم، ديوانه يم لا تر اوسه
 له هغه چه هممخانه وم، هممخانه يم لا تر اوسه
 د رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
 په وگړي افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
 هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
 ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
 له عالمه بيگانه وم، بيگانه يم لا تر اوسه
 دغه بحر در دانه وم، در دانه يم لا تر اوسه
 هغه شان له خپله ياره بې وكنبله بې رياره
 زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ستا په ورد سر فرازو
 ستا ملالو سترگو پوچ كړ
 تل سجد دى د بې نيازو
 واړه كار د سحر سازو

۱. د بهار په سيل نه راځي بلبلې.
۲. زړه مې يووړى خورده سال.
۳. بوځي.
۴. ځنى بعد و هم خيال دى.
۵. چا.

ستا پوه وينا تيری کا
سپين او سره د دنیا دارو

تر هزار سخن طرازو
د عشق گنج د جانگدازو

د خوشحال وِيل هم وار وی
راشی ای نوا نوازو!

ستا په سترگو کښ فتنې کاندې خوابونه
که ته زر حجا به ينيسي په مخ کښ
د جنت حوری که وگوری ستا مخ ته
که شعلي د را ښکاره شي له جماله
زه چه ستا د بيلتانه په لمبو وسوم
ستا د خيال ميلمه می ناست دی په کوگل کښ
تا وي ما وتا ته ډير ځله خوله درکړه
زو و تا ته دعا کړم ته ښکنحل کړي

توري زلفی دی هم ډير لري تابونه
را ښکاره وي ستا جمال تر حجابونه
نور به واچوي له شرمه نقابونه
لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
نور می څه دی د دورخ په عذابونه
تل می خوری د زړه د غوښو کبابونه
د یاری په کار کښ هم شي حسابونه
هم لتا ښائي دا هسي خوابونه

ته چه حال د زخپل عاشق غواړي په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښي کتابونه

ستا د زړه سختی می سر تر پایه وليدله
څه خورا ښکاره شوه په ځبل د سترگو ولاړه
نوره دنیا نشته چه څه وه را څخه خلقه!
ناز که کرشمې دی که غمزې فتنې جلوې دی
گل چه شگفته شي عندليب باندي نارې کا
یاد می هغه وخت دی چه په شپه به سره ناست وو
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندي لگيري
تل گونه وهلې، هر زمان ساړه آهونه

سنگ به سینه وور کړی ستا له هسي سنگه دله
ما وي د آسمان برېښنا وه نه می بيژندله
وار په وار می واره په دلبرو وښندله
اوس می په دا کار کښ سره درست وپسندله
نشته يوه کښلي چه پرې وبولم بدله
شمعی به ژړا کړه، صراحی به خنديدله
اوس می دا خبره په زړه ښه ولگيدله
ما چه عاشقی کړه خود په ما به دا کيدله

سري لمبي ئي بلی د خوشحال خټک په زړه کړي
سري ختی اغوستی په دا لاری تيريدله

ستا د راغلو منت ډير لرم نسيمه
و صبا وته ئي هيڅ بيخايه نه دی
د بلبلو بي خودی بي ځايه نده
بیم د هجر د هر چا سره جار وزي
گل بلبل سره ښه وصل لري دريغه
کله وصل د خپل یار کله هجران وی
د بهار په وخت چه گڼت د گلزار نکا
په بلبلو د گل بوی لکه وصال دی
هر ورق ئي معرفت د کردگار دی
کله هر لوری ته گل د بهار گوري

چه گلونه غوړوي ځما په سيمه
چه خبر شوم د گلونو له تسليمه
چه مستيري د گلونو له شميمه
هيڅ عاشق به خالی نه وی له دي بیمه
که دا چار همیشه وی مستقيمه
سرښته د عاشقی ده دا قديمه
هغه څوک به انديښنه لري سقيمه
که ئي رنگ په سترگو ويني نديمه
و هر گل وته کاته وکړه حکيمه
کله نه ويني يو گل پخپله سيمه

یو می یار دوهم گلزار ساز و ساقی شته
 نن می کومه اندیبننه له غین و میمه^۱
 د گلزار په اشتیاق دی په خزان کښ
 په خوشحال باندی کرم وکړه کریمه

له صفا مینا زجاجه	ساقیا آتش مزاجه
د همه زحمت علاجه	د شرابو پیاله را کړه
نه د درست جهان خراجه	نه یوه پیاله د میو
که می خونه سی تاراجه	زه او می ای محتسبا
که شاهي غواړې له تاجه	ورگدا د میخانی شه
د شرابو له رواجه	د رندانو بازار تود وی
یا د کار دی بی منهاجه	صومعې ته تله له دیره
بکښ ډیر دی ابتهاجه	د ساقی پیاله را واخله
مه جبینه، مخ سراجه	ساقی هر کله د وینم

د بلورو پیاله ډکه
 د خوشحال ده احتیاجه

خوله به ونسی له وازدو نه په خو	سپینو وازدو لره ورغله پیشو
د هندو په زړه کښ فکر د ټیکو	د عاشق په زړه کښ خیال د معشوقې وی
محبت ور سره نشی بې پیسو	د لولې پرتوگانې پیسه پرانزې
څه حاصل که بوعلی شی په کسو ^۲	په خالی کیسه به نه رسی تر کامه
چه زکوٰة خوری د کتاب په مسئلو	د هغو بخره خواری ده تل تر تلو
تر دا هسی گڼت زنجیر ښه دی په پښو	چه په هره کوڅه گزې هرزه کار شی

یو خوشحال څه زړه کباب ندی لاتنه
 تا د خلقو زړونه کښینول په لمبو

د غاښونو پریوتنه رسوایی ده	سپینه بریره د مردانو کد خدایی ده
پدا هیخ زوروالی ندی برنایی ده	د سړی چه غاښ په ځای وی بریره سپینه
تر دا کله بریره ښه په ښه نایی ده	د خضاب ځوانی د چا ده د احمق ده
که په ځای ئې د چشمانو بینایی ده	زور سړی د زوروالی اندوه نکا
په معنی د خوړو زړونو مومیایی ده	زاړه مرد لره لیده د دلبر څه دی
لاس و دست ئې نه رسیږی پارسایی ده	شیخ به کله عاشقی له لاسه پریښوه
سپینی بریری سره وصله دانائې ده	توری بریری سره وصله نادانی ده
چه د ده د زړه د خوړو مومیائې ده	شیخ به ولی ننداره د کښلیو نکا
لا په زړه کښ ئې د کښلیو آشنایی ده	که خوشحال په عمر ولاړ تر اویا تیر شو

زور خوشحال چه د دلبرو دیدن غواړی
 د دلبرو په وصال کښې روئایې^۳ ده

۱. غین و میم یعنی غم.
 ۲. کسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.
 ۳. برنایی.

سپين نمری^۱ اغوستی په پښو سرې کونښی نو خطه^۲
 سل د سره کښینی وایه یو تر بل بهتری
 بخت غنډی ناگاهه ځما خوار کره سیده شو
 وایم^۳ چه که وایه زاری زه راوړم خپل کور ته
 راشه سر می پرې کره لا به ښه شم په وفا کښ
 ډیر په دریاب کله شی وایه مټ کا د وتلو
 لوړی لنډی نوروز ده خوشحال ده غوره کړې
 نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگی د مستان دی ځما زړه ښیښه مهینه
 سپین سبا د گوره د تیکي په شفق بند کړ
 کښلی دی که گورې چه مخ پټ کله خرگند کا
 وایه به سبب د بد اصلاؤ د هنر وی
 مست په بهار راغلي په سرود دی گوتی کښیښوې
 چرته لوئیدلي نوم دی خپور په جهان نه و
 تل جام دی د شرابو ستا له لاس توبه په شونډو
 حیات لایزال به د حاصل شی که باور کړې
 د عشق^۶ د محبت د ناوی مهر ماسوا دی
 هر څو ئې که پټه، په پټیر کښی وی ساتلي
 کله منت اخلي د یوې گیلې ډپاره
 زانې بتی گوره چه په هر لوری غوغا کا
 هر چه دانایان دی په امان امان تیریری
 نوم به د هرگز په ژبه وانخلي په عمر:
 دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مینه

سر د سره بیا جنون را باندي زور شه
 که هر څو پندار کوی پروا پرې نکړم
 د ساقی د میو هسی شان اثر دی
 حریفانو په های های باندي نارې کړې
 هو دا کار د ازمینت ندي نور څه دی
 که گدای له لوړی مری علاج ئې نشته
 په خاطر باندي می ډیر داغونه جوړ وه
 خوب خندا د له خاطره فراموش کا

یا د مینی لیونې شوم خوی می نور شه
 دا هنر می و عالم و ته پیغور شه
 په ځمار کښی می دستار له سره خپور شه
 چه ساقی د میو داد کړ جام نسکور شه
 چه ځما بلا ځما د سترگو تور شه
 چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
 ولی ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
 د هغو چه د ویشتلی په چم کور شه

۱. یعنی کالی او لباس.
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښی نسته.
۳. وایمه چه وایه زاری ما راوړی خپل کورته.
۴. محشی ورته کښلی دی یعنی ستا له شین خاله.
۵. یعنی د زړه سترگی.
۶. د زړه د محبت.

هر کالی چه د رضا پکبني مونده شي
د خوشحال خاطر مي ښهر د لاهور شه

توري زلفي دي هم ډير لري تابونه را ښکاره وي ستا جمال تر حجابونه نور به واچوي له شرمه نقابونه لور په لور به سر خرگند کا آفتانونه نور مي څه دي د دورخ په عذابونه تل مي خوري د زړه د غوښو کبابونه د ياري په کار کښن هم شي حسابونه هم لتا ښائي دا هسي خوابونه	ستا په سترگو کښن فتنې کاندې خوابونه که ته زر حجا به ينيسي په مخ کښن د جنت حوري که وگوري ستا مخ ته که شعلي د را ښکاره شي له جماله زه چه ستا د بيلتانه په لمبو وسوم ستا د خيال ميلمه مي ناست دي په کوگل کښن تا وي ما و تا ته ډير ځله خوله درکړه زو و تا ته دعا کړم ته ښکنحل کړي
---	--

ته چه حال د زخپل عاشق غواړي په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښي کتابونه

چه هميش را سره يار دي ديريڼه بله ستا په ډول نشته رنگينه چه په مخ د مخامخ شي آئينه په بل څيز مي له چا نه کښيري کښنه چه په سر کښن مي خمار دي دوشينه د درويش د سر توپي پشمينه چه مي نشته په ډير قرن قريڼي دا مي يښي ده په زړه کښن گنجينه	ستا له خاله مي يو داغ دي په سینه تا چه واغونښتي د خيال جامي رنگيني يو گلزار پکښي ناگاهه شگفته شي بي پدا چه ښايسته وو وته گوري ساقی نن له لاسه څه خو باده پريرده د بادشاه د سره تاج ئي مخي ندي زه په عشق کښن مستثنا لکه مجنون يم دا څه راز د ميني ندي په کوگل کښن
--	---

مي خوري لره شنبه خونښوي خلق
و خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

د غرخه غندي مي خوب په څگر خون شه پدا دور مي درست ډول د مجنون شه ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه هر سړي چه مړ په توره د بيلتون شه دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه دا يو راز تر دفترونو نه افزون شه عبارت که مختلف شه يو مضمون شه	ستا په غم کښن مي آرام له زړه بيرون شه هميشه په غاړي غرونه سرگردان يم عاشقي سړي رسوا کا هاله و مري گوره څو عالم به لاندې کا تر چلو هديره ئي د شهيد په څنگ کښن بويه په گلونو به ئي يرغ کاندې بلبلي چه درست کال ئي بيا بيا و ايم لا يو راز دي په زر ژبه ئي ستايه واره يو راز دي
---	---

عشق خوشحال وته يو هسي سبق ورکړ:
چه ئي زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

ځکه هسي وهم کاني په سینه راشه ونيسه و مخ ته آينه	ستا له خويه نه مي خورينه ده آينه که د زړه دي چه مي مينه در ښکاره شي
---	--

چه د زه د وړ ملنگ شوم خز به څه کړم
 کله کله راته گوره ستا نوکر یم
 خزینه د سرو مهراڼو د شاهانو
 وایې ته کله په مخ ځما مین شوې
 چه ځما سره ئې ستا د پاره کاندې
 ماتیدل ئې هیڅ دشوار ندی که گورې
 د بادشاه په تخت و تاج پوری خدا کا
 انگوری ترخه شراب ور لره بویه

راته توره شری بس ده پشمینه
 راته بس ده هم دا هونبره مهینه
 ستا د راز لرم په زړه کښ خزینه
 ستا په مخ باندې مین یم دیرینه
 خوښ یم ستا د رقیبانو په کینه
 چه وکانې ته نیژدې شی آبگینه
 د درویش بوریا، توپې، پشمینه
 میخواران له گبینه لری گینه

ورځ هغه ښه ده چه ته پکښی خوشحال شې
 که شنبه که سه شنبه که آدینه

ساقی بیا د میو مهر کړه چه عید شه
 په هر لوری یو آفتاب دی ځلیدلی
 په هر څه کښ ننداره د هغه مخ کړم
 هم هغه دی همیشه ژوندون موندلی
 زمانه په خلقو هسی ازمینبت کا
 واره نخښی ئې په زړه وینم حضوری
 هر چه ستا دور د سپیو په حساب وی
 خط و خال په ښه جمال باندی یو دود دی

د رندانو د ښادو وخت جدید شه
 ښاپیرک ئې له جماله نه کور دید شه
 چه له ډیری پیدایې ناپدید شه
 چه د مستی د غمزې په تیغ شهید شه
 چه یوسف د قبطیانو زر خرید شه
 که اشنا په لیری حد له ما بعید شه
 په جهان کښ هم هغه سپی سعید شه
 نه چه حسن د خوبا پدا مزید شه

چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخیست
 په درست عمر کښ خو نن ورباندی عید شه

سترگی ستا غړوی زړه
 چه دا خوله خوځوی دی دی
 چه څه کار په لاسو پښې کړې
 اوریده په دواړو غوړو
 چه نیکی کړې یا بدی کړې
 چه خندا کړې یا ژړا کړې
 دواړه کونه لکه تن دی
 زړه بې چون و بیچگون دی

سترگی ستا پتوی زړه
 ژبه ستا ویوی زړه
 دا هم ستا ښوروی زړه
 هم پتا آرووی زړه
 واره تا سندوی زړه
 خندوی ژړوی زړه
 کار د تن جوړوی زړه
 څوک دا غوښه گڼی زړه

د خوشحال په زړه کښ یو دی
 څوک ئې څه لتوی زړه

شپه د بیلخانه ده پهر پهر کال پما شه
 رایشی گلزار ته وار په وار ننداره کاندی
 پیغام راوړی د وصل عجب ښه راځی په مهر
 په وخت د مشغولا د گلو کله آواز کاندی
 په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلی

بانگ دی د چرگانو په هزار هیله سبا شه
 وار په وار پرې تیر شی اوس که گورې وار ځما شه
 هد هد د یار له لوریه نن پما باد صبا شه
 چه درومی له گلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
 ځما د زړه طوطی دی چه نن گورمه گویا شه

رنگ چه باندی پریوزی آئینه د زړه تښی شی
 زړه د خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شیرازی که بنه خوراک و واروه تیر شه
که خپلوی د زن فرزند وه حال ئې دا دی
که منصب و که خانی که سرداری وه
فرش فروش نقش و نگار د محلونو
چه له ښکاره به په خیال راتلم و کور ته
خپل پردی نیکان بدان له هره لوریه
تار په تار د اکوړ خیلو کډی ولاړې

ملوکی که بنه پوښاک و واروه تیر شه
که له خلقه زیست و ژواک و واروه تیر شه
که په لاس ملک و املاک و واروه تیر شه
که بستر می عطرناک و واروه تیر شه
سور به تل خما فتراک و واروه تیر شه
په دربار می په بلغاک و واروه تیر شه
پدا برغ می خان هلاک و واروه تیر شه

اوس ئې روخ د ملنگی د دوهی دی
د خوشحال چه سرای اوتاک و واروه تیر شه

شل کارونه پریوده ننداره ئې د جمال کړه
کښینه په انگن مخامخ چه ورته گورم
راغلي و بازار ته درست وجود کړه لکه کسی
تله دی تیریده دی بنه له هر چا سره بنه دی
واړه ورکول د جهان گوره عاریت دی
بې د یار له مینی چه به کور د دنیا جوړ کا
ته هغه رستم بې چه شاهان د طلبگار دی
الف د دی سرینبی ستا په میم چه درته گوری

دواړه کسی واخله په سپین مخ بانندی ئې خال کړه
تور لونگین دواړه چندن هار په سینه تال کړه
گوره که پوند نه ئې ننداره ئې د کمال کړه
و نه د نیکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
غم د بیلتانه خما زرگیه په وصال کړه
واروه درته وایم خدای ئې مینی په زوال کړه
چا درته تلقین کړ چه خدمت د پیر زال کړه
په دواړه لوریه زړه وړې په مخ دواړه زلفی دال کړه

نور خلق پخښو دی چه پرې بار نشته د مینی
بار لری د مینی ناز و نیاز په خوار خوشحال کړه

ښایسته نه دی بلا دی آشنایی ئې ده له غمه^۱
زه نارې وهم عالمه، عشق یو یم دی په موجونه
الحذر له هسی یمه، چه عالم پکښی فنا دی
دا دریاب روغ دی له دمه چه ساحل ئې لیده نشی
ډیر غرقاب دی تر قلمه، نه زیارتیری نه کمییری
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدایم کښ
چه دعوا لری محکمه، هغه دُر ورپسی غواړی
چه بها لری اعظمه، هغه دُر ئې بنه جمال دی
چه خوبی ده بانندی تمه، په جمال ئې زلفی مار دی
خبر دار ئې یم له سمه، په خو قسم تور ماران دی

آشنایی ئې ده له غمه زه نارې وهم عالمه
عشق یو یم دی په موجونه. الحذر له هسی یمه
چه عالم پکښی فنا دی، دا دریاب روغ دی له دمه
چه ساحل ئې لیده نشی ډیر غرقاب دی تر قلمه
نه زیارتیری نه کمییری، تر ابده تر قدمه
چه شنا کا پدایم کښ، چه دعوا لری محکمه
هغه دُر ورپسی غواړی، چه بها لری اعظمه
هغه دُر ئې بنه جمال دی، چه خونی ده بانندی تمه
په جمال ئې زلفی مار دی، خبر دار ئې یم له سمه
په خو قسم تورماران دی، خوک ددم دی خوک بې دمه

خوک د دم دی خوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلی
هغه مار خوشحال خوړلی، چه ژوندی دی تر دې دمه

ښځه بونه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
د صحبت په زموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
په وصال د یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
له نیکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه
د میلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره

پاکیزه په زیست روزگار کښ په ښه بوی بانندی مینه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
چه له یاره نه جدا شی، هم غمجنه هم خیرنه
له موروالی ئې توبه کا که ئې مور وی دروغجنه
حق د چاری په خای راوړی، په رنخور بانندی پوښتنه

۱. په دې بدله کښی صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوی دی.

پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولی کښ نور لحن
پرستاری ترې خوشنودی، ښه د هر چا په ساتنه^۱
که دا هسی څوک پیدا شی د خوشحال په لاسو راشی
هیڅ تفصیر به ئې ونکا د یاری په پالنه

وفا جویه غمگساره	ښه ښه بخ بخ دلداره
چه د زړه ^۲ کرم را کناره	چه کنم چه چاره سازم
چه می زړه شو پاره پاره	به که گویم از فراق
که زاری کوم بی شماره	نکند بدل سرایت
چه می ست وکړه ننداره	تو چه سنگدل نگاری
ستم مکړه ستمگاره	په عاشق بی سروپا
مهر کړه د خدای د پاره	به نگاه گاه گاهی
د ویشتلئو له آزاره	ای نگار من حذر کن

نرود ز درگه تو!

که خوشحال شپړی سل واره

ښه روزگار دی ستا د شونډو	عجب کار دی ستا د شونډو
څه دربار دی ستا د شونډو	پرې پنډو دی د ځوانانو
بد خمار دی ستا د شونډو	په کالونو له ما نه څی
په کنار دی ستا د شونډو	لکه ستا زلفینی زړه می
که آبدر دی ستا د شونډو	د یمن یاقوت آبدار دی
یو یادگار دی ستا د شونډو	په صورت کښ می ځان څه دی
دا نثار دی ستا د شونډو	په هجران کښ سرې سرې اوښی
پرې گزار دی ستا د شونډو	ځکه ځان هسی عزیز دی
خشمه سار دی ستا د شونډو	چه د خضر ترې مایه ده ^۳
شرمسار دی ستا د شونډو	ځان بی ستا له شونډو پائی

د خوشحال خټک په زړه کښ

انتظار دی ستا د شونډو

و به نه نیسم و مخ ته آئینه	عیب جوی سره می هونبره ده کینه
زه او غم سره یاران یو دیرینه	خدای د ما بیغمه نکا په دنیا کښ
چه په سر کښ می خمار دی دوشینه	ساقی څو خمار شکنی پیالې راکړه
په دوران کښ مونده نشی خزینه	دا یم زه ورپسی سر یم که ئې مومم
که ئې بیا مومې په قرن قرینه	نن ئې مکړه تفحص وایه چه نن دی
لاله ځایه چه خوشحال په جهان راغی	
د لاله غندی ئې داغ دی په سینه	

د جوزا شپه ئې یلدا شی په غمجن شپه	فراق څه رنگ را اوردده کړه پما نن شپه
په هیچا باندي ورمشه د لیچن شپه	په فراق کښ می په سترگو خوب حرام شه

۱. سته.
۲. چه د زه کرم.
۳. چه د خضر تر ماء به دی.

چه ريبار ورته پيغام د وصال راوړي
 د فراق په شپه اميد د وصال څه دى
 د دوهمې ملنگ هم تيره كړه دوهمې ته
 روغ عالم بې غمه خوب كا خبر ندى
 و وصال و ته هجران دى ورنپولى
 ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر
 دا نن شپه چه په خوشحال د فراق راغله
 وړ د نشي هسي سخته په دښمن شپه

قربان د تر نامه شم محمد ﷺ پيغمبره
 ادم كه د پدر دى په معنى كښن ستا پسر دى
 د نوح نجات له تا و د طوفان له امواجونو
 چه خلاص شو له كشتنه اسمعيل مړ ئې قربان كړا
 موسى په كوه طور د تجلى طاقت را نه وړ
 موسى ته څرگند نه و و عيسى ته ښكاره نشو
 اول ثنا د خدای بنايي بيا ستا ثنا ده غوره
 تر وارو مرسلانو مقدم مؤخره
 گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اى سروره
 چاره د ده له حلقه ستا اروا كړه لره بره
 تا وليده د سر په سترگو خپل مولا بهتره
 په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
 ستا صفت به خوشحال خو كاندى په ژبه
 انه وانت المولا و افضل تره

كه په هند كښن نشته سپينه
 خدايه ته و ماته راكړې
 به دوو زلفو عنبر پاشه
 چه هر ځاى و ته ئې گورم
 هوسناكه ښيوه گره
 د يارى په علم پوهه
 هوسى سترگه مه جبينه
 يوه سبزه نمكينه
 په دوو شونډو شكرينه
 ښايسته كښلې مهينه
 شوخه سنگه زړه سنگينه^۲
 سخندانه نكته چينه

ورځ و شپه كا ځنى چارى
 په خوشحال د كښلى مينه

كه دا ستا سترگي را وچار باسم ځان ته
 يو زمان مى كه دا ستا ليدل نصيب شى
 طبيبان د خپل دارو وړ څخه كښيږدى
 كفرستان د شاه د تورو زلفو گوره
 چه په ما باندې تيريږي ستا په عشق كښن
 په جورا^۳ بورا به هم نكا و تنه
 اول ښه شهير پيدا د الوتو كړه
 په فراق د ښو يارانو چه ډير ژاړم
 چه پخپله افغانى ژبه نادان دى
 له ښادى به نور شا كرم و جهان ته
 نور به سترگي پورته نه كرم گلستان ته
 تا ويشتلى مننه نه كا و درمان ته
 چه په څه رنگه تاويږي و ايمان ته
 خدای د هسى حال پيښن نكا مسلمان ته
 عاشقان كله خالى دى و سهمان ته
 بيا له پسه الوته كړه و اسمان ته
 دواړه سترگي مى پيغور كا و باران ته
 په توركي خبرى څه واښي افغان ته

۱. شو.

۲. دلنشينه.

۳. دا بت عينا وليكل سو، په ټولو نسخو كى دغسى دى، اما معنى ئې نسوه راته ښكاره.

ما ئې دواړه شونډې بيا موندې په کور کښ
 هغه شونډې چه ځايي بې پانوسرې دې
 نور د لعلو لره درومي بدخشان ته
 هغه شونډې څه حاجت لري و پان ته
 له خوشحاله ئې بهرام غندي پيدا کړ
 دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

که دیدن شوی بې نصیبه
 په پرهار می اور بلیبری
 ما به ولیدې حبیبه
 دارو مه سیخه طبیبه
 تر منځ څه غواړې رقیبه
 بې پروا دې له ادیبه
 څه ویل کړې بې تقریبه
 و عاشق و ته ناصحه

تر فرهاد تر مجنونه
 په خوشحال پېښه عجیبه

که گذر په خیر آباد وکړې نسیمه
 په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه
 یا دی گشت وشي د سرای د سیند په سیمه
 ورسره ځما د لوریه څو تسلیمه
 ولندی ته وینا ووايه حلیمه
 په گنگا جمنا به نه و له قدیمه
 د اوبو بلا ئې لا بده عظیمه
 هم د هر کوهی اوبه ندې بې بیمه
 تری توبه که واره ډک دې له نعیمه
 په کریابو کرم کیږي له کریمه
 د پرهار ئې چه کمی وشي له ریمه
 دا چه اوس ورځنی لیری دې دوه نیمه
 هر افعال چه صادر کیږي له حکیمه

همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
 عاقبت به عاصی ووزی له جحیمه

که ناگاهه را ښکاره شي هغه خوبه
 رقیبان نه سرنگون له غمه پریوزی
 هر زمان په نوی غم اخته شوم
 د یوسف د مینی لاف واره عالم کا
 که لا څه درته د سرومال وجود وی

ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
 که د نوم په ژبه نه اخلی محبوبه

که هیڅ نه وای چه ویل راشی له یاره
 سره لاله په هغه مخکه شگفته شي
 چه خولې د باندي اوری له رخساره
 چه ځما په خون ئې مه نیسې دا داره
 بخته وخت دې چه ئې ونه وزم له شماره
 چا وې خپل نتلی کښی چه ئې په یاد وی

یوه شنه پانې خپل بخت په لاس را نکړه
 په آواز آواز کښ هسی لیونی شی
 که ئې درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سیخی
 په وژو د عاشقانؤ هسی خغلی
 خلق خو گلونه وړی له دې گلزاره
 چه خبر شوم د عاشق سپی له کاره
 چه سیخل ئې په نصیب شوله روزگاره
 نیم بسمل ئې په خای پریښوم له تلواره
 چه ئې ستا په کوی کښ خای ونیو نور مور شو
 د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که اغزی وی ستا له لاسه
 د زرگوټی سر می ته یې
 چه به بل تر تا را تیر کړم
 که د نورؤ سره خاندم
 له مانیه به د ورم
 که خوک تا غندی ښکاریری
 تر هغه به نادان خوک وی
 د اغیارؤ سره خاندنه
 په خوشحال تندر پریباسه

که عالم وته دلخواه بادشاهی شوه
 د تقوا په کار و بار ډیر خبردار یم
 شاهدانو ته د خضر عمر غواړم
 چه له خایه ئې گناه لره پیدا کړم
 یار می ولیده له ورايه شکر دا دی
 لکه ستا کسی په خوارؤ برابر شی
 زه د یار په جفا هیخ آهونه نکړم
 ستا د سرو شونډو په دور می حلال شول
 سر بازی یا د پتنگ یا د عاشق ده
 بخته دا ځله ئې راوله تر غاړی
 عاشقی و ما ته لا عالی جاهی شوه
 ولی څه کړم چه نصیب می گمراهی شوه
 حیف دا دی چه د عمر کوتاهی شوه
 که نظر وکړې ځما بیگناهی شوه
 چه قبوله می دعا سحرگاهی شوه
 د طالع تر روڼا ښه دا سیاھی شوه
 راته غم د رقیبانو بد خواهی شوه
 ښه چه اوس روا د میو مناهی شوه
 یا قسمت د مجاهد یا د سپاهی شوه
 چه بیړی می پدرياب کښ تباهی شوه
 که خبر له حاله نه وی څه به ښه و
 و خوشحال ته غم دا خپله آگاهی شوه

که په زړه کښ د د یار مینه خایی ده
 مخ ئې کله د یوسف غندی زیبا دی
 چه ئې رای د خپل خاطر وی هم هغه کا
 که د زړه وی چه دا خور خاطر می روغ کړې
 زه او ستا د دواړو شونډو می هغو زده
 د معشوقی په ترخه کښ ډیر خواره دی
 چه په خلقو کښ دورخ دورخ یادیری
 په پیغور په تور په زور به ځنی نه ځی
 سکه ناحقه د له غیرو آشنایی ده
 د یوسف تر مخ ئې زیاته زیبایی ده
 په دلبرو مسلمه خود رای ده
 د لبانو مچه را کړه مومیایی ده
 چه ئې نن په لاس نیولې پارسایی ده
 چه ئې گورې نیکنامی ئې رسوایی ده
 بل دورخ په جهان نشته جدایی ده
 د هر چا چه خپله بخره شیدایی ده

دَ افسون دَ سحر کار دا هسی نه وی
دَ خوشحال په زړه کنب دا مینه ځایی ده

که په زغرو په چپو کړې نیزې څوړه ^۱	چه نیکی در څخه نشته واره کوړه ^۲
د هر چا سره خوړه ژبه بایده ده	په خوړه ژبه ما هم وزی له سوړه ^۳
واړو دوړو سره فوج د سپرو نه وی	په جهان کنب لږی نه دی تشی دوړه
یاوه گوی دراز زبان مه شه که گوری	بیهوده خبری مکره پوچی بوړه ^۴

د غفلت په خوب بیده په غفلت تللی
د خوشحال خوړې خبری نه دی کروړه

که رشیینی محبت کړې مه ناړه	په یوه ناره بیل شوی یار وژاړه
د رسا ویشتللی کله توان د برغ وی	په فراق کنب نارې مه وهه له باړه ^۵
په معنی کنب جدائی نشته وصال دی	د آشنا په غم کنب خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کنب هغه هسی شان وصال شته	لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پتو سترگو کیږی	دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کنب ناسته	مخامخ وه و مجنون وته ولاړه
پسله مرگه هم جدا نه وی رشتینی	په یوه لحد کنب ورشی سره دواړه
د رشتینی مینی ډار د زوال مکره ^۶	چه رشتینی عشق لری سلام په واړه

د یار غم د خوشحال له ډله نه ځی
د فانی دنیا خوښی که لاړه لاړه

که غواړم نه بی مومم هسی تا غندی مهوشه	خنده رویه سنبل لمویه کلعداره پیاله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره	آهو چشمه څوړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سر فرازه چم بازه عشوه سازه	تیز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده خود دلربایه	د عاشق د ځان بلا په رنگ زیبا په خوی آتسه
طربناکه تل بیباکه گریوان جا که تش تا پاکه	زړه ئی سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بی غشه ^۸

د زلفینو سر ئی تاو لکه نخوش د ماهی گیر شو
کله وی چه خوشحال خلاص شی له دې هسی رنگ نخوشه

که مردی د په دستار ده په منپوسه	سکه مردی د مبارک بریتونه پوسه
کشکی زه د نا مردانو په شمار وی	چه فارغ وی له ارمانه له افسوسه
د لوهر گلونه ښه دی تر نلگوس	ولی بیا چیری لوهر چیری نلگوسه
چه ظاهر باطن ئی دواړه حبطه وی	منافق سړی بترگنه تر کوسه

-
۱. دا بدله په چاپی نسخه کنب نشته.
 ۲. محشی ورته لیکلی یعنی عیجن او دروغ.
 ۳. یعنی سوری.
 ۴. سید راحت لیکلی، چه بوړی پزیرې کړی ته وائی، په قندهار کنب بړی بولی.
 ۵. یعنی د گولی خراش او زخم.
 ۶. نشته.
 ۷. هنر منده شکر خنده.
 ۸. تپاکه.

په دروغ په نا راستۍ کښې ډیر غم دی
 چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه
 د رشتیا روزگار کوډه بی غمه اوسه
 د اغزیو سره گل لری پلوسه^۱
 په جهان کښې بد خوږی واره دورخ ده
 د خوشحال له دله خوی د بدیو یوسه

که ملیح یې د زړه مینه په ملیح کړه
 د بهار گلونه ډیر دی واره گوره
 چه د زړه دی چه د مخ ثنا ئې وایې
 مسیحا د رنځ و هر لوری ته ډیر دی
 له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړ^۲
 په حسد په رخه څه ځما پروا ده
 زه که بد یم هم د یار د سترگو تور یم
 د توبې دریاب ئې تا لره پیدا کړ
 که قبیح یې درومه چاری د قبیح کړه
 چه د زړه وی هغه گل پکښې ترجیح کړه
 د بلبلی غندی خپل زبان فصیح کړه
 د خپل رنځ دوا دوخته په مسیح کړه
 زه به ډکی پیالی اخلم ته تسبیح کړه
 چه د پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
 و هر چا وټه ځما د عیب تشریح کړه
 د گناه له تور یو ځان لکه صبیح کړه^۳
 دا د سر په سترگو مه گوره خوشحال ته
 که د زړه سترگی لرې ښه ئې صحیح کړه

که می یو ځله رسد وشي تر سینده
 نه به سترگی د سړی په چا خورې شي
 د پپیلو پانی خوره په غره کی اوسه
 په هغه بازار به خو، سود و سودا کړې
 ای وروستی عقله دریغه که پخوا وی
 نور د مه وینم په تورو سترگو هنده
 نه ئې ما ته په اوبو شي د چا تنده
 نه چه پان د هندوستان خورې ځما جنده^۴
 چه کارگه پکښې قدری دی تر شهنده
 ما به ولی پخپل ځان کړه هونبره شنده
 هر چه وشول هغه واره در بخښلی
 اوس خوشحال په لاس مه نیسه نا پسنده

که نیمگړې پیاله را کړې ساقی تا زده
 د شرابو په مستی بې خوده ولاړې
 د بابا په رضا څه جنت به مومې
 زه د وخوروم په مار د تورو زلفو^۵
 همگی مدار په نیت دی باقی تا زده
 که له سره نه د پریوزی تاقي^۶ تا زده
 روایت می درته وکړ عاقی تا زده
 حال می خود وینې په سترگو راقی تا زده
 د خوشحال غندی همیشه په ځان ناچاق یم
 ته چه تل په صورت چاق یې چاقی تا زده

که نیولې زرکه باز پریردی له چنگه^۷
 ور په ور کلی په کلی پسې گرزه
 گل که هر څو ښایسته دی پدا باغ کښې
 زه هم له لاسه پریردم شوخ و شنگه
 درویزه که د دیدن مومې ملنگه
 که ئې وینې بیا اغزی لری له خنگه

۱. ثوه د غره افزنه ونه ده.
۲. له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.
۳. په توریو تور یې ځان صبیح کړه.
۴. یعنی ځما گله.
۵. طاقی.
۶. زه ئې وخورم په مار.
۷. دا بدله په چاپی نسخو کښې نده راغلې.

چه د توان رسی په لوی دریاب کښن گرزه
 عاقبت به ککړی ورباندی کښیردې
 پند گویان چه عاشقانو ته پند وائی
 تر سهار می د یاره سره ناز و
 هغه یار که په پالنگ را سره نشته
 چه ئې زړه د معشوقې په مینه مست شی
 لیونی به لیونی نه و عالمه
 که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه

په بیله کښن دی زوال وینم نهنگه
 تر خراغ چه کین وښی گرزې پتنگه!
 د هوبنیار په پوهه سر وهی له سنگه
 درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنگه
 دا هم شکر چه ئې بوی غی له پالنگه
 د هغه سرپو څه له نام و ننگه؟
 که ئې بخره وی له عقل و له فرهنگه
 پدا څه، چه و مجنون ته وه خوشرنگه

د عمزې په تیغ ئې خور ښه یې خوشحاله!
 مړنی په روغ صورت نه غی له جنگه!

که هوبنیار دی که نادان دی که ساډ که غله
 یو په غم شریک یار نه وینم په ملک کښن
 د میریو غندی یون دی و دانو ته
 چه امید د میری نه وی و دانو ته

هیڅوک نه وینم د خپلی لاری صله
 خلق نشی تسلی کاندې په خوله
 چه و ما و ته عالم کا تله راتله
 و هغه لوری ته نکاندې هیڅ تله

خپل ویشتی غرخه مه پریرده خوشحاله
 خای په خای ئې وینی توئی دی په پله

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابه
 لاله گل به ئې له مخه خوبی پور کا
 خلق څه لره تهمت په زمانه ردی
 د خمار په علامت ئې سترگی سرې دی
 د خاطر وینی ئې نوش په خای د میو
 خاصه مرگ د معقوې د مقتولانو
 ځما زړه قبله نما شو نه جار وزی

د ښایست نامه به واخلي له آفتابه
 په زلفینو به سنبل کاندې بی تابه
 په چشمانو ئې دنیا کرله خرابه
 که چا نې وخته بیداره کره له خوابه
 بیا ئې نقل هم د زرونو له کبابه
 چه جنت لره به درومی بی حسابه
 و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابه

په وعده ئې زړه خوشحال مکره خوشحاله
 د وفا طمع څوک نکا له حبابه

گم گشته او گم گشته سره رفیق شه
 د شرابو جام په لاس شاهد بازی کا
 یو ئې اصل سره دوه او یا مذهبه
 عشق څه هسی آسان ندی هونیره خلقه
 د آسمان د ستوریو هم و بله فرق دی
 چه توفیق ورسره مل شه کار آسان دی
 آزاده به له چا طمعه امید نکا
 د غلیم مهر په هیچا باندی نه وی
 و خپل بخت و ته تسلیم کره چه غلیم دی

گم گشتن د دواړو تنو په تحقیق شه
 شیخ د ښهر عبادت پرینن زندیق شه
 خدایه څه بنی آدم فریق فریق شه
 په بلخیو کښن خو یو سرې شفیق شه
 ځکه غوره په یارانو کښن سرې صدیق شه
 کل مدار د واپرو خلقو په توفیق شه
 چه به طمعه له چا کا کله عمیق شه
 یو فساد ورباندی کاندی چه شفیق شه
 همگی د غم په بحر کښن غریق شه

نور که سل پیالی آخلی دی د سل څښی
 چه خوشحال د باده نوشو په طریق شه

گوره دَ یار مخ ته بیا لیمه پرې ولوه
 دا دَی هغه مخ چه په هجران کښ پسی ته مرې
 لویه پینښکښی دَه په وصال کښ درته وایم
 زه دَ بیلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم
 تندر دَ رقیب په کور پریوزی قهقهه خانده
 یو ځله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې
 کېدی دَی دَ زړونو ستا دَ مخ په لور روانی
 زړونه دَ بدرنگو رقیبانو ویلوه
 اوس ئې په وصال کښ دواړه لوریه کښلوه
 دُر ئې په لَمَن کښ ورته گوره تلوه
 خدای له خپله یاره هیڅ یار مه بیلوه
 سپینه آئینه دَ ششت خپل یار ته ځلوه
 شرط دَ یاری دا دَی زړه بل ځای مه نښلوه
 واره ملک بوستان دَی په هر ځای ئې ملوه
 درسته دله خپلو نمریو و ایستم خوشحاله
 یو دَ غاړی هار می دَ گلونو مه شلوه

لا منت لرم پدا هم له اسمانه
 په تیراه په سوات په خوره ور په ور شوم
 لکه گوی هسی په حکم دَ چوگان یم
 سر نوشت می له ازله مگر دا و
 قدیمی دَ پښتنو جهل خرتوب و
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و
 پښتانه چه بی ننگی کا څوک ئې څه کا
 دَ خټکو دَ نفاق له ناپوهی
 چا ته وایم څو به کښم څه هونبره ندی
 ننداره دَ ابا سیند له میر کلانه
 بیا می کوم لوری ته ته بیایې اسمانه
 درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
 زه به څه لره مانه کوم له چانه
 اوس په طمع په حرص درومی له میانه
 لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 گورستان لره به درومو له ارمانه
 یا چه غم لغرم له خپله خاندانه
 چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زړه کښ
 رغیدل به ئې په تا کیری سبحانه!

لکه زه یم پیدا شوی پدا مینه
 دَ قصاب چاره په غوښو هسی نکا
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم
 په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وی
 نه به بوی دَ مښکو پت شی په نافه کښ
 ما په سحر په جادو تقصیر ونکړ
 په ژړا می به دوه سترگی وچی نکړې
 دَ نور چا به هسی نه وی پیدا مینه
 لکه کا د ما په زړه دَ آشنا مینه
 چه له زړه به په خو لیری کړم ستا مینه
 هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
 نه به پاتو شی مخفی دَ شیدا مینه
 دَ ناترس خاطر ئې نشی په چا مینه
 که پما شوی دَ خپل یار په ژړا مینه
 لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
 کشکه نه وی دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه^۲ ستا دَ زلفو تاب شته
 لکه ستا دَ خوله بوی دَی
 ستا دَ مخ ترې خال به په وی
 لکه زړه ځما ستا شونډی
 که و نمر ته خاته گران دَی
 په سنبلو کښ هم تاب شته
 هسی هم په ملک گلاب شته
 په خطا که مشک ناب شته
 نه کباب شته نه شراب شته
 دَ زلفینو ئې طناب شته

۱. یو راز پسرول دی، چه هنداره پکښی وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.
 ۲. د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگیږی.

چه کاته د په حساب شول
 کنبلی ډیر وه ما ته یار کړې
 کل پما شهد شکر دی
 مجنون مړ ندی ژوندی دی
 د هجران په شپه مرگ غواړم
 چیری نه په بل مرگ و مرم
 چه می وژنی کوز به گورم
 ما خپل خون ورته پل کړی
 د چا می په کار ندی
 دروغجن یم که دا شعر

د یاری هم حساب شته
 تل د گلو انتخاب شته
 که د قهر یا عتاب شته
 چه لا ما غندی خراب شته
 خما سترگو ستاسی خواب شته
 د غمزو د هم شتاب شته
 له اشنا سترگو حجاب شته
 که د ما د مرگ غذاب شته
 چه می خپل لب لباب شته
 د میرزا په درست کتاب شته

دا غزل چه خوشحال ووی
 نن ئی چا خخه خواب شته

له حاله ئی خبر شه که شته شته که نشته نشته
 که لږه ده که ډیره واړه ونیسه په تیره
 د عمر خه اندوه کړې خه اندوه دی که خان پوه کړې
 بادشاه د بحرو بر بی، که قانع په خشک و تر بی
 که دُر دی که گوهر دی که گلونه که شجر دی
 بی وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
 مه ژاړه مه پرې ویاړه غم بنادی پریرده دا واړه
 بلا دی چه ټولیری په هیچا نه پاتو کیږی
 له یاره مهر غواړې که ئی نه مومی نور ژاړې
 که وصل که هجران دی دواړه ما وته یکسان دی
 خو سعی خو طلب کړې اندیبنی په روز و شب کړې
 لږ عمر ډیر غمونه په زړه هونبره ستمونه

فلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
 په خوی د پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
 ژوندی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
 د دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
 دواړو بی خبر شه که شته شته که نشته نشته
 به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
 واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
 فارغ له سیم و زرشه که شته شته که نشته نشته
 د یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
 آرام پخپل مقرر شه که شته شته که نشته نشته
 په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
 قانع په خشک و تر شه که شته شته که نشته نشته

پخپل هنر نظر کړه خو ژوندی بی خپل هنر کړه
 خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ خما د یار دی نمر خو هسی وی کنه
 د عالم ډیری خبری لور پلور توری لښکری
 بی د عشق له شور و شره چه هرگز خما له سره
 چه ئی رییم عمل لا کا چه ئی ورک کړم خان پیدا کا
 تا وې درومه نوم می زیر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
 و هغه ته می سر کوز دی چه معلوم ورته رموز دی
 پدا باغ کښ یوه ونه تل تازه تره برخنه
 چه آزاد مریی ور درومی خپل مراد ور خنی مومی

لکه زه په عشق کښ زیو یم زیو خو هسی وی کنه
 زړه می نه خوځی له خایه غر خو هسی وی کنه
 نه ځی نورڅه هر څه درومی سر خو هسی وی کنه
 ورځ و شپه دا هسی کر کړم کر خو هسی وی کنه
 تل می ته بی په خاطر کښ زبر خو هسی وی کنه
 په خبره نه پوهیږی خر خو هسی وی کنه
 چه ئی اوږی ژمی بر خورم بر خو هسی وی کنه
 په هیچا ندی تړلی ور خو هسی وی کنه

په یوه زمان تر یاره ورشی راشی خو گزاره
 د خوشحال خاطر تیز پردی پر خو هسی وی کنه

لا یزاله پادشاهی که چا موندله
 جام د میو را پلاس کړه ساقی گوره

کیخسرو به و خسرو ته نه سپارله
 په هر لوری دا خما د غم کرله

په امان امان یوه لا تیره نه وی
 ډیر په باد ولاړل د تا غُنډی باد وږی
 جام و ساز ساقی بهار واره اسباب شته
 په جهان د نیکو نوم بویه خوشحاله
 په زمان زمان بنکاره کا فلک بله
 ته ئې وروستو دُم کره یې خُما دله
 صراحی ولی خالی وینم له مُله
 چه یاد گار به وی تر تلو هم تر تله

لور په لور می په جهان گریوان پاره شه
 چه می پته په لستونی کښن نوشله
 دا څه زړه ندی چه اوس مهر پما کا
 جه د عمر څه مایه تر واړو تیر شوم
 اوس به کوم ارمان کوم سوبه می وشوه
 د هغه قدر لرم ترې به څاریرم
 اوده بخت وته می ډیری نارې وکړې
 جدائی ورځنی مرگ دی سړی و مری
 کور په کور می د رندیه کار بنکاره شه
 د هغې پیالی جهان په ننداره شه
 راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
 د خوبنی ملک خُما په اجاره شه
 چه رقیب د یار له وره آواره شه
 چه په غم کښن چاره جوی د بیچاره شه
 وینن له خوبه په وروستی نری ناره شه
 د بتانو وصل عمر دوباره شه
 که خپل ځان هونباره وی هونبیار به نشی
 اوس خوشحال د لیونیو په شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
 بل خیال فکر ئې نه وی بی د یار له رویه مویه
 د مخ ثنا ئې وایم د زلفینو ئې صفت کړم
 یو ښه نظر چه وکا، سرمایه می د ژوندون شی
 د منبکو د کافورو خوشبوئی به تر قربان کړم
 نه خوب نه می خوراک دی نه آرام په ورځ و شپه
 د زړه په حال خبر یم زه مدام په ورځ او شپه
 په خوله که په خامه وی صبح و شام په ورځ و شپه
 کافی دی خلوتی ته یو بادام په ورځ و شپه
 که ستا له لوریه راشی یو پیغام په ورځ و شپه
 د منبکو گل قندی به ئې خوشحال ترې صدقه کا
 که ته می سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

لیونی شول پښتانه په منصبونو
 د کنگاش علم د چا دی د تورزنو
 د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ند
 پښتانه لره لوی عیب دی که ئې گورې
 شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندی
 د مغل سره لیده په طمعه مکره
 ختک واله بلنځه ښه خُما تر ملا ده
 د بادشاه د زندان شپه خُما په یاد ده
 پښتانه که جنگ مغل سره په تیغ کا
 خدایه ما ژغورې له مسی غضبونو
 لکه څوک لولی قرآن په مکتبونو
 خبر دار یم د هر چا په مشربونو
 چه نازیږی د مغل په لقبونو
 خو ویل کا د منصب د ذهبونو
 که کیدی چیری په نورو سببونو
 نه ښیوه د نوکری په قصبونو
 چه تمامه شپه می تله په یاربونو
 هر ختک نیوی مغل تر جلبونو
 د ختک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلی دی له کومو نسبونو

ما پت درله کوگل کښن همیشه اسرار د زړه
 له پښې اغزی مشکل دی په حکمت له تلی خیژی
 آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار د زړه
 دانا طیب باید دی چه وکارې خار د زړه

دَ نورو تونگري که دَ دنيا په سيم وزر شی
 دَ شونډو دارو ورکړه که ئې ته په رغول يې
 که ښه دى هغه زړه دى چه مين په هيچا ندی
 غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په اميد کښ
 دَ يار مهر تر ما راغی دما مهر تر ياره
 چه خپل اختيار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ
 خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز و چا ته وايي
 چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغی ښه يار دَ زړه
 پدا به تونگر نشی بې دیدنه خوار دَ زړه
 په سترگو ئې علاج کړې، خو به مری بیمار دَ زړه
 چه يو ځله مين شى نور تر تلو زار دَ زړه
 په اور او په اوبو کښ کړ خدای څه روزگار دَ زړو
 رشتيا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
 رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دى کار دَ زړه

ما د شيخ او د ملا حکايت زده
 چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو
 ته چه هسى په چمن کښ چمان کيړي
 عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
 دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دى
 وايي تا سره می نيت دى دَ يار په
 نادان يار به صدقه تر هونسيار يار کړم
 عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دى
 و عاشق ته نصيحت مکړه ناصحه!
 دَ خدمت له نتيجې نه چه محروم شوم
 چه بې سته ميلمه کيړي هغه زه يم

زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
 ما خوشحال دَ مزدورى طاعت زده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه
 دَ سپرى دَ لارسه مړه وى څه به ښه و
 هونبره کوتي کوتي کوتي ارمانونه
 په يوه ساعت ښادى په بل غمونه
 چه په شپه را سره ټول وو په زرگونه
 ځنى مړه ځنى ژوندی له ما جدا شول
 چه شاهان ځوانان می ومړل هاله مرد يم
 يو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وى
 لوى ئې قتل، هلک بند، ښهرونه سوى
 چه نو ښهر می واهه کوهات می پريښ
 چه بد اصل سره ښه کا کله ښه کا

ښه خو دا په خوشحال وشوه بيا تر کاله
 گوره څه رنگه ښکاره شى دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووی و ناکس ته^۱
 خورې شونډی به ئې نه مومې وهه ئې
 دې پخپله د خپل ځان په سوختن دې
 زه چه نن دا رنگینه خبری وایم
 و طوطیانو ته می پرېښوې خبری
 یا ئې رنگ یا ئې آواز ځان بلا شی
 گلکه نور عیب د نشته عیب د دا دې
 د غفا^۲ د کال بهار گوره خوشحاله
 چه د مرو به ئې هوا وشې هوس ته

مرد هغه چه زړه ئې وینښ سترگی په خوبه^۳
 درویشان د دعا کا زه ئې په ځان کړم
 په مخ ډیره بنایسته ئې نوم د څه دی
 که په توره ئې ځواب ورکړې مردی ده
 په هغه لاری چه پل ږدې هسی وایم
 که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته
 د دنیا سختی تل نه وی غم مکره
 که په تور د عاشقی بندیخانه شی
 که می لاس ورباندی بر شی هیر می ندی
 ستا په تش دیدن می هسی زړه خوشحال شی
 لکه تیری په اوبه شی ښه څړوبه

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولمې خورینه
 بل فکر ئې هیر دې خو په غم د زرو پول دی
 ډیر ئې ملکان دې پکښی ښه ملک هغه دی
 کښینی په مسجد کښ د سودونو کا خبری
 لس کالونه تیر کا په یوه جامه خیرینه
 خاندی پروا نکا شرم نلری د تینستی
 جنگ لره چه ورشی نور څه هیڅ نکا بی تینستی
 هیچیری د شولو د سپری برکت نه وی
 نوم دا ودانی ویران ښهر دې خوشحاله
 لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ ده کهترینه

۱. دا بدله په نورو نسخو کی نسته، له یوې قلمی نسخی څخه نقل شوه.
 ۲. غفا د ابجد په حساب (۱۰۸۱ هـ) کیږی.
 ۳. دا بدله په چاپی نسخه کښ نسته.
 ۴. یعنی نفس.
 ۵. جوش او خروش
 ۶. خمبه: انبار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

ناز، نخرې، مهر خندا، فتنې، جنگونه
 کله کله خواپخوا غاړه غړی
 چه غما سره ئې ناسته په پالنگ وه
 په لیدو پسی کچکول واخلی ملنگ شی
 په نصیب د روغو زړونو فراغت دی
 عاشقی به هغه کاندې چه تر شا کا
 چه بوسی د جفا جووید د خولې اخلی
 خوګ مایوس خوګ په امید د یار د وصل
 په لیدو به ئې د گور مری سر هسک کا
 که پستی پستی خبری دراز نکا

د خپل یار سره هم تا زده دا رنگونه
 کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
 اوس له ما په چرته لار په فرسنگونه
 مینه کا دا هسی چاری آهنگونه
 په قسمت د خوړو زړونو لهنگونه
 زیست، روزگار، شرم، پیغور، ویره ننگونه
 گندی اخلی د یاغیانو قلنگونه
 خوګ پراته غاړه غړی په پالنگونه
 که پرې درومی د پایلو په ژرنگونه
 د جنت د حورو مه وینم رنگونه

زه خوشحال د آهو چشم مینی سر کرم
 د غرخه غندی په هسی گړنگونه

نامرد مل د چا مل مشه
 پی غوری واره مردار کا
 یو چه دوه ورته ښکاریری
 چه یا سیب یا بهی کییری
 د غوتی غندی موسییره

سر په بد نائی کل مشه
 د خپل کور پیشو غل مشه
 خوګ په سترگو احوال مشه
 بصل مشه حنظل مشه
 د ابرو تر منځ خل مشه

په ویل که ډیر افضل بی
 له خوشحاله افضل مشه

نشته هسی سر چه به خالی وی له دماغه
 چرته پسی درومم په کوم لوری به ئې مومم
 مست یم می پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
 باغ د د هغه دی په هر چا چه د پیرخو دی
 گل د عندلیب دی په قسمت دی په نصیب دی
 تل هوا هوس کړه، تر اوله یو په لس کړه

کوم دی هغه زړه چه به روغ پاتو دی بی داغه
 ورکه مونده نشی بی رهبره بی سراغه
 یو ساعت چه غی راباندی غم دی بی ایاغه
 زه په ارمان تل و یوه گل یم ستا له باغه
 درومه درومه درومه په جیفه گرزه کلاغه
 ستا له غمه خه دی که زه لارم له فراغه

ورځ ورباندی شپه ده په تورتم کښ ئې میشته ده
 کله به لیده شی د خوشحال د زړه خراغه!

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه
 شیخ ملا قاضی مفتی صوفی سره یو ځای دی
 جور د اغزی وړی چه و گل و ته هوس کا
 دور د اورنگ دی د ریا زاهدان ډیر دی
 تل چه عاشقان دی پسی تعیین رقیبان دی
 مال دی که می ملک دی خو لا مړ نه یم ژوندی یم
 ډیری دی نگاری ښایسته پری رخساری

ناز و عمزی وکړه عقل و صبر می سبا وړه
 پا څه ښیوه وکړه یو یو خیز می له هر چا وړه
 یار که ښایسته وی ته ئې هم جور و جفا وړه
 پته په لستونی د شرابو ډک مینا وړه
 ته چه عاشقی کړې د وگړی شور غوغا وړه
 هر چه ستا په خوا دی هغه واره لا پخوا وړه
 نورو لره نور څه ته غما زړه په تنها وړه

۱. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.

۲. یو خو خزله له هر چا وړه.

شونډی دِ حلوا دِ عاشقان دِ حلوا وِری
 ښه په وِریو څه په پلو پټه دا حلوا وِره
 تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
 زړه دِی نور څه ندی ښه در کړی مِی وِتا وِره

نن ئې بیا دِ دلبری خنجر تر ملا شه
 ښه چه ژر دِ مختوری وشو رقیبه!
 ما وې بخت به یو ښه یار را کا و ما ته
 کل پدا سبب ارزان درومی په بیه
 په بلبلو باندی زیری دِ بهار کا
 راشه گل و ته نظر وکړه اغزی ته
 ښه چه سر ئې لا اوله په پارسا شه
 هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
 چه دِ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
 چه ئې ډیره بقا نشته بیوفا شه
 چه نرگس په هسی سخته ځله وا شه
 گل په هونبره زیبایه یار دِ چا شه؟
 دِ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
 په خوشحال باندی هزار ځله سبا شه

نشته بانگ دِ مؤزن په درست تیراه
 که اورکزی ئې سراسر واړه گمراه دِی
 دِ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته
 ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِی
 دِ دنیا چاری همه واړه فانی دِی
 چه یکلخته دِ دنیا په کار کښ غرق وِی
 په اوبو سره گندگی له تنه درومی
 موحد دِ تصوف دِ رسالو دِی
 کله کله چیری وِوایی دا هونبره
 مگر واوړې بانگ دِ چرگ په سحر گاه
 آفریدی دِی تر گمراهو لا گمراه
 نه زکوة نه سراسیه نه دِ زړه تراه
 بد هغه دی چه په شرعه وِی تباه
 که باقی دِی خو یو نوم دِی دِ الله
 له هغه غافله زویه نه آه آه
 په توبه په استغفار سره گناه
 مسئله دِ شریعت کښی گناه
 ځنی ځنی لا اِله اِلا الله
 چه گناه همیشه کا توبه ئې نه وِی
 له هغه قومه خوشحال غواړی پناه

نشته هسی مینه دِ یارانو خاص الخاصه
 یو راز دِی پدا کار کښی که ته ښه فهم پرې وکړې
 له مرگ می څه غم کړې چه دِ عشق په شریعت کښی
 له لاس می رقیبان په تیره توره سره پرې کا
 زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبریږی
 چه یو ځبله څاریری په جهان کښی له اخلاصه
 چه شمع سر جنبانه پروا نه ورته رقاصه
 قاتل په شرعه خلاص دِی له دیته له قصاصه
 لَمَن به دِ لا هم ځما له لاسه نشی خلاصه
 دِ عامو څه مجال دِی چه خبریږی له خواصه
 چه وگورم و تا ته همگی په درو پر یې
 څه خیرتی ای خوشحاله له محیطه هم غواصه

نصیحت دِی که ئې اروې درته وایی بیچاره
 روحانی بخره دِ چا ده چه ئې مینه په درویش وِی
 چه وهل خوړل خورول کا، هغه باز دِی یا شاهین دِی
 علم تا بیائی په پورته، جهل تا بیائی په کښته
 چه ئې علم فضل نه وِی چه په تخت دِ پادشاه کښینی
 بیوفا دروغجن مشه، ناسپاس حق ناشناس هم
 نفس به ډیر څه درته وایی پسی مشې آواره
 نفسانی بخره دِ چا ده، چه جاهل وِی هیچکاره
 چه ئې سوړی لره وِړینه، یا میزری دِی یا فاره
 یا عیسی لره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
 یا یو ییر دِی یا لیوه دِی، یا ئې گا و خر شماره
 ره زنی کړه بنگ شراب خوره څرخ وهه په دوتاره

د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وی
 که وعده په قیامت وی، هوس مکوه و پور ته
 په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسی زغلم
 خوک نیکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړی
 لوی دریاب دی توره شپه ده پکښی ځی ځما بیړیه
 خپل کشکاب د خپل محنت خوره په سر راوړه پښتاره
 څو توانیرې بنځه مکړه که په مخ وی ستاره
 وا ویلا د نفس له لاسه گریوان چا ته کړم پاره
 چه خبر په قباحث شوم، پکښی ډوب یم یکباره
 خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندې ښکاره
 هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
 که یو بخت ور سره مل وی د خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لرې دی ښایسته
 خپل ژوندون د ده د مخ دپاره غواړم
 بت پرست د یوه بت یم نه دواړو
 زه به مخ د یار مخی نکړم دواړو
 زه له ډیری ځلی یو پریروم بل گورم
 خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشی
 په وار وار ترې لعل و دُر دی را توئیرې
 په خطا که په ختن که په کشمیر شته
 همیشه می د زړه سر دی ښایسته
 له دننه می خبر دی ښایسته
 که بتان می د آذر دی ښایسته
 که گلونه سراسر دی ښایسته
 سره یو تر بل بهتر دی ښایسته
 که بیرون می تر بصر دی ښایسته
 ستا ویل لکه سره زر دی ښایسته
 نه چه دا می تر دلبر دی ښایسته
 که هر څو د ځوانی عشق لری خوشحاله
 د زړو، نه مکدر دی ښایسته^۱

نن د دور د خوبیه دی دماغ کړه
 په خندا خندا راځه غاړه غړی شه
 ستا د زلفو په تورتم کښ می زړه ورک شه
 د مخ خال د تور کارگه دی ځما زړه وړی
 د خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دی
 ساقی لور په لور گلزار دی چه لیده شی
 یا د یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ کړه
 د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه
 چه ئې بیا موم ښکاره د مخ څراغ کړه
 د بازونو د شاهینو ښکار په زاغ کړه
 ساقی زه چه زاهد نه یم گڼت د باغ کړه
 له توبې نه کړه توبه په لاس ایاغ کړه
 گوره کوم لوری ته لاړ دی مونده نشی
 د خوشحال د زړه پیدا چرته سراغ کړه

نجومی چه قدم نږدی بې نجومه
 چه گړی گړی د ورځو شپو تیریرې
 ځان به خلاص نکا د بد ساعت له شره
 نیک و بد ئې په قبضه کښ د قضا دی
 مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشی
 که په پوهه افلاتون د زمانې شی
 گلې^۲ چرگ تر زمکی لاندې اویه وینی
 په تنخری نن د گانده حال معلوم دی
 ورځ و شپې سره همه ندی یکسانی
 موت و فوت و ناکامی مومی له کومه
 پکښی راشی په چا نیکه په چا شومه
 نجومی ئې که خبر دی له علومه
 بیهوده خبری مه پیمه ور درومه
 هر سړی لره ورځی بخره مقسومه
 دقیقه به د قدر نکړی مفهومه
 ولی نه وینی په زمکه باندې لومه
 ولی بند شی د هلكو په کړکومه^۳
 نن یوه ده کاندې بله شی معلومه

۱. د زړونو په گذر دی ښایسته.

۲. ملا چرگک.

۳. یو راز دام دی.

و سړی ته وار په وار هغه رسیږی
 چه د ده په پیشانی باندی مرقومه
 په خوشحال یوه هغه ده بله دا شوه
 بیا به گوره په قسمت پینه شی کومه؟

نه ئې ملک نه ئې لښکر نه ئې گنجونه
 که خانان په زر په زر په توره ناز کا
 یا د کښلیو د زړه رای دی چه می وکوت
 څوک به روغ سلامت پرې نږدی په ملک کښ
 په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه
 بل سر مه څه په دلبرو کښ ئې غواړه
 زه امی په دا خبره نه پوهیږم
 په چا داد په لپه نمځ کوی فلکه
 تر خانانو دماغی دی کښلی جونہ
 کښلی مخ لری ښیوی غمزې غنجونه
 یا د لوی دریاب په څو رنگه موجونه
 بیا ئې باندی کړل تاخونو ته سرجونہ
 چه به کښلیو لره ځی هغه رنځونه
 اوه ستوری د آسمان دوولس برجونه
 چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
 په چا لونی په اوریو په چجونہ
 د خوشحال خاطر ښینه دی مات د نشی
 ستا د سترگو مستی وری په څو کښونہ

نیمی شپې می په پالنگ راغله دلبره
 رنگینه جامې اغوستی زرنګاری
 په سپین والی د مخ سپین لکه مؤمنه
 سر بی تور، ښینه په لاس، باده څښلی
 د پائلو د څړی ئې شرنګهار شو
 ما وې گوره ښاپیړی وه، که حوره؟^۱
 توری ورځی یی لینده بانه بی غشی
 په خندا خندا ئې دا ووی و ما ته
 ته ما نه پیژنی، زه هغه خوبا یم
 عاشقان ځما د خولې په کلی ډیر دی
 څو بوسی ئې د لبانو و ما راکړې
 درسته شپه مو سره راز په پالنگ وکړ
 چه آواز د مؤذن د آذان وشو
 چې په ډیر ارمان محبوبه ځنی درومی
 پر پرویه، عنبر بویه، سمنبره
 سره درسته تجلی وه پا تر سره
 په تور والی د طرې لکه کافره
 د مستی پخپل ځان نه و خبره
 زه له خوبه را پرتاب شوم ډیر په ویره
 چه دا هسی شان په ما شوه برابره
 غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
 چې وما و ته نظر کړه بی بصره!
 بله نشته په خوبی تر ما بهتره
 بختور ئې، چه می و نیوی په غوره
 حقیقی پیاله ئې راکړه له احمره
 د وصال خوښی ئې لانه وه تر سره
 په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
 کشکې شپه د خوار عاشق وی بی سحره
 چه له هسی محبوبا خوشحال جدا شو
 د آتش لمبی ئې درومی له بستره

وچ لرگی وبله کښیږده
 په تیرو تیرو اغزیو
 پکښی ظلم ډیر ستم شی
 د خزان سیلی راغلی
 تل هلکان د خپلو اونیو
 په اعود په لاحول
 اور پرې پوری کړه نور پریږده
 تا ته چا ویل چه پښې ږده
 له بیداده ښهر لیږده
 لکه پانی هسی ریږده
 د گریوان په اونۍ بلیرده
 سر آخله له سر ویرده

۱. دا کلمه په قلمی نسخه کښ خړی لیکلې ده، یعنی په سر کښ د وینتسانو لویه کلونښته، په ککری د وینتو ځونډی.
 ۲. ښاپیړی ده که څه ده.

اوس پیری راغله خوشحاله
د ځوانی چاری پریږده

وخت د نو بهار دی، زه جدا له خپله یاره
ژاړی غاړی غرونه په احوال د عاشقانو
اور د خوږو زړو دی^۱ چې د غره په ونو بل شو
غواړې چه احوال د فراق جنو در معلوم شی؟
داڅه معلومیږي چه جهان د ماتم ځای دی
نوری نارې نشته، خو نارې د بیلثانه دی
رنځ می نه کمیږی په زمان زمان زیاتیری
مرگ د رقیبانو بل^۲ ژوندون د حبیبانو
څه شو که لا دم وھی په شمار دی د ژوندیو
پاتو سړی نشول، چه دا گززی ددو دام دی
هسی خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کبښ
خپل دی که پردی دی راته نه گوری له عاره

ودره چه څه خو په یاری شی خبره
لا دڅه تر اوسه هغه قدر ندی لیدلی
ځای د چپ و راست چه د کافور د پاسه ندی
څوک چه نظر وکا هغه ښه کښلی دلبر ته
ته ئې چه د مخ سره نن شپه برابری کړې
میڼه هسی څیز ده چه په چا باندی مین شوې
لاری دی بی شماره زر کوڅی دی تر معشوقی
مه پریږده له لاسه کار و بار د عاشقی
هره شپه چه درومی په خوشحال باندی دورخ ده
شپه جدایی که رسیږې پیغامبره^۷

وړاندی وروستو دوه عدمه
خو هم دا ئې چه لیده شې
چه دا دوه دمه دی نه وی
ستا غفلت و ته حیران یم
د حرص په وزر گزې
که بادشاه د درست جهان شې
پدا منځ کښ یو دوه دمه
که څه نور څه یې ادمه
په حساب تر جیفه کمه
پخپل ځان باندی ستمه
هم په غرونو هم په سمه
چار دی تیره شی تر جمه

-
۱. د خوږو زړونو چه د غره.
 ۲. تل.
 ۳. گوره.
 ۴. لا بی څه.
 ۵. په لافو سرو صنوبر.
 ۶. یا به علتی او بیانی وی، یا به (ولې) وی ما خود له ول څخه چه ارزانی او کم قیمتی ته وایی یعنی کم قیمته وینځه.
 ۷. د جدایی ده که رسیږې.

بادشاهی به دی خلاص نکا
 خو روزگار هونبره ئې فکر
 په زړه یو درم یو داغ دی
 خو عالم سره گوییری
 چه و هر شه ته ئې شا کړه
 چه نه شه آروې نه وینې
 چه اجل درشې له همه
 خو دنیا هونبره ئې غمه
 دوه داغونه دوه درمه
 غم به مومی له عالمه
 په هغو ده مسلمه
 زړه د خلاص دی له المه

ته هم ډیر ښه یې خوشحاله
 ولی غار دی تر قلمه

هر عاشق چه بهره مومی له حضوره
 ښه د قدر د وصال د ساعت زده کا
 اوس د دیو جونو وینخو په خای نده
 چه پدا هسی جمال ورځنی زووی
 یار به چا په یوه درنگ له لاسه پرینس
 صبر تا لمانه درست په کاته یووړ
 زه لا هسی په یاری کښ غوڅ نه یم
 لکه باد چه لوی نښتر ولی په مخکه
 د ښه یار دیدن د دواړو سترگو نور دی

په هغه باندي سلام له ما مهجوره
 و ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
 درخانی آدم خانه کړه مشهوره
 بوره مور د ښاپیری په وه که حوره
 جدائی له یاره نشی بی ضروره
 بیا و ما و ته ویل کړې ناصبوره
 چه لمن به د پریردم په تیره توره
 هسی رنگ ور پسی ولو شتم بیخ پوره
 خدای د نکا د هیچا سترگی بی نوره

که اسمان او مخکه خوله وبله وروړی
 د خوشحال خاطر به نه وی بی سروره

هغه کار لکه په تور وه
 چا به مښک په کافورور کړه
 تل په شپه بازار خپیری
 یا یو خوب و چه لیده شو
 چه څگر خوری د خپل زویه
 اوه غله پرې حواله وه
 لږ ئې راکړه ډیر ئې یووړل
 ما لیده چه په سپین نور وه
 ولی بیه نه وه زور وه
 په روڼا گوره چه خپور وه
 یا یو خیال خالی بیور وه
 عجب ښه مهر د مور^۲ وه
 شه ناتار شه یو څه په کور وه
 پوروپی ئې سود خور وه

ما ته ولیدی خوشحاله
 چه د خونبره زور و شور وه

هر سپری پخپل کنگاش پوهیری ښه
 بزرگر د کر د کښلی هنر ښه زده
 ټولول به ئې هغه کا چه ممسک وی
 څوک د هیش ورته د مټ خبره نکا
 د شرابو صفت شه کوی نور چا ته
 د عسلو په حلوا ماړه ناپوه دی
 پخپل زیست او په معاش پوهیری ښه
 بازرگان پخپل قماش پوهیری ښه
 په بازنه ئې قلاش پوهیری ښه
 عاشقان پخپل تلاش پوهیری ښه
 پدا کار رند و اوباش پوهیری ښه
 گرسنه په نان و آش پوهیری ښه

۱. محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین ویښته یعنی ځلمی توب او زورتیا ده.
 ۲. محشی لیکي چه مطلب ځنی مخکه ده.
 ۳. یعنی اوه ستوری.

قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشیر زن پجنگ پر خاش پوهییری ښه

وَ خوشحال ته وایی خلق ښه پوهییری

ظن د خیر دای کاش پوهییری ښه

هر چه ستا د زړه رضا واره هغه کړه
 که د کسب و د روزگار نه یې نه مرد شته
 یار هغه چه د تنگڅې په وخت پکار شی
 چه تنگڅه دربانندی درشی که میره یې
 په خواری کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دی
 له خوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شی
 غلیواز د بل منگول وته گوری
 که دعوه د مړنتوب لرې په زړه کښ
 خو چه زړه د چا خوړییری هغه مکړه
 د نامرده ډوډی مه خوره ځان خفه کړه
 چه دعوا کا د یاری حال ئې زده کړه
 په تنگڅه کښ د خواریه ځان ور مکړه
 یا د بل گیده یا خپله گیده بڼه کړه
 د نامرد د خونه همه واره ألجه کړه
 لکه باز لیری نیژدې خپله غوټه کړه
 آس دوند تلاین په غشی په لینده کړه
 یو هر بیت ئې د حلوا خوړه نمری ده
 که مشتاق یې د خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دوخار وه
 چه ودانی چاری ورائی په ساعت کا
 د هر چا یاری می ولیده په سترگو
 نا همواری به هرگز ور پینبی نشی
 صبرناکو سره جور فلک نکا
 پدا باغ کښ می ډیر گل تر نظر تیر دی
 زړه په طمعه د وفا بې وفا کړه
 چه می خیر کړ درست ځما د ژبی کار وه
 چه می ولیده په چارو کښ تلوار وه
 هم هغه راته بلا شه چه می یار وه
 که پخپله اندیښنه سپری هموار وه
 د فلک جور له چا چه سبکسار وه
 د هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
 پخپل ځان باندي پخپله ستمگار وه
 که هر څو باندي مرهم ږدی نه رغییری
 د خوشحال په زړه دا څه د غم پرهار وه

هر سپری چه په لاس ونیسی غلظه
 محبت محنت په خط کښ سره یو شی
 مه یکلخته مړنی شه مه غوولی
 مصلحت ئې په هر قط کښ د خوبی دای
 د مزری منگل گاوزی غواړی غویری^۱
 بې ښه مخه به د قدر و قیمت نه وی
 چه مدد ئې مهتر خضر دای خوشحاله
 د هغه بیړی ورسی تر شطه
 زمانه ورته پیدا کا ډیر سخطه
 محبت سره جدا شی له نقطه
 په دنیا کښ هره چار ښه ده وسطه
 کاتبان چه قلم نه پریږدی بې قطه
 د شاهین حمله په زانی ده په بطه
 د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه

هرگز به توبه نکړم د ښه د نندارو زه
 که ما د عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه
 که نور عالم گلونه په دستور اوږی خپل گور ته
 زاهد وائی و ما ته راشه کښینه تسیحات کړه
 شیخان پیران د واروی دا یم وایم په نارو زه
 ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
 راوړم د یار له باغه هره ورځ په پشتارو زه
 یوه می ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه

۱. سید راحت دا کلمه په معنا د قربانی او خونریزی را وړې ده.

۲. د مزری منگل گاوز غواړی یا غویره.

گدای غندی جار وزم سینه سوی په طلب کښ
 که ډیر لرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
 پرهار ئې د بنو د غشی لا بده بلا ده
 وتلی یم د غشو د نیزو له پرهارو زه
 خوشحال غند که سود لری که زیان ځما قبول دی
 عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زه

هم خدای غواړې نادانه هم فانی دنیا نابوده
 چه سر په مخکه کښیردې زړه د ډوب په اندیښنو شی
 په زړه د کعبې مینه د کعبې په لور روان شی
 یو وهم دی که څه دی، چه په خلقو باند پښ شو
 سیلاب د پاسه راسی په غورځی په کښته درومی
 ایاک نعبدو لولې په سبع مثنی کښ
 په صافه آئینه کښ، هر چه وویږی په سترگو
 په څو رنگه گنجونه په هر لوری په جهان کښ
 خوشحاله له ځوانی ولاړه په پیری کی اوس مټ کړه
 حاصل چه په ژوندون دی هغه چارو گټه زوده
 په څو به د روزی شی فکر وکړه دا دوه سوده
 په خدایو که خبر ئې د خاصانو له سجوده
 یو غول دی په بیابان کښ بل^۱ سر سر کا بی مقصوده
 دنیا دنیا هیڅ نشته که نمود که نه نموده
 موجوده د سیلاب د اوبو هم ده نا موجوده
 د زړه د څو هوا دی، هغه واړه دی معبود
 په لاس اخیسته نشی آئینه په رنگ آلوده
 ته باد په لاس شناخ^۲ شوې حبطه په هیڅ خوشنوده
 حاصل چه په ژوندون دی هغه چارو گټه زوده

هیڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې یسته
 ستا د خورو شونډو چه شاره شی بیارته گزری
 زه او ته پدا دور تر واړونه افزون یو
 ستا د تورو زلفو ځنځیرونه دی په پښو کښ
 هر زمان ستا خیال دی چه ځما په سترگو گزری
 گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
 واړه هغه حسن لطافت دی ستا په مخ کښ
 کله سبرونه هسی سمه ده په قد کښ
 ورځی د لینده دی تور باڼه د تیره غشی
 تا ویل و ما ته څو ډیر غم غواړې له ما نه
 زړه لرې د کانی په خوشحال باندی پوست نشو
 څه شو که د خولې خبره کړې چیری پسته
 ستا د خولې تشبیه می غوتی ولی راوسته
 ځکه مگس سر وهی دا هسی دود سته
 څه حیران مجنون و څه لیلا خواره خسته
 نه شم چرته تللی درته پروت یم پا بسته
 ویښ یم که اوده یم که ولاړ که نشسته
 راغله سر فراز شوم ستا له باغه گلدسته
 چا چه د یوسف (رض) قصه و ما ته ولوسته
 چا نامه د سبر ستا و قد ته آخسته
 وله صرفه مکړه چه د ډکه ده درسته
 ستا په غم خوشحال یم څو را درومی پیوسته

هر تشنه چه د وحدت په سیند سیراب شه
 چه په زړه ئې د وحدت ډیوه شوه بله
 چه د عشق د نافې بوی پرې لگیدلی
 هر چه ولیر له هستیه و نیستی ته
 چه تورو ترخه قبول لکه دریاب کا
 چه لمبه ئې د آتش کړه په ځان تیره
 که په زړه کښ ئې سختی وه لکه پونډه
 چه د ډیرو اندیښنو نه ئې زړه ورکړ
 نور همه جهان و ده وته سراب شه
 تجلې به ئې له مخه ځی آفتاب شه
 درست صورت ئې سر تر پایه مشکناپ شه
 فراغت د دواړو کونو د غذاب شه
 هم هغه د قیمتی درو مآب شه
 له غه پسه د گلابو گل گلاب شه
 هم هغه د زمانې د اور په تاب شه
 په مثال لکه خسری د دریاب شه

۱. تل سر سر کا.
 ۲. شناخ هغه ژری بولی، چه له باده ئی ډک کی، او لامبو په کوی لکه د لامبو کډو.
 ۳. هغه چار گټه ته زود.

د شرابو خوښی هیڅ نه وی بی نقله
د کمال کسب پایه د سعادت ده
ته هم زړه مراد وغواړه له عالمه
چه دوستی د محمد (ﷺ) لری په زړه کښ
چه له شرعی یو قدم درومی بی روخه
په هغه می زیری وکړ چه دفتر ئی

په حیات صورت به وگڼی ځان خاوری
چه خوشحال غندی خبر پخپل حساب شه

هو پدا قائل یم کښلی ډیر دی لور پلور شته
تا وی چه غم مکره یوه ورځ به د غم وخورم
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لوړی
ای چه راته وایې عاشقی شرم پیغور ده
خلق می چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
حکم امر ستا دی که می بولی یا شری می:
څه به درته وایم د خوشحال بنده څه زور شته

یار ځما کره دننه
عجب حال را باندي پینې دی
د وصال په اوبه و مری
که په رنگ کښ زير لیده شې
کوم ماتم در باندي پینې دی

خوشحال تل په غم کښ ښه دی
غم د نه ځی له غمجنه!

یار می کبرجن شو څه به وواپی و ما ته^۱
صبر به هرگز له هسی یاره وکړی^۲ نشی
تل دعا زاری کړم لا می مینه پرې زیاتیري
تل په ورت^۳ ورت^۳ ژاړم لا ئی زړه په ما ښه کییری
خوښ به لا هاله شی که زه و مرم په ژړا کښ
زه په مرگ راضی یم رقیبان به خوارا یخ کا
ښه په مرگ راضی خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت د مرگ کښینی و ماته

یا ځما د بینایی نظر نشته
که اختر نه وی د یار سره اختر دی
یا پدا نیژدې ملکونو دلبر نشته
بی مینه که اختر دی اختر نشته

۱. لمړی مصراعونه پوښتی او دوهم ځوابونه دی.
۲. وکړه نشی.
۳. په ورته ژاړم.

معشوقې له ما نه زر غواړې زر نشته
 د عاشق سړې په تن پوری سر نشته
 چا وې دا چه په دریاب کښ گوهر نشته
 و طوطی ته هسی وایه شکر نشته
 څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
 لا پدا د افریدیو بصر نشته
 د ښکاری سړې په ژمنه^۱ باور نشته
 خو صابر نشې زلمیه ظفر نشته
 یک تنها په جهان گوزم لښکر نشته
 که د یو لونگ په پوزه زیور نشته
 واره ستا د زلفو بوی دی عنبر نشته
 په خو غره په غره د باز غنډې پرواز کا
 بیا به وایې د خوشحال خټک پر نشته

شپینه خوله که را کوی په ځان اړ نه یم
 په اول وصلت^۱ د عشق په توره لار شو
 کښ غوتې پسی وهې په لاس به در شی
 نور توره ترخه که خورې گنډې پیدا شی
 ستا غزا لره به زه خپسر^۲ کافر کړم
 په شامت ئې د ماترې^۳ غر نړیړی
 د شمال ښینه کا په جنوب درومی
 که د جنگ پکار کښ ډیر دی حکمتونه
 څه عجب بادشاهی لکه خورشید کړم
 نن دواړو دلبرانو غوره ته یې
 د عنبرو بوی آلوزی ستا په کوی کښ
 یار می بیا د رقیب یار شو دریغه دریغه
 یو څو ورځې ئې په زړه کښ مهر ځای و
 هغه گل چه می ساته د زړه په وینو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بی له تا می د ځگر وینی خوراک شوې
 پسرلی^۴ چه تل بلبلو پر چیغار کړ
 بیچاره خوشحال په طمع د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

په خبرو د اغیار شو دریغه دریغه
 بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
 مل د هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
 د وژو می روادار شو دریغه دریغه
 تیر می عمر په دا کار شو دریغه دریغه
 د خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
 بیچاره خوشحال په طمع د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار می بیا د رقیب یار شو دریغه دریغه
 یو څو ورځې ئې په زړه کښ مهر ځای و
 هغه گل چه می ساته د زړه په وینو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بی له تا می د ځگر وینی خوراک شوې
 پسرلی^۴ چه تل بلبلو پر چیغار کړ
 بیچاره خوشحال په طمع د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

نه چه کا د ما په زړه د غم کرله
 نه چه ته ئې سره و سرویه^۵ په بله
 د جهان خوښی ئې ما و ته بخښله
 اوس همه راته را پینه شوه مشکله
 چه له غمه ئې خالی نه یم هیڅکله
 ما به کُل د یار په زلفو وښندله
 چه پرهار ئې بل ځای نه کیږی بې دله
 لمړی خپله خون بها کړه ورته پله
 نور توبه له عاشقی له حاصله
 تا و ما ته خپل خاطر را کړ پخپله

یار می غوښت چه می اندوه یوسی له دله
 زړه می وسپاره و تا ته چه ساته ئې
 یو پیغام ئې د وصال را لره راوړ
 له اوله عشقبازی راته بازی وه
 خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم
 که همه دنیا ځما په لاس و دست وی
 د هجران د توری هسی شان گزار دی
 که د مستی د غمزې د تیغ مشتاق یې
 که می دا ځله صورت له غمه خلاص شی
 ما په هیچا محصل نه و گمارلی

۱. وهلت.
 ۲. محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.
 ۳. دیوه غره نوم دی.
 ۴. یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.
 ۵. دغه بهار.
 ۶. یعنی په شدت سره موښل او سولول.

که یاری دی د خوشحال سره هم دا ده
ستا یاری ئې سر تر پایه ولیدله

یو قرین هسی پیدا نشو را څخه^۲ چه د ما په زړه ئې نکړه منگل نسخه^۳
 چه احوال د هر یوه راته معلوم شو هر یوه ته می تیار کړل یو څو چخه
 آشنایې د نا اهل عالم نه دی په هر لوری تیرې توری دی ناڅخه^۴
 که په دو کښی چیری لږه بدری^۵ وخورم له چا بله وینا وا نروم بی اڅه
 د هر چا سره چه کښینی ورته رام شی نور و غاړی ته تیار کا لومه پخه^۶
 کوټه سگ د زمانی هر گوره ډیر شول لکه پرانگ د زاوه^۷ ونیسه کړخه
 چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښیوت
 د خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

یوه بده زمان شوه دریغه دریغه د هر چا می د خاطر مینه آمیغه^۸
 مهر، مینه، محبت له زړونو لار شو سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه^۹
 چه ئې غای په دواړو سترگوباندی زه کړم هم هغه می هلاکت غواړی بی تیغه
 چه د دې دور فتو وټه وگورم ولی کانی تیری نه ووری له میغه
 د زړه^{۱۰} راز له بیدرداونه پټ ښه دی که له درده د سینه شی سره هیغه^{۱۱}
 په نوبت به د هر چا تر څگر خیژی د قضا نیزه و هر چا وټه نیغه
 که په تن شاه جهان د زمانې شی هم د نه وینم خلاصی د مرگ له تیغه
 که بازوان^{۱۲} ئې پسی ورو کاندی بندونه د کرغول^{۱۳} ئې علاج کوم دی بی کریغه^{۱۴}
 فهم وکړه که خود بین او خود نما شی زمانه به د پایمال کاندی تر زیغه^{۱۵}
 زورور چه په لاس ونسی ناسازی هی توبه د زورور و له بلمیغه^{۱۶}
 دا په خم ختلی غوا که هر خو لویشی سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لویغه^{۱۷}
 تا به چیری هونیره کبر هونیره خیال کړ که د وی رنگ زیبا په صورت سیغه^{۱۸}

-
۱. می.
 ۲. دا بدله په چاپی نسخه کی نسته.
 ۳. ښخ یا ښخ دواړه لگیږی.
 ۴. محشی نیزه ورته کښلی ده.
 ۵. یعنی غلطی او خطا وتل.
 ۶. محسی رندی ورته کښلی ده.
 ۷. دا مسری په دوو قلمی نسخو کی دغسی ده، عیناً ولیکله سوه، په بله قلمی نسخه کی (راوه) لیکلی دی.
 ۸. خیرن، چی صفا نه وی.
 ۹. محشی ورته لیکلی دی فریب.
 ۱۰. د زړه داغ.
 ۱۱. هیغ له نیغ سره د مهمل په توگه د مستقیم په معنی کاریری.
 ۱۲. که بازدار.
 ۱۳. د بازونو یو ډول ناروغی، په چاپی نسخه کښ کرغول دی، په یوه بله نسخه کښ داسی دی: د کرغولی علاج څه دی بی کوریغه.
 ۱۴. دی کلمی ته په یوه قلمی نسخه کښ محشی تینسته لیکلی ده.
 ۱۵. وکاریدل، ژر.
 ۱۶. زور، جبر، ظلم.
 ۱۷. دا کلمه په دوو قلمی نسخو کښ تویغ لیکلی ده، په یوه نسخی کښ محشی ورته کښلی دی لویشل.
 ۱۸. دا کلمه هم حل غواړی.

چه د بڼه له خويه بويه خبردار شوم
له خوشحال سره ياری کړې په دوریغه

۱. لکه په عربي په پښتو کښن هم په شعری ضرورت سره اماله راځي، درويغه اماله د درواغ ده.

ی

افغان بچه شوخی! هرگز په عاشق باندی
یک لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه
گل لاف لطافت زد چه ته په چمن راغلي
دکان شکر یعنی ستا ښه خوږه خولگی
کبک دری و عنبر، دا دواړه حبطه شي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگی لکه شوی
ایوای که شد شیرې تر لکه شوی لاندی

ارتینې په عقل کمی
ته د دیو سره سم یې
زر نیکې ور سره وکړه
درته زهر شی تا وژنی
د وفا په خوی کښ ندی
د آدم په صورت روغی
تا به گرم په لږ گناه کا
خو ئې کج وړی هونبره کجی
په هر کار کښ دیگر گونی
پاسه تن ئې ښایسته دی

نور څه مه وایه خوشحاله
ترو جود ښې دی عدمی

آدم خیلی افریدی دی سرې او سپینی
غټې سترگی لوی باڼه، فراخی ورځی
تنګې خولې لکه غوتې، هوار غاښونه
په وجود کښ لکه هاآله وینستو خلاصی
ترنځی^۳ گیلې، سینه وری، ملا نری
که د باز غندی می گڼت په غرو نو کیږی
باز که چوز وی که کرج طلب د ښکار کا
یا اوبه د لنډی سیند یا د بارې دی
د ما تری غاښی نیغ درومی اسمان ته
آدم خیلو سره زه په تیراه راغلم

پکښی نشته ښایسته، په رنگ رنگینی
شکر لږی، گل رخساری، مه جینی
سرې ئې گرد په تورو زلفو عنبرینی
پښې کمکی غنډې پندې، پهن سړینی
قد ئې سم لکه الف، په تن سیمینی
ښکار می هم شوی ښایسته زرکی شمینی
لا تر چوز وی د کرج غوتې مهینی
چه په خوله می تر شربت لگی سیرینی
په خاته خاته لنډیږی باندی سپینی
نور خصت ورکړی خور په زړه خوړینی

مینه واپه کار د اور لری خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوگی ئې وینی

۱. خو ئې گنج وړې هونبره کچې، خو ئې درد وړی هونبره زخمی، یا خو ئې خیال وړې هونبره خمی.
۲. ډنگری چه چاغی او لوئی نه وی.
۳. یعنی هگی.
۴. محشی ورته کریزی لیکلی دی.

آشنائی دِ را بنکاره شوه بې وفا يې
 وَ بَل باغ و ته به سترگی گبرې نکړې
 لا به کله خای خما په سترگو وکړې
 زه جدا له تا په سوز و په گداز يم
 په لیدلو دِ خوښی در سره راوړې
 د امید غوتی می واره شگفته شی
 ستا په مینه پوری سل کا نخوا لونه

چه خما سره آشنا د بل آشنا يې
 چه خما د باغ بلبله یا طوطا يې
 ته مین د ما د دوو سترگو طوطیا يې
 ته په گڼت د گلستان په لاس مینا يې
 لکه تللی یاغی باز راغلی بیا يې
 چه د وینم په ما لکه صبا يې
 د خوشحال د له په چا باندي شیدا يې

مسلمان به درته خوک وایی خوشحاله
 د هوا خینارا په غاړه یو ترسا يې

آئینی و ته نظر کړه شیوه گری
 د رندو سترگو حاجت د رنجو نشته
 مرجوڼا په مټ پرده دی پدا نه دی^۲
 چه نه مهر نه تپاک نه پکښی شناخت وی
 چه میوه ئی د کابل خوړلی نه وی
 پټه مینه د سپی ننه لرمون خوری
 زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دی
 په ختا ختن د مښکو قدر نشته
 حق باطل سره بیلیری را برسیر کړه

خود به ستا د حسن وکاندی خبری
 په بد رنگی ناوی څه بولی سندری
 چه ئی راوړی مرغچچی مرغلری
 له هغو بی دردو تنبته لری لری
 د هغو تر فهم وڅکی دی گړگری^۳
 د وښو تر لمبی بد دی اور د سړی
 تل مزی گزی په لوړی په ژوری
 نه په هند کښ څه قیمت لری شکری
 مخکی څو به د قارون خزانی نغری

چه د ننگ توره د واخیسته خوشحاله
 درومه سوات ته څه خټک څه ئی لښکری

اې چه لافی د زنجور د رغیدو کړی
 نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې
 یوه ورځ به په مرگی سره جدا شو
 تور باڼه راته ځنې په دا پوهیږم
 د تیراه اوبه د وڅښې خوی د نور شو
 چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دی
 ستا په خوی می ویره شی ظالمان ځوان مری
 که د غشی په ویشته سره خوړیری
 وایې تا و ته به وکړم اوس ښکنځلی

د خپل کلی رنجور روغ کړه ما به سو کړی^۴
 خو که دا څما گناه تر پښو کړی
 یاره تل د بیلتانه خبری څو کړی
 یوه ورځ می به په دا تیرو نیزو کړی
 آفریدی غندی خبری د الجو کړی
 توریته^۵ غندی ویل ټوله د زړو کړی
 له آزاره ویره وکړه ظلم څو کړی
 زه چه ستا په تیر زخمی^۶ شم ما بڅښو کړی
 لا به کله دا نبات په ما پیړځو کړی

۱. د زنار مغنن دی.
۲. دا بیت عیناً وکښل سو، په یوه قلمی نسخه کښ پرده لیکل سوی ده.
۳. په قلمی نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوی، مگر په چاپی نسخه کښ گړگر دی. زما په خیال گړ صحیح دی ولی چه کور د غره بدخونده انگور دی او د دی کلمی املا په یوه قلمی نسخه کښ کور ده. کرگر د غره بله میوه هم ده.
۴. یعنی ما به ژوبل او زخمی کوي د قندهار په محاوره ئی مصدر څکر بیل دی.
۵. دا کلمه د سید راحت په لغاتو کښ په داسی املا ده، ترویتی یعنی نجومی ما خود له ترویت، یعنی نجوم.
۶. په مرگ.
۷. زخمی شوم.

دَ طوطا خبری هم دا هسی نه وی
 په بند بند و مشغولا ویل ورو ورو کړی
 ستا په ډیر مانی به حال د خوشحال څه شی
 چه په لږ مانی ئی ډیر په اندینسو کړی

ای دلبر لاهوری	بالله که برخ اوری
خوبان جهان پیشت	چون پیش مهی ستوری
پروای شکر دارد	آترا که نو می زوری
خواهی که کنی شادم	یکخننده بدین لوری
غمهای تو بر جانم	چون ابر اسد اوری
عالم بتو می بینم	در دیده من توری
می جنگی و می خندی	اینهاست ز خمسوری
سودای رخ خوبت	اندر دل من بنوری

در کویتو چون روھی
 صد شیفت سر توری

اوس خوکار د وار دپار دی	که د زویه که د پلار دی
یا د ما زویه داشان دی	یا د هر چا دا روزگار دی
نه په حق نه په ادب دی	خبر نه یم دا څه کار دی
چه پخپل اولاد بازیږی	هغه کس کله هوشیار دی
د اولاد په کار خبر شوم	اولاد واره لږم مار دی
دیرش می زویه په شماره دی	د نمسیو می څه شمار دی
لوی هلک واره خبر دی	هر یو جنگ و ته تیار دی
اورنگ شاه و ته نظر کړه	چه یو څه خونی خونخوار دی
ورونه پلار ئی وبله کښینول	بادشاهی کا شهریار دی

چه ژوندی گرزې خوشحاله
 لا منت د کردگار دی

اور ئې ولگی په خونه چه عاشق شی	کور ئی خپور لکه د قیس او د وامق شی
یوه زړه لره یوه مینه کافی ده	څوک چه ډیری مینی کا د غم لایق شی
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دی	په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شی
ډیر عالم د مینی لاف وهی په ژبه	مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شی
چه ئې لار د خولی یوه د زړه وی بله	یوه خدایه مخ د تور د منافق شی
د راحت په وخت هزار هزار یاران وی	د محنت په وخت کي یو یو موافق شی

د نیمگرو طبییانو ادراک نشته

د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شی

آه که یو ځله می یار راشی په دست کښ	لکه لوی ماهی د خوار صیاد په شست کښ
چه په هر زمان ئې ونیسی و مخ ته	د گلابو گل پیدا شی ستا په شست کښ
ناز غمزې شیوې چه تا زده نور چا زده	سر یی نن د دلبری په بند و بست کښ
دا خوبی به د گلزار تر تلو نه وی	ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښ
ساقی جام د میو مه پریږده له لاسه	څو د عقل څه ذره وی لا په مست کښ

دانايان فکرونه کا ور نه رسيړی
 په بلند همت کښ پورته پورته درومی
 د دلبرو تنگی خولې په نيست و هست کښ
 کښته گڼته ځي سړی په همت پست کښ
 په طلب به ئې خوشحال تقصير و نه کا
 په مدد به د طالعي راځي په دست کښ

باد ئې لاس په پلو کښيړدی سره ريريدي
 لاله ورايه رنگ و بوی ورته پيښکی کا
 څو می ستا مړوند د سر سروير دی نشی
 هغه کس چه می داغ يښی په خاطر دی
 څو خپل زړه نيسم د زلفو له سودا نه
 د خوشحال خاطر په مثل کاروان سرای دی
 اندیښني پرې کاروئونه ملی ليريدي

برايه می زړه خبری ستا د ناز وې
 د هجران له دوکه مرم هغه می وژنی
 دوه په دوه به سره ناست وُو تر صباحه
 همگی په مثال شهد یا شکر وو
 ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا
 چه له یاره ئې بيلتون په ډير ارمان وُو
 دا غزل خوشحال په وخت د بانگ نماز وې

بيا له کومه لوريه هسی را پيد شوې
 ستا نظر لکه تور باز زړه می تارو د
 په بار بار د د خند منت را باندي
 په فراق د ځما وارپه سترگی گوره
 هغه شونډی چه درود و تسبیحات وې
 و هر چا و ته د مخ د لاله گل دی
 چه ځما زهد و تقوی لره بلا شوې
 په تور باز د تور تارو غوښی روا شوې
 چه په ما د نظر وشو پخند شوې
 ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
 راشه وگوره د میو د مینا شوې
 که ځما تر سترگو د رنگه زیبا شوې
 په باطن کښ د د زړه په سترگو وینی
 په ظاهر که له خوشحاله نه جد شوې

بيا و ما و ته غمزې نگاری وکړی
 چا ئې شمار د زلفو هيڅ نکړ تر سره
 چه دلبری لره درومی یوه لار ده
 په نری آواز کانه دی نه خبریړی
 څوک چه سترگی غړوی تر هغه وارپو
 څوک خبر ورځنی ندی خو ما هم زده
 د جلاد تر تیغ ئې لا خونخواری وکړی
 د تار تار ئې عاشقانو شماری وکړی
 مشتاقانو پسی ډیری لاری وکړی
 ځکه ما هونبره په زوره نارې وکړی
 ما په پتو سترگو ښې ننداری وکړی
 چه ئې ما په دوو رخسارو چاری وکړی
 ته چه ډیری آشنایی کړې خوشحاله
 په هر لوری د د غم اجاری وکړی

بی یاریه دِ دا خوار مری یاره وه ئې
تا وی مخ به در بِنکاره کِرم صبر وکِره
زر فتنې را سره کِری زه ئې آخلم
تر جمال ئې ډیر پتنگ غُنډی خارییری
چیری نه چه سلامت له پرې ووزی
منتونه دِ د خولې را بانډی بار دِی

و هر چا وته مرهم شه ورته خنده
گناهگار خو یو خوشحال دِی خواره وه ئې

بی بِنایسته دِ هیخ مخ ننداره نشی
دِ هجران د شوار دشوار تر هر دشوار دِی
اندرون خاطر می درست پاره پاره شو
دِ دی هسی رنگه رنخ علاج هم دا دِی
دِ خاطر علاج می ژر وکِره طبیبه!
دِ هجران له دوکه وایم چه نارې کِرم
ما پخپل صورت دا کار دِی ازمیلی

په ویل کښن فهم وکِره اې خوشحاله
چه د یار د مینی راز د بِنکاره نشی

بی د یار له مخه نه وینم په کسی
زړه می ستا په زلفو بند شو تا کباب کِرم
خدای د ستا د غابو شونډو امان وکا
ما له خپلو شونډو مه شړه بل لور ته
ستا د مخ په مینه سوخم لولپه شوم

که ئې چیری دِ قدم خاوری مونده شی
خوار خوشحال به ئې رنخورا لره را نسی

بیهوده ئې د دستار په شمله خیال دِی
مرتبې د هر چا نډی سره سمی
خوک جرعه د میو نه لری په جام کښن
دا گلشن د همیشه تر و تازه وی
په خوره میوه د ونی قدر شناخت دِی
په ناحق به گرم مانه له بیچا نکا
که جنت لره خوک بیایی یا دورخ ته
کشکه پاته شی تر تلو دا و ما ته
چه دا پلار او د نیکه هنر ئې نه وی
ته چه لافی د مردانو د میدان کِری
د شهباز تر خایه کله بانې رسی

چه په وخت ئې د مردیه حال بل حال دِی
د خره بار د فیل په شا بانډی مثقال دِی
د چا جام د صافو میو مالا مال دِی
چه ئې خیز د بنو گلونو کال په کال دِی
د سړی قدر د نیکو په خصال دِی
د بدانو غلیم واره خپل افعال دِی
بله نه وینم په منخ کښن خپل اعمال دِی
په دنیا می د هر چا سره جنجال دِی
هغه زویه پیدا شوی غیر سیال دِی
په میدان د کوم راوړی استقلال دِی
که راوړی ئې له خایه پرو و بال دِی

که همه خلق ئی سر شی په غندنه
بیچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دی

بدبختان د مور په نس کي بد بختان دی
په دنیا کښ زیست روزگار په بد بختی کا
حمیده چاری چه کا پکښی ناخوښ دی
چه هوا ئی د خپل نفس په هغه لور ځی
که قدم چیری ثابت کښیردی په لاری
کتابونه د آسمان د مخکی لولی
په باطن ئی زړه گمان سره لړلی
په خبرو کښ ئی فیض مونده نشی
په طاعت په عبارت کښ که بلعم^۱ شی
زه خوشحال ختک بنده د هغه چا یم
چه ئی رو د زړه د خولی سره یکسان دی

بخت دولت دا واره توکی فلکی دی
دم به نه وهی په دم وهل کښ زیان دی
غم اندوه شدت هغه ورپی خپل زړه ته
په یوه نسب کښ نیک و بد پیدا شی
چه په عقل پوهه کم دی تر هلكو
د مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه
چه د پلار په خوی پیدا دی هغه زویه
خوک په غم د نام و ننگ په جهان راغله
هیچا ما سره یاری نکړه تر سره
نه ئی بوی شته نه ئی رنگ شته نه ئی خوند شته
په زمان زمان ئی خرڅ وی و بل لور ته
کله یو سر کله بل سر لکه^۲ کوډه
رنگا رنگ ویل د خدای لره خوشحاله
دا ویل د لکه غشی ناوکی دی

بیا د عشق دریاب را وخوت چلی چلی
که د سر ملاحظه نکړې^۳ غواص شی
د پتنگ محبت لا پسی زیاتیری
ناگهان ئی مخ ښکاره کړ بیا ئی پت کړ
ما وی چرته به وی کان د خوړو قندو
عاشقان پکښی لاهو شول بلی بلی
مرغلری په دریاب کښ تلی تلی
چه د اور لمبې لیدې شی بلی بلی
په خندا ئی دا ویل چه جلی جلی^۴
شاه و لب ته اشاره کړه دلی دلی

۱. وایی چه بلعم باعور ډیر عالم یهودی ؤ، چه آخر په هوا د نفس په مخالفت د حضرت موسی کافر سو.
۲. نغوته.
۳. خوک په فکر د طبق د ښانکی دی.
۴. کله.
۵. که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.
۶. یعنی سوڅه سوڅه.

د عشق بخره عطائی لکه ایمان ده
 چه د خوله له ما غوښته و تا می درکړه
 همیشه پسی جار وزه شها غواړه
 مونده نشی په کونښن په ځلی ځلی
 دا چه بیا له ما مانی کړې ولی ولی
 که د پښې د طلب نه دی شلی شلی
 زه خوشحال به بل د یار برابر نکړم
 په جهان که کښلی ډیر شی ډلی ډلی

بیا ئې واغوست سپین کمیس پتې پتې
 څوک به ستا سره څه نرد کا د خوښه
 وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا
 عاشقان به د له وره نه وانوری
 چه نوی نری سپڼسی غرم د شعر
 باندي زلفی څنډوی لتي لتي
 چه په هره منصوبه گتې گتې
 دريغه څه خبری کړې کتي کتي
 که هر څو ئې لکه سپی رتې رتې
 په بیاض باندي ئې ږدم اتې اتې
 دواړه شونډی می عسل دی ای خوشحاله
 په څه دور ئې په حرص ختې ختې

په هره زمانه تر لیلیا کښلی پیدا کیږی
 په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر دم دی
 چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
 یا حسن دی یا عشق دی د دنیا پدا بازار کښ
 خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
 په سر تړلی ندی نه اندوه د دورخ کاندی
 به رب د ما سوگند دی واره گل په ما اغزی شی
 خپل زړه می لوی مفتی دی روایت ورځنی غواړم
 یاری چه تازه وکړې صبر فهم پکښی بویه
 انبار انبار پراته دی عاشقانو ته غمونه
 که ناز کا که خیالونه واره وړه د دلبرانو
 خوشحال چه مین شوې که ئې نوری بلا کیږی

په څه شان ئې دواړه زلفی کچ په کچ کړی
 توری زلفی ئې زنجیر مخ ئې کعبه دی
 که یو دم د دا زنجیر په لاسو کښیوزی
 بیا هاله د یگانگی له حاله لاف کړه
 زه تر نام و ننگ تیر شوم ستا د پاره
 قند و گل چه یادوم مقصود می دا دی
 یکه باره ئې د عالم مینی په چچ کړی
 دا زنجیر په لاسو ونیسه کښ حج کړی
 همیشه به د خپل زړه په حال فرج کړی
 که د غیر اندینښې له زړه خرج کړی
 ته به څو ځما د کار دپاره بچ کړی
 څو بوسې که له ښکنځا سره مزج کړی
 ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
 چه دا هسی د غمزې په تیغ حرج کړی

۱. سل توری ور واخلي.
 ۲. یعنی کورونه ئې ور غلبیل کړه، دا د پښتو محاوره ده.
 ۳. یعنی تښته او گواښل.

په څه دود ئې ځای نیولې ستا تر څنگ دی
 زه چه ډیر ډیر ستا له ډیره جوړه ژاړم
 لاس ئې مه پریرده له لاسه خوله ئې واخله
 په زړه مهر محبت په خوله بنکنخل کا
 لکه سپی د خپل څښتن جور و جفا وړی
 په رو رو باندي قدم کښیرده خوشحاله
 خدای د بل د چا خطا نکا گړنگ دی

په ځوانانو پوری بیمچی^۱ کا ولاړی
 د ځوانی هوس مکوه چه زور شوېې
 تیر ساعت به د د عمر بیا را نشی
 که ئې بیا له مخکی اخلی سود ئې کوم دی
 د خوشحال ویل په زړه د ارویدو دی
 چا ته نه کاندی...

په زړه سخت بې مهره یار یې
 که هر څوو په کوکو ژاړم
 تا ویشتلې یم فریاد کړم
 زه به تل ژاړم و تا ته
 زړه د وسپاری و غم ته
 څوک به څه وائی و ما ته
 چه پخپله عاشق وژنې
 کوم گناه دی عاشق کړی
 کله درد کله دوا شې
 په خوشحال د غم نازل کړ
 چه اغیار سره کنار یې

په کاته کاته می سترگی په خاته شی
 ته خو اوس له ما نه ولاړې مروړ شوې
 گوره تا را باندي کومی کوډی وکړې
 چه دیدن د مین وکړمه تازه شم
 د ښه یار بیلتون د ستونی پریکول دی
 په ارمان د هغه وخت یم دریغه دریغه
 د خپل یار د جدایی هسی کار دی
 بخته هونبره مدد بیا را سره وکړه
 چه خبر د د راتلو را باندي وشي
 دا ځما یاری د هم گندی په زړه شی
 که په پښو در ځنی درومم زړه می نه شی
 لکه کښت چه په باران سره اوبه شی
 په یرغ به ستونی چیری پریکاوه شی
 که د زنی سیب ئې بیا د ما په خوله شی
 لکه ساه چه له وجوده په واته شی
 چه په غیر کي می بیا تللی یار اوده شی
 د خوشحال سلام په واپرو ښو یارانو
 گوندی بیا می په لیدو و سره زړه ښه شی

۱. یعنی ریشخند.

په ښه مخ به څو تابان يې
 که پرون وي زړه او سترگی
 لکه سیوره په پښو پروت يم
 خدای په ښه جمال یوسف کړې
 که دی دوه کونه قیمت شی
 دواړه شونډی دی یاقوت دی
 ښه تر میاشتی د آسمان یې
 راشه نن ځان د جهان یې
 زړه هورې چه ته روان یې
 په گروړونو هم ارزان یې
 په دوه کونه رایگان یې
 مرغلری په دندان یې^۱

په رشتیا ویل بد مه وړه
 خوشحال ستا دی ته د ځان یې

پښتانه که آدم زاد دی
 نه حکمت لری نه عقل
 نه د پلار په ویل کار کا
 چه په دیو کښ یو ښه وی
 یو د بل په کمی ناست دی
 اول زه دا نور له پسه
 په نفاق ئې واره ورک کړل
 نه ئې قدر شته نه پدل
 په خویونو کښ هناد دی
 خوښ هر گوره په فساد دی
 نه په نغته د استاد دی
 د هغه د سر جلاد دی
 ځکه تل په بلا یاد دی
 خو شته واره د هیداد دی
 که شجاع دی که جواد دی
 ډیر تر مور او تر جراد دی

دا لا شکر کړه خوشحاله
 چه بنده نه دی آزاد دی

په گرد کوی تو گشتن مراد ځما دی
 من این جمال ترا خود مثال کښ یابم
 منم که غیر ترا در جهان نمی بینم
 نمی شوم متحمل بروز وعده وصل
 جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من^۲
 بود که روی بینم که کعبه ما دی
 که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دی
 خلاف نیست خبردار حق تعالی دی
 بیا بیا که دلم خوار زار بی تا دی
 چنانچه تشنه و اوبو ته نا شکیا دی
 گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
 چرا که برخ خوب تو ډیر شیدا دی

په نیکی به له بدانو نه خلاص نشې
 د غنمو په لذت به نه پوهیږی
 د غلیم سترگی به تا گنی خسری
 د بدخواه د بد خواهیه خلاصی نشته
 په پاکی کښ به د گپې کا میتاخی
 دروغجن به د بیا لیری کا د زړه نه
 د بدگویو له ویلو خلاصی نشی
 بویه دا چه لکه دوی وي هسی ته شې
 د هر چا چه زیست روزگار وی په اوربشې
 که په زړه کښ ورته کسی د لیمه شې
 که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
 په صفت کښ که بد ذات سره اوبه شې
 که هر څو ئې په رشتیا پورې په زړه شې
 په پاکی که تر فرښتو نه ورته ښه شې

آفتونه په گډون کښ دی خوشحاله
 ښه خو دا چه که دايم غرڅه د غره شې

۱. په خبرو د رافشان یې.
 ۲. به آرزو یتو چو نم.

په بڼایست کي دی خوګ نشته د سیالی
 ورځ په ورځ دی د خوبی گل غوړیږی
 په پساله به مینه کا چه رنگ ئې نه وی
 ستا د مخ سپاهیان همه توری پرې باسی
 زه چه ستا د ور په تورو خاوروو پروت یم
 د پایلو په آواز سره د وینې شی
 ته خو اوس د زهد لاف کوي زاهده
 زه به نیت درباندي و هارم باور کړه

که د څه خو مهر هم وی بتیالی
 ته لا اوس دا نوی بوتی په زالی
 ته گلرنگه څه محتاجه د پسالی^۱
 ولی دوه سترگی دی لا دي جنگیالی
 راته خس دی د بخملو نهالی
 چه پری درومی تصویرونه د قالی
 که ئې ووینی زره تینگ کي مرد هالی^۲
 که د ځای دی د هاتی په انبالی

خدای د امن د خوشحال د سترگو کړه
 په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا می د ناپوه دیدن الم دی
 چه دانا می د نادان سره گډون کا
 بد سړی که په ظاهر سړی لیده شی
 د بدانو په صحبت کښ دین دنیا ځي
 د ناپوه سره په جشن حاضر مشي

د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دی
 دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دی
 په باطن کي نور څه ندی مار لړم دی
 شک پدا خبره مه وکړه قسم دی
 دا دانا سره قبول کړه که ماتم دی

که بی عقل تر یوسف بڼایسته روغ وی
 د خوشحال خټک په پوهه یو صنم دی

پدا قول د درست خلقو اتفاق دی
 که د رنگ خوبی ئې ستایې بود ئې نشته
 هسی یار د غوری خدای را کړ په غیر کښ
 لکه تیری و اوبو ته په تلوار دی
 سلامت د ارزانی وی په شیخانو
 چه یو ور په سړی وتیری بل وا کا

گلّه ستا خو څو ورځی طمطراق دی
 په جهان کښ که باقی دی خو اخلاق دی
 چه په نونس توکه دی په حسن طاق دی
 خسته هسی د خپل یار د مخ مشتاق دی
 ملامت ئې بخړه کړی د عشاق دی
 رزق به هر چا ته رسیږی خدای رزاق دی

که ئې سر له تنه درومی نور به نشی
 د خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دی

په راحت کښ په دولت کښ یاری ډیری
 نه به هر کله بهار نه به خزان وی
 که می لاس لکه دریاب^۳ له درد تش وی
 له یوی فتنی ئې ځان په دعا خلاص کړم
 د دی درد په یارانو باور نشته
 چه به ما ورته کاته له جاء نکړه
 پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړی

په محنت کښ په زحمت کښ یاران چیری
 دا د ستوریو چاری ونیسه په تیری^۴
 ولی سترگی می دریاب غنډی دی سیری
 فلک بیا نوی فتنی کا را برسیری
 په زمان ورته اغیار شی یار د غوړی^۵
 له هغو خبری اروم تیر و بیږی
 د خرما تر خوند به نه رسیږی بیږی^۶

۱. پساله یې.
 ۲. هاله یې.
 ۳. دا د ستور، یوه چار ونیسه.
 ۴. لکه صدف.
 ۵. په بله نسخه کښ غیر راغلی دی، غوړه او غوره سید راحت په یوه معنی راوړی دی یعنی منتخب.
 ۶. د هغه ونی میوه ده چه په عربی ئې سدر یا نبق او په پارسی ئې کنار بولی.

د دستار د مرتبی به نه رسیږی
 په ژوندون ئی د خوشحال د زړه وټاسی
 ستا کردی به ئی په گور کښ نشی هیږی

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له مینی
 پردیسی حیران پریشان له خلقه تشی
 چه په تا پسی ژړا کوم د اوسنیو
 چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم
 څوک به تا غندی پیدا په جهان نه وی
 هغه وخت را څخه ولاړ چه می به کښل کړې
 که خمتا واغوندې لا ښه شی تر نورو
 ته می پاس د زړه په سر باندي میشته یې
 ستا په خوی پوری حیران یم خوی د څه دی
 لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و
 عشق تنها څه په لیده د سترگو ندی
 د خوشحال د زړه د خونی لکه خراغ یې
 لا به کله را ښکاره شی مه جبینی!

په دریاب کي چه جهاز زیبا ئی ناخدای دی
 بادشاهی ئی په نصیب او په قسمت وی
 څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ
 درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټیه
 یا د ښو زویو سندی وی د زوو
 د هغه د غلطی اندوه نه وی
 وچ ککړ ټپر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه
 خوی خصلت وته ئی هم نظر د کړو دی
 په هزار ژبه ئی ستایه بلبله
 که ناغونه که راغونه که څه نور څه
 چه د زړه پکښی خوشحال شو هغه ځای دی

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدی
 زه چه چیری آزادی ور ځنی مومم
 که تر نوم او تر ننگ تیر شوم غم ئی نشته
 نه بهار شته نه ساقی شته، نه مینا شته
 څوک ئی نه پسندی پما هسی بد نام شوم
 په صحیح سالک هغه دی پدا لار کښ
 زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق
 ستا د خیال فکر می نه درومی له دله
 سل منته پدا محکه په هر گام ږدی
 چه دلبره راته تل د زلفو دام ږدی
 عاشق هر کله قدم په ننگ و نام ږدی
 اوس به څوک ځما په لاس د میو جام ږدی
 د نیکی نام چه څوک په ما بدنام ږدی
 چه قدم د ترقی په مقام ږدی
 خپل سرونه د پیرانو په اقدام ږدی
 په زرگوتی می داغونه صیخ و شام ږدی

۱. یا د ښځو ئی سندی. یا د ښو زویو سندی د زووو دی.

راشه گوره د خوشحال د خاطر وینی
په بیاض باندی چه هر حرف د کلام بردی

په ناحق په ما منت کاندی وگړی	ما دا هسی منت ندی د چا وړی
زه له خایه دماغی په جهان راغلم	ما دا هسی دماغ اوس ندی راوړی
که درست باغ د میو دک و ما ته کنسیردې	تر همت پوری می خه دی یو خسپری
په یوه بیلک ^۱ ئې نن تر هر چا به کرم	بل ئې هم دی په سبا راته نومړی
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دی	چه و ما ئې په ایخی ^۲ ندی را کړی
په خوږه خندا د خضر عمر را کا	په مانی سره می بیا کا لکه مړی
یو خه بند می د غماز په غاږه پریووت	لا تر اوسه گرزوم د غاړی پړی
له اصلی فولاده هاله تیغ رغیرې	په وار وار چه خنی لار شی اوسپن خپری
د جهان په واړو ونو نظر وکړ	هره ونه خپل خپل خوند لری خپل زړی
زه د یار غمونو درست په زړه رنخور کرم	لا می نه دی د زړه حال و چا ته سپړی
د تازیانو په میدان باندی غوتې دی	کوټه هم ورپسی زغلی لبغړی
چه و چا و ته شمار یا ئې بیان کرم	هونبره غریو می له فراقه ندی نغړی
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنگ بیا موند	
چه خوشحال و په طلب ور پسی ستړی	

په سینه کنب می اوده مینه پهر جا کي ^۳	خما ستا محبت گوره کیسی لا کي
د رقیب وینا ئې یاده شوه که خه شوه	سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر با کي
په بازی بازی وژلی کتل نشی	خکه ما په مسخرو وژنی بیجا کي
زه خوشحال چه لا له ورايه ور بنکاره شوم	
په خندا خندا ئې وې چه او میرا بیرا کي	

په دا کلی کنب ډیر کنبلی	چون چون خلق دی وکنبلی
ما به دواړو کنب یو یار کړ	نور می شمار کړل لکه کنبلی
هغه هم هسی بد خوی دی	چه په زور را سره ننبلی
که د ده له چارو وایم	را ئې هیخ ندی پرینبلی
ولی خه کرم پری مین شوم	چه خه کا واره بخنبلی
خو مین په هیچا مشی	په بلا دی مین لنبلی
گاه کباب په جدائی کنب	گاه په وصل زړه وکنبلی
عاشقان دی سینه سوی	له اندوه سره آخنبلی
په خمار هغه پوهیږی	چه شراب ئې دی نوبلی
په دنیا کنب به هر چا وی	په ارمان لاسونه منبلی
چه و ما و ته ئې فاش کړل	خه رازونه دی پوبلی
د خوشحال غندی په عشق کنب	
نشته نور په رنگ خیینلی	

۱. محشی ورته غشی لیکلی دی.

۲. ایخیگی.

۳. د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکنبی مراعات سوی دی.

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دی
 بادشاهی ئې د مغل به زرو بایله
 اوبښ له باره پخپل کور کښ ورغلی
 د نفرین لایق په نام سره بنی دی
 بی ننگان د بی ننگی کار و بار کا
 سر ئی هوری قندهار بل ئې دمغار دی
 له دې بابه ویل ډیر وشول خوشحاله!
 خاموشی وکړه دا هومره ویل بس دی

په خاطر باندی می نه وی پروتی لبرې^۱
 په بل رنگ می به زپگی باندی سوږ نشی
 و هر چا وته چه وگورم فریاد کا
 دا دوه توگه و هونسیار وته یو راز دی
 په جهان به هیڅوک نه وی چه آزاد وی
 چه احمق سره یاری کړې خبردار شه
 چه بی عمله تصوف وایی باور کړه
 هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دی
 چه د لاس په گیدر نه رسی خوشحاله
 و مزرئو وته څه لاسونه مری

په هر کسب کي چه یې حبیب الله یې
 په محشر به له تا عدل ایمان غواړی
 نقشه تا دا هسی زه مذبد بین کرم
 نور څوک څه لره بد خواه گڼی ناپوهه
 زمانه به د بدرنگ کا غره مشه
 په خاته کښ ئې هیچیری ثقل نشته
 که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دی
 د خوشحال ویسا په سخت ساعت په تا ده
 ای چه ته د درمانده وُو پشت پناه یې

په دا څه که د بنگښ راته ډنگ ډنگ دی
 عقل زور د غوریه خیل تر بنگښ زیات دی
 د بنگښ نه هونبره زور وینم نه توره
 غوریه خیل که په ناکام ور سره زیست کا

زه هم ښه یم د ما هم برغو تر څنگ دی
 غوریه خیل را سره هم ولاړ په ننگ دی
 دا په کوم توکی له ما سره په جنگ دی
 په رضا ورته بنگښ نیولی تنگ دی

۱. محشی ورته کښلی دی: غولی او انگې.
 ۲. په خاطر باندی می پروتی ندی لبر.
 ۳. پتوی.
 ۴. ئی کړی.
 ۵. دا می واره اوره بوس سره آغز.
 ۶. ښکر چه د شپیلی یرغ ځنی وځی.

غوريه خيل او بنگبن دواړه مغلی دی
 که زه گوری^۱ دُرد آشام ورسره شمار یم
 هر ملخی د سربازیه هنر څه زده
 لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندی
 د کینډیو^۲ په څگر کبښ ئې گولی دی
 لا په خوب کبښ په لرزه پریوزی له کټه
 که پدا درومی گورې هغه زه یم
 درست جهان می و مغل و ته خیبر کړ
 ځنی څه لوئی دعوی لرم په زړه کبښ
 خو طالع را سره هسی مدد نکا

د خوشحال د زړه د حال ننداره وکړه

که په تخت د پاسه کبښی هم ملنگ دی

په وار وار د د خدا منت را باندی
 چه ئې زړه تر کانی سخت دی پر مین شوم
 چه بل مخ و ته نظر کړم د هداد شم
 چه ئې توره د غمزو راته تیره کړه
 رنگ و بوی د د خپل ځان هسی پیدا کا
 زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم

اوس خوشحال ټک خپل یار په غیر کبښ ونيو
 رقیبان د سترگی اړوی نغلاندی^۳

تا په دوو سترگو مکحولی
 په حیرانو عاشقانو
 نه ئې شمار نه ئې حساب شته
 راز می هیچا ښکاره نکړ
 نه په سر یم نه په مال یم
 پوه په نام و په ننگ نه یم
 چه د عشق الا بلا دی
 لاف می ستا د پالنگ وکړ
 هیڅوک نشته چه پرې پوه شی
 چاری واره په قسمت شی

چه ئې واپړې ملولی
 سل بلا وی کړې نزولی
 خلقې د کړې مقتولی
 ځما اوښی دی پدولی
 نه په ملک یم نه په پولی
 په فروعی په اصولی
 همگی می دی قبولی
 که رسیرم تر مقبولی
 ښې خبری دی معقولی
 نه په ځلی نه په ځولی

بخت په کور ورکړه خوشحاله^۴

تار په تار زلفی مختولی

۱. که زه گورې درد آشامو سره مل یم.
 ۲. یو پیاوړی تور رنگه ځناور.
 ۳. گڼه تیر می تر شیر شاه بادشاه فرهنگ دی.
 ۴. یعنی وړی او خواری زاری.
 ۵. بخت به کور درکړی.

تر دا دوو سترگو می اوسې بهیدلې
ستا د وصل اش رمق دې راته پاتو
ستا په غم کښ می د زړه ننداره وکړه
دا هم بخت چه په پالښت د خسته راغلې
زه نه گرم نه ملامت نه مې خوک یار کړ
ځای په ځای درته بلبلو میشته وکړه
اوس د یار په غیر کښ ونیوه هوس کړه
ځکه تل د باد له لاسه خوری خپیری
اوس ئې جور و جفا وړه دا د سزا ده
د رقیب گونه چه نده شوه لیده دی
په زړه یاد لره دا اور چه دی را بل کړ
بې د یار له مینې واره لکه باد دی
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر^۱
که ئې ډیره بلا کړه نه دریدلې

توری سترگی ستا دی ای زیبا نگاری مستی
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
ما چه ستا دا ښه کښلی بارخو په سترگو خیر کړه
خوله به د آخلی چه پر ستا د خاطر مینه^۲
هر چه ستا له ظلمه و نور چا و ته فریاد کا
خوب کاندی بې غمه یا ئې چیری قراری شی؟
چارې په ما وکړې وائی چاری ځما ندی
تا ووې خوشحال ته نوری لا تر ما زیبا شته
خوک تر تا زیبا دی ای زیبا نگاری مستی

ته په څو د دنیا مینی مبدل کړی
هره ورغ د دې فانی دنیا ډپاره
که د خپله مدعا پکښی درستیری
که کافر درته د سود خبری وکا
که د سل چاری د زړه واره پوره شی
چه د عمر بقا نشته واره هیڅ دی
چه په دواړو سترگو پوند په غور کون شوې
په پنجه کښ د د ځان رستگاری ده
که څلور دی که پنځه که شپږ اوه دی
ښې خوړې چاری د دین درته ترخې شوې
عاقبت نه د د گور په خاورو خوب وی

فکر نه رسی هورې پسی جدل کړی
زر فتنی الا بلا دغا دغل کړی
بې صرفه به اور د پلار په خونه بل کړی
د خپل سود ډپاره ځان د کافر مل کړی
په حرص به دوه سو نورو ته ټگل کړی
که گنجونه د قارون په کور کښ تل کړی
لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړی
ته پدا کښ هم په څو رنگه خلل کړی
له اصلی چارو ئې واره معطل کړی
نفس ترخې چاری و تا و ته غسل کړی
چه ئې اوس په نهالی او په بخمل کړی^۳

۱. پخسیدل.
۲. لکه عمر له خوشحاله.
۳. خوله به د هغه خوری.
۴. ټگل یعنی فریب او حيله يا ټکل مخفف د ټاکل یعنی انتخاب.
۵. دا چه اوس په نهالیو د بخمل کړی.

ستا پخوا هم د دنیا طالبان نور و
 چه نې مینی تار په تار خورې اجل کړی
 بهنبت خای د پرهیزگارو دی خوشحاله
 ته بهنبت وته هوس په کوم عمل کړی؟

ته چه سترگی توروې خود به پوهیږی
 ستر تر پایه جامې واغوندي گلگونی
 تور سنبل د باد و مخ و ته ولاړی
 په ورځ سل ځله آشتی کړې هم جنگونه
 هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
 خپله څه د درست جهان فتني نازونه
 لونگین چه بنوروې خود به پوهیږی
 ځان چه هسی جوړوې خود به پوهیږی
 چه په گل نې خوروې خود به پوهیږی
 هر دم خوی چه نوروې خود به پوهیږی
 بیا می جام نسکوروې خود به پوهیږی
 چه عاشق ته پوروې خود به پوهیږی
 مگر لږ دي د خوشحال د زړه غمونه
 باندي نور تندوړې خود به پوهیږی

ته چه هسی حکم ناز کړې په وگړی
 د دریاب سره دریاب وی یو څو وخته
 چه نې څو په پورته لوری لوری وړی
 لکه ته یې بیهوده یاوه باد وړی
 طمطراق د جهان کل واره عبث دی
 دا چه تا و ته ژوندی دی ژوندی ندی
 چه خوروې میوې لری خوشبوی گلونه
 په آواز سره سړی بندیخانه دی
 جنتی دورخی پت ندی بنکاره دی
 په تا څه د چا پوره د چا نیمگړی
 بیا په هر لوری پراته وی اوبو وړی
 د هغو مانی وگوره چه لوری
 جهان څو دا هسی یاد لری باد وړی
 هوبیارانو و ته کم دی تر خسری
 دا و ما و ته بنکاریری لکه مړی
 پخپل باغ کنب د کنبینووی هغه زړی
 د څاروی علاج په ترکیری په پری
 خپل عمل دی په نوم نوم واره نومړی
 زلزله په جهان گډه شوه خوشحاله
 د اسمان له شدتونو کنهې رغړی

ته هغه لیلی یې چه د تل په بخره ناز دی
 ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقی کنب
 زه تر عشق څاریریم تر هغو چه عاشقان دی
 رایشی له کومه ځای په څو وکا په زړه کنب
 هی د خدای دپاره نفحص را پسی مکړه
 توری توری زلفی کبود خال لکه کوتره
 سکینی د زړه ولی چه په شونډو کنب موسیږی
 زه هغه مجنون یم چه می تل سر پسی نیاز دی
 لا تر ما د نور وگړی لږ لیری آواز دی
 واره عشق پکار دی حقیقت دی که مجاز دی
 هیڅ پرې نه پوهیږم عشق یو څه سوز و گداز دی
 پلار ته وایه نشی عشق یو هسی مخفی راز دی
 راشه که نې گورې پرې بندی یو څه شهباز دی
 تیغ نې د غمزې دا ځله لا څه تیره ساز دی
 هر څوک یو یو بت لری خپل بت و ته سجود کا
 بت د خوشحال ته یې تل نې تا و ته نماز دی

تنامه شبه د ژمی په هی هی پما تیریری
 دا سحر دی که مینه که څه لا بله بلا ده
 خپل زړه و ته نظر کړم پدا هونبره محبت کنب
 چه ته د ما طیب نې رنځ به لا ځما زیاتیری
 که هر څو نې له دله هیروم نه را هیږیری
 یو هسی مستسقی شو چه په بحر نه اویږی^۱

۱. چه څه مینی.
 ۲. نه سپیری.

یوسف د زمانې دی درست جهان په روشندلی
 دنیا لکه حلوا ده، ښه شیرینه مزه ناکه
 چه ننگ کا ننگیالی دی ورته یبني دی دوه کاره
 که منبک^۱ و که گوهر و همگی ولاړل خوشحاله
 و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تیریری

توري سترگی ستا دی بیا په تورو رنجو کړی
 و خاندې و ما ته شونډی بوخی په ناخوال کړې
 زر د که په ور مری په هیچا د زړه سوی نشی
 هیڅ در نه پوهیږم که رشتیا وایې که پیڅمی
 پتی پروتی ښې دی څه به دم وهم و چا ته
 ما وې چه ځما ده موزی یو وړه سیه چشمه
 ته پدا خیالونو په ښیوو غمزو موجونه
 دوه توری بلا دی پرې می وژنې بابا مری
 دا فتنې ښیوې د بیا له کومه دی راوړی
 زړه لرې د کانی بیا خپل ځان بولې ښه زړی
 ما وته د خوله ده په خدا خدا نومړی
 م څه هونبره ندی ستا فتنې ناسازی وړی
 څه شو کوپه نیسی د پرې هوسیه ستری
 سیند د اباسیند سوې چه څو څو بیړی نغړی
 څه لره خوشحاله تا د زړه کیسې ښکاره کړې؟
 ستا د ظلم ندی ما و چا ته کیسې سپړی!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دی
 په معنی قلبه رویی ده مخ ئی تور شه
 د بدیو بد بوئی به پته نشی
 که د زړه سترگی د شته ننداره وکړه
 ابا سیند وته نظر کړه و دریره
 که د خولې ویل د ښه دی پدا څه شی
 نه به زور پریردی نه ځوان نه نن زوولی
 بد کردار به نیک کردار نشی خوشحاله
 د شیطان لښکر و لاندی کړ قبل^۲ دی

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښیمان ئې
 همیشه د ما د باغ زرغون طوطا وی
 زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تیر شو
 یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دی
 که طامع په سریر پاس کښینی گدای دی
 په بل ځای می پیرڅو بڼه یې د یار غمه
 غم الم به د ونه رسیی و زړه ته
 بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
 اوس خبر نه یم طوطا د کوم بوستان یې
 په زړو پوری خدا مکړه که ځوان یې
 راته ووايه د کوم یوه جهان یې
 که و آز وته د شا کړله سلطان یې
 ته د ما د زړه د مات کودی^۳ ریحان یې
 که د خپلی ژبی هر کله پاسبان یې
 ته جوهر د لویی نه لرې خوشحاله
 د کم شناختو په بازار هسی ارزان یې

۱. محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشک او گوهره تور ویښته او غاښونه دی.
 ۲. محشی حصار ورته کښلی دی.
 ۳. د خاورین لوبنی ماتې توتې.

تا چه دا ناسازی چاری دی را کړی
 چه می هسی شان په خوارو سترگو گورې
 ته پدا حسن د گل غنډی پیدا یې
 راته وایې صبوری در خخه خه شوه
 بیا په کوم توکی دا هسی بی قولی کړې
 د تقوا سپاهیان چه ستا په کوخه تیر شی
 د خوبنی مفرح را عنایت کړه
 گوره کوم به د په بخت په طالع مومی
 په پله پله در پسی عم د پریښو نه یې
 چه مین شوې درست د یار په رضا درومه
 اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پړې^۳

تورو زلفو د په غورو دی خولې یبښی
 دا خما د پریشانیه نه خه وائی
 نندارچی چه ورته گوری کت کوبت کیږی
 تر لبانو د خجل آبحیات دی
 چه مین شی قبولی مکر دروهونه
 په خو تار په تار پریشانی سره نښی^۴
 که ئی لا نوری اوږدې دی درته بلښی
 د مخ نخښی د بلا دی گوښی گوښی
 به باټه په سترگو سهم و تیر کښی^۵
 په یاری می قبول کړی که بنگښی^۶
 زه خوشحال د د بدی نیکی گواهی یم
 د ښایست مخی د نشته په خوی وشی^۷

ته چه دا دماغ لرې
 توره شپه د دواړه زلفی
 دا د خال د ورخیو ندی
 واره باغ دی په گلونو
 که ساعت دی ساعت دا دی
 چه طوطی د دی په لاس کښ
 خوک به خه فراغ لرې
 پکښی مخ خراغ لرې
 دا د زړونو داغ لرې
 یو خه کښلی باغ لرې
 چه په لاس ایاغ لرې
 خه نظر په زاغ لرې
 بیا وکوم لوری ته ورک شو
 د خوشحال سراغ لرې

تر مکې تر مدینې ولاړې حاجی
 صفائی د زړه په کار ده نه د ږیری
 صوفی لافی د سلوک کا هم دا لافی
 په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو
 علم خه دی په معنی کښ گڼه دی
 لا د نفس له خویه هیخ نه یې ناجی
 خو په ږیره گرزوې شانه عاجی
 سرا سرگڼه د ده بی منهاجی
 که په لاس ئی فتاوی وی سراجی
 کاسه هم ور لره بویه خراجی

۱. بلی.
۲. ژور خای.
۳. مخفف دی د پریې یعنی ملامت هستی.
۴. تشی.
۵. تیر کی یې.
۶. بنگښ یې.
۷. وش یې.

دا تاراج لکه شیخان کاندی په مکر
 دا ئې سحر د بابل د مځکی راوړ
 نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ
 نه جیحون دې نه سیحون دی لا افزون دی
 که صاحب په لاری پلي نفر سپور ځي
 له اوله تر آخره په جهان کښ
 افریدی ندی دا هسی تاراجی
 چه درست اوښ په گت کښ ومانډه حاجی
 پدا ملک ده د ښه رخت بی رواجی
 د خبرو دریابونه مواجی
 خو هم بیا صاحب صاحب پاچی پاچی
 د سید غندی شک نشته معراجی
 زه خوشحال خټک په حب د اهل بتیو
 خارجی او رافضی ک ۷م اخراجی

تور وربل به ئې و چا و ته غوړیږی
 د شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم
 نور به کومه آرزو وی لری په زړه کښ
 عاشقان تر تورو خاورو لاندی نه مری
 بیا به توری بلا لا توری بلا کا
 د ښو ناوک ئې نه دری تر زغرو
 د فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دی
 د جهان عمارتونو ته نظر کړه:
 ما وې نن د زمانې ژبه ورزه یم
 په وصال به ئې د چا پټر سپریږی
 په خوړو نباتو کله څوک مریږی
 چه ئې سترگی کښلی مخ و ته غړیږی
 پدا سپین ویښته به څرنگه اوړیږی
 چه ئې تور رانجه وا سترگو ته اوړیږی
 څوک به هسی ناوکیو ته بریږی
 چه په غم کښ په آه آه سره سپریږی
 ځنی نوی نوی شی ځنی نریږی
 یوه کس و ته د ما ژبه اړیږی
 د دې باغ گلونه لیر ندی خوشحاله
 تازه تر تر تازه ترو نور غوړیږی

تازی سپی چه په نمړی مومې وپړیا دی
 په کوټه باندي دا دواړه حبطله دی
 که ئې ته په منت مومې دا بی مخله
 بخت چه کور شی یوه تن ندی راوړی
 د آسمان پیری دایم نه وی یکسانی
 یوه ورځ به ئې دا رنگ زیبائی نه وی
 سپین و سره باندي ښنده که په بهار دی
 چه د تش په غولی گززی هم بلا دی
 که د چا په باغ کښ بوتی د کیمیا دی
 چه د خدای باندي پیرڅو دي د هر چا دی
 که ئې څرخ دی نن پتا کانده په ما دی
 راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دی
 د هر چا یاران دا هسی بی وفا دی
 که خو یار د خوشحال هسی بی وفا دی

ته چه دا ښکلی چهره لری نگاری
 چه د لاری د دیدن را باندي بند کړی
 چه گهی گهی د وینم له ورايه
 هر ه ورځ تازه مانې تازه جنگونه
 که د غاښ و شونډې گورم دُر مرجان دی
 دریغه نور سحر په ملک پیدا شوی
 خو په ما باندي چه راشی ځان نادان کا
 په کوڅه ئې باد گذر نکا خوشحاله
 ته له کومه سازوی ورته ریباری

ته چه سر تر دیوال هسک کړی سړی گوری
 که د زړه د غین په عشق نه وی بایلی
 پرده پوښی په ضرور وزی لمانځه ته
 یا ئی نیت د کاسیری^۱ یا د میړه وی
 په هغی باندی گواهی د بدی وله
 د میړه په بریره نه خاندی نور څه کا

د خوشحال ویل به بی مضمونه نه وی
 چیری نه چه ئی مذاقو سره شموری

ته د تل اوسې پدا ښهر یاری کښ
 غم د یار د جفا هیڅ را سره نشته
 هغه یار د خدای له هره رنځه ژغوری
 په زاری زاری به ما په ځان مین کړ
 لکه باز د زړه په وینو آموخته شو
 د ریباز منت ئی ډیر را باندی بار دی
 خدای په ما باندی نادان کړ بخت می تور دی
 نا قرار د خوشحال زړه همیشه ښه دی
 یو زمان د نه وی بند په قراری کښ

جهان شرم نام و ننگ دی
 چه وفا ور څخه نشته
 چه ئی عشق تر سره کړی
 د ښایست کمی ئی نشته
 تر ښکښلو ئی څاریرم
 په ښاغلیو جهان آرت
 ښه چه راغللې په غیر کښ
 چه خوشحال باندی ناستې کا
 دا پوزی ندی اورنگ دی

چه پخپل عیب بینا شی
 نادانی ئی پته نده
 د بلا اندوه به نه کا
 په دنیا به دین حاصل کا
 په جهان باور پیدا کا
 چه غنی په قناعت شو

ابدی ژوندون به خپل کا
 چه خوشحال غندی فنا شی

۱. فاحشگی یا قحبه والی.
 ۲. آسان، آزاد، بی باک.

چه په خیال په زر زری جامو کښ درومی
 پکښی خرنګه هوبنیار مرغونه بند دی
 ستا د شونډو سره به ولی هسی نه وی
 زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ
 د مجنون مینه یواځی په لیلی ده
 ناز نخړې بسپوې غمزې فتنې خیالونه
 د بنایست سره هزار کارونه نور دی
 چه رضا ئې په جفا وی نور می ستایی

که نظر په خوار وکړې ثواب به مومی
 ستا د ورځیو خال دانه دی زلفی لومی
 چه پرې هر کله د زړونو وینی شومی
 که هر څو د خلقو آجونه شی هجومی
 تر نظر پوری ئې نوری دی معدومی
 پدا کار به وی تا غندی څوک سلومی
 چه ئې ته لرې، نه نوری بروسی شومی
 د دلبرو خرڅښې دی را معلومی

و خوشحال ته چه د نورو نوم آخلی
 بی له تا به مینه ماته شی په کومی؟

چه توفیق ورکوی رب العالمین دی
 په هر لور چه غورزوی سړی هوا ده
 څوک چه خوښ نه وی له ځانه هیڅوک نشته
 په بهبود د خپلی چاری هر څوک مټ کا
 د ستار د سیوری رنگ واړه یکرنگ دی
 حبشی که په ځان نوم د کافور کښیردی

له آزاره په ستنه اوسه درست دین دی
 د هوا فرس و هر لوری ته زین دی
 هر سړی خپسر دانا گڼی یقین دی
 پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشین دی
 که دستار په سری یا سور یا تور و سپین دی
 سر تر پایه و هر چا و ته مبین دی

آزمینت د دهر و گوره خوشحاله
 چه ملک د شیاطین سره قرین دی

چه خدای په بت مین کړم که دا عیب دی هم وی
 عالم وائی عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله
 که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنگه
 کافریم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبی
 که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښیردی
 تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډیره مدح
 چه ځوان وم دا یم زور شوم په رشتیا رشتیا خبره

دی سجود که دوشن کړم که دا عیب دی هم وی
 درست خلق دروغجن کړم که دا عیب دی هم وی
 په ملک گرزم دیدن کړم که دا عیب دی هم وی
 ستا نوم چه زکندن کړم که دا عیب دی هم وی
 کوڅه به د وطن کړم که دا عیب دی هم وی
 د خپل شعر سخن کړم که دا عیب دی هم وی
 عالم د ځان دښمن کړم که دا عیب دی هم وی

که نور په صهبا مست دی زه خوشحال په خوابات کښ
 مستی ئې په دودن کړم که دا عیب دی هم وی

چه دا هسی بی نیازی کوی دا ښه کړی
 د بل خراغ غندی په شپه د هجران راشه
 خو له ما نه نوره مکړه د زړه مینه
 دما زړه ورځنی صبر و چه گنگ دی
 په ژوندون له ما نه مه څه د یار غمه!

زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړی
 چه په راغله می روښان د واړه لیمه کړی
 نور می کل واړه منلی دی چه څه کړی
 نن ځما طوطا یو څو خبری وکړی
 ته به سم د ما له ساهې سره تله کړی

۱. د زړه وینی پشومی.

۲. د خلقو خونه.

۳. بی له تا ئې مینه.

۴. په نورو نسخو کښ دا بیت داسی دی ”که نور په صافو مست وی زه خوشحال په خرابات کښ - مست په درد ددَن کړم که دا عیب دی هم وی د“ محشی تر دَن لاندی خم ترجمه کښلې ده.

گوره بیا دِ خه په زړه کوم می گناه دی
 د غمزې توره د ماته شه په ما کنب
 وایې ستا په عیادت دما رضا ده
 چه تر خولې د بیلتانه د ویل و باسی
 د خوشحال ختک روزگار په اور اوبه کړی

چه ژوندی وی غم د نکاندی د لوړی
 په شکرؤ په نباتو ئې^۱ سود نشی
 په لحظه لحظه د وینم قهر قهر
 ستا په لبوئ به کباب شم په دا خوښ یم
 دا چه اوس درته حاضر دی ښه ئې گوره
 عقل و هوښ ئې و سړی و ته پیدا کړ
 دا بیدرد که په ظاهر سړی لیده شی
 و خوشحال ته مچ میړی دی ماشی سپړی

چه مزری خپلی منگلی نه کا کنبلی
 مرجونپا^۲ د دُر مرجان هاله ألجه کا
 عاشقان چه تر سر تیر شی هاله کُنبل کا
 باز چه والوزی له خالی هاله گوری
 چه د اور بخری باد سره رفیق شی
 چه سیلاب د غره د سره نه روان شی
 په تحصیل پسی ئې خُکه^۳ کونښن بویه
 هونبره نه وی خربی غوښی ورته تلی
 چه قبول کاندی د بحر خونی چلی
 د دلبرو پستی خولې لکه بخملی
 د کبکائو ښایسته سترگی کجلی
 بیا هاله کا په ملکونو لمبې بلی
 بیا هاله بیایی په مخ ډیری خُخلی^۴
 که قسمت به د چا زیات نشی په خلی
 خبر هنر له لاسه مه پریږده خوشحاله
 خوره خوره وه وه واره غصې خورولی^۵

چه و باز ئې ورکولې تیرې نوکی
 د بانیې نظر د چتی^۶ په لکی
 د کارگه توره مشوکه د گندگی ده
 د گلرنگو ناز په هر کله د وړو دی
 یا به سر د خپل ورمیر په وینو رنگ کرم
 تر ټپو به ئې یستی د زرکی خوکی
 د شهیاز نظر د میور^۷ په خوټکی
 قند لایق دی د طوطی د سرې مشوکی
 بیهوده بی خایه ناز کا رنگ املوکی
 یا به کُنبل کرم دغه ستا شونډی ملوکی

۱. می سود نشی.
 ۲. چه په ما شوې.
 ۳. لمړی خور په معنا د شیرین او دوهم په معنی د رنج او مرض دی.
 ۴. دا بیت حل طلب دی، په یوه نسخه کښ داسی دی: ستا په لب به لبالب شم په دا خوښ یم - که هر خو می د ابرو غندی آغبر.
 ۵. یعنی غواص.
 ۶. یعنی خس او خاشاک.
 ۷. خله.
 ۸. دا مصراع حل طلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره خوره دواړه غصې خورولی یا خوره خوره وه وه واره غصې خورولی).
 ۹. د شتی په.
 ۱۰. یعنی طاوس.

آفرین دی په دا تورو شهلا سترگو
 لا به کله هغه گل په چمن راشي
 د هجران له غمه هيڅ سرې خلاص ندي
 چه توبه د ملو کا، په وخت د گلو
 يا د بنو زلميو ږغ دی په میدان کښ
 چه ئی کښلی د کشمیر کرلې مملوکی
 د نرگس گلونه گوري سترگی بوکی
 څوک په ورو ورو ژړا ژاړی څوک په کوکی
 پرې ښایي که د هغو په بریره توکی
 يا د بنو دلبرو ځي په جهان کوکی
 د زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
 پښتني جونه بخیلی بد سلوکی

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترگی^۱
 که ستا^۲ له مخه وگورم بل مخ ته
 ښکاری چه غرخه ولی ورته گوری
 هر گور^۳ می له هیبته وار خطا شي
 خوشحال غریب په در درته ولاړ دی
 ته هم کله و ما ته کړه وا سترگی

چه صحبت د ملوکامو سره کاندی
 په رشتیا ویل د هسی باوری شي
 که ئې دواړه پښې ټاکی په خدمت شي
 حاسدان به ئې زوال د دولت غواړی
 د غضب په وخت د لیری ځنی گزری
 بویه دا چه ویل نه کا لاند باندی
 چه پیدا کا خپل عزت د ده د وړاندی
 د خدمت منت د نه کا^۴ په ده باندی
 همیشه د لوگوی^۱ و ځان ته سپاندی
 د خوښی په وخت د عیش ور سره کاندی
 چه نادان ته نصیحت وایې خوشحاله
 دا د واره نادانی ده په ځان خاندی

چه خون په غاړه کیږی له دې کاره څه خو غم دی
 چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دی
 پیږی راغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
 که ښه وایم و چا ته هم ئې بد نیسی په زړه کښ
 نه بخت دی د مغلو نه زه هيڅ په عقل کم یم
 مغلو ته چه گورم هغه هسی مغل نشته
 پښتون په زرو نیسی په فریب په ټیټالونو
 نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مړو گوزم
 که ما غندی نور هم وی پدا کار به ډیر خوشحال یم

یاران ځما په گور کښ زه په کور کښ یم ستم دی
 چه د یو لره درومم گور و ما و ته ارم دی
 چه زه کړم هغه نشی هغه ملک هغه عالم دی
 يا بخت دی د مغلو یا ځما څه عقل کم دی
 دا کل واره پیږی ده چه می کار برهم درهم دی
 د تورو وار ئې تیر شو اوس وریاتو یو قلم دی
 په ما ئې اثر نشي لا په ما د خدای کرم دی
 يا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دی
 چه ما غندی څوک نشته ځکه پروت را باندی غم دی

۱. سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگی په معروفه یا راځی.
 ۲. که زه ستا.
 ۳. هر گوره له هیبته.
 ۴. چه ته واپوې.
 ۵. و نکا.
 ۶. یعنی دودوی.

ایمل خان دریاخان دواړه په ښه رنگ تیر شول په ننگ کښ
د دواړو په فراق کي ځما تل آه و ماتم دی

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې	زوولی یې له حوری که سرې پری پیکر یې
د ماء وطن له میانه څوک دا هسی پیدا ندی	پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته د گورم تر یاقوتو لا تیری کا	چه زلفوو ته د گورم په عنبر معنبر یې
که هر څو د لاله گلونه ښه دی په چمن کښ	په دواړو انگیو داغ د واړو د څگر یې
که خوار دی هغه خوار دی چه محرمو د له دیدار دی	که سخ دی د هغو دی چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش می وکړ مسلمان نه یم کافر یم	را واخله تیره توره که مشتاق د ما د سر یې
په حسن په ښایست کښ د څوک سیال په جهان نشته	که دا عیب د نه وی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډیره غمه همیشه په آه واوه یم	په څو په آسایش بی غمه پروت پخپل بستر یې
خوشحال وته د ووې چه بی ما به په څو پایې	
په څو به ژوندی یایم ته می خود په حال خبر یې	

چه د پلار په نصیحت نکا برغری	د هغه زویه دانه شه په مری
د پرون ورځی به نن حلاوت نه وی	که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتری
لکه مور د بابا زویه وو په نغته	اوس په دا دور له چا طمعه لری
که له پلاره زویې مومی په رای درومی	گڼه نکا زیست روزگار دلپری
نور ئې واړه سرښتی برهم درهم شوې	خو په ځای ده سرښته د نوکری
دا هم هیڅ حق د نمک ته نظر نکا	په نیافت کښ بهانه غواړی نړی
	اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
	که په زړه لرې دعوی د سر دری

چه په سب د ابوبکر د عمر دی	که په خوله کلمه لولی هم کافر دی
د هغو په مرگ ثواب گټلی پویه	چه بدگوی د ذی النورین د حیدر دی
رافضی خارجی دواړه باور وکړه	تر سگانو تر کوسانو لا بتر دی
تر مهدی پوری یو لس دی یا دولس	چه همه زویه نمسی د پیغمبر دی
همه واړه امامان وه د خپل دور	همه واړه د دنیا د دین سرور دی
له اوله تر آخره که کروهيږی	د بی بی اولاد می واړه نور بصر دی ^۲
چه دوستی ئې د سید نه وی په زړه کښ	د هغو سړیو تل خاوری په سر دی
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم	لا رانجه می د پله خاوری د بوذر (رض) دی
په سرو زرو کښ کمی د قدر نشته	صحابی د پیغمبر واړه سره زر دی
	زه خوشحال خټک هغه سنی مذهب یم
	چه یاران را باندي واړه برابر دی

چه می ولیدی دا ستا سترگی خونخواری	چه تر اوسه لا ژوندی یم شکر باری
په یاری به د هیښ وی چه غلط شی	چه څلور پیسی لری د هغه یاری
ما یوه د زړه په غوره ده نیولی	که هر څو په جهان ډیری شی نگاری

۱. دې کلمې ته محشی د خریشوی ترجمه لیکلی ده.
۲. د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

وی^۱ ئی خولری گلی خما په زړه کنب
 د میری چه وزر نه وی هونبره ښه وی
 اوس به ولی په غلا د مینی کار کړم
 په خاطر به د قراره قراری وی
 بی اثره به دا اوبنی پاته نشی
 نه یواځی د لاله په زړه کنب داغ دی
 په خوشحال ئی عندلیب غندی اور بل کړ
 چه پلو له مخه واخیست گل رخساری

چه یو گړی په جمع زړه ښه مخ وته وگوری
 دا خوی خما قدیم دی چه^۲ ما اوس ندی راوړی
 د خلقو تهمت یو سرد هجران غمونه بل سر
 دا اور چه په ما بل دی د خپل یار له جدائی
 آشنا ته وایه نشی نا آشنا به څه خبریږی
 ناوک ئی د مژگانو د ابرو په کمان جوړ کړ
 ښه باز د خوشحال ختک خاطر په لاسو کښیووت
 په قدر ئی خبر شه چیری نه په لږ ئی پلوری

چه دا هسی ورځی غوټه کړی خبری
 یا خما تر فهم ښه شوی، عاشق پوند دی
 ستا تر شونډو تر غاښونو به ئی څار کړم
 دا څه جام د میو نه دی چه ئی ته څښی
 هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا
 دوه قدمه بیلتون هم له یاره مرگ دی
 د ښو ناوک ئی ښوی درومی تر زړونو
 دواړه شونډی د خوشحال په خوله کړه
 و طوطیانو ورکوی خلق شکری

چه په سپینه بریره کا ځوانی نکاری
 که په خوله د زاړه یار تر سر جاریری
 نیک و بد پدا جهان کنب پیدا کیږی
 خوښه ځوان د ځوانی ښځی په غرض دی
 په کم ذات په اصیل هیڅ ندی راغلی
 زوړ د ځوانی ښځی نکا که ئی کاندی
 له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښی

پخپل ځان باندي به وکا ځنی چاری
 په زړه ندی ځوانی هیڅ د زاړه یاری
 نیک و بدی د زاړه نه دی ویزاری
 که بادشاه وی د زاړه نه وی آزاری
 ښځی واره د ښه کار دی طلبگاری
 فکر بویه چه له ښه ځایه دی باری
 په حیا په شرم ننگ وی خبدری

۱. وایی خولری.
۲. څه.
۳. مور.
۴. په تورو په لښکری.
۵. به څو.

چه په پلار نیکه د ننگ و ناموس نه وی
 هغه بنځی قباحه ته دی تیاری
 اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
 دا د دور خوانی مکره ناپکاری

چه نظر دی په اغیار هورې دلې وی
 ته چه هسی بنایسته یې گرم خو نه یم
 چیری نه چه څه د ورسی خاطر ته
 یو ځل بیا سر توره مسته را بنکاره شه
 ته به وایې د گلاب په گل شبنم دی
 د رقیب له ویری بل لوری ته سترگی
 په عاشق باندې د پلار نصیحت اور دی
 چه له سترگو می غریبری غنم رنگه
 د ناپوهی خوبا ټول مهر په یار شی
 زه خوشحال به د وانورم له لیدنه
 په دربار د که هر څو پروتی کلې وی

چه دانا نه کړې گردش د زمانې
 زر پیرې لری د سترگو په ځنبل کښ
 په یوه زمان دی شاه بیا د گدای کا
 په خزان کښ د بوستان په ونو راشه
 کله مځکه سپیره ډاگ کله گلونه
 د سفله غندی ئې ور کړل را نیولی دی
 د حلوا سره ئې زهر هلاهل دی
 پت امید د پلار د زویه سره پریکا
 شاه جهان بادشاه د چا په بند بندی دی
 حقیقت ئې سر تر پایه را معلوم شو
 زر علت زه فساد زه عیبونه
 چه ئې شا کړه د دنیا و آسایش ته
 چه دا هسی ئې کړدې د زړه پیاد وی
 لا خوشحال لری خواهش د زمانې

چه می اوښی هسی آل شوې
 چه په نور څه پسې ندی
 لیونی شوم خوب می نشی
 نور می محو شول له دله
 د زړه داغ د مبارک شه
 خلق خوښ گزری هوس کا
 مگر نول د بیلتانه دی
 دواړه سترگی می سره لال شوې
 واره ستا د مخ په خیال شوې
 راته ته پری مثال شوې
 چه می ته په زړه نهال شوې
 چه مین د شاه په خال شوې
 د ما زړه ولی بد حال شوې
 په ناله کښ لکه نال شوې

۱. ئې.

۲. محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

نور خوک هم شته دى اې غمه
که يواځې د خوشحال شوې

صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شى	چه مى زړه پسې مېښ مېښ شى
يا نصيب چه كله چيښ شى	د هغو شونډو شربت به
چه توبرى ځنى وکيښ شى	په پرهار مى ظلم کيږى
توان لرى چه سبر سريښ شى	په خزان کښ نورى ونى

زه ئې ناسته په پالنگ يم
که خوشحال له خوبه ويښ شى

په رشتيه مى ده نيولې	چه يوه مى ده نيولې
هم هغه مى ده نيولې	لکه يو يو مرد ئې نيسى
عجب ښه مى ده نيولې	خوک د هيڅ ملامت نکا
چه له زړه مى ده نيولې	اوس به نه درومى له ما نه
چه تر پښه مى ده نيولې	په هيڅ رنگ به پرېښوه نشى
سر پره مى ده نيولې	گندى وى را باندي راشي
ښايسته مى ده نيولې	که ئې نه وينم په سترگو
که کړه مى ده نيولې	گندى سمه شى عالمه

د خوړو هيله خوشحال کړم
چه ترخه مى ده نيولې

دا پيال د چا د لاسه ده څه نومی	چه ئې هسى لايعقل ولاړم په شومى
چه هميش د عشق د باد په مخ کښ درومى	خدايه څه د يو باد وړى زړگى را کړ
چه مى زړه د يار په يادو راحت مومى	پدا هم لا رقيبان کا په ما رخه
د سحر خروس دى وويشت شى په کومى	ما لا حرف نه و له ياره بدل کړى
د قصاب دلسوزى نشى په ورغومى	بيلتانه د ما په قصد چاره تيره کړه
په دروغه سر ترم بهانه د دومى	واړه دوک مى د اشنا د بيلتانه دى

چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زړه کښ
د خوشحال دلبره کومه ده څه نومی؟

هر قدم چه پکښى اخلم ډار د سر دى	چه د عشق په گرانه لار کښ ډير خطر دى
چه مى ستا له غمه ويني درست ځگر دى	که سينه مي سره چاک کړې و به ويني
ما په زړه کرلى ستا د مينى کر دى	ستا د مهر باران نه اورى چه شين شى
تل تر ژبى رسيدلى راز سمر دى	ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره
هونيره اروم چه له حسنه ئې اثر دى	زه له عشقه خبر نه يم چه عشق څه دى
پدا کار کښى لاف وهلى يوه هر دى	چه ئې عشق تر سره کړى هغه کم دى
جو دانه صبر پر ما باندي لوى غر دى	صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ
نه چه ما وتاگه کړى دا هنر دى	عاشقى لا زه ته نه وو چه پيدا وه
گڼه کوم يو په وفا تر ما بهتر دى	خو ځما طالع ښه ندى يار جفا کا

د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
خه ئې پټ کړم چه جهان خنی خبر دی

کشکه نه وی اشنائی	چه پیدا شوه جدائی
د گل بخره زیبائی	د بلبلی بخره نول ده
که مجنون شم را بنائی	تا چه شان د لیلې واخیست
خوار مجنون په گدائی	د لیلې دپاره سر شو
پیغورونه رسوائی	چه عاشق شو قبلوی دې
درته ناست یم دوائی	ستا په در دوهان ^۱ وهلی
ته می بوله هو خائی	که پل بل لوری ته واخلم
بی چیجی لوپټ پائی	چه به زه بی تا نه پایم

چه ئې ولیده په سترگو
خوشحال خکه تا ستائی

د هغه خوښی به تل وی	چه ئې دری خیزه حاصل وی
بیا ئې ښه صورت واصل وی	اول خپل صورت ښاغلی
د دنیا دولت ئې خپل وی	غه دریم وایم چه کوم دی
پریشانی به ئې په دل وی	چه پدا کښن ئې یو نه وی
غم به تل باندي نازل وی	چه ئې یو وی پدا درې کښن
که چا مړ کړ هم د گل وی	هر چه درې واره ئې نشته

د خوشحال ویل معقول دی
پری به خوښ شی چه عاقل وی

بهاڼه ئې د خلاصی دغه بند دی	چه بندی د یار د یار د زلفو په کمند دی
د نادارو عذر پټ ندی خرگند دی	سر می یار وټه پینځکی کړ لا شرمیرم
د شهی د شونډو لا گوښی بل خوند دی	نه شکری دی نه قند دی نه نبات دی
چه په نونس بابه کل شکل پسند دی	خه صفت د هسی حسن په غزل کړم
چه لا ستا له غمه روغ گوزم انند دی	خه به غم د مال و ملک د دین و دل کړم
نور به ډیری یاری نه کوم سوگند دی	یوه زړه لره یوه اشنائی بس ده
کله هم د عاشقی کار پسند دی	پخپل زړه می به دا هسی شندي بکړې

د خوشحال خټک د ستا په سر سوگند وی
که ئې بی تا په نور خه زړه خورسند دی

ولی بوی ئې په چمیار باندي آتش وی	چوهري د خپلی خونې په بوی خوښ وی
په چمیار د خپلی خونې بوی دلکش وی	نور وگری د چمیار له خونې تنستی
یو تر بل پوری مطعون او مشوش وی	هسی رنگه د هر چاری تفاوت دی

د دهقان فهم په پاله^۲ یا په یوم دی
د سپاهی نظر په توره په تیرکش وی

۱. دونه.
۲. یعنی د یوی تیش.

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې
 چه د کبر د فتنو د خرخبو ئې
 چه مشتاق د د خندا دى هغه زه يم
 په جهان که بياسته وه بې حسابه
 د پسرلى گلونه څه دى چه ئې ستايم
 ستا په مخ مى په خراغ نشته وټنه
 خپل عاشق سره وعده نکړې تر سره
 چه هر څو دى د خوشحال معشوقې ډيرى
 چه ور تيره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ابرو غنډى ئې پروت په دربار نه وى
 عندليب چه په گل رايشى نارې کا
 د زړه چاک مى به په هيڅ سره ور نشى
 ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم
 تر هندوى مه شه کم د يار په پت کښ
 په ما هر زمان اختر دى چه يار وينم
 په کوم ځاى مى به مرهم کښيردې طبيه!
 په هغه د عاشقې نوم حرام دى
 هيڅ ماڼه له ياره مه کوه خوشحاله
 د دنيا ساعت به تل په قرار نه وى

چه په شونډو شکر خاده هغه ته يې
 په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
 چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
 چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
 چه پدا زړه حجر آساده هغه ته يې
 چه د ستر سحر بلا ده هغه ته يې
 چه له مينى ستا په سر لورى خوشحال دى
 چه د ده د سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر د څارويو سره تير وى
 چه شيطان غنډى رانده شى څوک ئې څه کا
 ځوانان واپه برابر ندى په وزن
 که په زړه باندى پراته دى زر غمونه
 د شکرو تر حلوا به ئې لا ښه خورم
 د ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم
 هر عاشق د عاشقې ته هوس نکا
 دريغه بيا را سره ژر غاړه غړى شوى
 د خوشحال خټک خو کښلى مخ په کار دى
 که د سوات که د پکلى که د بنير وى

چه په زړه ئې ستا د غم غشی سیده شی
 همیشه به ئې سرینبی په زنگون وی
 توری سترگی توری ورخی سره زیب کا
 په تپو باندي ئې خط د وینتو ندی
 ستا خوبی خما په پوهه ډیر تیری کا
 په بنو باندي می بښې په احتیاط برده
 خان و زړه می هغه لور وته پرواز کا
 زه پدا سبب په دوو سترگو مین یم
 له قسمته زیاتی مه غواړه ناپوهه!
 لاس په لاس ئې گرزوی هنر آموزی

قراری به ئې له دله رمیده شی
 په فکرت به ستا د زلفو خمیده شی
 بیا په تیره چه و سمه پر کییده شی
 دا ئې سیوری د خړی ده چه لیده شی
 د یوسف خوبی که هر خو ارویده شی
 چیری نه چه می باڼه پرې خلیده شی
 هغه خای چه ښه دلبره شنیده شی
 چه چهره د ښو یارانو پرې لیده شی
 و هر چا ته خپله بخره رسیده شی
 چه ښکاره د هنرمندی کښیده شی

په ژړا می به و نه غلوې خوشحاله
 که د سرې وینی روانی تر دیده شی

چه ښیری و ما ته وکړې ژونده وې می
 دا چه وایې راته خیر گوره چه مور شی
 غمازانو اغزی توی د غمازی کرل
 ما خپل زړه وته ویل چه ای بد خویه
 وئې عمر می پدا بد خوئی تیر شو
 که می سر په عشق کښ درومی هم د لار شی
 که د زهرو پیاله راکړې هم نه وایم
 چه گهی په مخه رایښې کنکس^۱ خورې
 کشکه زه دربارندی نه وی مین شوی

چه می یاد کړې په ښکنخلو نهاله وې می
 که تمام عمر د گورم مړه وې می
 چه د دوی په وینا غور کړې پرې څکوی می
 خه په هر صورت مین شی شوره وې می
 خه دا اوس راته ویل کړې اړه وې می
 خپل وژلی راته شمارې ویره وې می
 خدای دی خیر و تا درکا ژونده وې می
 یو تر شا نظر و نکړې خوره وې می
 تا نادانی مینه نه زده پخه وې می

ما خوشحال څخه په ذات دورنگی نشته
 د زړه حال می در معلوم دی ویه وې می

چه درومی په انگن کښ درست انگن سره یوگل شی
 چه سترگی کړې ورپورته په نرگس شی بلا سازه
 د ملا د وینسته فرق به د هیڅ یو سره و نکا
 عالم وایی و ما ته له ښه مخه صبر وکړه

د مښکو بوی را پاخی چه د تار په تار کاکل شی
 چه زلفی کړې نمودی حبطه واره سنبل شی
 که واره دانایان می په دا فکر تأمل شی
 حیران یم له ښه مخه په خو صبر و تحمل شی

د خوشحال خاطر ئې هسی ځنی یووړ تورو سترگو
 کله صید د شاهینو تر مښکو تر منگل شی

چا به راکړه په پالنگ دا هسی کښلې
 شیخ د خورو صفت کا زه د دلبرو
 عاشقان ئې صد هزار دی په هر لوری
 په دربار ئی سناسی شه ورته کښینه
 که هر خو د خلقو جونه ښایسته دی
 لا به کله ننداره د هغه مخ کړم

که می نه وی په ازل په قسمت کښلې
 دا خما هغه د ده دعوا پرینلې
 سر گښته حیران پریشان گونه څښلې
 تار په تار د سر وینسته ایرې موبلې
 ما یوه ده غوره چون پکښی وکښلې
 چه می کله د خاطر ده پسی لښلې

۱. دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی گنگوسی په معنی د پته خوله والی او خاموشی او سرگوشی را وری دی.

د هغې پيالې مستی لرم په سر کښ
 نه د مښکو پتیدنه نه د عشق شته
 چه پرون می د ساقی له لاسه څښلې
 په اذل ئې نه دې دا پردی پوښلې
 چه می تل د مخ ثنا وایی خوشحاله!
 په صله می سپینه خوله درته بڅښلې

چه گلگونه معشوقه لری په کور کښ
 په هجران کي می ژړا هغه خندا شوه
 لکه لوند خرخوړی تا وکړې نم ئې نه وی
 د عشق ښور دی د عاشق له دله نه ځي
 په هر ځای چه د رندانو مجالس وی
 شور و شر به د رانجا په جهان نه و
 که خبر به د درخانی د مخ نه وی
 پښتني جونہ د الفی باد ته نیسی
 د خوشحال د زړه می ښه ننداره وکړه
 سمندر غندی بازی کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشی
 چه پلو په مخ کښ ونیسی ماښام کا
 د جمال خوبی ئې زیاته ده تر نمره
 تر یانه پوری ئې گوډه سی کوتره
 حبشی زلفی ئې پاس په سینہ زانگی
 مرگ می سل ځله قبول بیلتون د نه وی
 په ماښی ئې مرده شو یو کره عید وی
 توری خاوری د رقیب په سر کا توئی
 چه په لیدو ئې نه ومړې خوشحاله
 ځکه هسی د جهان بلا په تا شی

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شی
 که فلک ئې د مزری په خوله کښ ورکا
 لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا ده
 یو لاله په غوړیده بل رژیده کا
 د یوه ماښی شی سر د بل نړیبری
 وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه
 دا همه چاری د ده دی چه را کیبری
 هغه شان لکه په تورؤ اوس په سپین دی
 د خوشحال مجاز به کله حقیقت شی

۱. نښتځلی او په تکلیف اخته.

۲. رانجا او هیر په هند کی دوه مینان وه چه په هندی کي ئې قصه مشهوره ده.

چه راغلی په حيله دى
 كه مثال ئې له ما غواړې
 آشنائى ئې د جمال ده
 پروا نه پرې پرېرى كا
 خوار مجنون د عشق په كار كښ
 هم خالق ته هم مخلوق ته

عقل ځكه عقيله دى
 عشق مزرى عقل نيله دى
 چه مين په جميله دى
 اور څو بل په فتيله دى
 سپك په قام په قبيله دى
 واړه كار په وسيله دى

د خبرى په ميدان كښ
 نن خوشحال خټك قبله دى

چه ښكاره په آرايش كښ شگفته شى
 آشفته كاندى روزگار د پرهيز گارو
 چه ئې نه وينم زه هسى ځلبلا ند شم
 چه د غورو در ئې نه وينم په سترگو
 د وصال په وخت هم خوب د عاشق نه وى
 ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرته ده
 زړه مى واى چه ورتلى په در ئې ايل كړى
 و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښكاره وه
 چه به دا رنگه گلونه شگفته شى!

صلوات ئې په جمال باندي گفته شى
 چه ئې زلفى په عذارو آشفته شى
 لكه گل له عندليبه نهفته شى
 در گوهر مى په هر هر باڼه سفته شى
 ترو بې وخته په هجران په سوخته شى
 او كه نه پرې به وگرې الپته شى
 په هر ځاى چه ښه محبوبه شفته شى
 و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښكاره وه
 چه به دا رنگه گلونه شگفته شى!

چه ادب لرى سړى سړى هاله شى
 څه پتونه ئې په شمار په حساب ندى
 چه همت د سړى خو قدر ئې هونبره
 دولتمن سړى هغه بللى بويه
 هر سړى چه دولتمن شى كه دانا وى
 كه د تورى كار د ځوان دى يا د نور څه
 دولتمن د په هنر په علم مټ كا

بى ادب سړى سړى كله باله شى
 كه په چا د آشنايى پت پاله شى
 د تميز په تله هر سړى تاله شى
 چه له سينده ئې جدا د چا واله شى
 په هر كار كښ دې نظر پخپل كاله شى
 مصلحت دى د هغه چه په زاله شى
 كه هر څو ښايسته مخ وى بيا پساله شى
 څوك دنيا وته مريونه دى خوشحاله
 شاه زلميو ته د لوبو چنغاله شى

چه پرانده وته اسمان ښئى يا ستورى
 روڼا ورځ په ښاپيرك باندي تور تم شوه
 كه څښتن ورته زورل كا يا ښكنځل كا
 بيا به شنى په پانيو نشى وچى نوى
 زور قوت د هر چا سم برابر ندى
 راشه نن دى د نخاس ننداره وكړه
 چا د سر د پاسه سور مندیل تړلى
 د چا حكم د چا لاس درباندي نشته

وايه روند به ئې په كومه سترگو گورى
 روښنايى د نمر ښكار پيرى په هر لورى
 مريى هم په زړه كښ هسى څښتن زورى
 كه باران د ښكالك په شيبو وورى
 څوك له ځايه زورور شول څوك كمزورى
 يو كالى په بها بيرى بل ئې پلورى
 ځنى هسى خوار حيران گرزى سر تورى
 پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غورى

۱. يعنى پښې تر، هغه شى چه د اوبښ پښه په تړى.

۲. چنغاله هغه نجلى بولى، چه ميره ئې معلوم شوى او نامزده شوى وى، اما واده ئې نه وى سوى.

۳. زورى كا.

په تلوار په اضطراب چه صبر نه کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سره بنوری

د جهان هوس می واره فراموش دی	چه می خپل مین نیولی تر آغوش دی
لیونتوب د لیونیو پرده پوش دی	ساقی زه څه هوبنیار نه یم باده را کره
نن هغه د میو ډک سبو په دوش دی	چه پرون ئې اهانته د می خور وگر
چه بابا ئې د مجلس سره می نوش دی	ساقی ترس د محتسب د درې نشته
چه ځما د نای ونی په آواز گوش دی	هدایه وقایه څه لولې و ما ته
چه صوفی ئې په جوعه سره مدهوش دی	دا گلگون شراب د کومی میخانې دی
چه سرود د مغنی په نوشانوش دی	د بهار په وخت به څه له میو اوږم
د بلبلو په آواز کښن دا سروش دی	بیا به دا گلونه نه وی میخوری کره
همیشه پدا بازار کښن پوشا پوش دی	ډیر د باد سپاره په خیال تر ما تیریری
چه په ډیر ارمان د یار له مخه بیل شو	
د خوشحال په بخره هر کله خروش دی	

د جنت هوا به هم کړی درې شوی	چه لرې پخپله خونه کښ خوشخوی
چه په کور کښی ده خوشخوی هم خوش روی	دین دنیا ئې دواړه کښیوتل په لاس کي
چه صفت ئې شی له رنگه هم له بوی	د بلبلو غوغا تل په هغه گل وی
په شانه سره د شاه د زلفو موی	زه دلې له غمه مرم چه جدا کیږی
که ئې گورې د هر نه دی بی های هوی	چرته ویر چرته سندرې په جهان کښ

پیکه ښه راغلي په وخت د یار له سوی	گلدستی دی د بهار را لره راوړی
په جنت کښن پراته چیری چرته درومی	
چه خوشحال شری عالم د یار له کوی	

په غمونو په ښادیو کښن انسان دی	چه په آن و آن په مخکه په اسمان دی
چه سړی سره ئې غم په هر زمان دی	دا یوه خمڅه د ځان دینی بلا شوې
په نامرد شرم آسان دی په مردگران دی	د نامرد د مرد پدا تفاوت وشو
که د سر ویره د نشی کار آسان دی	مست هاتیان خونی مزی توری وکښلې
په احتیاط احتیاط کښن ډیر خلق طوفان دی	کشکه ته پدا دنیا همیشه پاڼې!
ما په خدای باندی سپارلی ځان ایمان دی	که د ځان که د ایمان بد خواه می ډیر دی
ډیر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دی	ننگیالی چه د اخلاص توره په لاس کا
چه عالم باندی غوغا کا دا جهان دی	له اوله تر آخره خو روزگار شته
په ښادی سره شریک دی اولسونه	
غم یواځې د خوشحال ختک د ځان دی	

په ماښام کي روڼا ورځ نهفته کیږی	چه وربل دی په سپین مخ آشفته کیږی
لا به ما غندی پرې ډیر الپته کیږی	که د مخ ښایست ئې دا دی چه لیده شی
همگی دُرو گوهر دی سفته کیږی	په ښو ئې اوبنی ندی آویزاندی
پدا باغ کي عجب گل شگفته کیږی	یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وی پانی
هغه شوک چه په گیسو ئې خفته کیږی	په ژړا می به پوهیږی خوب و نه کا

د خوشحال د خولی خبری خوشی ندی
دا همه د یوه حاله گفته کیږی

چه مور پلار ځنی آزار شی هغه عاق دی
هغه مور او پلار به خلاص نه وی له غمه
هغه زویه به آخر په خواری خواری شی
د اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو
نن هغه قطب آفاق گڼی خپل خپسر
با خلف زویه په گور خلف د غواړی
دا ځما همه گله ده د ټټوانو زیږی
د ټټوانو نه همه ټټوگی زیږی

د هغه اسلام اسلام ندی خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دی

چه د خولی ویل ئی نور د زړه ئی نور وی
د باپوه سره راضی نه یم په باغ کښی
که په لاس کی ئی ډک جام کښیږدې څه سود دی
نالایق زویه د خدای د چا لوی نه کا
ښه لایق زویه مور پلار په نیکی یاد کا
یو لایق زویه د پلار کره لوی ښه دی
د غوولی زویه شور وی پخپل کور کښی
که هر څو د سپری ډیر زویه پیدا شی
هغه زویه خو په گور ښه دی خوشحاله
چه بهرام غندی یواځی د خپل کور وی

چه دا هسی سحرگری سترگی ستا دی
پښتنی جونه می ولیدې په سترگو
ښاپیری به هر څو ستا ئی وگری
تا چه ووینی مین در بانندی نشی
واعظان چه یادوی د جنت حوری
یا به ستا زلفینی ونیسم په لاس کښی

د ناموس خبری مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بی پروا دی

چه می کړی هر آثم دی
اوس له واپرو توبه گار یم
ته کرم را بانندی وکړه
په دوه سترگی می منلی
واړه امر می قبول دی
استقلال د توبې راکړه
ما ساته د ده له شره

که په خوله که په اندام دی
په اخلاص می دا کلام دی
شتا کرم په هر چا عام دی
چه د شرع هر احکام دی
ترې توبه چه نهی نام دی
د شیطان د بلا دام دی
نفس می مدعی خود کام دی

په توبه کښن ثابت راکړه
پخپل لاف به هيڅ ونگرېم
چه توفيق له تا نه نه وي
په هغه لاری می بیا په
نور به څه کړم ډیر خواستونه

لکه حکم د اسلام دی
که زه لافی کړم لاف خام دی
د زاهد زهد حرام دی
چه پرې یښی بنی گام دی
دا یو ما لره تمام دی

چه ثابت ولاړ په دین دى
د خوشحال باندی سلام دی

چه په زړه ئې گرزوی وړې وړې
چه په تا پوری ئې زړه نه وی تړلی
که می وړمی ساړه ډیر وی قبلوه ئې
چه څیر څیر ئې مخ ته گورم نه مړیرم
ستا خوړی شونډی نبات دی رقیب مچ دی
څو څوانان د پخپل ځان د کښینولی

یوه ورځ می به له وره وشړې
په هغه پوری زړه څه لره تړې
مړې ایرې د نغری څه لره لړې
دا ځما ستررگی به کله شی مړې
ښه خو دا چه ئې له شونډو وشړې
لا به څو در باندی کښینوی زړې

یاره ته چه له اغیار سره خندا کړې
د خوشحال په لړمانه درومی چړې

چه د بخت د تالو سپین دی تور به نشی
هر چه غور د محبت لری په زړه کښن
د دې نورو بازارونو خپریدل شته
خو چه وژیړی له موره چه بد ذات وی
چه له یاره سره کښینم رقیبان می
څوک چه زور سره ښکاره کا و زیانیری
هسی نه چه زور می نشته زړه د گورم
و هر چا وته رسیړی خپله بخره
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده

چه شیرین دی له ازله شور به نشی
که پرې زر کالونه تیر شی سپور به نشی
یو بازار د محبت دی خپور به نشی
په وروروی ئې غلط مشه ورور به نشی
تل په بد نظر کاته کا کور به نشی
که پخپله بوسه را کا زور به نشی
ته پخپله مهر وکړه زور به نشی
چه ئې پلی په ازل کړ سپور به نشی
مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی

که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
د خوشحال په باب چه شوی نور به نشی

چه په حسن په ښایست دی زور وړی
رغیده ئې ستا د خولی په دلایا دی
ما چه ستا د خوړو شونډو لذت بیا موند
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا
د ښو په تیر ئې بیا سره پاش پاش کا
تریانه د د خطا آهو خجل شی
یو نظر په درست صورت علامت وکا
تر خوړه خندا د څار شم راته خاند

د هغو وائی بدلی یا سندری
د رنځورو دارو ندی له تا لیری
نه می شهد په غرض دی نه شکری
چه پرې رایشی د عشق خونی لښکری
که خپل زړه وته پوښم د صبر زغری
چه په شین شین یون کړې ښیوه گری
په مثال لکه بخری وچی سری
چه پریوان کړې په ما لعل و مرغری

چه څوک بی عشقه څه وائی باور وکړه

۱. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښن نسته.
۲. چه پرې رایشی تنها د عشق لښکری.

لکه باد دى په خوشحال هغه خبرى

چه د خپل عقل ويل کا هغه کله خرد مند دى
 چه مى فهم فکر وکړ پدا خپله دانائى کښ
 تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وغوښت
 گپ شه وغواړه باغونه په هزار رنگه ميوې خوره
 لعل الماس دى په جهان کښ دُر مرجان شته دى مشکينى
 هر سړى چه محنت نکا هغه لکه راحت مومى
 که ته راشې له اسمانه جبرئيل شې پدا څه شى
 څوک چه حکم رياست کا سياست د کا په شرع
 چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دى
 بل نادان را ښکاره نشو که نادان دى خود پسند دى
 عقل علم هم دا هسى په جهان کښ چند در چند دى
 راشه راشه راته وايه سم د وارو لذت خوند دى؟
 واره هيڅ پوشيده نه دى د هر چا قدر څرگند دى
 راشه رنځ قبول کړه که ته گنج غواړې ښه پند دى
 خوف رجا راوړه اې ځانه کار د توري يا د شخوند دى
 اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دى
 ډير به ښه ښه زويه راوړى دا نه پلاره څلور ميندى^۱
 نن په واره پښتانه کښ يو خوشحال لايق فرزند دى

چه امید پدا ایام لى
 عافیت غوښتل له دهره
 کل امید خامی تکیې دى
 په سراب د تیری خوی دى
 زه له غمه مخ جار باسم
 په هیبت د ناست و خیز کا
 دغه خون په خپله غاړه

د خوشحال بلا هغه شو
 چه سوگند د ده په نام لى

چه پخوا مى په خاطر نه وې ليدلى^۲
 وار په وار مى واره وليده اغيار وه
 په بڅښښ ئې نر ناحقه غلطى کړې
 چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه
 نه هغه شته نه په خوله کښ هغه غاښ شته
 چه په خوله مى کښلول پرې نازيدلم
 چه ئې نن وکړې په چا کانه په تا شى
 چه هميش به په تسليم راته ولاړ وه
 د جهان گلونه واره بى وفا دى
 کشکه زه يو خر غڅکى وى سړى نه وى
 دوه رفيق دى د يوه په ويل يرغ کړم
 نه د دين نه د دنيا دى ځنى نورى
 چه اوربشى کړى کله غنم وشى
 يو ئې ټوله په محنت گا بل ئې يوسى

فلک ډيرى نندارې را وښيلى
 چه هميش ئې د يارى لافى وهلى
 وار په وار به جهان واخلى واره خپلى
 له هغوى څو خبرى وارويدلى
 چه به ما په اننگيو وه چيچلى
 د هغو د خولې مى وارويدې ښکنځلى
 وپريا ندى چارى واره دى په تلى
 د هغو مى څو ناسازى دى زغملى
 بيهوده ورباندى مينى کا بللى
 هونبره چارى سړيتوب را ونمايلى
 دا دوهم را باندى غرپ وهى چه غلى
 د ياغى د ايل په منځ کښ و بلښلى
 پټه نه ده چه کړې هغه آخلى
 راشه گوره چا اولجه کړه چا ساتلى

۱. نه پلاره او څلور ميندى، نه اسمانه او څلور عنصر دى.

۲. چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلى.

يا دارو د ليونتوب وکړ خوشحاله
يا ناحقه دروغ خلقه سره ملي

که صفت ئې واړه خلقو دې ویلې	چا ئې راز د خولې تحقیق ندی موندلی
په ملال کاته کښن ما لیدلې	په چشمانو کښن ئې سحو د بابل دی
د ما زړه وړی د بڼو په تار پییلې	یو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه
د مخ باغ ئې تر لمنی یم نیولې	و چمن لره چه درومم تللی نشم
خوک د یو راته ښکاره کا هسی کښلې	په هر لوری کښلی ډیر دې خلق وائی
خدای دی ستا له لاسه روغ کا د ما خلې	چه و مرگ و ته می مینه ستا غمزه کا
زړه می پټ مړنی سپور دې خال د پلې	تر جلب نیولې تل باندې سپارلی کا
چا به نې د عشق له کاره بل کار نه کړ	
د خوشحال د خولې ویل که چا منلی	

زیست روزگار دا مخبط سره غلظت شی	چه سړی تر عقل تیر شی مخبط شی
حریصان پکښی غوټې خوری لکه بط شی	د حرص دریاب تر شرقه دې تر غربه
لا به کله دا لاهو بیړی په شط شی	نن خما بیړی لاهو شوه په دریاب کښن
د آغوستی سر و پای قدر وسط شی	د ته درزی جامی قدر قیمت ډیر وی
لا د ما و عاشقی و ته نمط شی	غابن وتلی یریره سپینه ازموینت دی
چه د زړه د عشق په کار کښن منبسط شی	جاودانه خوښی دا ده په جهان کښن
چه نه خای د پیغامونو نه ئې خط شی	ښایسته یاران می هسی ملک ته ولاړل
د خپل یار و تیغ ته سر کښیږده خوشحاله	
د قلم خوبی هاله گڼه چه قط شی!	

د هلكو کتابونو په کار بند وی	چه د لویو کتابونو دانشمند وی
و هغو و ته پټوی اخرما خوند وی	چه خرما ئې د بلوټ نه وی خورلې
و هغو و ته گاخری شکر قند دی	چه د هند په شکر قندو خبر نه وی
چه هغه ته د دهلی ملک خرگند وی	د آټک په مناره به نظر نه کا
د هر چا تر فهم کښلی خپل فرزند وی	هر سړی د خپل وطن ثنا صفت کا
ما چه ولیده دانا محتاج د پند وی	د ناپوه سړی د پند سره کار نشته

زه خوشحال ئې دا دانش په سترگو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وی

چه په مخ ئې عندلیب شوم کار خما دی	چه ئې مخ تر گل زیبا دې یار خما دی
که ئې ووینم په سترگو زار خما دی	چه ئې تش په کوخه تیر شوم لیونی شوم
که می لاس ورباندی بر شی پلار خما دی	که واعظ می له ښه مخ له مینې نیسی
چه هر گل و ته نظر کړم خار خما دی	بې له کښلیه زیبا مخه که گلزار دی
ته به وایې غم یکلخته ښکار خما دی	چه هر لوری و ته درومم په غم اوړم
بیا له خپله بخته خوښ شوم وار خما دی	همیشه به په ما وار د رقیب نه و
که بی یاره جنت مومم نار خما دی	د خپل یار سره دوروخ خما قبول دی

۱. د میزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

بت پرست کله د بت له مینې اوړی

زه که مینه د یار پریردم عار ځما دی

زه خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه د داریم دار ځما دی

مبارک شه بادشاهی لری په زړه کښ	چه د خلقو نیکخواهی لری په زړه کښ
څه عجبه آگاهی لری په زړه کښ	که ئې غور د دانشمند په نصیحت وی
هر سړی چه تباهی لری په زړه کښ	د ناصح په نصیحت به اصلاح نشی
که د سعی کوتاهی لری په زړه کښ	د مردانو په معراج به ورتلی نشی
چه هر چا سره سیاهی لری په زړه کښ	مختورن د دواړو کونو نه دی څه دی
گمراهان به مناھی لری په زړه کښ ^۱	نیک بختان به اندیښنه کاندی د نیکو

په هغه هنر کښ ټینگ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهی لری په زړه کښ

تور ویښته شو د هغی سپینی وړی	چه ئې تل کښیښوې په سر دا خیال دری
بیا به ورځ و شپې را نشی د نړی	د روانو اوبو کار د عمر یو دی
د دریاب په مخ د خلیو پل تری	محبت بی خدایه واره که ئې گوری
نه پوهیرم ښاپیری یی که سړی	ته پدا حسن جمال چه درته گورم
که هر څو روانوم د زړه بیړی	په مدد د باد نه رسم مراد ته
چه تر خوله ئې ستا د مینی شی جری	ستا د زلفو له ښاماره ویره نکا

د خوشحال زړه په تقوا کي لکه غر و
ستا په مینه یکباره شو و ووړی

چه تخته ئې مونده نشی که ئې غواړی	څو بیړی پدا سیند کښ ډوبی ولاړی ^۲
لکه لوند لرگی په اور یښی څو ژاړی	فراق هر څه ته لمبې دی لگولی
هغه هونبره به وژاړی څو د ویاړی	غم ښادی سره تړلی دی له ځایه
منارې می ډیری ولیدی ولاړی	چا ئې نوم راته وا نه خیست چه د چا دی
په زرو رنگه نارې واوره د خراړی ^۳	په زرو رنگه غمونه د جهان شته
خلق څو خبری کاندی غاړی غاړی	لکه رای ځما د زړه هغه لا نور دی
غوړوی ئې پتوی ئې، لولی نغاړی	دا طومار څه هسی نه دی چه تمام شی
لوند وی حلق د هر سړی پخپلی لاړی	دین دنیا لره په کا و خپله کرده ده
د بادشاه تر خوا نه به گنیم خڅاړی	چه بی غمه بی وبا له ئې خواړه دی

غافلان په غور کانه دی نه ئې اړی
د خوشحال خټک د خولې خبری لواړی^۴

څو چه مینه د دنیا پر یوزی په زړه کښ هونبره غم شدت بلا پر یوزی په زړه کښ

۱. نیک گردار سره به فکر وی د نیکو
۲. دا بدله په چاپی نسخو کښ نسته.
۳. یوه کوچنی الوتونکی دی.
۴. یعنی سختی او درشتی او سپینی.

خوک له ځایه پاکیزه ځنی ناپاک دی
 په یوه بښنه کې شاش د قارورې دی
 چه څه وینی چه څه اروی چه څه وایی
 چه څه نه وینی نه اوری نه څه وائی
 نیک و بد پخپل قسمت وی له چا نه وی
 نه په پند ځی نه په بند ځی نه په نور څه
 چه صحبت دی له چا کیږی هسی ته شې
 د بلبل محبت یو دی که بلبل وی
 نا آشنا عالم د چا په فکر گزری
 د بهار په وخت دا درد وی د دردمنو

دانا پاکو بد په دا پیوزی په زړه کښ
 او د بلی ښه صهبا پیوزی په زړه کښ
 د سپری هغه هوا پیوزی په زړه کښ
 وایه کومه تمنا پیوزی په زړه کښ
 په ناحق کینه له چا پیوزی په زړه کښ
 چه مزه د ناروا پیوزی په زړه کښ
 هم هغه خو یو نه پیوزی په زړه کښ
 چه د گل ئې هر سبا پیوزی په زړه کښ
 اندیښنه خو د آشنا پیوزی په زړه کښ
 چه ئې سیر د صحرا پیوزی په زړه کښ

د خوشحال غندی به بیل شی له عالمه
 د هر چا چه دا سودا پیوزی په زړه کښ

خوک به ستا د مخ نقاب کارت پتی
 که د بیا نوی شیوی په خاطر نه دی
 مظلومانو و ته څه خو نظر وکړه
 چه ئې پسی شاله ما هونبره ویل کړه
 پخپل یار به یې کیدې دا هسی شندی
 یار په هر لوری جلوه کا ورته گوره
 په نورو کښ دا غزل واخله مطربه
 گل ته چا دا هسی زیب و حسن ورکړ

خوک به ستا به اننگیو کښیردی گوتی^۱
 د وړبل غوتی د څه له ده آرتی
 په دربار د فریادی دی خیری ختی
 مخامخ د هغو ولی ژبی نښتی
 چه همیشه ئې د رقیب خبری نغوتی
 که د نه دی د لیدلو سترگی تتی
 په آواز به د بلبلی شی ساکتی
 چا ئې هسی ته په ته پانی پراتی

د خوشحال په پالنگ بیا راغله سرشاره
 په زعفرانو په چووه^۲ لړلې ختی

خوک په لوری د کعبه ځی په هی هی
 دواړه توکه په معنی په حقیقت کښ
 عاشقان ئې سل هزار یوه معشوقه
 خوک په کور دننه ناست ور سره کیل کا
 میخانه یوه هزار پکښی خمونه
 که همای دی که کجیر دی که کرگس دی
 که خوک وصل د خپل اصل پسی غواړی

خوک د یوری لره چلیږی په جی جی
 په هر لوری غوزوی واړه دی دی
 په هر لوری ورپسې دی په پی پی
 خوک همیشه ور پسی گزری په لی لی
 د مستانو ئې نارې دی چه می می
 د هر چا می خپل خپل شان دی خپل فی فی
 چه ناری د خدایی وهی نی نی

زه خوشحال چه د وحدت په میو مست شوم^۱
 وایم دا چه کاوس کله و کي کي؟

ځما خرابه دله ته یو خرنگه خراب شوې
 د مښکو دور تیر شو د کافورو دور راغی
 د باغ نرگس د هم لکه تازه وه هسی ندی
 د خولې حقه د ډکه په کوهر و وه خالی شوه

چه وو در څخه لارل، په هر څیز پسی کباب شوې
 چه نوم د د شباب و په نامه د شیخ شباب شوی
 د باغ د لاله گلو د هم بانې پیچ و تاب شوې
 په حزن په حسرت د یوه هر در نایاب شوې

۱. د دې بدلی د بیتو د پای کلمې په اوسنی املا په (ی) کښلی کښیری.

۲. خووه.

په باغ به د چه کنبلیو ښایسته بلبلو برغ کړ
 بیړی د د سینې په زور چه پاسه تله په غرونو
 مزی به د له ترسه په هیبت وه په کوهسارکی
 چه ډکی په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې
 په عمر چیری وینس وې بیا به هم چیری وینبیرې
 پیړې لری خوشحاله د آسمان ننداره وکړه!
 چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خما مرگ هغه زمان دی چه رشتیا د یار هجران شی
 زه به ځان جهان ښنډمه، په اشنا پسی به ځمه
 تا زړه ورکړ یوه هر نه یوه هر یوه بشر نه
 یو خدنگ ئی وویشمه وائی بل به دی هم ولم
 ما د شاه د خولې سودا کره په کروړونو ئی بها کره
 له یو هسی می روزگار دی، چه گه یار کله اغیار دی
 د خوشحال خاطر سوخته دی ستا په جور آموخته دی
 درد و غم ئی اندوخته دی هم دا درد ئی بی درمان شی

خما مینه یاره چه نن ناست خما په کت یې
 آرام شته د زړه کام شته د چمن لاله غوړیږی
 نه دین لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل
 چه مخ وته د گورم لکه نمو هسی ځلیږی
 چه ته را څخه نه وې یو کنگال^۱ د زمانی وم
 پیړی به په گلزار کړې که بلبله د گلزار یې
 دوه درې حجانہ څه دی چه ئی ته په مخ کي نیسې
 په خوب په بیداری کښ همیشه په فکر ستا دی
 اورنگ وته خیبر دی و خوشحال وته کوهت یې

خما زویه د ننگ ندی نمر پتار^۲ دی
 نه ئی لویه اندیښنه نه ئی لوی کار شته
 د منصب د اضافو خبری کاندی
 اتفاق یگانگی ئی سره نشته
 یو څرگند قابل هر گز په دوی کښ نشته
 په الکش الکش^۳ ئی ستړی کرم ښکار نکا
 یو څو دی پکښی هر گوره ن پکار دی
 نه د نوم دی نه د شرم نه د ننگ دی
 نه له پلاره نه پیدا دی نه له موره

پرې پوهیږم چه همه واره مردار دی
 د مغلو و وطباخ وته تیار دی
 په عزت په حرمت کله خبردار دی
 همگی روان په بیله بیله لار دی
 که و دیر شو ته نیژدی د ما په شمار دی
 د کوټه سپی کوکری پکښی سه چار دی
 دا نور زویه می لا لیر او ډیر پکار دی
 اندیښنی ئی د ناکس د ناسردار دی
 خو صندوق بخچې ئی دواړه مور و پلار دی

۱. په باغ کښ چه د کنبلیو.
 ۲. د شیدو ککر لوبښی چه اوبه ولغروی، کنگال یې بولی.
 ۳. دا کلمه په یوه نسخه کي چټ لیکلی ده.
 ۴. برگ پروگ ځناور یا مار.
 ۵. په الکیش په الکیش.

چه به تلل دَ نا قابل سړی دَ وړاندی
 شو دا هسی بیرقونه نگونسار دی
 شکایت له نورو مه کوه خوشحاله
 چه خپل زویه هم په ننگ له تا ویزار دی

خلقی واره دَ شاه د خولې په غم دی
 چه د شاه د زلفو خیال لری په زړه کښ
 که په زړه باندی ئې زر داغونه جوړ شی
 عشق یو څه عظیم بادشاه دی که ئې گورې
 ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکره
 دا دَ عشق د گدایانو هسی چار ده
 دَ چندن دَونی ځکه بوی روان شو
 چه له عشقه خبر نشول خدای ئې واخله
 د آتش لمبه کړو لره پیدا ده
 چه د شاهی خوله ئې کښل کړه هغه کم دی
 هغه تل په زړه پریشان په صورت خم دی
 چه د یار له داغه آه کا هغه گرم دی
 چه گدا ئې له سلطانه محتشم دی
 چه بې زرو ب لښکرو لکه جم دی
 چه د فقر په جامه کښ محترم دی
 هر چه ولی ئې دَ عشق په اوبو نم دی
 که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دی
 په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دی
 که په زړه زخم لري دارو طلب کړه
 د خوشحال ویل دَ خوړو زړو مرهم دی

خدای راکړه په غیر کښ د رویار منت را باندی
 یار را سره یار دی د هر غم می غمگسار دی
 پریروده چه پرې سوځی ستا د مخ بلا آخلی
 دا څه بارخونه دی، نه پریشانی توری زلفی
 زه ور پسې درومم د یوه نظر په طمع
 سپینه خوله سړې شونډی دواړه زلفی آویزاندی
 غم اندوه می نشته چه رقیب را رخه کاندی
 عشق د لکه اور دی عاشقان د لکه سپاندی
 پروتی دی په گلو د سنبلو پانی تاندی
 بیارته نظر نکا هسی درومی مخ په وړاندی
 بخت نه دی نور څه دی په دا هونبره ډیره مینه
 ژاړی رخه کړینی چه خوشحال ختک ته خاندی

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولی
 له کبره ډیره خیاله به څه سم وایی و چا ته
 له گوره نه به پاڅی رنگینه جامی اغوستی
 چه سترگی په رنځور کړې برنده کښینی خوری زلفی
 هرگز به ارویدلی د لیدلو مخی نکړم
 په ورځ د جدایی څوک مه وائی و ما ته
 که پسله مرگه زړه د خوشحال وگورې په گور کښ
 هرگز به د ښه مخ محبت نه وی ځنی تللی
 څه بده بلا وې زړه ما نه وې پیزندلی
 د کلی د محلت سره چه زیست کا نا نمخلی
 د حشر په ساعت به هم څرگند وی تا وژلی
 چه غټ به درته گوری یویو مرد بویه بللی^۲
 خوبی د یوسف اروم ستا جمال می دی لیدلی
 مرده وته هم کله نصیحت دی چا ویلی
 څار تر عارفانو چه په حال دی پوهیدلی
 واره سر هوا پخپل مطلب پس دی تللی
 کل واره که گورې له الفه دی زوولی
 سل به بلل نشی سره یو دی لا لیدلی
 هر چرته دا نور دی په هر ښهر په هر کلی

خلق نادیده دی په خبرو پسې ځغلی
 دو اویا مذهبه پکښی هونبره قال و قیل
 ډیر دی کتابونه مشتمل په دیرش حرفونه
 سل بهی سل سیه چه ئې مات په یوه ځای کړې
 واره نور د نمر دی هم دښه هم دبانندی
 حسد او بغض.
 یو یو بویه مرد بللی.

زه خوشحال خټک يم د رندانو په مذهب کښ
نور ويل مي نه زده مختصر دي ما ويلي

خوله دي غنچه گل ده تور گيسو د سنبل پاني	پنې د دي د زرکي سپينه غاړه دي د زاني
شونډې د ژوندون بڅښې په سترگو کړې خونونه	ژبه د شکرې ده دننه زړه پاني ^۱
مهر دي له دله لکه مو له مخه ورک شو	راشه نا ترسي لور د ترک که د پتاني ^۲
هيڅ پرې نه پوهيږم دا د زني که مڼه ده	خال دي دي په زني که دانه ده د ممانې ^۳
ته په پالنگ پريوزې زه حيران په فکر لار شم	پنډ دي د گلونو که دا ته پټه په پاني
	زه هغه خوشحال يم چه دي راز لرم ساتلي
	ولي هسي وايې چه تا عشق نزده نا خانې ^۴

خندني هسي لر برگرزي برسيري	برابر په تورو وریشي سر تيري
يو مرغه په سر و په سپينو قيمت مومي	بل هزار حيله په توره پيسه پيري
په غوټه کښ تپوس کله لکه باز دي	که ئې خلق د منگلو خښتن شميري
مړني ليوه حمله په ښکر ورکا	د نامرد يا په ورغومي يا په لټيري ^۵
دا دوه خيزه پټوه په خه به پټ شي	د نامردو نامردی د ښځو نميري ^۶
اوبستو لره پخه کوتر بايد دي	د باز يو هنر هيڅ نزده کټميري
	په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دي
	يو يو بيت به د خوشحال پيري په زيري

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وي	هو بلبل مي چي بهار هورې هورې وي
زه ئې ځکه د زلفينو په ارمان مرم	هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وي
که ته غواړې ورځه رقيبان گوره	د گلابو گل چه خار هورې هورې وي
د ښادي خوان ئې نورو وټه کښين	غم ئې واړه چه د خوار هورې هورې وي
په هيڅ رنگ ئې اوبسته ور ځني نشته	ليونې منصور چه دار هورې هورې وي
تپوسي مي په مردارو باندي گرزي	وهندي ^۷ شهيد چه ښکار هورې هورې وي
په گلونو باندي گڼت گاندي بلبلي	پروانه غريب چه نار هورې هورې وي
	نه په باغ وي ني په راغ نه په بل لوري
	د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وي

خټکي له خټکيو نه خوند آخلي	همسايه له گاوندې نه پند آخلي
څه به غم د صغيره گناه هغه کا	چه په غاړه کبيره څرگند آخلي
هوسياران د نيکخواهانو ويل نغويږي	نا پوهان د بد خواهانو سند آخلي

۱. مطلب ئې پان دي، چه خوله سره کوي.
 ۲. پتان يي.
 ۳. ميوه ده چه په غره کښ کيږي.
 ۴. نادان يي.
 ۵. دا کلمه په يوه نسخه کي ليري ليکلي ده، د سيند خاوند کښلي دي، چه لټيره يعني يله گرد او بيهوده.
 ۶. د ښځو حيض راتلل (درياب، پښتو لغت).
 ۷. يعني زنده.

دَ مظلوم آهونه کانی د غره سیخی
 د هغه لاسونه مه سیجی په اور کنب
 ظالمان به آزارونه چند آخلی
 چه له پنبو دا بندیانو بند آخلی
 پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلی^۱
 خوشحال خپلو خورو شونډو وته پریرده
 چه طوطا خوره مزه د قند آخلی

خوړې شونډې دی شکری ندی شه دی
 بی له تا چه راته نور مخونه ستا ئی
 چه تسخیر په تورو سترگو کا د زرونو
 چه د زلفو په خنخیر ئی مزی بند کرل
 چه د باغ سبری ئی پستی تر قامت دی
 وایې نوری مینی لیری کره له دله
 کنبلی غابن د مرغلری ندی شه دی
 دا و ما وته خبری ندی شه دی
 سیه چشمی سحرگری ندی شه دی
 هوسی سترگی زوروری ندی شه دی
 پبستنی په قامت ستری^۱ ندی شه دی
 ستا د مخ په دور لیری ندی شه دی
 چه لاشه^۲ ئی د خوشحال په زره شو خیری
 سرې لبتی^۳ ئی سرې بنبوری ندی شه دی

خبر ور شخه نه وم په شه خیال راغله پیری
 د سترگو په جوهر و می په سی^۳ کنب را ښکاره شوه
 تر مرگ شه کمه نده ما ئی ښه ننداره وکره
 په زره چه را په یاد شی د خوانی تلابونه
 د مخ ده که د تن ده که د لاسو که د پنبو ده
 اقبال په مثال گل دی تن په مثل لکه بوتی
 ور درومه آئینی په یوه کنج^۴ د مخکی پر یوزه
 چه جونو و ته گوری خجالت ورخی پخپله
 په لوړو په ژور و دم در حال راغله پیری
 په مښکو په گوهر و می په کال^۵ راغله پیری
 په زور او په قوت په ملک و مال راغله پیری
 دواړو تلابونو پایمال راغله پیری
 د کل و اړو خوبو په زوال راغله پیری
 په تن بانندی چه راغله په اقبال راغله پیری
 د کنبلیو په جمال په خط و خال راغله پیری
 په عشق او محبت کنب انفعال راغله پیری
 نه ښکار شته نه گزار شته اوس د جور سلامت گزی
 د تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پیری

دا چه گزی کنبینی پاخی پایخی لنډی^۶
 دا همه واره رهن د طریقت دی
 نیک و بده چه و چا و ته رسیری
 د عالم رخنې تره په سبا دی مره
 شانکی وهی وربلی خربی لنډی
 خپلی خونی لره وری پردی گنډی
 پخپل ځان تری دا دواړه په دوډنډی^۷
 خبره نه دی دا گیدی^۸ له خپلی انډی

۱. یعنی جگی او لوئی.
 ۲. لاشه یا لسه یعنی نیښ.
 ۳. محشی لیکي چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر او یا کالو می د سترگو لیده لیر سوه.
 ۴. محشی ورته لیکي چه مطلب له مښکو تور ویښته او له مرغلرو سپین غابونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کیږی چه پر دغه سن ویښته سپین او غابونه وزی.
 ۵. کنج دزنگ پر یوزه.
 ۶. دا بدله عیناً ولیکله سوه اکثر لغات او ابیات ئی حل طلبه دی.
 ۷. په بله قالمی نسخه کنب (چوند) کنبلی دی.
 ۸. گیدی سید راحت په معنی د خره راوړی دی یعنی دا خر له خپله انډی (بار) خبر نه دی.

و رنځور ته ورکوه صحت په نذر^۱
 قتلولی ورکولی باور وکړه
 چه به بی خدای یقین په نور څه کاندی
 عالم کفر ته وباسه په زمان کښی
 شرع منډه^۲ د بنی ده چه ولی دی
 دا ئی ذکر دکامل نه دی اخستی

لا به کله دا سگان وژنی خوشحاله
 چه به دا ثواب حاصل کړی پندی پندی

دا چه وایې چه ډیر مهر په فلانی کړی
 ستا وصال په دعا غواړم نه ئې موم
 زړه می ستا و تیر ته نخښه دی قتال!
 چه جمال وته دی گورم حیرانیږم
 سحرگر په سحر توری اوبه پرېږه کا
 زه چه شونډی ستا په شونډو باندي کښیږدم
 ځما زړه لکه مزرې و خاوند خدای می

د خوشحال په دود به ستا ورته پراته وی
 چه په پښو ئې ستا د زلفو زولانې کړی

دا چه وایې چه دا بد کړې یا دا ښه کړې^۳
 چه په بین الا صبعین^۴ زه خبر دار شوم
 په خطا باندي عطا په طاعت قهر
 دا چه اوس و واړه خلقو ته رسیږی
 د هر چا په باب چه شوی هغه کیږی
 چه بیگاه ډکی په شهد و په شکر دی
 چه هر دم د العطش نارې وهینه
 په یوه مخکه یوه باغوان کړلی
 د سحرگتته ډیره تر هر څه ده
 چه په تور وینسته مغرور پخپل پرهیز شی

آلوده لړلې درغی درگاه ته

هیڅ می زده چه به حال د خوشحال څه کړی

که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړی
 په لحظه لحظه کښی څه چاری په زړه کړی
 چه په وهم فهم نه وی هغه وکړی
 چه د کړی په ازل دی هغه کړه کړی
 په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړی
 په سبا د هغو خولو خاوروی په خوله کړی
 په ساعت ئې د مقصود په رود اوبه کړی
 عباسی گلونه زیو و سپین و سره کړی
 ځنی ځنی ورته وینس ځنی اوده کړی
 د صنعان غندی ئې خوار په سپین وینسته کړی

۱. دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلی ده مگر نذر به صحیح وی.
۲. کښلی زوی ورکوه دروغ د شنو.
۳. دی کلمی ته محشی لار ترجمه کښلی ده.
۴. ښوروی ترنای.
۵. شیدې چه کلکی او منجمدی سی، پښتانه فیرنی ته برنی وائی.
۶. ژانه یعنی چاپلوسی او خوشامد.
۷. دا بدله په چاپی دیوانو کښی نسته.
۸. قلب المؤمنین بین الاصبغین من اصبع الرحمان.

دا یم راغلم پدا عمر چه می وینی
 یو د بنکار بل د کتاب بل د دلبرو
 د همت جامه می سپینه پاکیزه ده
 شیخ ملا زاهد عابد ور خبر ندی
 که ټپر وهې له تیبری گمان مکره
 د دوو کونو مراد کل درکا په غیر کبښ
 زلمی توب را خخه یووړ یریری سپینی
 په جهان کبښ نوری نشوې دا درې مینی
 پرې دوستی د زرو خه وه لکه وینی
 چه په زړه کبښ د عاشق دی دلنشینه
 چه به مهر په تا وکا زړه سنگینی
 په خندا چه در کنار شی مه جبینی
 نور به کوم ارمان د گنج د گنجینې کا
 چه په غیر کبښ ئې نیولی تن سیمینی

د الفت غندی ئې ته په قامت سم کړی
 مخ به چیری راته سم کړې په یاری کبښ
 دا گلزار د هیخ گلزار سره سم نه دی
 در پوهیرم چه می سر و ته په خو یې
 چه له دم سره می کبښته پورته کرزې
 هم د ووژلم پخپله هم بیا گوره
 چه په زړه می گزیدې هغه خبری
 د هجران ورځی چه کې پشمار د عمر
 چه و یار و ته تل غندی رقیب!
 خدای خما د زړه په سر باندي رقم کړی
 که دا خوی به تل خما د عمره سم کړی
 چه زلفینی په سپین مخ راته خم خم کړی
 که هزار خله خما په سر قسم کړی
 ته په ما باندي دا چاری په کوم دم کړی
 بیا په ما باندي ټپر وهی ماتم کړی
 کور په کور په هر دیار خورې عالم کړی
 د قضا کاتبه عدل که ستم کړی؟
 خه په دا به د یار مهر له ما کم کړی
 چه د سر تر پایه درست په غم کبښ لیوا کړم
 راته وایې اوس خوشحال اوسه خه غم کړی

دواړه شونډی دی خورې شکر پارې دی
 د هغه خونې خه باک د چا له مرگه
 چه د لاف د سپینی خولې کا هغه سر خوری
 د خپل یار کره د گل نشته له باغه
 د دردمنو له آزاره ویره وکړه
 شیخه ته راته د پند خبری وایې
 پدا اور کي د د ما لمن و نه سوه
 د گلابو گل د د واړه رخسارې دی
 چه په تیغ ئې روغی شوی منار دی
 په دربار دی د سرونو انبارې دی
 د اغیار کره پراته په پشطارې دی
 ورځ و شپه ئې ستا په ور باندي نارې دی
 چه می غور و ورباندي ندی خه شمارې دی
 په هر لوری رسیدلی شرارې دی
 حریفان ډکی پیالې اخلی له ورايه
 د خوشحال خټک په بخره نندارې دی

د خوانی په خوبیه کي خه شک دی
 پرهارونه می په زړه تازه تازه شی
 که خه ښه در باندي راشی پرې خوښ مه شه
 هیخ فریار دچا د ظلم جور مکره
 غم ئې بې حکمته ندی پیدا کړی
 خو چه ډیر ډیر لذتونه ډیر غمونه
 توره چا و ته ترم چه زه ملنگ شوم
 د پیری عمر درست له عیبه ډک دی
 د وړولی په پرهار باندي نمک دی
 په ښادی پوری هر کله غم لک دی
 په هر چا باندي چه شندی کا فلک دی
 د نامر د مرد په منخ کبښ غم محک دی
 ښه هغه چه بس ئې گیلې ته کنلک دی
 ښه خو دا چه می په غاړه یو کوتک دی

۱. یعنی پټ او آمیخته او لړلی په چاپی نسخه کبښ ئې پر ځای ډوب کبښلی دی.

تفحص که خوک د خورو زرونو کاندی
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټک دی

د عطار خونی عطار وته اظهار دی
 خدایه ته می په بڼه مخ باندی مین کړه
 خوک ئې هونبره مینه کښیردی په کوکل کښ
 نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منخ کښ
 د هر څه رموز مونده شی په جهان کښ
 عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ
 د دې بهر دلبر واپړو زرونه سم خوری
 ساقی زه د جرعه نوشو غندی نه یم
 که دی نه وینم په سترگو ستا په یاد می
 چه سنبل ئې د زلفینو نمودار شی
 تا هرگز د چا د زړه دلاسا نرده
 مگر ستا د زلفو نوی ئې وکاری
 د سونایک مونپاک سیلی آخری کیبری
 په وصال کی ئې بادشاه د زمانی و
 چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دی

د دنیا خانی میری په زور و زر شی
 و عاشق ته نصیحت په مثال څه دی
 کار ځما او د مجنون سره یو رنگ دی
 چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو
 خو به راز د زړه پنهان لرم له خلقه
 په هر باد پسی پریشان پریشان جار وزم
 خوار خاطر می چه مقیم شو ستا په ور کښ
 کله کله چه په مهر بوسه را کړې
 چه په غولی ئې نظر وکړم ستا له ورايه
 زه به هیڅکله وا نورم ستا له کویه
 که هر څو سړی ویسته جوی په پوهه
 د یار غم له خلقه پټ لره په زړه کی
 چه ئې وروخی ور ښکاره کړې خلقو بویه
 چه خوشحال ئې د کښتۍ قلندر شی

دریاب څه د جالی دپاره نه ځی که خوک واځی
 په غرونو واورى واورى بارانونه په ملکونو
 په دوولس برجه گزى نمر پوره په دوولس میاشتی
 په درست جهان کښ گزى باد حیران په څلور کنجه
 میوه غلی گلونه ځنی رنگ رنگ نعمتونه
 پخپله رضا درومی جاله هم ورسره بیایى
 له هیچا خبر ندی چه په موره هم خوک پائى
 پدا خبر دار ندی چه صیفی دى که شتائى
 په هر لوری چه گزى نا خبر چه څه پیمائى
 له مځکی پیدا کیبری مځکه پروته گل ولائى
 څلور واپره عنصر چاکران دی ای خوشحاله
 چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندی فرمائى

دَ دانا په حال نادان کله خبر دی
 د لیچن په سترگو وځلیده ستوری
 دا داغونه می چه یبسی په څگر دی
 خدای دی هیڅوک پدنيا کښ عاشق نکا
 لیونتی زړه می پرون په خندا ولاړو
 چه د ففکر مرجونیا له بحره وکښن
 راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دی

دا چا به څه لره ماڼه له بله شی
 هر چه وکړی هغه به وریبی
 دا خودنمایه محبوبه گوره
 کله غوغا کا په خرابات کښن
 لون لون بنیوی ئې ډیری دی
 نورو خوښیو وته به شا کړې
 شمعی چه ژبه په راز اوږده کړه
 چه زاهدان ئې په زهد مومی
 جفا ئې واره په وفا حساب کړه
 که اور در لگی چا ته مه وایه
 نیک و بده په عمل موندله شی
 له خپله لاسه هره کرکه شی
 چه کله گل شی کله بلبله شی
 کله د ذکر په حلقه داخله شی
 اول به کومه یوه ویله شی
 که د یار د مینی خوښی دی خپله شی
 ځکه ئې هسی کله وهله شی
 د عاشقانو په آه گتله شی
 د یار جفا په وفا نیوله شی
 چه اور را بل دی سینه می سوله شی
 خوشحال فهم کړه مجلس د عامو دی
 د منصور پیاله به په منصور نوشله شی

دا نه زهد پارسائی دی چه کیږی
 نصیحت د دانایانو لکه باد شو
 هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو
 مخ بد رنگ زر و گوهر زیور پرې پوری
 نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم
 په هر لوری رسوائی دی چه کیږی
 د وگړی خود رایې دی چه کیږی
 څه نابودی دانایې دی چه کیږی
 څه بې ځایه زیایې دی چه کیږی
 دا د خلق کد خدای دی چه کیږی
 د رشتینی مینی بوی نشته خوشحاله
 د دروغو آشنایې دی چه کیږی

د دنی دنیا دا هسی قرارداد دی
 عاقبت به د دنیا په غم غمجن شی
 د دوشش نارې وهی دوه خال ئې پیوزی
 له دنیا نه هیچا کام موندلی ندی
 د دنیا مثال که وگورې عاقله!
 نه اوبه په یوه ځای کښ قراری کا
 مبتلا ئې همیشه په زړه محزون دی
 چه گهی ئې را نیول کله ئې داد دی
 هغه زړه چه د دنیا په بنادی بناد دی
 دا دنیا په مثال نر د سپری نراد دی
 که شیرین و که خسرو و که فرهاد دی
 په حساب لکه اونه یا لکه باد دی
 نه د باد په یوه ځای باندي استاد دی
 طلبگار ئې هر زمان په بلا یاد دی
 تر وفا ئې د جفا خویونه ډیر دی
 ځکه هسی د خوشحال ځنی فریاد دی

دَ عاشق په زړه دباندي بار د يار وي
 يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شوي
 ستا په نه ليدن ئې شمار نه ئې حساب شته
 چه تا ووينم تازه غزل انشا کړم
 په درست ملک کښن چه څوک لافي د ښايست کا
 ستا تر هر چاري څاريرم بلا دا شوه
 تا ويله چه خپل زړه و ما ته را کړه
 زه خوشحال د يار ديدن وته تلوار کړم
 تل بلبلې ځلبلاندي د بهار وي

د ښو غشي ئې کل واړه د لدوزدي
 نن مي بيا په نظر کښيوته مهوشه
 په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي
 په بارخو باندي ئې خرپ دي د غابونو
 اغوستن لره ئې پانې د سوسن دي
 د کوترې اشارت د ديو مرگ دي
 سر تر پايه په لمبه باندي گذر کا
 د خوشحال ويل پدا سبب دلوسوز دي

د نادان په ياري څه لهره څوک وياري
 د ياري هنر هيڅ ورڅخه نشته
 هسي مست بي پروا يار ځما په کار دي
 د رقيب په بد ويل عاشق داړه شي
 ډير مي وگانه گريوان د عشق پکار کښن
 د وصال په وخت امان د رقيبانو
 هر شاعر څخه تازه مضمون د ځان دي
 د ښه ليندي صدقه خوري د ښکار شاري

د همه خلقو نظر پخپل بهبود دي
 چه څه درد د عشق لري تری به څاريرم
 چه خپل يار وته نظر وکړم خوشحال شم
 د يار مخ که په ظاهر له ما جدا شو
 د عاشق د آه غشي بويه ويره
 د آسمان چه سراسر کبود لیده شي
 بيا ځما طالع مدد وکړ په خداړو
 د جهان ښادي کل واړه ځما دي
 د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
 د خوشحال خټک پدا سود دا کښ سو دي

دَ خاطر می له اندوهه نه خه ننگ دَی
 لا می یو خدنگ له زره وتلی نه وی
 هر سحر په ما له وراهه تیغ وکنبلی
 تر چشمانو می اوړه گټه بی نمه
 په خروار عیش و عشرت کاندی وگړی
 ما دَ زره په سترگو رنگ زرگی وکوت
 د اسمان چه پاس په سر باندي خرخیری
 دَ دنیا په لوئی خه باور خوشحاله
 پرون دَور دَ خرم نن دَ اورنگ دی

دلریا خوبا وربل دی تیر و بیر دی
 دَ اوزبک تاراکی می هم دا هسی نه وی
 د ما زره چه دَ مزری تر زره تیری کا
 هغه راز چه به ما تا سره تنها کړ
 د غمزې په تیغ ورمم خونی می ته یې
 دَ خوشحال و مرگ ته خه توری وکارې
 د بنو ناوک د هم ور لره ډیر دی

دا کلام می دی هغو ته چه په هوش دی
 په ټکی ټکی جامو کنب که لویی ده
 د مردانو د خپل شرم کار و بار دی
 د زنانو په حساب دی مردان مشه
 شری ور پښتن به سل په ډکه یوسی
 هوبنیارانو خخه ډیره هوبنیاری ده
 په هغو ئې د جهان بنادی پیرخو ده
 چه په غم کنب د خوشحال سره په خروش دی

دا ویی خما دراز دی
 تازی سوار دی پکنبی پاتو
 د نائی ږیره ناسازه
 د دانش کنبیدی بویه
 نه د سرو زرو طراز دی

د کمال لافی د نکا نا درستی
 دانشمند د معما په علم پوه دی
 هیخ کمی و خان ته نه پریردی په ژبه
 د دانا تر سر می دُر گوهر نثار کړی
 ارادت ئې بر سیرن په وړاندی نه ځی
 د مملو قدر چا وته ښکاره دی
 چه تلقین ئې د کامل نه وی آخستی
 د ابجد په حساب خه خبر نا لوستی
 د کردې په کار کنب غوخ په گیسو سکنبستی
 د نادان په سر می پنډ دا خاورو لوستی
 د خپل پیر په عیب سر شه یقین سستی
 چه ململ ئې همیشه په تن آغوستی

۱. خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کی.

په هغې یارې څه باور خوشحاله
چه پیوند ئې په ویښته سره آمستی^۱

د یار غم کله اغیار وته ولاړ دی	د یار غم کله اغیار وته ولاړ دی
چه د ظلم و آزار وته ولاړ دی	د هغه بادشاه له ملکه عالم تنستی
همت ناک سپری هر کار وته ولاړ دی	بې همت سپری له هر کاره غږیږی
و هر ور و هر دربار وته ولاړ دی	د هغه شاعر مخ تور شه چه په طعمه
څو فکرونه و ما خوار وته ولاړ دی	خلق هیڅ را خبر ندی چه په عشق کښ
په حیرت سپری تور مار وته ولاړ دی	چه د توری زلفی ووینم حیران شم
لکه څوک چه و گلزار وته ولاړ دی	په بورجل باندی د هسی نا قرار شم

لیونی خوشحال په نن دی دیدن ورکړه
د سبا فکر هونبیار وته ولاړ دی

په کشتن به خلقی کاندی ډبری	دا خونې سترگی چه ته لری دلبری
چه به ستا سترگی په ما شی برابری	لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
دواړه زلفی په عنبرو معنبری	په خرام خرام راځه چه بوی ئی واخلم
یاسمین دی د پیغور کپل سمبری	په عارض د د زړه داغ د لاله ورکړ
تپوسی باندی پیری کا لر و بری	باز د جال کوتره ووینی پر درشی
چه فراق کړی هونبره اونی را خبری	گوره چرته وی په چرته گزیدلی

محتسب د ځنی لیری لیری گزوی
مست خوشحال څخه کوتک دی د ډنبری^۲

سمی چیری د خبری	دا معنی دی زوروری ^۳
ځنی توئی شی شکری	څوک چه لب کا سره بیارته
واړه وایی خاوری سری	څوک چه کښیوزی په ویلو
تویی نه وی مرغلری	د مشکښیو په بازار کښ
چه شلومبی پلوری گجری ^۴	خپلی خپلی شلومبی ستایی
په هنر زغیری زغری	هر هر سکښی ئې وگوره

ډیر د ښه ووې خوشحاله
بس کړه مه درومه ډیر لیری

پروتی دی په گلو د سنبلو پانی تاندی	دا څه بارخونه دی ستا د تورو زلفو لاندی
هسی یار می بیا موند چه عالم ئې کیسې ^۵ کاندی	تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته
هر چه عاشقی کا ^۶ سل رحمت په واړو باندی	قیس و که وامق و که فرهاد و که خسرو و
هر چه په فانی دنیا یادیری وروستو وړاندی	نور خلق فانی دی که باقی دی هم هغه دی

۱. محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.
 ۲. دیوه ونه ده چه د تور مرچ غوندی دانې لری.
 ۳. دا بدله په چاپی دیوان کښ نسته.
 ۴. هغه خواری ښځی چه شلومبی یا شیدی خرڅوی.
 ۵. دا کلمه په ټولو نسخو کښ دغسی ده، یا به کیسی وی په معنی د معما او چیستان، یا به مفغن د قصې وی.
 ۶. هر چه عاشقان دی.

نوری کیسې څه دی و خپل ځان ته نصیحت دې شمع ته نظر کړه خود به وژارې^۱ چه خاندې
 ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
 پاس په ژړه پرتې دې ستا د تورو وربل پیاندي

دا ستم چه خپل آشنا دې په ما کړی
 په یاری د ئې هیڅوک غلط نشی
 گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شی
 د مخ خال ئې تور تارو دې په گلزار کښ
 خدایه ته ئې د زړه مهر په ما وکړه
 د فراق غمونه هسی را پسې دې
 زه به ولی د ښه مخ نندارې نکړم
 یو وصال د ښو یارانو بل هجران دې
 چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړی

د تقوا لافی وهی د صادقی
 په رشتیا خبرو هم متردد یم
 دا چه وائی څوک به هست کرم څوک به نیست کرم
 که عذرا په ملک کښ شته مخ د ښکاره کا
 آدم زاد په تفاوت سره پیدا دی
 د بزرگانو په مسند هغه تیری کا
 ننگیالیو سره ویره دا سر نشته
 په قاضی ئې گواهان تیر د فاسقی
 په وسواس کرم د عالم منافقی
 سکه دعوا کاندې سړی د خالقی
 زه په تن کښ زړه لرم د وامقی
 یو په بل تیری لری د فایقی
 چه لری واره اسباب د لایقی
 سر سړی پریکا د خره په سارقی

نمر په گوته پټاوه نشی خوشحاله
 هیچ منکر مه شه د خپلی عاشقی

د ما کومه اندیښنه ده که ما پریږدی
 زه یو هسی یار لرم که می روزی شی
 ته سړی یې که څاروی یې رنگ د ورک شه
 ما په ډیرو ستو اور دې لگولی
 زه چه ستا په دا اوږو زلفو مین شوم
 ته به نوم د بې وفا په خپسړ^۲ کښیږدی
 که صفت ئې درته وکړم و به ریږدی
 د بهار په سرو گلونو باندې پښې ږدی
 په دا څه که څو خسړی باندې کښیږدی
 لا به څو دور او درازی راته بلیریږدی^۳

د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
 واره ته د خپل جمال نخښی پکښې ږدی

د هغو چه گرزیدنه ستا په تل شی
 ستا چشمانو می زړه یو ښو قبل کړ
 د وصال د ناوی مهر څه دې غم دې
 عشق یو څه د مزری بریت دی په کوگل شی
 ستا په تل به ئې آخر سرونه تل شی
 د هغو به څه احوال وی چه قبل شی
 هغه هم واره یکباره معجل شی
 د رنځور ئې په څو ورځی رنگ بدل شی

۱. خو به وژارې.

۲. دا کلمه په ټولو نسخو که دغسی ده، په یوه قلمی نسخه کښ محشی ځان ورته کښلی دی، ممکنه ده چه مخفف د؛ پخپل سر“ دی.

۳. پیچل او نغښتل او گرفتاررول.

بنايسته که هر خو لافی دَ بنايست کا
 یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شی
 چه ئې ته په نظر کښیوزې نور خجل شی
 چه ئې زلفی په بارخو باندي وکول شی
 تر هر حرف ئې دَ خطا نافي څاریره
 آفرین دی د خوشحال پدا غزل شی

دا سپری خو په ادب سره سپری دی
 چه وفا ور څخه نه وی سپری نه شه
 عادلان می دَ جنت دَ گلزار گل دی
 سپی چه چا سره آشنا شی چه بر وڅوری
 دَ انصاف دَ څښتن غم دَ دورخ نشته
 په ښه خوی دَ سپری قدر قیمت کیږی
 چه ئې علم هنر نه وی ځنی تښته
 چه په پند په نصیحت دَ بندی نشه
 په روا په ناروا دَ ملحد څه دی
 دَ راحت په وخت دَ یار تجربه نشی

هر زاهد چه زهد واخلی بی مرشده
 دَ خوشحال خټک په پوهه تش ملخی^۲ دی

دواړه شونډی دی شراب پرتگالی دی
 په سپین والی په بنايست په زیبایي
 په ښیوه ښیوه چه پل کښیږدی په لاری
 په کالیو سره مخ بنايست کیږی
 په طلب په استغنا چه تجربه شول
 نن هغه سپری که غواړم مونده^۳ نشی
 هره چار ئې قبلوه که پری مین بی
 په ورینمینو نهالیو دَ نور خوب کا
 دَ فراق په وخت دَ ما سترگو ته گوره
 تل ژړا نارې بلغا کښ خوب په څو کا
 زه دَ مستی په پیژواند باندي مین یم

نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
 مخ ئې تور که په یاری کښ تپتالی دی

دَ هوشیار دَ نادان هونبره تفاوت دی
 نادان څورب فراغت گززی خوشی کا
 که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم
 که حاتم شی یا رستم شی خوله ئې گوره

څو دَ محکی دَ اسمان په منځ کښ وت دی
 هوشیار تل تر اندیننو لاندی چت پت دی
 د هر هر کله دانا سره په نښت دی
 چه ئې لافی د خولې وکړې نور انډت دی

۱. د ضرورت نه زیات (دریاب، پښتو لغت)
 ۲. پلي دی.
 ۳. نه ئې مومم.
 ۴. یعنی سوری او دزراو فاصله.

عشق یو مست هاتی ولاړ سره بنوریږی
 چه د حکم اختر پرې وشو لوی به هم کړې
 خوک د بل د کورته خوری ور پسی گزی
 د تحصیل او د ترتیل بلا په ده شه
 حاجی ولاړو و مکې ته راغی ده می
 چه دیدن ئې د گلوویو سره کیږی
 چه په کور کي ئې کښیږدی په چا بی نه خوری
 چه کردار ئې موافق د گفتار نه وی
 د باطن په سترگو گوره هغه مخ ته
 دا چه ځان خونې عاشق ئې مهاوت^۱ دی
 چه خیرن در څخه نشی دا یوخت دی
 چا خوړلی به درست عمر ښکار د کورت دی
 چه ملا د حق گوئی په کار ساکت دی
 په دروغو په حرص ډک کړی کت دی
 می د خوری نوروز دی کا بهار ئې نت^۲ دی
 خدایه مال ئې و ما راکړه چه معنت^۳ دی
 همیشه د دروغجن په بریره ډت دی
 ظاهری نظر د نمر په لیدو تن دی
 د خوشحال کلام شیرین دی تر نباتو
 چه په خوند ئې خبر نه دی ورته کورت دی

د سوخته وو، یو وصال دی
 د یار غم چه معشوقه شی
 که هزار پردې تر منځ وی
 چه راځی د یار له لوریه
 چه په عشق کي ئې سوخته وی
 د هغه بیلتون له کومه
 چه هجران پکښی محال دی
 نور ئې وصل لا یزال دی
 هغه واره اتصال دی
 ورته بس هغه شمال دی
 ور ښکاره هغه جمال دی^۴
 چه تل خوښ د یار په خیال دی
 مخ د یار گوره په تیل^۵ کي
 د خوشحال خټک مثال دی

د فساد فکر می نشته خدای حاضر دی
 اطاعت د اولو المر څکه نکړم
 پلار ئې ووژی په بند ورونه په توره
 د ابلیس غندی مکرونه ئې په زړه کښ
 په باطن ئې ودانی ته نظر نشته
 خپل ساعت به تیروم عمر آخر دی
 خلیفه د زمانی په زړه کافر دی
 په آزار د مومنانو بهادر دی
 په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دی
 په ظاهر که ودانی ته ناظر دی
 د چا زړه به ځنی روغ په دنیا نه وی
 د خوشحال خټک چه چاود ځنی خاطر دی

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دی
 بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دی
 نه محمود شته نه ایاز دور ئې تیر شو
 د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا
 تربیت ئې له فلکه دی موندلی
 که آفتاب دی که ماهتاب که واره ستوری
 د دنیا سره همه واره نابود دی
 ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دی
 په جهان پاتو خبری د محمود دی
 مؤمنان دی که ترسا دی که جهود دی
 که پوهیږی چه دا دری واره موجود دی
 ورځ و شپه په عبادت کښ د معبود دی

۱. دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.
 ۲. یو قسم پخکړی چه د اربشو د اوږو او شوملو نه جوړیږی (دریاب، پښتو لغت)
 ۳. یعنی غنیمت.
 ۴. دا کلمه عیناً ولیکله سوه په ځنو نسخو کي مغت راغلی ده تحقیق غواړی که داسی سی معنا ورکوی،
 مال ئې و ما راکړه غنیمت دی.
 ۵. تیلی یعنی اورلکیت یا کوگر (دریاب، پښتو لغت)

پخپل حکم به ئې بيا سره تازه کا
 آغوستن که ئې زر بفت وی که شریه
 که د لیری که نیژدې شمارونه مکره
 په قیامت په بل ژوندون چه شک گمان کا
 شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دی

د هوشیار غلطی نه وی او که وی خو د خندا شی
 د دنیا مینه ډیر مکره د دنیا آینه شو ډیر کړې
 قربان ئی تر همت شم غنی هسی لیونی شته
 چه ستا نصیب قسمت دی که طلب ور پسی بکړې
 د یار د زړه ساتنه په مثال دروغ کالی ده
 چه باز د پرواز وکا په طلب ور پسی گرزې
 نادان دی که هوشیار دی له هر چا نه عقل اخله
 چه د وخوړ هغه ستا دی مال چه نخوړې بلا شی
 مدد د طالع بویه چه منر سره همراه وی
 په زړه کښ خپل غرض دی چه هیخوک غنی خلاص ندی یا یافت دی یا نیافت دی چه خندا شی یا ژړا شی
 خپل ځان وته ئې وائی خوشحال دا خوړې خبری
 حلوا ده د نباتو که تر خوله د دا حلوا شی

دنيا بده بلا ده چه و ما وته ښکاریری
 چه څوک وبله خپل دی ولی فهم فکر نکا
 په هر لوری چه گورم و عالم وته حیران شم
 و بل ته توره واخلی پدا کار کښ ډیر حیران شی
 چه بخت را سره مل ؤ مار به مار ته څو مښکی شو
 دنیا د مست هاتی په خوی خصلت ده که ئې گورې
 عالم عالم غمونه چه خوشحال ویتی له خپلو
 غم خور ئې که پیدا شی خپل پردی ته به شماریری

د ناکس د تربیت سره څه کار دی
 که خپل پلار ئې په ډیر مهر ورته وائی
 ورځ و شپه د په آرام باندي تیریری
 د گاوزو ورمیرونه مزی نموری
 چه هوسیه په میدان وهي تازیان دی
 فصاحت د باغ بلبلو څخه غواړه
 چه له ځایه یې په بخره سلامت شو
 درومه هر لوری ته گڼت کوه خوشحاله
 د رندانو د خلوت سره څه کار دی

دا دروغ دی چه په ستوریو سود و زیان شی
 سود و زیان واړه په حکم د سبحان شی

که د رنگ خوبی ئې شته لوی له کومه
 زمانه په طبیعت ده د هلكو
 د دنیا اقبال چه مخ کا و نادان ته
 د منصب سره د ما خبری دُر وی
 گوره کومه چار به کانه مخ بنکاره کا
 د دنیا لالچ خو ډیر اندوه ئې ډیر وی
 دانشمند خخه چه مال د دنیا نه وی

د کاغذ گلونه هم د گل په شان شی
 هلك تل چه و چا ورکا ژر پښیمان شی
 دانشمند ئې د خبرو نه حیران شی
 اوس راضی یم که په چا باندي مرجان شی
 د عالم خبری ډیری تر دا میان شی
 چه ئې ډیره ټولوی ډیر پریشان شی
 و عالم وته په مثل د نادان شی

زه خوشحال خټک هغه یم قدر نشته

دا می واره له افغانونه افغان شی

د باطن په تجلی ظاهر صفا وی
 لکه نوم چه د کیمیا د عنقا اروې
 د ناکس سړی نه زر خبری واروې
 د دی دور په یارانو غلط مشه

د بد ذات په آشنائی کښ سل جفا وی
 تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وی
 په یوه وینا ئې کله اکتفا وی
 مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وی

د هغه طبیب طلب کوه خوشحاله

چه د مخ په تجلی کښ ئې شفا وی

ډیر مین په تازه مینه سره تیر شی^۱
 لا یو غم می تمام نه وی خه نصیب دی
 زه په ویر د معظم په غم کښ ډوب وم
 لکه بریره د طاهر نوې په زنی
 خدایه هسی غم بل ما ته پیدا مکره

په هجران ئې خور ژوندون زهر گنډیر شی
 چه ناخپه نور غمونه را برسیر شی
 خبر نه وم چه طاهر به تیر و بیر شی
 د هر هر ویسته ئې غم را باندي ډیر شی
 چه په ده می طاهر خان له دله هیر شی

طاهر ومړ په شباب کښ، دا تاریخ دی

چه به کال د ده و مرگ ترې را برسیر شی

ډیر مین وه چه ئې لافی کړې د مینی
 خوګ چه یار په اوشیو ژاړی ژراند
 د رشتینی مینی کار خو دا خپل زړه دی
 د مجنون او د لیلی مینه رشتیا وه
 ستا په رنگ به په جهان راغلی نه وی
 توری سترگی د شهلا نرگس د باغ دی

په ارمان و بله تیر شول که ئې وینی
 ژړا دا ده چه ئې وژاړی په وینی
 دروغجنی مینی غواړی توری سپینی
 د پرویز او د فرهاد او د شیرینی
 په جهان که ډیری تیری دی رنگینی
 توری زلفی د سنبل دی مخ نسرینی

له د یو خاورو نه چه گل زیږی خوشحاله

دا پدا چه تل ور درومی مه جینی

راستی لار ده بادشاهی
 د رشتینو پروا نشته
 د رشتینو سره مل وی
 د رشتینو خای جنت دی

پکښی نشته گمراهی
 د جهان په بد خواهی
 تل نصرت د آلهی
 د قرآن په گواهی

۱. دا بدله خان د خپل زوی طاهر په مرثیه کي ویلې ده، په آخر بیت کي "طاهر و مړ په شباب کښ" د ابجد په حساب (۱۱۰۳) راځی، چه د مړینی کال ئې دی.

بیا به نه مومې خوشحاله
په راستی کي تباھی

په غمزه کښ یگانه دی	رفتار ئې مستانه دی
چه هر غاښ ئې دُر دانه دی	دا پسر په لب شکرې
کل له نازه همخانه دی	که په سترگو ئې نظر کړې
لاله گل ئې نښانه دی	که و مخ و ته ئې گورې
چه د مښکو خزانه دی	پدا پیچ و تابو زلفو
په هر کا کښ فرزانه دی	لا ئې پی شاخی د شونډو
چه هم ځان هم جانانه دی	ځما ځان تر ده فدا شه
د همه خلقو ستانه دی	نه چه زه په ده مین یم

خپل صورت ستائی پخپله
د خوشحال زبان بهانه دی

را پسې یې سینه سوې	رنگ دی ورک شه بده روې
را پیدا کړې بله نوې	له یوې فتنې د خلاص شم
وکښې نه شمه سیلوې	ستا غمونه هسی توغ کړم
کشکه تل وی اوده شوې	چه اوده وې هونبری ښه وې
چه به وټوکیږی سوې	پرې به کله باران وشې

فصل نه کوی خوشحاله
خو پتی نشی په یوې

راته وگوره وځانده خوشحالی می کړه پر یوانه	رنگینه کالی اغوستی را ښکاره شه ناگهانه
چه ټیکه په جبین کښیردې او سینگار وکړې خو شانه	خدای دی تا له وړیو سترگو نه وژغوری دلربایه
خوشبوئې د خاصه مښکو په درست غولې شې پریشانه	هغه دم چه تورگیسو پخپل صورت باندی خپاره کړې
چه گهی په شین شین په انگن کښ شې روانه	ځان و زړه می هم چاپیر ور سره درومی ای نگاری
چه یو ځان دی راته پاتو دا به هم یوسی له مانه	دین و زړه صبر و آرام راځنی ولاړل اوس پوهیږم
	د یاری د آشنایی دودونه هیڅ له تا پټ ندی ^۱
	ولی خو کرم په خوشحال باندی خاوند کړکې نادانه

پردی مال و ته اورده لاسونه مونی ^۲	را ښکاره دی د دې دور لنډ لستونی
د انگورو به خواړه ښکوری چونی	که په باغ ئې د یتیم د کنډې گله کړې
ښې خړبې لنډې وهی ور باندی سونی	د خوړو مزه پوښتی بزه ئې هیره
کله سر موری د مار لکه سربونی ^۳	کله سر په سینه ومنډی سرگی شی
ورځ و شپه پرې حواله وی لکه کونی ^۴	چه په ښهر په اولس کښ ساده هیښ وی
په بل کور لکه آس په راتب پونی ^۵	پخپل ځای لکه شاخوړی خر خوله خشکه

۱. دودونه پټ ندی له تانه.

۲. سرمایه، رقم.

۳. موش خرما، خر رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډیر مشهور دی.

۴. گنځی.

۵. میده شی، وور شی.

که خه کار دی د رندانو دی خوشحاله
چه ظاهر باطن ئی دواړه دی مخ روڼی

د بري میدان پریږدی لری ته زغلی	راشه گوره نامردان بلا وهلی
کوز د مخکی د تلی په مخ کښ ملی	د آسمان د پاسه گڼت ننداره نکا
په تورتم د جنازې سره خملی	کم دلیل د سر دواړه سترگی و خوری
تل تر تله په ژوندون پائی بناغلی	مړه هغه چه نه ئی نوم نه ئی نښان شته
چا پنخپل پتی گلونه دی کرلی	خوک پنخپل پتی کرل کا د اغزیو
چه په وخت کرله وکا بر آخلی	پسینه کرله هونبره فائده نکا
خوار هغه چه ئی له لره لاس ختلی	د کرلو وخت آخر شو تخم لیر دی
رنخ و گنج سره دا دواړه دی ترلی	چه محنت په خان قبول کا راحت مومی
اولیاء ندی د نفس په خوښی تللی	چه لذت شهوت ترک نکا ولی ندی
درویشان پدا ویل دی پوهیدلی	د هوا ترکول عروۃ الوثقی دی
د هغو سترگو ملکونه دی لیدلی	چه د نفس د ظلمانی کوهی را ووزی
یوسف زئی خوانان ډیر وه سپاره پلی	درخانی پکښی یو آدم خان خوښ کړ

خو مخلص تمام خالص نشی خوشحاله
خطرونه دی چاپیر در جار وتلی

په ساعت د دنیا چاری په بل رنگ شی	راشه گوره خه کارونه درنگ په درنگ شی
بیا له کومه را پیدا هونبره پتنگ شی	واړه و سوخی په اور کښ خبر نه یم
چه کاته ئی گه گهی راته په خنګ شی	لا به کله مخامخ را سره خاندی
ولی ما سره آستی نکا په جنګ شی	چا ویل د کښلیو جنګ پسې آستی وی
خو په ما باندی چه راشی زړه ئی سنگ شی	په هر چا باندی ئی زړه دی لکه ژاوله
د هر چا په عاشقی ته آهنگ شی	حال دی وگوری د ما بیا د آهنگ کا
که روان خما له دواړو سترگو گنګ شی	په فراق د مهوشانو لا چینه دی

تا په خپله رضا وینو په غوره
اوس دی ولی د خوشحال د یاری ننگ شی

خو چه هوشیاری کړې غم به لا درباندي زور شی	راشه لیونی شه چه د نور خلق غم خور شی
سل رنگه خبری پدا منخ کښ لور په لور شی	هیڅ پرې نه پوهیږم چه د چا ویل رشتیا کړم
خدایه لا به کله د غماز سړی مخ تور شی	صبر د دردمنو زړونو هر کله اثر کا
هر چه خائی خوی وی فکر مکړه چه به نور شی	زر هنره وکړه نصیحت په کوم حساب دی
خوک به ترې خلاصیږی هغه خای چه درې خلور شی	یو هندو بلا دی چه په مکر ټیکه کښیږدی
تل په کښیده باندی ټکی د انخور شی	سپین جمال د گوره بناسته په تور خالونو
شپه ئی د هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شی	درسته شپه می تیره په فریاد او په نارو کړه
ورور چه بیگانه شی راته وایه کله ورور شی	غیر بیگانه چه اخلاصی شی ورور هغه دی

ډیر دی په دا چم کښ چه پټ پټ د مینی لاف کا
ولی اوس یوازی و خوشحال و ته بیغور شی

۱. تل ئی ما سره آستی ده که په جنګ شی.

را بنکاره چه د دلبری و مخ خال شی
 په خو ژبی شاعری په جهان کیږی
 دنیا دار کره چه نه وی بڼی دلبری
 په وصال د سمبرو زړه تونگر شیق
 چه عاشق د معشوقې په عشق کښ غرق شی
 ارمان دا دی چه به زه همیشه نه وم
 د گلونو وخت تیریری ساقی گرم یی
 لکه باغ چه په گلونو مالا مال دی
 د ما جان دی په شرابو مالا مال شی

راشه گوره د یارانو بی غمی
 زه دا هسی په فراق په اشتیاق کښ
 اسمان لیری مخکه کروړه عاشقان دی
 ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه
 خوک چه دم د همدمی وهی ترې سوړ شوم
 چه په هیخ ساعت خالی نه وی له غمه
 هیخ طیب نشته چه حال ورته معلوم کړم
 ته چه ما ته عربی خبری وایی
 که خبر په دا مثال یی وئی وایه
 پادشاهان به ئی میخ کم نکا خوشحاله
 که قدم دی د وفا په لاری ټینگ کړ
 د خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه گوره خلقه نصیب په خو خوری
 په غارونو کښ مزی ختی منگلی
 هغه ډک طباح په سپی خوړلی ښه دی
 لکه خوک چه ډک چلم خکوی په غم کښ
 د فلک د نا قابل سره غیرت دی
 لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
 چه خوشحال به ئی په پلیو په سپرو خوری

را بنکاره شوې د جهان بی وفایی
 لکه اور په بوتی ولگی بیا نه وی
 روښنایی د معرفت تر نمر والا ده
 له یوه شاخکی نه څه صورت پیدا کا
 تا هاله وگل خپل زړه ورکړی بللی
 په گلزار کښ ناستی هم دا هسی نه وی
 چه پخپل کونښن بهود د دنیا غواړی
 چه ځما د درد علاج لره پیدا دی
 چه بلا ورسره وصله د فراق ده
 نور می را خکاوه قلم په آشنایی
 یو شو ورځی دی ارمان د جدایی
 شوک د ونه وزی له هسی روښنایی
 هم په خدای ښایی کارونه د خدایی
 که ئی تل وی دا بازار د ریایی
 چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
 راته هیخ نه دی د خلقو دانایی
 زه له چا غواړم دا هسی مومیایی
 د دلبرو حسن څه لره ستایی

چه گوهر تر خر مهر و په قدر کم دی

مگر نشته جوهری د بینایی

چه په چرته ښه صورت هوری ئې زړه دی

خو ثنا کړم د خوشحال د پارسایی

رحمت په اکوری شه چه ئې ونيوه ځای سرای
 تور غر ئې د هوډی دی تر تیراه پوری سم تللی
 پرې سازه لویه لار د هندوستان و خراسان ده
 هر فیض د د جهان شه چه یادیری پرې را درومی
 که سوات که اشغر که پیښور دی دا ملکونه
 په هر لوری ئې ښکار شته د شاهین د باز دا هر شه
 خوانان ئې چاق درست چست و چالاک دی په هر کار کښ
 پکښې میشته می زویه خیلخانه نمسی اولس دی^۱
 چه څوک پکښې میشته دی په امان اوسه د خدای
 اسمان ځنی جدا کړ لاس د چا رسی اسمان ته
 خوشحال له سرایه ندی جدا شوی پخپل رای

زلفی د دلداری چه زنا فرمائی
 سهل دی دا امر که می سر و مال قبول کا
 څه لره ای عقله ډیر له صبره راته وایې
 خو راته ناصحه نصیحت کړې لیونی می
 ما ترې توبه وکړه چه د عشق په شریعت کښ
 قطع لیونی دی چه د یار د مخ په دور
 خپله رضا پریرده که رشتینی ئې په عشق کښ
 کړه هغه خوشحاله چه د یار فرمائی

زه چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښ
 ما پدا تندی اخیستی ستا د پاره
 د ټولې په مخ کښ ځی په شین شین
 اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
 په قراره قراری کښ عالم خوښ دی
 که رستم د زمانې شی گمان مکړه
 دا سلیمان په گوتې کښلی دا وینا وه
 د خوشحال د له هغو نه لاس په سر وی
 چه به ځای د گوتی غواړی په څلور^۳ کښ

زه خوشرابی یم شیخه څه را سره جنگ کړی
 ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه
 ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وو
 بخری ازلی دی کشکی ما د ځان په رنگ کړی
 ښه یی په وټلو د دریاب اوبه کرنګ کړی
 ولاړل و دورخ ته چه ئې لافی د فرهنگ کړی

۱. که زویه که نمسی که خیلخانه ده که اولس دی.
 ۲. هغه رودبار چه ځنډی ئې زنگل وی، د قندهار د جنوب و خوا ته یو رود هم په دغه تقویب ډوری بولی.
 ۳. محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.
 ۴. یعنی یخی په یوه نسخه کښ که رنگ لیکلی دی.

پند د محمد (ﷺ) د ابو جهل پکار نه شو
 کښینې په خلوت کښ شېخه سود ئې راته وایه
 زه خو د زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښ
 رایشه مطربه! د نورو سرود آغاز کړه
 هر لوری ته گل دی شقایق نرگس سنبل دی
 چا در پسی ډیری توبنې واخیستې طلب کا
 کاشکی! د عمل تله درنه په قیامت شی
 خوک به ئې صیقل کا چه ئې خدای آینې زنگ کړی
 ولی پخپل ځان دا هسی ارت جهان تنگ کړی
 تا زده ستا خبرو چه نقلونه رنگا رنگ کړی
 بنې نغمې زړه سوزی په رباب په نی و چنگ کړی
 بی گلزاره بد که و بل لوری ته آهنگ کړی
 ځنو مسلې د بې ننگی در پسی لنگ کړی
 موم په رقیبانو په عاشق باندي زړه سنگ کړی
 مرگ لږه ئې واړه د دهلی لښکر راغلی:
 ته لا د خوشحال په مرگ ځان روغ نه گڼې ننگ کړی

زلفی ئې سبب دی د عاشق د پریشانی
 رد می سرشته ده د هزار رنگه دارو و
 زخم ئې مایه د لایزاله حیانتگی دی
 محتسب چه احتساب لږه ورځی مجال ئې نشته
 ما په عشق کښ رسولی دی خپل کار تر هسی حده
 ننداره ئې بهانه ده د بیحدی حیرانی
 غم ئې لا تیری کاندی تر ډیری بنادمانی
 ورائی ئې دی موجب په جاودانه ودانی
 که د برندو سترگو مست ئې همیشه کاندی ورائی
 لکه خوک په مټ د توری سزاوار شی د خانی
 زه خوشحال خټک د عشق په کار هونبره خوشحال یم
 خو سلطان غره پخپله بادشاهی او سلطانی

زور سپری چه د ځوانی هوس کاندی
 چه په کال کښ ئې زړتوب وی هم ځوانی وی
 کله هسی په ځوان مور شی چه ئې نه خوری
 په نیتونو په صوتونو په لاسونو
 اوس په سپینه یریه څه له مرگه ډار کړم
 چه د مخکی مخ ئې لاندی و تر حکم
 دا عالم ریگ روان دی که ئې گورې
 د قضا تنور ما ولیده په سترگو
 ما خوشحال چه پکښی سیڅی وچی تاندی
 ورته وایه چه دا څه په گنه خاندی
 د سپری تر کاره بڼه دی کار د سپاندی
 کله ځوان ته سترگی اوړی نغلاندی
 خلقې دی سره یو تبه هراندی
 یاران توری یریری ولاړل تر ما وړاندی
 راشه وگوره هغه تر مخکی لاندی
 خو هم هسی سره اوړی لاندی باندی

زه او عشق بی قراری
 تیغ وکښلی را ښکاره شوه
 چه هر دم په ما ستم کړې
 ستا له مهره ستا له لطفه
 دایم ستا د غم وری وړم
 دم په دم ژړا زاری
 خوار عاشق د ځان سپاری
 ستا دا هسی ده یاری
 زه لرم امید واری
 شرط د عشق دی بربادی
 خاکپای اوسه خوشحاله
 لوی به کاندی خاکساری

زه اول در خبر نه وم چه دا هسی بی وفا یې
 ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندی غاو کا
 ای چه ما و ته ویل کړې چه په کښلیو نظر مکړه
 په ورځ سل سوگنده وکړی بیا له واپو بی پروا یې
 ولی هسی خبر ندی چه ته څه رنگه زیبا یې
 خوک به ستا په ویل غور کا چه د مرگ خبری وایې

په ما يو ويسته د خپلي معقوبي تر خوري ښه دى
 د گلونو قدر هر زاغ و زغن نژده طوطا زده
 دا څه توري سترگي ندې چه ځما زړگي ئې يووړ
 دا نه خال نه زنخدان دى نه پريشانى توري زلفى
 دا د خلقو ملامت دى که پيغور دى د وگړي
 نن به خراغ په کور کښن نه بردم چه گمان هيڅوک و نکا
 ما ويل چه د زړه غم به درته ووايم چه راشي
 چه د زلفو نافي تل تل خنډ وې د باد و مخ ته
 خوشحال خود په تا پوهيږي چه هوسيه د خطا يې

زړه به ستا له جوړه ظلمه په خو ځان وړي
 ما دا هسي رنگ هندو ليدلى نه و
 هغه لاس چه د کوتاه دى تر لمنى
 د هغه عمر څه حال حلاوت نشته
 چه هرس د هغو شونډو غاښو کاندې
 ستا د زلفو و چوگان و ته حيران يم
 پکښې بند زړونه وکارې که ئې گوري
 چه د زړه په ما هغه حکم فرمان کړه
 د خاطر خوبى مى هر کله پدا ده
 د نور چا په ما څه کار دى زه پرې خوبى يم
 د وفا خصلت چه خداى ندې ورکړې
 غم د درد به د تر کومه پدا شان وړي
 چه په حسن دين و زړه د مسلمان وړي
 هر زمان ئې په ډير غم کښن تر گريوان وړي
 چه ئې بي له تا په غم کښن په پايان وړي
 د ارمان گوتى هر دم پخپل دندان وړي
 چه د زنى گوى د خرننگ په ميدان وړي
 چه د سر زلفينى تل تر زنخدان وړي
 د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
 چه دا ستا غمونه هر کله پر يوان وړي
 که مى دين و زړه واړه تبان وړي
 څوک به څه لره په کښليو دا گمان وړي
 د زړه مينه ئې په کښليو ما ته نکړه
 خوار خوشحال به له دنيا دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي ويريږي
 ځما لاس ورته تر اوږه هم بتر شو
 زه او زر سره له ځايه غليمان يو
 چه غليم د مړنى په نظر کښيوزي
 شاه زلمى به خپل غليم کا تر ځان وړاندې
 په قرآن کښن ستا اصول په غليم ياد دى
 کاني زر که سره وگورې يو رنگ دى
 هغه زر تر کاني لوټه لا بتر دى
 چه اوږه په ځاي حصار شى نور خسا شى
 تل دى لاس په غليم پر اوسه خوشحاله
 غليمان دى شرمنده تر تا څاريږي
 که هر خو مى دلاسه ور سره كيږي
 لا په اور کښن ئې يو درنگ ساعت تيريږي
 په جهان کښن غليمان سره رغيږي؟
 نور ئې زړه د ده و مرگ و ته پر كيږي
 و نامرد و ته به سل حيلې دريږي
 بل به کوم حجت تر دا قوى ياديږي
 فرق ئې دا دى چه په زرو زړو رغيږي
 چه ئې ومنيږي په محکه نه خرخيږي
 صفائى ئې هم پدا ده چه بهيږي

ساقى گل شگفته كيږي
 که د باغ خوبى په زر شى
 د رگوهر ځما بي ميو
 که ئې پټ لرم له خلقه
 باد د زلفى آشفته کا
 خس له باغه رفته كيږي
 د راغ هسي مفته كيږي
 په مژگانو سفته كيږي
 راز مى نه نهفته كيږي
 ځما زړه آشفته كيږي

په محفلو گفته کیری

هغه راز چه به ما تا کر

د خوشحال بخته بیدار شه

تل خوک کله خفته کیری

توری زلفی دی هم ډیر لری تابونه
 را بنکاره وی ستا جمال تر حجابونه
 نور به واچوی له شرمه نقابونه
 لور په لور به سر خرگند کا آفتانونه
 نور می څه دی د دورخ په عذابونه
 تل می خوری د زره د غوښو کبابونه
 د یاری په کار کښ هم شی حسابونه
 هم لتا بنائی دا هسی خوابونه

ستا په سترگو کښی فتې کاندی خوابونه
 که ته زر حجا به نیسې په مخ کښ
 د جنت حوری که وگوری ستا مخ ته
 که شعلی د را بنکاره شی له جماله
 زه چه ستا د بیلثانه په لمبو وسوم
 ستا د خیال میلمه می ناست دی په کوگل کښ
 تا وی ما وتا ته ډیر ځله خوله درکره
 زو و تا ته دعا کرم ته ښکنحل کړې

ته چه حال د زخپل عاشق غواړې په شرح

بویه دا چه خوشحال وکښی کتابونه

پروکی پروکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهینه
 جگی جگی جگی رای واخله له جینه
 گل د بهار ندی چه رازیبری له زمینه
 هر آفت چه گورې چه را پاڅی له کمینه
 خو به لا وباسې ډیر د ویاسته له دینه
 غوغا وشوه په بهر چه ئې کوزه کړې له زینه
 د خلقو لرمون شین دی که پوهیږې ستا له شینه^۱
 د زره لیدونی^۲ دواړه که روشن کړې له یاسینه
 اول ئې درته وایم چه ئې ورکړې له کابینه
 څه بده بلا ده نه پتیری د زره مینه
 هر چه همت ناک دی که په کور لری جوینه
 هیڅ درنه پوهیږم چه په چرته یې شاهینه
 هی توبه له دوره الامان له دې آئینه

سترگی د مستان دی ځما زره ښینه مهینه
 سپین سبا د گوره د ټیکې په شفق بند کړ
 کښلی دی که گورې چه مخ پټ کله خرگند کا
 واره به سبب د بد اصلائو د هنر وی
 مست په بهار راغلی په سرود دی گوتی کښیښوې
 چرته لوئیدلې نوم دی خپور په جهان نه و
 تل جام دی د شرابو ستا له لاس توبه په شونډو
 حیات لایزال به د حاصل شی که باور کړې
 د عشق^۳ د محبت د ناوی مهر ماسوا دی
 هر څو ئې که پټه، په پټ کښ وی ساتلې
 کله منت اخلی د یوې گپې ډپاره
 زانې بتی گوره چه په هر لوری غوغا کا
 هر چه دانایان دی په امان امان تیریږی

نوم به د هرگز په ژبه وانخلي په عمر:

دا یاری دوستی چه ستا خوشحال ته شوه مینه

پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وی
 ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوی
 خو دنیا وته څوئیری لکه روی
 که عالم ته ویا لا شی پری ئې زړه وی
 په کردار کښ شیطانان ترې پوری څه وی

ستمگر به همیشه په دنیا نه وی
 هسی خوښ د ظالمی په کار ولاړ دی
 ظالمان په نور څه هیڅ راغلی ندی
 چی د خپلی کامرانی په کار راشی
 په گفتار کښ د فرښتو سره سیالی کا

۱. محشی ورته کښلی دی یعنی ستا له شین خاله.

۲. یعنی د زره سترگی.

۳. د زره د محبت.

که په سول ئې د دنیا مقصود حاصلیری
 پخپل زویه ورور یې زړه نه وی ترلی
 په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښ
 په رکوع کي تسبیحات د مال و ملک کا
 که بیکخواه ورته د پند خبری وکا
 زه خوشحال چه د اورنگ بادشاه نوکریم
 که و زویه ورکول کرم زړه می نه وی

ستا له جوړه ظلمه هیڅ نکړی ژرلی
 همیشه ځما دعا په غوږو اروې
 رقیبان د لکه سپی په کوڅه غاپی
 چه به ته د هغه ټال په پړیو زانگی
 قافلې د همراهانو شوې روانی
 حاسدان بی غمه خوب کا دریغه دریغه
 د خوشحال ئې وکرم وته امید دی
 که هر څو په گناهونو دی لرلی

سا د کښلی مخ په خال می زړه په داغ دی
 سخ چه ناست یم د گلونو په چمن کښ
 یا د ښو زلمیو خیال دی په شمله کښ
 د زلفینو په تور تم کښ به ئې غواړم
 چه د کښلیو د جمال ننداره کاندی
 په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکیږی
 د گلونو په بوی ځی په گلزار ورشی
 نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې
 د خوشحال سترگی هورې چه ښایسته وی
 خلقه زړه ئې نه په باغ دی نه په راغ دی

ستا وصال لکه دریاب دی زه ماهی
 په ژړا می ځنی خواست د شپنی خولې کړ
 ویې څوک یې چه ځما په کوڅه گرزې
 هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم
 د ځوانی بهار څه ښه دی دریغه دریغه
 گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوتیه
 چه ئې ونیسم په غیر کښ راته گوری
 دا شیرین یاران به نه وینم چه ورم

۱. ژویي.
۲. یعنی پرې کول او پوستول.
۳. نرلی یعنی غوغا کول او دربول او ډبول.
۴. روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.
۵. راشی.

غم خو ستا د رسوائی کرم نه د سر کرم
 هسی ستا د بیلتانه په آتش سوخم
 ډیر صفت د بناپیریو آرویده شی
 په بنایست کنب هیخ لقب دربادی نشته
 اورنگ زیب به د کابل د خلل غم کا
 چه زړه سوی دی د خوشحال په فریاد نشی
 په سینه کنب د سندان دی که زړگی

ستا په غم کي لکه زه یم بل به نه وی
 ستا له غمه می څگر له وینو ډک شو
 تا ویل څما دیدن قیمت بها دی
 سر به درکرم په بها کنب دیدن را کړه
 هسی گل د گلستان په منځ کنب نشته
 که تل تا لره درځم ملامت مکړه
 د ښه څیز پوښتنه مه کوه له اصله
 که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه
 زه خوشحال چه آشنا وینمه خوشحال شم
 لکه گل چه تازه شوی په اوبه وی!

سړی هونبره څو ئې نیت وی
 گر گپن گردن د فیل خوری
 نه هر خره د عیسی بار وړی
 و صورت ته نظر مکړه
 زه مریی د هغه کس یم
 که صورت سیرت د جور شول
 جامه هونبره څو قامت وی
 څه میری څه ئې قوت وی
 نه هر سر سره دولت وی
 په کرده د مرد قیمت وی
 چه صورت وی هم سیرت وی
 سر تر پایه عنایت وی
 د خوشحال په وینا غور کړه
 په ویل کي ئې لذت وی

ساقی تل به د دا ست وی که به نه وی
 راشه ډک د میو جام په می ناب کړه
 هر هوس چه د صورت کړې نن ساعت دی
 په رشتیا و ما ته ووايه طبییه!
 د وصال وعده د وکړه ستا سوگند دی
 که په تا پسی ملنگ د مسلی شم
 له جهان به مهلت وی که به نه وی
 تل به هسی فراغت وی که به نه وی
 گوره کانه به صورت وی که به نه وی
 چه د رنځ می به صحت وی که به نه وی
 پدا کار کي به غفلت وی که به نه وی
 شاه په تا می به قیمت وی که به نه وی
 سپینه خوله که بی ریاره ور پینکی کرم
 په خوشحال به می منت وی که به نه وی

ستا په تور می مال تالا ماڼی نریری
 ستا غمونو لره هر کله ژوندون وی
 راشه گوره که پدا دی زړه سپیری
 پدا لبر عمر می زړه کله مریری

وايي ما ويشتلی څه کا حال ئې څه دی
 د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ
 لا به گوره څه شان شان غوتې وا کا
 ما به هيڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه
 د رشتيا خبری خیر و برکت دی
 په کوڅه کښ د لا دم وهی غږیږی
 وائی مالگی می په سترگو کښ دوریږی
 د بنايست بهار ئې اوس نوی غوړیږی
 ولی څه کړم چه می ننه زړه ژړیږی
 په قاضي د دروغجن ژبه اړیږی
 د خوشحال خټک په کار پوری حیران یم
 مینه لا وربادی زور شوه څو زړیږی

سخ د آئنې دی چه دی مخ وته تل گوری
 نه دی ستا د غوړو غټی غټی مرغلری
 روغ می کړې له رنځه چه د خولې بنیرې د اورم
 ظلم د د سترگو پما خوار هر گوره ډیر شو
 زه که ډوب په غم یم تل دی ډوب وم چه عاشق یم
 ما وته ارزان دی ډیر په منسکو په عنبرو
 سخ د لونگین دی چه دی پاس په ټټر بنوری
 وصل دی په میاشت پوری یو سر بل سره ستوری
 شهد و شکر را گړې چه می ستا شونډی وزوری
 څه کړم توان مجال د زور ور لری کمزوری
 تا دی خدای معشوقه تل هری بلا زغوری
 څوک به توری خاوری ستا د پله په بها پلوری
 تل ځی ستا و لور ته په ارمان کاته کا
 سپین ئې په کاته شی د خوشحال د سترگو توری

ساقی راکړه و ما می
 دا هم ظلم دی که گورې
 هغه ځای چه گل و مل وی
 گوره څه وایی پرې غور کړه
 بیا به تیر ساعت را نشی
 د دنیا ژوندون هم ښه دی
 چه تر تلو همیشه ندی
 ډیر مین ئې و بله تیر کړل
 یو څو جامه پیاپی
 چه بی میو ځی پسرلی
 ورع څو کاندی سرې
 چه آواز کا چنگ و نی
 آه ارمان ارمان هی هی
 که تر تلو همیشه وی
 نور ئې وگڼه لا شی
 فلک نه لری زړه سوې

ستا په زړه د دنیا ځلی
 چه د گور لرم ماران دی
 که د یو ځله ځان خلاص کړ
 دا لرم شلوه له دله
 چه به وه تسپی په لاس کښ
 د دوروخ لمبی دی بلی
 هم دا ځلی دی پیلی
 غم د نشته هوری ولی
 که دی نه وی لیچی شلی
 مخ ئې تور ږیږی ئې کلی
 ته اصیل ځان دی مری کړ
 هی توبه خوشحاله ولی؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښ می زیاتیری
 قربان ئې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دی
 بوسه د سپینی خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم
 آفت د هلكوالی و جمال د هغې ترکی
 چه می ورځنی اخلی د رقیب بنیسنه ماتیری
 چه هر کله ئې سترگی په زیبا جمال لواتیری
 د حسن له نصابه د څو توکه زکاتیری
 چه کال باندي تیریری آفت لا څه تازه کیږی

۱. دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمی نسخی څخه را نقل سوه.

۲. آفتیری.

ژوندون د عاشقانو د معشوقی په وصال دی
 چه اوسپنی تر خیزی هغه کانی رنگارنگ دی
 چه بیل شی له معشوقه ژوندی ندی وفاتیږی
 ترخې خوږې ترې خیزی څوک فولاد ترې مرآتیږی
 د چا خونی چه ومړی پسله مرگه شی میراتی
 د چا خونی خوشحاله په ژوندونی میراتیږی

سرگی د دی که ورځی که ئې زلفی که اوربل دی
 چرته به خلاصیږی دا بلا تر زړه چاپیری
 خیال ئې د زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړی
 نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایی
 قیس و که وامق و بیا فرهاد ورپسی نور وه
 مینه الستی شته لباسی شته نفسانی شته
 هر چرته یو مخ دی که په سترگو احوال نه یی
 جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسی تر ځایه
 عشق دی نور څه ندی چه غواص په دریاب ډوب کا
 ځای په ځای چه گورم زه خوشحال ورته حیران یم
 بله غوغا نشته همگی د عشق کل کل دی

ستم دی د عینینو یاره عین عنایت دی^۱
 په شپه ځما ویل کله آمیز و له هستی
 خبری د مجنون او د لایلا ولاړې زړې شوې
 د ما او ستا خبری دی پټ راز څه هسی ندی
 په مخ چه بنایسته شوې که په پسول پسلی نه وې
 بند دی د زلفینو د خلاصی کنایت دی
 په ورځی ځنی دور یم هغه حرف چه شکایت دی
 ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دی
 چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دی
 ساده د ورځیو خال دی د درست حسن کفایت دی
 هیڅ کله له مرگه د خوشحال اندیښنه مکړه
 چه وې وژنې دلبری خون ئې روغ په روایت دی

سر په بیدی بید یا ونیووی ژړلی
 که اشنا که نا اشنا واره لیدل شی
 چه د قام د خیلخانی په حال خبر شوم
 په ناحق می آزادی ته تلابن کړ
 خپل پردی چه د دنیا شکر خواره دی
 د مال حال به و هغه وته معلوم و
 په صحرا د ونون پانی پټ خوړلی
 د همه وارو په بریره ورځړلی
 څه روزگار به پکښی شی په غم لړلی
 په زندان د اورنگ زیب ښه وم تړلی
 لکه مچ هسی له ځانه و شړلی
 که دا هونږه ډیر آهونه چا نغړلی
 که خوشحال پنجهزاری کا مه ئې وینه
 د مغل له نوکری دی اغیړلی^۳

شین مرزی چه گیږی داړی
 څه عظمت څه مهموتی دی
 د بنادی سترگی د ووزی
 باند نخیزی خسی زاړی
 چه په مرگ به ئې څوک ویاړی
 پرېږده دی ور پسی زاړی

۱. شم.
 ۲. دا بدله له یوې قلمی نسخی را نقل شوه، په نورو کښن نسته.
 ۳. یعنی قی وهل، بد هضم کیدل.
 ۴. عظمت خان او مهموتی او بنادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښن یاد سوی دی.

باز نه دوه تارو ونغاړی	په یوه غوټه یو نیسی
په غوټه وهی دوه څاړی	عابد خان ځما شفقار دی
هم ښه باز لرم لک غاړی	هم شفقار می هم شاهین شته
خپل خپل ښکار به پسی غواړی	وخت د ښکار دی سهیل وخت
وړاندی زاغ راځی مرداری	زه په ښکار یم د سر خابو
رنگ ئې نه وینم د نماړی	خرقه څیری د زاهد شوه
یو څو مچ دی د غوباړی	ژر به ورک شی مدعی می
راته لیندی شول اوس شاړی	ازمیست گوره د دهر

تیغ پرې سور مکره خوشاله
چه لایق دی د غوباړی

دا په دا چه دی د درست جهان اخص دی	شفاعت د محمد (ص) ثابت په نص دی
د لولاک نعت پده باندی مختص دی	د موسی د عیسی کله دا صفت و
هر ولی ئې په ارشاد کښ مرخص دی	اولیاء ئې د امت واره ممتاز دی
چه شیطان ئې بندی کړی په قفس دی	سر حلقه د اولیا و هغه شماره
ذوالفقار چه ئې یاد شوی په قصص دی	د رستم د مرنتوب خبری هیخ شوې
بی دوستیه ئې عالم کله مخلص دی	دوستاران د اهل بیت له اوره خلاص دی

په ولاکه د علی رافضی کیړی
سکه خوشحال ئې په ولا کښ مشخص دی

پاکیزه په زیست روزگار کښ په ښه بوی باندی مینه	ښځه بونه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه	د صحبت په زموږ پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
چه له یاره نه جدا شی، هم غمجنه هم خیرنه	په وصال د یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
له موروالی ئې توبه کا که ئې مور وی دروغجنه	له نیکانو همنشیننه له بدانو په زړه خوړینه
حق د چاری په ځای راوړی، په رنځور باندی پوښتنه	د میلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
پرستاری ترې خوشنودی، ښه د هر چا په ساتنه	پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولی کښ نور لحن
که دا هسی څوک پیدا شی د خوشحال په لاسو راشی	هیخ تقصیر به ئې ونکا د یاری په پالنه

غیږ په غیږ شی شفت ځیبینی	ښې ښې شپې ځنی پښینی
نن به شی بخښی ښې ښې	ځښی ځښی ځښی ښینې تشیری
بتی زشتی فتنې پښینی	چین چین خونې ځنی په شین
چین چین خونې پښتنې شی	شی په چین تشی پوښتنی
نځښی نځښی حتی پښې ښې	هسی ځنی په شین شین

گوره چه گزار د کم خطا په چرته شر شی	ښه سر راست ټوپک دی چه نظر ځنی لر بر شی
بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چر شی	ولی هسی نه وی چه وینسته چوی په عقل
کله په سپینکی د هلك غشی برابر شی	څوک چه مخه ولی لیندی ډیر و بله کښینی

نوری لولی هیخ دی د نسب که د نور خه دی
 ډیر د سروری دعوا کاندی په جهان کښ
 آس تر کته لاندی شا په خو عایه زخمی وی
 یو توری نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم
 زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازیږه
 بخت راوړه خوشحاله چه د کار لکه سره زر شی

ښه هغه چه ولاړ بی خوده په خیال ستا دی
 ښه می ولیده په سترگو واره کښلی
 د دنیا په مخ به ډیر وی ښه مخونه
 دواړه زلفی دی حلقه کړی لکه لومی
 دواړه زلفی د حلقه کړې لکه لومی
 دواړه پښې گلگونی سرې پدماغ درومې
 ته کشتن د غمزې کړه مه ودریږه
 تا خو نوم د جنجالی را باندی کښین
 که همه د خلقو کښلی سره ټول شی
 چه د خوک په کوخه تیر شی نور مین شی
 که مثال د صورت غواړې گوره میاشته
 چه سبا بیگا ئې لوند لرم په اوشیو
 خو ریار در سره نه بیایې د وړاندی
 که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
 چه ئې نه پریږدې په هیخ کښ خوشحال ستا دی

ښاپیرک که په هوا غځی په تور تم کښ^۱
 له حتی درسته ورځ درومی په پورته
 د چندن اوشوانه^۲ فرق سره هیخ نه و
 چا له ډنډه دُر گوهر نه دی وکښلی
 که گیدر په خم کښ رنگ شو پدا خه شی
 زاهدان شیخان می ولیدل نامرد دی
 خرڅ می ځکه په سر لونی گلونه
 که هاتی د بادشاه ومری غم ئې نشته
 عشقه واره ستا د غمونه خرڅینې دی
 گوتی و منډه په غورو ترې تیریره
 که خوبنی د وصال ورسره نه وی
 هغه چر دواړه گوتو ته نظر کا
 آفرین د په ویلو شه خوشحاله
 چه د تورو رږول کړې په قلم کښی

۱. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

۲. راحت زاخیلی ښوون په معنی د زیتون د ونی راوړی دی.

بڼه هغه چه بڼه ئې رنگ بڼه ئې جمال دى
 بڼه هغه چه په ميات خانې ميري كا
 بڼه هغه چه كه احمق وي كه جاهل وي
 بڼه هغه چه په رشوه قاضي گري كا
 بڼه هغه چه ډير لښكر ورپسي درومي
 بڼه هغه چه په مجلس د ملوك ناست وي
 بڼه هغه چه په قوت د هر چا سيال دى
 فراغت بي غمه ناست صاحب اقبال دى
 په طالع په تخت صاحب د ملك و مال دى
 په مسند د قضا ناست په قيل و قال دى
 ډير ئې كبر ډير ئې جاه ډير ئې جلال دى
 تمامي عمر ئې زيبست روزگار تپتال دى
 په عالم كښ بدى نشته واړه بڼه دى
 چه و بدو وته روغ دى يو خوشحال دى

بناړونې د غوا شينې پسي غواړي
 كه په رنگ كښ لكه غلوخه^۱ هسي روغ دى
 يو آواز د بڼو آسونو د ششنا دى
 خوك ژړا د آخرت دپاره كاندي
 د گزار دپاره ليندى په خو ناست دى
 مرتبي د دواړو ندى سره سيمي
 باز د غره بڼايسته زركي سره نغاړي
 د خورو هيله و مكره له غواړي^۲
 بل آواز د گنده خورنو دى چه ناړي
 خوك د دې جهان د سود دپاره ژاړي
 د قطرې په حرص گزري پسي شاري
 خوك د خايه باز شهند خوك خوري خاړي
 كه د خنگ پرونه ئې هر خو كښلي روغ دى
 د بازونو پرواز مه غواړه له خاړي

بڼه سپري گڼه هغه چه په زړه صاف وي
 چه دا خو توكه ئې نه وي سپري نشه
 په دنيا چه دا عالم سره خلاف كا
 نوشيروان چه مخ په عدل په انصاف و
 كه دانا سپري بدرنگ وي پدا خه شي
 د هيچا غرض پدا خبرو نشته
 جوهرى به ئې خود كار سره ښكاره كا
 د ياري دپاره گرزم نه ئې مومم
 د بخملو په اودل به خبر نشي
 عشق په حق په باطل هيڅ ندى راغلي
 بڼايسته هر گوره ډير شول پرې ويريرم
 ما خوشحال چه د تقوا وهلي لاف وي

عاشقان كه ستا د لاسه په جفا مري
 بيدلان مې د هجران په تيغ قتيل وي
 زه مرده وم ستا د جام په گوټ ژوندى شوم
 زړه مې ستا طرې طراري ته هوس كا
 اې تازه گله بلبلي ته نظر كړه
 بارى شكر چه په عهد په وفا مري
 دا يو حرف دى چه په توره د قضا مري
 چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
 ځان مې ستا غمزې بيماري ته رشتيا مري
 په نوا كښ ستا له شوقه بينوا مري

۱. يعنى د شاتو مچي.

۲. د خره مچ.

خوار خوشحال په مرگی حال دی ځکندن کا
راشه گوره په ارمان د لیدو ستا مری

له وجوده له عدمه آسوده دی	عاشقان له بیش و کمه آسوده دی
په مستی کښم دم تر دمه آسوده دی	د ساقی له لاسه ډکي پيالې اخلي
خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دی	بت پرست دی د مغان په خرابات کښم
هر زمان می له صنمه آسوده دی	ورځ و شپه باندي تیریری په بنادی کښم
کریمان می له کرمه آسوده دی	تل ساقی د میو داد کا بی منته
په خاطر له جام جمه آسوده دی	همیشه شونډی د جام په مورگه ایښی
دا گدای می له درمه آسوده دی	پادشاهان که خزانی و بله آسپی
له حدوټه له قدمه آسوده دی	په دریاب کښم ئې د عشق دی غسل کری
ای خوشحاله که نظر درباندي وکا	
ډیر ئې تا عندي له دمه آسوده دی	

له همه واره غمونو آزاده دی	عاشقان چه د معشوقی دلداه دی
که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دی	په یوه لحظه کښم هست په بله نیست شی
په هر دم راته غمونه آماده دی	مگر زه له ځایه غم لره پیدا یم
سوختگان ئې په هر لوری افتاده دی	نه یو زه د نظام پور په کوټ گڼی پروت یم
د لاله عندي د داغ سره زاده دی	په درون د عاشقانو نظر وکړه
مست بی خود د دیو خمرو په باده دی	ترک تاجیک عرب عجم عاشقان واره
یوه خدای و ته چه ناست په سجاده دی	د هوا خدایان د لیری کا له دله
اولیاء له هره غمه آزاده دی	چه تر خپلی رضا تیر شی اولیاء شی
په معنی کښم د پاده سره پاده دی	غوبانه شپانه ظاهر سپری لیدل شی
و جنت و ته ورتله په اراده دی	شیخه ته چه ډیر طاعت کریې جنت غواړې
ورمیرونه ئې و تیغ ته نهاده دی	عاشقان که معشوقه په تیغ ورژنی
چه د ننگ په چارو نر نه دی خوشحاله	
که ئې نر وینې په سترگو هم ماده دی	

یا به ستا له مرگه واورم یا به واورى	عمر هر زمان گداز کا لکه واورى
که په سر باندي را لوم توری خاورى	هغه تیر یاران به بیا بیارته آرا نشی
نه پوهیرم چه دا دروند وری په چاروی	زور د چچ د وړلو نه لرې نادانه
په شیوه چه سترگی کوزی له حیا وری	په سمن د شهلا نقش د سیور زیب کا
عجب ښه له ځانه دوه قبله نما وری	دواړه سترگی می چه ستا په مخ دوخته شوې
د خوشحال عندي به ډیر دا هسی نور وی	
ته چه هسی رنگه زړونه رو نما وری	

۱. یعنی کناره.
 ۲. دی کلمی ته محشی بیکیلی دی: یعنی جارپای.
 ۳. بیرته.

غم آخر شو د بنادی روزگار راغی
 په تلوار ئې تیاری د سیل کاندی
 پدا هسی خاصه وخت د بنو گلونو
 دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شی
 د هجران مشقت ډیر و خدای آسان کړ
 که په نورو باندی هر کله اختر دی

چه موسم سو د گلونو گلزار راغی
 و بلبلو و ته وایه بهار راغی
 د مطرب د ساز آواز می په کار راغی
 چه گلونو ته طوطی په چیغار راغی
 بیا می سخ دی چه عشرت د دیدار راغی
 په ما دا زمان اختر دی چه یار راغی

لون لونی کالی بیا پیری خواجه شو
 چه خوشحال د یار د مخ په بازار راغی

غم بنادی چه په جا ویر شی^۱
 سر رشته ئې مونده نشی
 چه په خوا په خاطر نه وی
 په هجران کښن غم د یار دی
 هر چه وواته له سترگو

لکه ویر شی هسی تیر شی
 گوناگون د دور پیر شی
 هسی چاری په تا دیر شی^۲
 چه همیشه تر زړه چاپیر شی
 عاقبت له دله هیر شی

چه به سخته په خوشحال کا
 گندی ژر د ده په خیر شی

غنیمت گڼه گلونه میخوری کړه په چمن کښی
 په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا
 وطن ښه دی که غمخور وی ښه یاران دی لور په لور وی
 هم مانی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته
 اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده
 که ئې تل په ظلم زړه وی که می زړه له غمه چوی
 چه بلبلی و ته گوری له آوازه ژبه ژغوری
 چه جدا شی و دی مرینه له غمونو چه خلاص شینه

چه به پس له هفتې نه وی دا گلونه په گلشن کښی
 د بلبلو کام حاصل شی^۳ د گلزار په شگفتن کښی
 خو چه شته که هونبره نور وی لا غریب یم په وطن کښی
 نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوبنی ده په دیدن کښی
 په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښی
 خدای د نکا دا به نه وی چه ئې خور کړم په گفتن کښی
 د بلبلی په آواز ښوری هونبره ژبه په سوسن کښی
 خوک چه بی یاره پاینه سود ئې کوم دی په زیستن کښی

که د سپی غندی ئې ولی په روروبه پسی زغلی
 خوار خوشحال به ئې آخلی خو چه ځان لری په تن کښی

فلک کا دا هسی چاری
 دوه یاران سره جدا کا
 گاه د زړه وی په بنادی کښن
 گاه دشواری کا آسانی

د ده چاری دی مرداری
 بیا ئې بند کا سره لاری
 گاه د غم ژړا چیفاری
 گاه آسانی کا دشواری

دواړه توگی گذران شی
 بده دا هم نه ده باری

که تن سوکه په تن اغوندې حلوا خوری
 دا مستی به د تل نه وی خو به گرزې

خو آخر د مرگ سپری بی و به مری
 په خمار سره اؤښتی سترگی سری

۱. ویر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښن ډیر شی لیگلې ده.
 ۲. ډیر شی یعنی درشی.
 ۳. حاصل کا.
 ۴. محشی ورته کښلی دی، چه یو ډول جامه ده.

که بی شماره خزانی کړې سره ټولی
ستا پخوا د طبیلو څښتن وگوره
همیشه وایې فانی دنیا گنده ده
په دنیا خو ډیر مین هونبره غمجن شی
د دنیا ارمان به بیا وگور ته وری
چه په کور باندې ئې گززی غوا وخری
که گنده ده ولی نه تیریرې تری
جگی جگی راشه مکړه مینه پری
یو غفلت بهل جهالت دریم شهرت دی
د خوشحال د خان بلا دی هم دا ذری

که په هند کښن نشته سپینه
خدایه ته و ماته راکړې
به دوو زلفو عنبر پاشه
چه هر ځای و ته ئې گورم
هوسنا که ښیوه گره
د یاری په علم پوهه
هوسی سترگه مه جبینه
یوه سبزه نمکینه
په دوو شونډو شکرینه
ښایسته کښلې مهینه
شوڅه سنگه زړه سنگینه
سخندانه نکته چینه

ورځ و شپه کا ځنی چاری
په خوشحال د کښلی مینه

که په زړه کړې د خوشحال خبری زبری
خلاق په تفاوت سره پیدا دی
په زرگونو کښن یو دوه سپرې خبر دی
لکه کار د خوی خصلت په تفاوت دی
د دانش له کاره نه دی لری بری
پوهی نه دی سره واره برابری
نوری واره خلقې دی ناخبری
هسی زیږی په ښایست سره دلبری

د سیرت زیبایی ښه ده تر صورت
چاری واره د باطن دی معتبری

که می نوم په ژبه نه اخلې هیچری
د زاهد د سترگو آب هونبره په ځای دی
د ښادیی نوم پرې زور د دی تل تر تله
زه به څه ځنی ماڼه کړم یو زه نه یم
د ښو سیوره ئې خار په پښو څرخیری
شونډی ستا لکه نبات هسی خورې دی
وایی شته په چین ما چین کښن کښلی ډیری
بې خبر له ځانه ډیر ورته پراته دی
د ختا د ملک نافی واره خجل شی
په تش نوم به د هم سود کوم دلبری
چه ئې سترگی باندې نه دی برابری
چه په زړه ئې ستا د غم شیتی شی سری
په غمزه ئې خلقی کړلې ډبری
له حیا چه کوز کوز گوری ناز پروری
تر یخ ویل ځنی نه ښایی لب شکرې
خدای د نه کا چه تر تا به وی بهتری
ته یې هم په حال خبر شه بې خبری
چه د تا زلفی ښکاره شی معنبری

که د چیری د آشنا په لور گذر شی
د صبا باده! ځما سلام پر وری

۱. دلنشینه.
۲. پر تا باندی.
۳. په قلمی نسخو کښن زور لیکلی دی داسی: نوم پر زور د دی تل تر تله.
۴. شتی.
۵. د خار.
۶. ورته یعنی دروازی ته، یا در ته.

که می یاد که می نیاید کاندی مخدوم دی
 دا گدا ئی و وصال ته شه هوس کا
 په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو
 همیشه ئی سور سور آه وی گونه زیړه
 په جهان کبښ چه شه رنځ و شه محنت و
 هغه یار چه وفا دار دی مونده نشی
 د خاطر وینی می خوری په ننکی ننکی
 که یار سر غواړی له ده نه به نکا
 چه په عشق کبښ موافق نه وی ای دله
 د دورخ لمبې به نه رسی عاشق ته
 ما خوشحال ته ستا د خولې اسرار مکشوف شو
 که دا راز د چا له سترگو نه مکتوم دی

که یو دم د یار په غم فراغت کبښی
 که د کار د محبت وینو په لاس کبښ
 که گدای شی د مغان په خرابات کبښ
 ډیر و لږ د زړه زحمت دی که عاشق شی
 که اختر دی که نوروز دی خو هم دا دی
 که په کوی کبښ ئی مقام وکړې زاهده
 لاس په لاس بهشت دا دی ای خوشحاله
 چه خپل یار سره یو دم فراغت کبښی

که دا عقل د همه خلقو یکسان وی
 د دې لال قدر به نه و په عالم کی
 په پخسرا به د هر چا کره پراته و
 هیڅ حساب به ئی په هیڅ جنگل کبښ نه و
 په خوراک به خرو غویو نه قبلولی
 دا تپوس به هم په لاس د بادشاه ناست و
 د لیلی او د مجنون مینه به هیڅ وه
 ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووې
 دریغه دریغه که څوک پوه پدا زبان وی

که صورت وته دی گورم په صورت کبښ یوحیوان یې
 چه ظلم جهول یادیږې کنت کنزاً هم پوهیږې
 چه مسجود و د ملکوی ئی پاس و په فلکو
 غوښی هډ شه په کار ندی دا د گاو د خره هم وی
 چه ئی ستا په حال پیغور شو تر ابده ئی مخ تور شو
 د دنیا عقبی باغونه پکبښ واره نعمتونه
 که معنو وته د گورم شاهزاده د کل جهان یې
 ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښی استخوان یې
 ته خلف د هغه هسی خلیفه پدر نښان یې
 د گدای په گند کبښ پته ته یو خرنگه سلطان یې
 د چا نوش یې د چا نښن ئی د چا درد د چا درمان ئی
 واره ستا دپاره جوړ دی ته مقصود د کن فکان یې

۱. دا کلمه عیناً ولیکه شوه په ځنو نسخو کبښ پیخراغلی دی تحقیق غواړی.
 ۲. یعنی نل.

که هر خو گلونه ډیر دې تر حساب تر شماره تیر دی د فطرت په حدیقه کښن نو باده د گلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره ویل بس دی که پوهیږې نکته دان یې

هسی نه چه د گلاب د گل په څیر وی	که په باغ کي رنگارنگ گلونه ډیر وی
چه خواره ئې په خو رنگه را برسیر وی	آشنایی د گینه ده که شکرې
چه تر پیره میره زړه وته را تیر وی	ستا دور د سپیو خو ثنا صفت کرم
عاشقان د چه د خولې په میو سیر وی	آرزو به د حیوان د اوبو نکا
که په گور کښن تر دا تورو خاورو زیر وی	چه په عشق سره ژوندی دی مرگ ئې نشته
لور په لور ئې شهیدان په دا شمشیر وی	د غمزی توره ئې هر چرته وژل کا
ستا د سترگو آهو ما ته لکه شیر وی	تل ئې لوبی دی د ما د زړه په وینو
همگی په رنگ و بوی لکه کستیرا وی	ستا د زلفو هر هر پیچ و ته چه وگورم
یو زمان ورته تر کاله هم لا ډیر وی	په خوشحال د یو زمان لیده و نکا
مگر هیڅ ئې د زړه حال ور ښکاره ندی	
چه لیده ئې د خوشحال سره ډیر ډیر وی	

نور را درومه چه زه ستا یم ته څما یې	که راضی می په جفا او په وفا ئې
چه زه ستا شم که اوربشی خورې دارا یې	بی له ما که جهان ستا شی په اوربشه
بادشاهی دی مبارک شه که گدا یې	که د طمع د مخلوق له وره پریکړه
که جهان پدا خبر دی چه لیلای یې	غاری غرونه خبردار دی چه مجنون یم
کله کله راته گوره مسیحا یې	ستا د غم په توره مړ په ورد پروت یم
چه رندې سترگی می روغی شی طوطیا یې	جگی جگی په لیمه می قدم کښیږده
بر پر راشه د یار سپیه چه اشنا یې	کله ما و تا روزگار په یه ځای کړ
په خاوند می د سوگند وی بی وفا یې	چه یاری له یاره کړې د سود له مخه
د یاری بلا په تا شه یار د چا یې	چه د یار سره پخپل غرض یاری کړې
که د باز غندی حاضر په برغ د بیا یې	چه د بولم معطل مکړه را درومه
راشه واروه چه پخپل وژل شیدا یې	په دربار می چوتری دی د سرونو
رنگ د ورک شه که هر خو په رنگ زیبا یې	چه د خوی خصلت د رنگ سره جوړ ندی
غم شدت فتنو آفت لره پیدا یې	پدا هسی ښایسته جمال چه ستا دی
په امید دی د لیدو په ور کښن پروت یم	
که ته هر خو له خوشحاله بی پروا یې	

کله کله د بلبل په ژبه وایې	کله خپل بشر د گل غندی نما یې
عجائبه دلربایه خود نما یې	چه هر هر زمان په هر شگل جلوه کړې
په غایت لکه گوهر قیمت بها یې	په یوه وینسته د نه ارزې دوه کونه
چه هم ته محبوبه درد یې هم دوا یې	د خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم
کله ناز کله ښکښل کړې کله مهر	
له خوشحاله مروه که پخولا یې	

۱. دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار گل.

که ئې لری له جماله نه جلاب شی
 که ئې بوی د پیچا پیچو زلفو ورشی
 خو بوسې که له دشنام سره آمیز کا
 که هر خو له زیبا مخه خاطر نیسم
 یکباره ئې قراری له ما نه واخیست
 د هغو طاعت قبول ندی نور څه دی
 دا پیاله چه ځما نوش ده زه پرې مست وم
 د رندانو د شرابو هسی کار دی
 نا محرم می و صحبت ته څه هوس کا
 که یو ټول د بنایسته وو سره کښینی
 غه روپی چه د ټنگ سال له لاسه نه وی
 دروغجن غشی که هر خو ثابت روغ کړې
 د خرما ونه خو سازه کړی له مومو

حبطه به بی تر مخ پوری آفتاب شی
 په خطا کښ به بی قدره مشکتاب شی
 شماتت به ئې په قند و په گلاب شی
 زره می بیا په اضطراب لکه سیماب شی
 سرسته شپه په ما حرام شه که می خواب شی
 چه سجده ئې تل د ورځیو په محراب شی
 دا مستی می نه په بزم د شراب شی
 چه زاهد ئې هم په بوی سره خراب شی
 چه ځما له محرمانو هم حجاب شی
 خو هم بویه د همه وو انتخاب شی
 و صراف وته ظاهره په هر باب شی
 خو به بیا د هلوکاتو تیر پرتاب شی
 د خرما غندی به کله ترې دوشاب شی

ما خوشحال چه په پښتو شعر بیان کړ
 د پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شی

که په عشق کي زړه د نورو په لیده ځي
 نوری مینی ئې ځما له دله یو وړې
 هسی یاد بویه چه یو ځله یار یاد کړې
 پکښی خیال د سبر قدو دی پالم ئې
 که په زړه شوی زه په اوس د یار سره وم
 نه په زړه ده نه په پښو د خدای په کړه ده
 که د مال وه که د ملک وه که د زر وه
 د دنیا مینه په زړه بانندی لوی بار ده

ځما زړه په ارویده تر لیده ښه ځي
 یکباره می په لیدو پسی لیمه ځي
 نور د وینی لکه باز تر هر ویښته ځي
 چه می هر کله تر دوو سترگو اوبه ځي
 چا وې دا چه پښې هورې درومی چه زړه ځي
 دا غریب سړی همه د خدای په کړه ځي
 وار په وار می د زړه مینه له هر څه ځي
 آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي

روغ به خوب د بی غمی کا خوشحاله
 چه څه خور د زړه لری خوب د هغه ځي

که می سترگی د باور کړې سره لواتی
 که د لاس د نیکی نه رسی د زره کړه
 په جهان کښ که حجاج که نوشیروان و
 له قسمته به نه کم نه به څه زیات شی
 که په څه هنر د هونبره توان رسیږی
 بیا هاله په جهان خوښ گرز هوس کړه
 د دنیا ودانی خونی چه لیدې شی
 له دنیا نه هم هغو ده بخره وړې

په جهان کښ خو نیکی ده نوری باتی
 راشه واروه "الاعمال با لنیاتی"
 هم دا داد، او دا بیداد شو ځنی پاتی
 دا دواړه اندیښنې دی کم و زیاتی
 چه به ته کړې د مرگی لښکری ماتی
 گڼه نوری اندیښنې دی بی ثباتی
 عاقبت به ئې مرگی کاندی میراتی
 چه ئې نوم شی د نیکی پکښی پاتی

سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
 خدای د واخله لباسی دنیا کم ذاتی

که میوه د چندن نشته هسی شنې دی
 وایې زه به په تا وکړم ځنی چاری
 که می ځان ځي که جهان پرې به ئې نبردم

لا ئې ښه تر میوه دارو ونو خنې دی
 زه د دی چاری ارمان لرم ډیر ځنی دی
 ما نیولی اوس د عشق د سپرو منډ دی

پدا لار د شهبسوارانو ختل گران دى
 زه او دا د هر ناكس سازى ناسازى
 كه مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه
 د چرې د لاره كار نشته ناپوهه
 يا سبا دى يا غرمه ده يا ماپښين دى
 خوك د حج، خوك د تلقين خوك د مكتب شول
 يو خوشحال په واره خلقو كښ لونه دى

تر ايمان نه ښه نه دى
 هغه كس سړى په څه دى
 د سړى لكه ليمه دى
 كه بادشاه دى خوار په زړه دى
 سپى د كور مزرى د غره دى
 بد سړى بتر تر خره دى
 غافل وينښ ندى اوده دى
 دا د ما كلام په وله دى
 چه حلال په خوله په زړه دى

ته ئې سست وينې په سترگو
 د خوشحال اختيار تيره دى

كه په حسن د كشمير خوبا اوڅار دى
 پښتنې جونه چه ما په سترگو خير كړې
 په ښايست باندى ئې ختم دا وينا ده
 هيڅ حاجت نشته د منكو د گلابو
 كه ټيكه كه كټماله كه نور سنگار دى
 كه اوډنې^۱ مقيش دوزى كه سالو^۲ دى
 تر صورت ئې د سيرت خوبى افضل ده
 كل روزگار ئې سر تر پايه پرده پوښ دى
 له حجابه پورته غټ كتلى نشى

ما خوشحال له ډيرو لير دى څه ويلى
 له دې حاله گوى مگوى ويل بى شمار دى

كله رند غندى ملا واقف د راز دى
 زه مريى د هغه چا يم ترې څاريم
 چه ئې رو د خولې د زړه سره يو نه وى
 وار په وار ځما په زړه كا هسي چارى
 لا به ډير گلونه وا شى پدا باغ كښ

د كتاب د مسلو زبان دراز دى
 چه د زړه سره ئې جوړ د خولې اواز دى
 كه په هر لمانځه اودس كا هم بې نماز دى
 كه د ستگو ئې غمزې دى كه ئې ناز دى
 د گلزار د غوړيدلو ئې آغاز دى

۱. دا كلمه په يوه نسخه كښ جلا ليكلې ده مله كڼه يعنى مه څه چه كنده په مخ كي ده.
 ۲. پرونى، چادر.
 ۳. كه شالونه.

خوک به نه وی چه به غاو ورباندی نکا
 ځان و تن سره مثال کړه دواړه توکه
 چه عزت ترې پیدا کيږی قناعت دی
 زه خوشحال له خپله بخته دلگیر نه یم
 چه غما ستوری ځائی دشمن گداز دی

که هر څو پخپله پوهه کښ سقیم یې
 که په خوله په غور په سترگو څه زده نکړې
 د سیرت خوبی پیدا کړه چه جوهر ده
 پیر اوستاد مرشد به وایه درته شا کا
 عاقبت به د په بخره ندامت شی
 دا دانش چه د هندو د شمار حساب دی
 سخاوت په روایت په روخ په رنگ کړه
 همیشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
 په اخلاص چه و دانا و ته تسلیم یی

که هر څو په هوا پرونه وهی چتی
 شاه زلمی توری^۱ نیزې خوری تردد کا
 سترگه ور اور کښ وینی چه بریښی
 ناسوتی عالم په څو په دنیا شیخ دی
 دی د خپلی گوتی غم کاندی که نه وی
 په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزی
 که ئې بل له بدبویی سیرمې نیسی
 خوک به څه لره خوشحاله ته نصیحت کا
 عاشق نه دی نصیحت د چا نه نغتی^۳

که هر تار ئې د کوڅی مشک تاتار دی
 هغه ځای چه می د زلفو بازار جوړ شی
 چه لذت د تورو زلفو را تر زړه شی
 دا خبره څه عجب ده چا ویلې
 چه د تورو زلفو خیال ور څخه نشته
 که همه دنیا پری وښندی هم هیڅ ده
 خوار خوشحال چه ډیر صفت کاندی د زلفو
 په قیمت د تورو زلفو خبر دار دی

۱. توری تیرې خوری.
 ۲. په بریښنا د توری تښتی تیز آرتی یا په بریښنا د توری نشی تیز آرتی.
 ۳. نغوتی.
 ۴. دا کلمه په یوه نسخه کښ ماتویو لیکلې ده یعنی خونې چه یوې خوا او بلې خوا ته وی.
 ۵. ناتار دی.

که هزار ځله هنر کا هیلې بیلې^۱
 د ازل حکم په مثل د هاتې دې
 د حیات اوبه سکندر په هیلو غوښتې
 یوه څرنګه خونریزه لار د عشق ده
 عشق یو هسی یو دیرشم توری را زده کړ
 عاشقانو ته اندک د دنیا مال دې
 دا دلبری چه په دا کشور کښ نن دی
 هغه ترکه چه ځان جور کا را ښکاره شی
 په ارمان ارمان می ځان راغی په شونډو
 بیا هاله د محبت په کوڅه پل برده
 خوک به نکا د ازل چاری تبدیلی
 د سړې فکر مثال پړې د ډیلې^۲
 خضر بیا مونده عبث شوې د ده هیلې
 پکښې ډیری قافلې شولې قتیلی
 چه په دیرش توری څکوم د قلم کښلې^۳
 تر همت پوری کثیری دې قلیلی
 په کشمیر کښ به ئې نه مومې عدیلی
 تر جمال ئې حوری هم ندی جمیلی
 تا د شونډو دارو نه راکړه بخیلی
 که د وینې لکه ما کړې سبیلی
 خپل پردی به د هیڅوک سیله و نکا
 اې خوشحاله که د بخت نشی په سبیلی

که خاطر د د خوشحال نه دلگیر دی
 د بیمار ساهه په شونډو باندي راغله
 د موسی په معجزه به څه گروهیږی^۴
 یار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب یم
 ما خپل سر تر فلک ولیده په پورته
 بیا می کینه سترګه لاندي باندي راپی
 بې وفا سړی د یار د هیجا نشی
 په ژړا پوری می خاندي چه می وکوت
 هیچ یو مخ به ئې مخی د ښایست نکړم
 د ما زړه د یار زلفینې سره گوره
 لیونی په لیونتوب کي په ځنځیر دی

که پکار دی ده د خدای بیژندګلی
 هر آیت چه به راته پاسه له عرشه
 محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ
 په محشر به هغه تور مخونه پاڅی
 محمد علی چه دوه وینې په سترګو
 د زړه زنگ په بل صیقل نه لیری کیږی
 که دا هونبره ویل کا ورته رخصت دی
 چه په بغض د علی یاد عمر(رض) دی
 د علی د آل دوستی د ایمان زړه ده
 چه تر منځ د چاریارانو بد ویل کا
 پیروی د محمد (ﷺ) کړه د علی (رض)
 لا په عرش به ئې علی و متلی
 یکایک و و علی و ته جلی
 چه ئې نه دی توری خاوری د تلی
 پدا کار کي احولی ده احولی
 په دوستی ئې د علی ده مصقلی
 محمد دی پیغمبر علی ولی
 رافضی دی خارجی دی خللی
 څوک د شک پدا په زړه نه راوولی
 په مذهب کښ د هغو ده درغلی

۱. خپلې سبیلی.
 ۲. یو راض چمنی وابنه دی.
 ۳. یعنی خط او د گاډی د عربې خط.
 ۴. یعنی منل او گرویدن.

دَ علی دَ آل په مدح کښ جنت دَی
دَ خوشحال خټک پدا دَه تسلی

دَ آرني وِیل به نه وُ په موسی کښی	که رُویت ئې نا ممکن دَی په دنیا کښی
خه عجب جلوه لیدله شی پدا کښی	چه موسی وته خُواب لن ترانی وُ
هغه هسی خیز ئې ایښی دَی پما کښی	چه په ملک په ملکوت کښی مونده نشی
تبری مری ولاړ تر حلقه په دریا کښی	زه حیران یم پدا خلقو نه پوهیږم
چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښی	چه په لا احصی وِیل ئې خبر دار کړم
چه هیڅوک ترې خبر ندی په دنیا کښی	دَ عاشق دَ معشوقې سَره یو راز دی
خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هرچا کښی	چه لیلی کړه دَ مجنون کونډی ^۱ ماته
غم می نشته بیا می خُای دَی په ماوا کښی	نور که هر خو پاکیزه زه گنا هگار یم

دَ خوشحال دَ هغو لار سَره جدا دی
چه ئی غواړی په مسواک په مصلی کښی

بیا و باز وته ناچار دی	که چرگان کرکره ^۲ دار دی
نه که چرگ چرگی هزار دی	نه یو باز دَ ښکار دپاره
دَ نور چا ندی دَ یار دی	دَ معشوقی ښیوې واړه
کفر دین ئې خه په کار دی	عاشق عشق لره پیدا دی
نه دَ مور دی نه دَ پلار دی	عاشقان دَ معشوقې دی
چه په خو پراته خاکسار دی	دَ خپل وِر عاشقان گوره
چه مین په ښه دیدار دی	په هغو دَ خدای نظر دی
ورته گران دی چه هوبنیار دی	عشق ناپوه و ته اسان دی

په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئی خبردار دی

خنی چاری به وشوې تا کتلی	که اسمان دَ چا په حکم جار وتلی
که همه عالم ئې وینی نمر ختلی	په ړندو بانندی لا هسی توره شپه دَه
چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلی	هم ئې هیڅ راته پرې ښبول هم بیا وائی
لکه باز وی له کریزه را وتلی	بیا ئې شکل په خه شان راته ښکاره کړ
بې ادب له مجالسه وی یستلی	چه ادب ور شخه وی صحبت هغه کا
طالع بیا خُما تر لاسه را وستلی	هغه یار می لکه باز په پرواز ولاړ شو

خُان چه نن تر مین خُار نکړې خوشحاله
خُان به تا وی و نور چا وته ساتلی

یا ږنکوری دَ انگور ویا رمان وی	که په کور کښی دی سردې دَ بدخشان وی
دَ وړ سترگیو ورته شو رنگه ارمان وی	چه ئې زړه ور شخه مور وی نه ئې گوری
وړی سپی خوړلی نغن ته نگران وی	مور به خه پوښتی له نغن ^۳ چه نغن دی

۱. لرگینه کاسه.
۲. یعنی طره او کاکل.
۳. یعنی د تنی ډوډی.

کله کنبلی معشوقې ته نظر نه کړې
 په ساعت ساعت کنبس حال باندي نوربيري
 د سړي فکر په مثل د سيماب وي
 کله کله بنايسته شي په گلونو
 کله کله د خوبني په صحبت کبيني
 چه دايم په يوه حال دي هغه خدای دی
 چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وي
 کله کوخي درته هم راحت جان وي
 چه مي وليده سړي کله يو شان وي
 اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وي
 کله کله لکه باغ باندي خزان وي
 کله کله په غمونو کنبس حيران وي
 چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وي
 آخر تله دی له جهانه باور وکړه
 که هر خو خوشحال ژوندي پدا آوان وي

که هر خو يې پدا خپل حسن کنبس لوي
 ما به زړه لتانه وتاره په بله
 د شرابو په خوړو کنبس فهم وکړ
 چه مکان ئې نا پيدا نېبان ئې نشته
 د تشنه خود اوبو سره مقصود دی
 عاقبت به برخوردار پخپل مراد شي
 د خوشحال ويل خواړه تر نيشکري دی
 که په خوندي ئې خبر دار شي وئې ژوي
 د ياري حق هم بيژندلي بوي
 که موندی شوی هسي تا غندي دلجو
 چه د نه شي دا پيال له لاسه توي
 خوک به خه غواړي د شپينو بازو هوي
 که اونه ئې د درياب وي يا له جوي
 که د پلار په نصيحت کنبس درومي زوي
 د خوشحال ويل خواړه تر نيشکري دی
 که په خوندي ئې خبر دار شي وئې ژوي

که ته خوله و ماته نه راکړي ملکي
 په غمونو کنبس دی هسي خنخيري^۱ شوم
 په کرکتيو^۲ کنبس دی ډير زړونه پراته دی
 چه خراغ ورخني دورمي پتنگ خوار شي
 ما د سبو مخونو بڼه ننداره وکړه
 ما ساده پښتانه خه زده چه ئې وائي
 بلي هم راته نومرې ده خولکي
 لکه اورکي چه زبون شي په بلکي^۳
 پدا دوه زلفو د زرونو يې غلگي
 يو زمان له ما نه مه درومه دلکي^۴
 نشته تا غندي زيبا بله جلکي
 په پارسي پارسي خبرو مغلگي
 جدائي ئې هسي سخته په خوشحال ده
 لکه غي د چا له خانه نه سلگي

که اشنا که نا اشنا دی
 که ئې خوينس کړې يا ئې خپل کړې
 چه آصف خرم بڼه نشه
 خوشحالی که يار غاروه
 که ئې خان کريم يا ئې زړه کريم
 نه ئې ننگ شته نه ئې شرم
 چه کوتک ورته ښکاره کړې
 پخپل سود پخپل مقصود دی
 د سيالانو خوي ئې ندي
 بولاق واړه بې وفا دی
 شاهي بيگ ندي بلا دی
 نور خرم په يار د چا دی
 هم د ده نه دا غوغا دی
 خان و زړه کله غما دی
 نه پخپل قول وينا دی
 لکه بنخي واړه ستا دی
 بند په خپله مدعا دی
 په بيکار خصلت پيدا دی

۱. ها يا هوی یعنی هگی او بیضه.
 ۲. زنخیری شوم.
 ۳. د وړو ماشومانو د سونو مرض.
 ۴. پرکه، دام، جال.
 ۵. د دل اسم تصغیر.

مخامخ و تا ته خپل شی
پردی واره پس شا دی

که په فضل شی څه غم دی	که په عدل شی ماتم دی
له گناهه به خلاص نه وی	چه په نوم بنی آدم دی
چه ظلوم جهول ئې یاد گرم	که پویرې ډیر کرم دی
په لاتقنطوا تکیه ده	گڼه اور ووری تور تم دی
زه هغه ناتوان ضعیف یم	چه میری تر ما محکم دی
پدا ضعف هغه بار ورم	چه تری تښتی درست عالم دی
که لویی ته می گورې	میاشت و نمر د ما پرچم دی
اسمانونه می خیمې دی	پرې د ستوریو زینت تم دی
لا می نور باغونه نور دی	کمکی باغ می دارم دی

غم می هیخ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سره سم دی

که د یار دپاره غم شدت څوک مومی	په خندا خندا دی مخی ور درومی
د هغه سپری یاری څه یاری نده	چه بې یاره ئې اوبه درومی تر کومی
زه له وراهه ورته گورم یار می گوره	د اغیار سره د میو پیالی شومی
ما به څه پوښتې د ما د یار له نومه	یو بې رحم بې وفا بې مهر نومی
نه ئې زه یوازی قتل په غمزهو یم	څو ئې ما غندی په ورکی دی لرومی
په فراق ئې د ما اوبنی هسی تله کا	لکه څوک چه اخته سوئی وی په دومی
دا دواړه بدان نه گوری له کسته	په ښه مخ باندي و مښه دانی سپومی

که تازه یاری ښی نه دی خوشحاله
څوک به نه خوشبوی غوښی د ورغومی

که سپری په مصلحت کښ لږبر نشی	زه صامن چه د ده کار به ابتر نشی
و هغه ته سپری مه وایه چه پوخ وی	آراسته خو سر تر پایه هنر نشی
که هر څو مشکل کارونه درته پینښ شی	فکر مکره چه آسان به په زر نه شی؟
ما چه ولیده خو زر دی پدنی کښ	خو سپری د ئې په مینه کافر نشی
زویه یار که لاف کوی باوری ندی	څو په ډیری حادثې دی باور نشی
د رستم د مرنتوب خبری اروم	ولی څوک به بې لښکره صفدر نشی
چه د مرد د نامرد شناخت ور څخه نه وی	بد صاحب څخه د هیڅوک نوکر نشی

د خوشحال خبری واره نصیحت دی
مگر خر وی چه په زړه ئې اثر نشی

که تا وته حیران دی د لیلی حکایت کړونی	و ما وته په ځان دی د معجون روایت کړونی
د هر ویښته په سر لرم زه تا سره زر کاره	خبر ندی له حاله دا بی کار نصیحت کړونی
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترگو	تر ما پوری خجل شول دا د ما ملامت کړونی
د حسن یغما چه د د العجه راوړی و زړونو	پڅک د ستا و سترگو ته بیل کا قامت کړونی

چه درد لری په زړه کښ د هغه دارو موندل شی
 چه زه د بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دی
 کوم ملک دی له ما پاتو چه می پل ندی پریښی
 په هسی ځای مین یم چه ئې نوم ورووی وگړی
 نور تنستی تار په تار شی د خوشحال حمایت کړونی

که هر څو په سر د خیال دستار زرین ږدی
 د سلیمان غندی هم پریوتل له تخته
 دغه پښې به دی خوراک شی د چمچو
 په ارمان به خالی لاس ورځنی درومی
 په الا بلا که ټول د دنیا گنج کړې
 چه کردار ئې د گفتار سره سم نه وی
 تا په زړه کښ سل خدایان دی کښینولی
 د غفلت تسپی په ورځ و شپه جار باسې
 هر آیت ئې د معنو په سترگو گوره
 یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلي
 که اسلام د خلقو دا دی اوس خو بویه
 زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
 شاه جهان غندی بادشاه په بند بندې کړې
 د مچی لاشه هم جوړه ورسره وړې
 د خوشحال خټک کوم جرم کوم گناه دی
 چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدی

که منصور غندی کافر د محبت شی
 د هوبیارو مجالس به ورته هیڅ شی
 د جهان خواړه به تا وته ترڅه شی
 فراغت به د هاله و زړه ته ورشی
 د جهان په خزانو به دی صندا شیی
 که نظر د کیمیاگر درباندي وشي
 د بې آبی مرغلی هیڅ قیمت وی
 ته به هاله مستقیم په شریعت شی
 که د عشق د لیونیو په صحبت شی
 که خبر د یار د مینی په لذت شی
 که له خلقو کناره کنج و خلوت شی
 که تونگر په خانو د قناعت شی
 که ته خاوری ئې تر زرو په قیمت شی
 په زیبا سیرت به قدر د صورت شی
 ای خوشحاله بتخانې دی زړې ډوندي
 خلیلی ناره پرې وکړه په همت شی!

که په مخ باندي خالونه عنبرین ږدې^۱
 د پیالی اوبه خوری شی تر نباتو
 خدایه زړه په ما د کښلیو مهربان کړی
 دواړه زلفی چه ولول سره حلقی کړی
 خدای دی نکا چه ئې یو سر کړم یا بل سر
 هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
 په پیاله باندي چه دواړه لب شیرین ږدې
 ته په زړه کي د بتانو مهر و کین ږدې
 په هر ول کي ئې گلونه د نسرين ږدې
 که تل می په دا چشم جهان بین ږدې

۱. دا کلمه په ځنو نسخو کښ زړ ډونډی لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.
 ۲. دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

ستا د پله خاوری رنخور غندی آخلم
ستا تمامه خندا بخت دی څوک ئی مومی
گه لیدلی دی د عشق قمار خانه ده
آفتین دی ه ویلو شه خوشحاله
په بیاض باندي عجب شعر رنگین ږدي

په هر ځای چه قدمونه په زمین ږدي
په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدي
ه لمړی بازی په یار ته دل و دین ږدي

که هر څو دی پښتني جونی طنازی
نه ئی جنگ نه ئی مانی نه ئی هوډونه
خو یوه زره پره^۱ نا سازه درکا
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه
په غمزو په کرشمو په مکیزونو
په ادب په ظرافت په رمور پوهی
که هزار جوړو جفا وینی له تا نه
نوی نوی شیوی کا درته جوړیږی
د بڼو څوکی ئی نیغی ځی تر زړونو
په جیو جیو درته پسې خبری وایی
عجب سرې په پانو شونډی درته خاندی
غټ غټ تی لکه انار په ملا نری
د صورت په لطافت بی مثله روغی

دا دهند سکښی هم نه دی بی نیازی
څړه^۱ مهری څړه مینی څړه نازی
په مانی کښ نه دعوی کاندی آغازی
په یوه قدم ولاړی ځان گدازی
فرخ بخشی، غم تراشی، دلنوازی
د صحبت په علم څو رنگه ممتازی
بیا له تا سره خندا کا په خوله وازی
په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازی
چه تیره تیره کاته کا لکه بازی
هر زمان له تا په څو رنگه همرازی
میخی غاښ په مسی تور عشوه پردازی
سر تر پایه د اؤمو ورینمو سازی
په قامت تر سرو ونی سر فرازی

خرخښې ئی د خوشحال له دله نه ځی
که جدا دی دماغی باریک مجازی

گله ته چه زیبایی د دې چمن یې
د خپل ځان په قدر ولی نه پوهیږی
د بلبلو ږغ به تل درباندي نه وی
پخپل بوی د بلبلانو خاطر خوښ کړه
که جفا و چاته وایم شمار ئی نشته
چه د یار له جوړه چا وته ژړا کړی

خار و خس و ته په څه په خندیدن یې
پدا باغ کښ خو یو ته نازکبدن یې
کښلیه گله په وفا کښ مبرهن یې
یو څو ورځی چه تازه پدا گلشن یې
پدا هونبره ستمونو جان من یې
د یاری بلا په تا شه دروغجن یې

په یاری پوری د پیچمی کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندي مین یې

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړی
دا جمال به دی جاوید په جهان نه وی
د انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه
ډیری خونی د هجران په لمبو وسوې
د بهار گلزاره ښه یې خوی د بد دی
تر قدرت به د څاریرم ذوالجلاله

دا خیالونه همگی پخپل جمال کړی
ښه خو دا گڼه چه شکر په دا حال کړی
جهان څو کښلی چهړی هسی پایمال کړی
ما لیدی چه تجلی ئی په وصال کړی
چه راتلنه یو څو ورځی په درست کال کړی
رنگارنگ گلونه ښه^۳ هسی نهال کړی

۱. سره مهری.
۲. منت.
۳. ته.

د بلبل دپاره تل وى په چمن کښ
 که د سترگي د عرفان شته مبارک شه
 د پسرلي گله تله ولي دم در حال کړي
 د گلزار په ننداره چه استقلال کړي
 د لاله د گل چا هسي پاني لال کړي
 چه گلونه د گلشن هميشه گوري
 لکه خضر هونبره عمر د خوشحال کړي

گل کرم اغزي ترې زيږي
 چه مي خراغ په اوبو بل و
 که ئې مخ وي که ئې شا وي
 هره ورځ که سل غمونه
 خما زړه پدا ډاډمن دي
 هم خزان هم به پسرلي وي
 خما اوسني گرمي ندي
 په حضور ديدن ئې ويني
 نوشدارو مي زهر کيږي
 اوس په تيلو نه بليږي
 پخپل بخت هر څوک پوهيږي
 له جهانې را رسيږي
 غم بنادي واره تيريږي
 چه اسمان په سر خرخيږي
 که سيلاب غندي بهيږي
 ظاهر خان ځني بيليږي
 اوس خو اور په خوشحال بل شو
 بيا به خرنگه سريږي

لا منت لرم پدا هم له اسمانه
 په تيراه په سوات په خوره ور په ور شوم
 لکه گوي هسي په حکم د چوگان يم
 سر نوشت مي له ازله مگر دا و
 قديمي د پښتنو جهل خرتوب و
 که رشتيا وایم شير شاه دا هسي نه و
 پښتانه چه بي ننگي کا څوک ئې څه کا
 د خټکو د نفاق له ناپوهي
 چا ته وایم څو به کښم څه هونبره ندي
 دا داغونه چه خوشحال لري په زړه کښ
 رغيدل به ئې په تا کيږي سبحانه!
 ننداره د ابا سيند له مير کلانه
 بيا مي کوم لوري ته ته بيايي اسمانه
 درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
 زه به څه لره ماڼه کوم له چانه
 اوس په طمع په حرص درومي له ميانه
 لکه مور يو نه پيدا له کوهستانه
 گورستان لره به درومو له ارمانه
 يا چه غم لغرم له خپله خاندانه
 چه تمام شي له مذکوره له بيانه

لاس په لاس مو سره وکړلې څه چاري
 دواړه پښې له تا نيول له ما اخستل
 څه اغزي لري په مخ کښ زړه مي سکښې
 د ويت والي به ئې څو ثنا صفت کړم
 چه مي پاس په غاړه پروتي څنډيدلي
 چه په تا باندي ئې جوړ کړم زړه مي ښه شي
 غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي
 څه کوم، که ته ښکنځل کړې لا خوشحال شم
 چه پرون مو تور منگور وژي په لاري
 زه به پاس په سترگو کښيږدم ستا پاياري
 اي په تور باڼه د ما د زرگي خاري
 چه صبا کړې د غنچې پاني ويزاري
 ښې وي ستا مختولي زلفي تار په تاري
 نوم د حوري د پري اي نگاري
 چه دا توري سترگي ته لري خونخواري

۱. دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

۲. دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، مخ تولى په معنى د تورو زلفو دي چه پر مخ څپريږي.

چه کومه ستا د مخ زيبا ننداری

لکه قلپ مهر په لاس باندي بريننا کړی
 هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنایي نه وه
 که ډیر بد را سره کړې په ښه ئې نيسم
 چه په تا باندي مين شوم حال می گوره
 که وعده د د لیدو په ماخستن وي
 که د ما په دوکان ناست يې کالی گوره
 کله مخ کله د شا وي و بلبل ته
 په دا خوی د اور د ما په کوگل بل کړ

چه د اور په تاو کښ پریوزی ځان رسوا کړی
 کومی چاری لره خدای د ما آشنا کړی
 خپلی مینی راته ستا ترخې حلوا کړی
 مگر خدای ځما خواری لره پیدا کړی
 په بور جل باندي د ناست په ما سبا کړی
 په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړی
 گله ته چه ښایسته شوې دا په دا کړی
 زه د شمع غندي ژاړم ته خندا کړی

چه وفا د د خوشحال سره ونکړه
 راته وایه اوس به چا سره وفا کړی

لکه یار را سره یار و هسی ندی
 که په څو رنگه به ما ور باندي ناز کړ
 د بهار بلبلې ژاړه څو په تا شی
 شکر شکر چه ئې څه خوځوی بدل شو
 ستا د مهر د باران باندي کمی شو
 یا ئې ویره شی له خونه یا ئې هیر کړم

چه ډیر ډیر به مینه دار و هسی ندی
 چه د ناز می به خریدار و هسی ندی
 لکه تل تازه بهار و هسی ندی
 چه یک لخته ستمگار و هسی ندی
 چه می جوړ د زړه گلزار و هسی ندی
 چه می مرگ ته په تلوار و هسی ندی

ډیری مینی د خوشحال عقل تغیر کړ
 لکه نور کله هوشیار و هسی ندی

لاله گل ئې تر جمال پوری بد رنگ دی
 توری ورځی ئې لیندی باڼه ئې غشی
 دواړه سترگی ئې په تن توری بلا شوې
 ته به وایې حبشی شکرې پیری
 تجله ئې د جمال لکه مشال شوه
 چه له غوړو ئې مقصود مومی لښتی ده
 په ښایست کي ئې تقصیر د صورت نشته

د زلفینو ئې د چین له مښکو ننگ دی
 د عاشق تر زړه ئې تللی هر خدنگ دی
 همیشه ئې د عاشق له دله جنگ دی
 هغه خال ئې چه د دوو شونډو تر څنگ دی
 خوار عاشق پدا جمال باندي پتنگ دی
 چه له پوزی ئې مراد مومی لونگ دی
 څه خو دا عیب لری چه په زړه سنگ دی

د هر چا پخپل غرض پسی کوښښ دی
 د خوشحال ئې په جمال پسی آهنگ دی

لکه بځن اچه حلوا خوری
 څوک د غا و ور باندي نکا
 زه ئې تل خورم خوړې شونډی
 دواړه تی ئې ناشپاتی دی
 هغه هيڅ مړنی ندی
 هم عاشق مړی ستا له لاسه
 وړی څه پوښتي له حاله

عاشق سپینه خوله د شا خوری
 واره خپله خون بها خوری
 که دا نور من و سلوا خوری
 چه ئې یو یو امرا خوری
 چه به توره په قضا خوری
 هم سوگند په سر د تا خوری
 چه روا که ناروا خوری

خوله ئې پته خوره خوشحاله
باز د ښکار غوښی په غلا خوری

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دی
عشق لکه بادشاه دی زه په مثل د چاکر یم
د سبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه
بل استواخی د عاشق د معشوقې په منځ کي نسته
د یار غم می له خلقه پت پنهم درله په زړه کښ
چه په تور د لیونتوب می هر سړی په زولنو شو
هم هغه دی همیشه ژوندون موندلی که باور کړې
د گلونو پانی بویه چه کمیسه شی د ملوکی
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همیشه د خوار خوشحال ور پسی نول دی

لکه زلفی د هغو چه سودا ستا وی
لکه د سبر ونه لاف کا ستا تر قده
هغه زړه چه تا ویشتی زړه هغه دی
په خاطر کښ به ئې خای د نور څه نه وی
کله وی چه ستا له لاسه چا ته ژاړم
که په سل رنگه زیبا د چمن گل دی
د خوشحال غندی به مست گززی په میو
چه هوا د برندو سترگو د چا ستا وی

له اوله په سر جوړی کا دری
جراوې حلقې په غور بیسر په پوزه
مرصع باهو په لاس گوتی په کوتو
په ښیوه ښیوه عاشق ته ځان ښکاره کا
په وصال به ئې په خو رنگه هوس کا
سر تر پایه آراسته شی په خو رنگه
د زلفینو ښاماران ئې هسی ندی
خلقو زه د تورو زلفو لیونی یم
زړه ئې هسی د هجران غمونو موړ کړ
د خوشحال تر ستونی ندرومی نمری

لکه زه پسی غمجن یم بل نه وی غمجن هسی
حُنه ښه یار دی ښه ئې مینه وژل هسی شیون هسی
تفرج د بهار گوره پکښی نشته گلشن هسی
هیڅ شهید ندی راوړی له ازله کفن هسی
لکه زه په یار مین یم بل نه وی مین هسی
هم می ووژنی پخپله هم پما باندي ژړا کا
مخ ئې درست سره گلزار دی رنگا رنگ لری گلونه
زړه داغدار غرقه په وینو لال گل وته وگوره

تورؤ زلفو ته ئې گوره بڼايسته دواړه رخساره
 لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه
 که دگل پانې ئې خط کړې لا به هم باندي څرخيری
 که ئې رسم يا ئې دود دی يا وفا د هندوگي
 چه څوک تاپ در پسی وکا سره تک وهي لاسونه
 د ارم آرام می بیا موند ستا په غولی کښ خوشحاله^۱
 چه خوشحال ختک ئې وائی په پښتو ژبه خبری
 په پارسی ژبه به نه وی که پوهیرې سخن هسی

له غمونو به خلاص نشې د غم خویش یې
 مه بد وایه مه بد اروه مه بد گوره
 ستا په زخم به دارؤ مرهم نور کښیردی
 که د ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ
 یا به دد یا به منگور یا به لرم یی
 پخپل دین نظر لره دینونه ډیر دی
 که هر څو در ځنی غریزم بده خوبه
 په کردار توره مشکنی یې خوشحاله
 په گفتار سره د سپینو درو ویش یې

مخ ئې را څرگند کړ ویې هسی رنگ آفتاب وی
 وې می خپله عمره په شتاب له ما نه مه څه
 هسی ئې بی آبه د گلابو گل تر مخ شو
 هجر می وژلو ته تیار دی که خوله را کړې
 مرم د عشق له لاسه نه د مستی په غمزه مرم
 هر چه ته ئې ولیدې په تا ئې زړه بای نه کړ
 نن کاندې هر گوره په آزاد د زړونو مت کړې
 نور به د خپل یار سره څرگند مهر آغاز کړم
 زلفی ئې نمود کړې ویې هسی مشکنا ب وی
 ویې که د عمر یم د عمر تله شتاب وی
 زرمه که وسیڅې حرام که پکښی آب وی
 هجر به هلاک شی زه به خلاص شم ستا ثواب وی
 کار تیره چاره کا لاس او زړه خو د قضاب وی
 زه وایم سړی ندی هغه به هم دواب وی
 هسی فکر نکړې چه آزار د زړه عذاب وی
 څو می به له خپلو له پردیو نه حجاب وی
 ستا دا بی نظیر جمال چه وونیم په ده کښ
 تر زر سحر خیزی ښه خوشحال ته هغه خواب وی

ما چه ستا په جمال سترگی کړې رنی
 چه په داد و په فریاد می نه رسیری
 گندی وی چه بیا می راشی په منگل کښ
 سپنه زنه ئې منه سمرقندی ده
 که د سپین بارخو کبود کړم په چیچلو
 بخته ته که د خوشحال سره مدد کړې
 د رقیب په سر ئې وشلوه پښې

۱. د جهان په باغ کښ نشته.

۲. خوشحال شوم.

عشق دے چه ہمیش ئی پہ توبہ بانندی یرغل شی
 کاشکی دے چا چاری پدا خپل فکر فیصل شی
 زہ خہ ہغہ نہ یم چه و ما و تہ اٹکل شی
 راشہ کہ ئی گوری چه دا خہ دغادغل شی
 اوس چه پشیمانی کرے دلہ دا فکر اول شی
 خیال ئی دے زلفینو راتہ بیا دے زهد غل شی
 شرم دے پیری تر دا منخ را تہ خلل شی
 یاد ئی چه پہ زہ دے شاہ دے لام و بی عسل شی
 گورہ پدا اور بہ اور پہ خو خایہ نور بل شی
 خوگ چه اوبہ واخلی و پایاب و تہ ئی زغل شی^۱
 نور خایونہ پریردہ کہ تنور راتہ بورجل شی
 نوری کیسی پریردہ دے عشق کار پہ توکل شی
 بیا بی خودہ ولا شرم وارہ گل را خخہ تل شی
 اور ئی پیدا نہ ولی دے دہ سینہ منقل شی

ہونبرہ دے خوشحال ختک تقویٰ زهد پرهیز شتہ

ستا چه توری زلفی پہ سپین مخ بانندی ولول شی

ما خو توبہ وکرہ کہ زہ ہم را سرہ مل شی
 دیر کاندی فکرونہ دا سپری پہ دیر رنگونہ
 خو وایہ پندونہ درومہ ای نصیحت گویہ
 ہونبرہ رسوایی دم وھل دے پارسایی
 کار دے عاشقی خہ آسان او سہل ندی
 زہد پہ لاس واخلم چه بہ نہ گورم دلبر تہ
 زہ وایم کہ تل دے بنایستہ وو نندارہ کریم
 تل بہ پہ ارمان ارمان مگس مورے لاسونہ
 اور دے محبت دے چه خما پہ زہ کنب بل شو
 زہ پہ بیلتانہ کنب دے وصال نارے وھمہ
 کنبینمہ پہ طعمہ دے مین دے مخ پہ اور کنب
 نہ رسی تر یارہ ہر چه دیری اندیننی کا
 گاہ شم پہ گلشن کنب لمن دکہ کریم دے گلو
 ہر چه بد غلیم دے گرفتار پہ عاشقی شہ

لکہ نخبئی دے ہر چا غشی تہ بے^۲
 پہ خولہ نر ناحق و ہر چا و تہ زیہ
 لکہ چرگہ دے مستی وھی چقہری
 تل ئی ذکر دے ذکر دی ولپری^۳
 کہ ئی دے پہ تندی کرے دے وری
 و غوتہی و تہ وار ساز کا^۴ لکہ لگہری
 سور بیرغ دے چتگی پوری پہ لگہری
 دے اجمیر پہ فلیل دوارہ زلفی غوری
 چوہری تہ ووزی پریوزی پہ غوشیری^۵
 نہ دے پلار نہ دے نیکہ پہ شرم اپری

مے ہندو غندی پہ سرو لمبو کنب وسوی

چه ئی ولیدی خوشحال دے اور لوخری

ما لیدلی دی پہ دا سترگو پوہری^۶
 پہ زہ خو خایہ ورتوپن ئی روغی
 پہ خندا خندا ئی اوینی خے تر سترگو
 پہ سبا بیگاہ ئی فکر نور خہ نہ وی
 ہیخ لہ خپلہ خوبہ نہ اوہری پہ عمر
 ہمیشہ سترگی نیولی و خپل بنکار تہ
 برغ ئی ولا پہ درست جہان دے بد کاری
 پہ چوہہ پہ عطر غرقہ سر تر پایہ
 دے محل دننہ ناستی زربفت پونیی
 کہ ئی پلار نیکہ لہ خایہ بادشاہان وی

آہ دے خوار عاشق دی دار ئی وکر دے دیری
 راشہ توری زلفی فلیل پوری اجمیری
 شو بہ درتہ وایم پہ ما دوہ کونہ پیری
 درستہ شپہ بی خوابہ دے آسمان ستوری شمیری
 زہ یم ہغہ وری خہ لہ ما غواہری سیری

مخ دے آئینہ دی بانندی ندی تر سیری
 سر تر پایہ زیہری زعفرانی جامی اغوستی
 تا وی چه دے مخ قدر قیمت می پتا خو دی
 زار دے خوار عاشق دے چه پہ شپہ دے جدایی
 تا ویل خیر خیر می مخ تہ گورہ گندی مور شپہ

۱. پہ خنو نسخو کنب داسی دی: و پایاب تہ ئی اہل شی. زغل بہ دے زغستل مخفف وی، اہل پہ معنی دے حرکت او رغبت دی.
 ۲. بد لمنی بنخی.
 ۳. دا بدلہ پہ چایی دیوان کنب نستہ.
 ۴. ولہ پے.
 ۵. و غوتہی تہ وار ساز کا.
 ۶. مردار خای.

تا سره په سيل د گلونو سهيلي
 واره را څرگندي دي د درست كلي دلبري
 هسي نمائي كا لکه بلبل د سيري^۱
 ته گل د نرگس يې نوري گل د گنډپيري
 زخم پيدا نه دننه زړونه ځنځيري
 ته چه په بڼه حسن جمال تيره تر ليلي يې
 ځکه تر مجنون د خوشحال برغ دي د تيري

مزري کله پرهيز کار دي
 خوره خوروه له خپلو ليچو
 خو راغلي په خپل ښکار دي
 مزري دا کا چه رويدار دي
 هغه هر کله کامگار دي
 هغه واره ايمان دار دي
 هغه زړونه څه په کار دي
 نه په زويه نه په پلار دي
 کوټگان چه د بازار دي
 چه ميرونه د کار زار دي
 د تورزنو خدمتگار دي
 مور د نښي باندي بوره
 څوک چه شته تر شرقه غربه

سر د نه غړوي خوشحاله!
 د بلا نه چه سردار دي

مخ دي په پلو کښ که څراغ دي چه بليږي
 سترگي دي که ورځي که په څو کښ تير انداز دي
 زړه دي په کوگل کښ که دا کاني په سپين زر کښ
 مهر خندا پريږده د دلبرو درته وایم
 چا ئې چه په غولي باندي يښي چيري پل دي
 تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه
 سترخ لري هم خوږ لري د غره غندي سينه مي
 څه حساب شمار کړې چه په سرگزي دا ژرنده
 لاف به ميره نکا که ئې چيري تر خولې وووت
 هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ
 خوله ده چه ويل کا که شکري دي تليږي
 شونډي دي که غاښ دي که دا لعل دُر څليږي
 قد دي که شمشاد دي چه تازه نوي څليږي
 تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چليږي
 بيا چه ځني درومي په ځاي پاتوشي شليږي
 سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخوليږي
 تل باندي د اوښيو کاروانونه دي چليږي
 څو عالم ئې دل^۲ کړ لا به څو عام دليږي
 بيا که نور ويل کا نور د ده بريږه کليږي
 سل د سخندان په ورځ و شپه سره لليزي^۳

زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
 لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه درغليږي

ما څه شونډي غاښ د هغه يار ندي ستايلي
 هر چه عاشقي کا خوب خندا باندي حرام شي
 ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ
 يو مزي ويښته په طريقت کښ لوي حجاب دي
 ما پدا جهان کښ بل ستاد ندي ليدلي
 راشه که ئې گورې لعل و دُر مي دي پيلي
 نور عالم به څه کړې ما په ځان دي آزمي
 څوک جدا له ياره په آه آه کښ زيږ څيښلي
 ځکه قلندر بريږه بريږه دي خريلي
 پير مرشد مي عشق دي واره عشق دي را ښيلي

۱. وفف سوی ځای، د مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هيڅوک کار او نور شخص استفاده نسي کولای.
 ۲. يعني وور او ميده.
 ۳. لل يعني ويل.

سل سره بنی د تر دا یو غزل څاریره
نن چه دا پښتو ده کرلانی خوشحال ویلې

ما چه وکوت د دنیا خلق مختوری
چه ئې څه د دنیا سود څه ئې فایده وی
خپل ئې لا په بدی پاڅی تر پردیو
یا د لیچو زور پکار دی یا د زرؤ
سر تر پایه منافق واره بد بوی دی
کال په کال چه ورته وگورم نور نشه
د ناپوه بخره بنادی د هونبیار غم ده
د یوه گوله په خوله د بل په زړه کښن

قابوچی دی واره گوری پتاو سیوری
د خپل زړه په یرغ نیسی هغه لوری
خو د خدای د بدو نکا د چا ستوری
خوار هغه شو چه په دواړه وی کمزوری
که په سر ئې سپین مندیل دی لکه اوری^۱
د لاله د زړه په داغ ختلی غوری^۲
څوک به وران کا د ازل د قلم توری
په حساب لکه کله وری^۳ شه دوه موری

غل بی غمه ننداره کاندی خوشحاله
په تهمت ترلی ساد^۴ درومی سر توری

ما فراق د حبیبانو ژړوی
چه سیلاب ځما په عقل وکړ هسی چاری
عشق ځما په عقل وکړې هسی چاری
مه هجران وی مه د ده ترڅه غمونه
د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ
په پیغام ئې د وصال هسی تازه شم
یمه پوخ د عشق پکار لکه کودری
په لیدو پسی ئې مرم سخ د هغو دی

زړه په ما د رقیبانو سروی
عمارت د ما ص صبر نړوی
چه هلک می په خبره واروی
چه می تل له خوره عمره مړوی
دائم مالگی می په سترگو دوروی
لکه باد د گل غوتی غوروی
نور می څه د غم واورته کړوی
چه و مخ وته ئې سترگی غړوی

که د زړه په محبت شی خوشحال ځوان دی
پدا سپین ویښته ئې خلق زړه وی

مست د هغه مخ یم چه مخموری لری سترگی
یار می په بنایست کښن بی نظیره بی مانند دی
دیری کښلی سترگی ما لیدلی دی د کښلیو
سل ځله د شیخ ملا صفت ورځنی کاندی
ناست دی لکه څری^۵ رقیبان و خوار عاشق ته
هر چرته چه ته بی هغه لور ته می نظر دی
نشته په جهان کښن تل طلب ور پسی کړمه
نه گوری و چا ته خو پخپل بنایست غره^۶ ده
سخ دی د هغه چه خوښ خورم د یار په وصل

هسی پرې غوڅیرم وایی توری لری سترگی
لا په درست صورت کښن ډیر مشهوری لری سترگی
تا غندی یو یو په بنو پری لری سترگی
بنی به ستا تر ورو سترگو حوری لری سترگی؟
ځکه ستا له مخه هوری دوری لری سترگی
هر چرته چه زانی شاهین هوری لری سترگی
یو هسی منظور چه نن منظوری لری سترگی
گوره دا خیال په څو مغروری لری سترگی
هر ساعت د یار په مخ مسروری لری سترگی

۱. یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپین دی.
۲. غور په معنی د پیغور ده.
۳. یعنی پسه.
۴. پاک، سوتره، ایماندار.
۵. سید راحت لیکي، چه څری هغه لرگی ته وایی، چه د ستون پر سر ئې کښیږدی، او شهتیر پر واچوی مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لگیږی. څری یعنی استازی، مجازا هونبیار.
۶. وی.

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورخ و شپه بې تا په اوبښو پړی لری سترگی

عنبر بیزه په سنبل یې!	مښک افشانه په کاکل یې
په مخ درسته لکه گل یې	چه و مخ وټه دی گورم
په لبانو لکه مل یې	تنګه خوله د غنچه گل ده
په گفتار لکه بلبل یې	په رفتار کښ لکه زرکه
ستمگره تر مغل یې	پښتنه یې په بد جهل
هم شاهین هم ئې منگل یې	پدا تورو شهلا سترگو
آراسته په واره کل یې	خو خوبی د جهان دی
په قامت په تجمل یې	لکه سبر په چمن کښ

د خوشحال و مرگ ته ناسته

په غمزه په تغافل یې!

خپلی سوړی لره سم ځی	مار که هر خو پیچ و خم ځی
شیرین عمر دم په دم ځی	د غفلت له خوبه وینښ شه
وار په وار به درست عالم ځی	مرگ به هیڅ سړی پرینردی
مسافر چه په تور تم ځی	بی دلیل به ځان ورک کا
چه قاضی لره څوک گرم ځی	د پښو وار ئې خطا کیږی
هن پدا له دله غم ځی	که قضا وټه تسلیم شی
چه سحر تر سترگو نم ځی	د دوړخ د اور علاج کا
چه په غم د بیش و کم ځی	هغه عمر لکه باد دی
به کافورو څه ستم ځی	چه تور مښک د حبطه کړل
هغه هر چرته خرم ځی	چه نه تول لری نه پوله

منډی پړی مېرده خوشحاله

که د سر لکه قلم ځی

چه دا خوار زړه می غمگین هسی لري	مگر رسم دین آئین هسی لري
چه تل آس د جفا این هسی لري	دا د زړونو مینی وړانی پرتې ښې دی
دواړه لب چه شکرین هسی لري	عاشقان به لکه مچ ورباندی گززی
چه د تورو زلفوو چین هسی لري	څه نسرین ^۲ د د سنبل سره دسته کړه
چه ئې یښی په جبین هسی لري	دا یو ستوری د آسمان دی که ټیکه ده
که همیش می په زړه خوړین هسی لري	کله کله به مرهم ورباندی کښیږدی
په درست باغ کښ یو نسرین هسی لري	لکه مخ ځما د یار دی ای باغوانه!
که دا خپل عقل دوربین هسی لري	په کوڅه کښ ئې څه ته گززی زاهده
ته دلبره چه مخ سپین هسی لري	میاشت به څه لره اوس لافی د خوبی کا
لکه یار یو نازنین هسی لري	که هر څو ښایسته ډیر لري کشمیره!
یو پلو دواړه آستین هسی لري	چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شی

۱. چه نه پول لری نه پوله.

۲. نستر د سنبل سره دسته کړه.

د خوشحال په حال به چیری ترحم کړې

مستی ته چه زړه سنگین هسی لري

د دلبرو حسن هاله شور انگیز شی

ملاحظ چه صباحت سره آمیز شی

خدای ئی واخله چه له کنبلیو په پرهیز شی
که د سترگو د ترکانو ئی پرې خیز شی
گوره بیا به ئی په چا باندي مهمیز شی
که دا اور می د خاطر په حشر تیز شی
که هر خو په تورو خاورو کنب ریز ریز شی

خدای پخپله په ښه مخ باندي مین دی
په زمان به د زاهد خونه ألجه کا
د غمزې سمند ئی جوړ کړ و جولان ته
د دورخ لمبې به هم ور ځنی ډار کا
د عشق بوی می به ولاړ نشی له هلوونو

چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر

دا ئی واره له خوشحال سره مکیز شی

شل خمبې په کور کنب د نیستی له غمه مرینه
نر شعی ئی واره خو ټنگې ټنگې لرینه
هر چه بې ننگی کا د چا بېی رشوت خورینه
یا د خور د لور د ولورونو ویل کړینه
کوز وجود برمنډ په سر خیره کنبیردی زړینه
ډیری بې شرمی د ژوندون ډپاره وړینه
جوړ چار وسله تبتی سکه ورور ته نه درینه
شل شی شول شی شوم شی چه همیشه شولی کړینه

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولمې خورینه
بل فکر ئی هیر دی خو په غم د زرو پول دی
ډیر ئی ملکان دی پکښی ښه ملک هغه دی
کنبینی په مسجد کنب د سودونو کا خبری
لس کالونه تیر کا په یوه جامه خیرنه
خاندي پروا نکا شرم نلریی د تیبستی
جنگ لره چه ورشی نور څه هیڅ نکا بې تیبستی
هیچیری د شولو د سپری برکت نه وی

نوم دا ودانی ویران ښهر دی خوشحاله

لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ ده کهترینه

د احمق خواب هم نه خواب خواب دی
دا تعلیم ئی راته پاتو پدا باب دی
په هر ځای د احمقانو څه حساب دی
یو آفتاب دی بل مهتاب دی بل شهاب دی
بل د دین په مرتبه قطب اقطاب دی
که ئی گورې دا هم سخت گنده عذاب دی
دا سپری دی چه همه گل گلاب دی

نصیحت د دانایانو د کتاب دی
چه عیسی په غرونو تښ له احمقانو
لکه دد د صحرا ډیر دی په هر لوری
سپری واره سره سم ندی په عقل
یو په قدر شهنشاه دی په دنیا کنب
د هوښیار چه له نادانه زیست روزگار شی
دا سپری دی چه اغزی دی سر تر پایه

ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ

دا پدا چه نادان ډیر دانا نایاب دی

پدا کار کنب لا په هورته شنیدن دی
سبا کیبری اوس د صبح دمیدن دی
چه طلب ئی د دلبرو د دیدن دی
راته بس د هغو زلفو شمیدن دی
چه و کنبلیو ئی ورکړی دا دیدن دی
که یک لخته ئی زده کړی رمیدن دی
خو می یاد د هغو شونډو مکیدن دی

نه د عشق مدار یواځی په دیدن دی
ښه چه شپه د جدایی خدای آخر کړه
تل په سترخ په څوړ د اوسنیو قاصدان دی
د خطا آهو په بوی د نافې ښکار شی
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور شوک
کله کله به آرام د ما د زړه شی
خوند د شهود د شکر و راته هیڅ دی

۱. خمبه: انبار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

نور دارُو ور لَره مَكَّوَه طَبِيهه!
چه خوشحال ور پسی مری هغه دیدن دِی

نفس شیطان دواړه بلا دی	را پسی خرگند په غلا دی ^۱
ځنی چاری لری پتی	ځنی چاری ئې ملا دی
د هغو جزا سزا کا	چه په جهل مبتلا دی
خدای ئې خلاص لره له عَجبه	خوک چه ناست په مصلی دی
د دنیا د هوا چاری	سر تر پایه ابتلا دی
جاه په چاه شی و هغو ته	چه د جاه په تولا دی
د دنیا بنادې واره	که باور کړې وا ویلا دی

اندیښنې گوره خوشحاله
چرته سری په قلا دی

ناقرار زړونه قرار شوی	د زړه غم ئې تار په تار شوی
د هجران غمونه لاری	بیا د وصل دندو کار شوی
هغه لاس چه بې حنا دی	بیا حنا سره نگار شوی
شانه ورغلی تر زلفو	رانځه سترگو سره یار شوی
د پایلو د خړی	په هر لوری ژر نگهار شوی
په گنگو د زیر پرونی	په خو وه سره خالدار شوی
وار د غم د ژړا لاری	وار د بوس او د کنار شوی
په عذار د مهوشانو	بیا کبود کبود پرهار شوی

چه خوشحال ور پسی مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوی

نښتر ستا د قد سیالی و نه کړه دنگی	اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننگی ننگی
سره ښه د زړه خوښی کاندی همزولی	نه د لوی نه د هلک، وی یار د کنگی
په خیال خیال ئې تر پوې بدری ^۳ ومه خوره	و مندیل شملي پرینبی سپور د جنگی
	د خوشحال ویل و هر چا ته ښکاره دی
	نه د مښکو بوی پتیری نه د هنگی

ناز، نخړې، مهر خندا، فتنې، جنگونه	د خپل یار سره هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی	کله تنسته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه	اوس له ما په چرته لار په فرسنگونه
په لیدو پسی کچکول واخلی ملنگ شی	مینه کا دا هسی چاری آهنگونه
په نصیب د روغو زړونو فراغت دی	په قسمت د خوړو زړونو لهنگونه
عاشقی به هغه کاندی چه تر شا کا	زیست، روزگار، شرم، پیغور، ویره ننگونه

۱. را پسی په الالا دی.

۲. دی.

۳. په ځنو نسخو کښن بودری لیکلې ده یعنی نوک خوړل او خطا وتل.

چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي
 خوک مایوس خوک په امید د یار د وصل
 په لیدو به ئې د گور مړی سر هسک کا
 که پستی پستی خبری دراز نکا
 گنډی اخلي د یاغیانو قلنگونه
 خوک پراته غاړه غړی په پالنگونه
 که پرې درومی د پایلو په ژرنگونه
 د جنت د حورو مه وینم رنگونه
 زه خوشحال د آهو چشم مینی سر کرم
 د غرخه غنډی په هسی گړنگونه

نن عما کره میلمه عزیز د خدای دی
 پخپل خای باندي قائم دی لکه قطب
 چه پرې څه خو توجه د فکر وکا
 چه گذر ئې پدا غولی باندي وشو
 ما پرې اوس د غلطی کرښه وکښه
 د بادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته
 تناونه به ئې ورسی تر نمره
 د ښه حسن به ئې خوک کاندی ستاینه
 چه ئې پاس عما په سترگو باندي خای دی
 همیشه د گم گشته وو رهنمای دی
 یو زه څه چه د هر چا مشکل کشای دی
 سعادت ئې ور سره راوړ همای دی
 پخپل رای می چه منلی د ده رای دی
 هغه گنج لکه په کور کښ د گدای دی
 لکه زلفی چه ئې سرینبی په پای دی
 چه د خپل حسن پخپله خود ستای دی

لکه عمر لارغه رایشی ژر درومی
 په هجران ئې د خوشحال خپک هاهای دی

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلی دی
 زه چه دو اسپه له عشقه تبسم پتیدلم
 ښه چه پکښی بند شو وئې مشلوه له زلفو
 چه ته یې ای عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې
 خونبره ښایسته یې چه د مخ په نندارو د
 ټول محبوبه راغلي سمن بوئی سیه چشمی
 خوک که جهان نیسی په لښکر و هغه ترک می
 زړونه ئې زخمی کړه چه ئې گوتی په بم کښینوې
 وچولی چه تر یو کړې ورته نه گورې په مهر
 وایه له خوشحاله کوم تقصیر راغلی دی
 بد رسا د خان په وړلو خیر راغلی دی
 بیا را پسی گوره گیراگیر راغلی دی
 زړه می لیونی دی په خنخیر راغلی دی
 بیا گوره که عقل په تدبیر راغلی دی
 درست وگړی مات شه ما وې پیر راغلی دی
 ما وې چه ته راغلي درست کشمیر راغلی دی^۲
 گڼی خان د زړونو په تسخیر راغلی دی
 غور باسه له بمه اوس په خیر راغلی دی

نادانان پخپلی چاری ښه پوهیږی
 چه نادان ئې په مخ و خوری هاله پوه شی
 کانی بوتی وچ لاند هره څه پر مخ وړی
 چه سرې اوبه ئې کښیوزی په نظر کښ
 په هغو خورو پیښ مشې چه ئې نخورې
 دانایان که ئې په چارو اندوهیږی
 گڼه هونبره په خبره نه گروهیږی
 مشیت لکه دریاب دې چه بهیږی
 کله تیری له سرو او بو سهیږی
 سرې هسی په لیدو ورته سوهیږی
 که ویل ئې په هزار رنگه سودمن دی
 د خوشحال په ویل کله خوک گروهیږی

۱. یعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.
 ۲. ما وی چه په راغله ئې کشمیر راغلی دی.

نن ځما په خیلخانه کښ خوښه غم دی
 ناخلف زویه اغزی کړی خپل پلار ته
 ناقابل زویه دورخ غندی پیدا دی
 ښه فرزند د پلار په خونه خراغ بل شی
 په لوی والی کښ ئې خوی د دام و دد دی
 نالایق زویه ننگ نام د بابا ورک کا
 د قابل سره به غم د نام و ننگ وی
 چه دا هسی رنگه سپی ځنی پیدا شول
 لا په شک یم چه خوشحال کله آدم دی

نور څوک نشته لاندی باندی
 د ده حکم به نور نشی
 دی قادر دی باندی بنایی
 څو سینې ئې کړې قراری
 څو ئې بیا ورباندی پاس کړل
 خلقې ئې دی که گورې
 په لیدو د یار مړې شوې
 د خوشحال سترگی نغلاندی

تر خانانو دماغی دی کښلی جونہ
 کښلی مخ لری ښیوې غمزې غنجونه
 یا د لوی دریاب په څو رنگه موجونه
 بیا ئې باندی کړل تاخونو ته سرجونہ
 چه به کښلیو لره ځی هغه رنځونه
 اوه ستوری د آسمان دوولس برجونہ
 چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
 په چا لونې په اوریو په چجونہ
 د خوشحال خاطر ښینه دی مات د نشی
 ستا د سترگو مستی وری په څو کښونہ

نه ځما د خیلخانی څه حال احوال دی
 کار ئې درست د نادیده وو په خصال دی
 ورته ښی د مغل د حلوا تال دی
 اوس په منځ کښ یو کرم د ذوالجلال دی
 ایمل خان دریا خان واره خورد بین ولاړل
 اوس خو پاته و مغل ته یو خوشحال دی
 نه می زړه په سرداری درست خوشحال دی
 د خټک اولس په ننگه نه پوهیږی
 پښتانه لکه مگس ورباندی گزری
 نور ئې واره تکښې تار په تار خپړې شوې

چه لیدی می هسی نه دی واره لاری
 لوهڼی مور ته لکه ښی دی تیاری
 واژگونه شوې همگی د دنیا چاری
 زوی ئې پلار سره کا زویه د غلیم کا

چوهری پلا وشولې خوره حلوا خوری
 باوری د بادشاهانو لکه غله شول
 بلبان طوطیان حیران په بیابان گززی
 په وښو د عراقیانو ژواک ژوندون دی
 نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا
 په څښتنو باندې حکم کا مریونه

په سید باندې حلالی دی مرداری
 رهنان ئې په دربار کا ځنی چاری
 په کلزار باندې کارگان کاندې چیغاری
 راتبونه^۱ وهی زوی د حماری
 په هونسیارو راشی شل دشواری
 تر میرمنو تل وینځی دی رویداری

په دوران د عالم گیر بادشاه خوشحاله
 خانه زاد ئې واره بخری لری خواری

و سړی وته دا خپل عیب ویسته دی
 پخپل ځان پسندنه نیکه په بل بده
 هنرور یې نیک سیر یې لوړ اختر یې
 چه می یو ځله اخلاص ور سره وشو
 بیا د خپل مین د ما له سترگو نه ځی
 چه غمونه درته راوړی سترگی غور دی
 که خواره خوری که اوبه څښی پدا څه شی
 د ما زړه تر کانی کلک وښوی ترې پریووت
 که یاران می تر حساب تر شماره تیر دی

د بل عیب ورته لا کته تر غره دی
 دا مذهب د مؤمنانو مذهب نه دی
 که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دی
 یار که سل ځله جفا کا تور لیمه دی
 که په سترگو کښ می څرخ لکه باڼه دی
 چه د ځان د بل مریی کا هغه زړه دی
 مرده دل که ژوندی وینې شمار په مړه دی
 تر الماس ئې د غمزې غشی تیره دی
 په کوگل کښ می زړه یو دی د یوه دی

د سړی د صورت کار دا هسی نه وی
 چه ئې زړه د خوشحال یووړ لا نور څه دی

و څراغ ته د اورپښتی حال معلوم دی^۲
 یو د بل له حاله نه کاندې پوښتنه
 یا یک لخته هغه یار واره جفا زده
 نن چه زه باندې مین یم په ډیر رنگه
 یو په حسن بل په دا چه عاشق وژنی
 نندارچی ئې د جمال دی نور څه ندی
 چه گلونه د بهار باندې لیدل شی

په دا منځ کښ د خبری حاجت کوم دی
 د دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دی
 یا له ما سره جفا کا بخت می شوم دی
 در ئې وښیم چه کوم دی څه ئې نوم دی
 په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دی
 چه په هر لوری هر ځای خلق هجوم دی
 د بلبلو سیر تل په هغه بوم دی

څه به هر یوه ته حال وایې خوشحاله
 د لیمو په حال خبر کله ادوم دی

ورځ په ورځ د باغ غنچې دی چه غوړیږی
 چه ښه مخ وته نظر کاندې لازم دی
 جگی جگی مانی مکوه پخولا شه
 د عاشق خاطر په مثل د نافی دی
 زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم
 روغ عالم خندا خوښی هوا هوس کا

د بلبلو وری سترگی پرې مریږی
 که ئې سترگی و بل مخ وته غریږی
 چه پما د رقیبانو زړه سپریږی
 که کالونه پرې تیریږی نه زریږی
 وایې مالگه می په سترگو کښ دوړیږی
 پرهاړ ژلی په غمونو کښ نریږی^۴

۱. مزدور او خاوری پاکونکی.
 ۲. راتب هغه مقررې دانې او خوراکی ته وایې چه آس ته یې ورکوی.
 ۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.
 ۴. ژریږی.

نور عالم ئې تار په تار تېستی له غشيو
يو خوشحال دى چه ئې غشيو ته بېرېرى

وايم خلق نه درى	زړه مى يور يو مزرى
دا خبره چه زه وايم	تر ويېسته لا ده نرى
چيرى نه وى ليونى شم	چه په خوب وينم پرى
زه له ياره سره څه يم	د يوه مزي مرى
چه ئې خوند د ميوي خور وى	هم هغه بوټى كرى
ته هم خر ور سره مشه	كه څوك خر شى په خرى
په كهترو د نظر كا	څوك چه غواړى مهترى
بله نه گورى بل مخ ته	تل د سترگو كرم برغرى

د وروستى پسرلى نرگس دى
د خوشحال قدر لرى

وايم له تا ولاړم كه په ناسته مى ملال يې	كبر لوئى مكره كه هر څو صاحب جمال يې
ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم	ولاړم له ما نه څي دا چه ته مى په زړه نهال يې
زه غريب نامرد يم څه و ما وته گواښيرې	قهر كړه هغو ته چه دى سيال دى يا ئې سيال يې
هيڅ گناه مى نشته چه مى وژنې يا مي ولي	واړه دى مستى ده نه تېرلى په وبال يې
خدای خو خبردار دى چه له تا به ئې دريغ نكړم	لېر و ډير مشتاق ځما د سر كه يا د مال يې
	تل جور ستم كړه هغه نه يم چه زړه بد كړم
	سل جور جفا كړه بيا ليمه د خوار خوشحال يې

و ښه مخ وته نظر دى هر چا كړى	نه دا دود دى په جهان كښ ما راوړى
زه به هيڅكله له عشقه نه وانورم	كه هر څو راته ويل كاندى وگړى
ما ويل چه زړه به نه وركوم چا ته	ولى څه كړم چه بد زړه لرم وووړى
د عاشق د رښتيني نخښه دا ده	چه په عشق كښ سر حساب كاندى خسرى
په يو گوت به ئې د عشق د ميو هير كړې	كه د واړه د جهان لذت دى نغرى
چه په ښاخ باندې ئې اوړى ژمى گل وى	خدای ځما په زړه كښ نهال كړ هسى زرى
	چه به بيا په څه علاج په لاس كښيوزى
	د خوشحال خاطر ئې ندى هسى وړى

و مجنون ته د ليلا له شونډو وای	لال و دُر ياقوت و نورؤ و ته ستاى
د مجنون له ودانې سره څه كار دى	هر چه وړانه ويرانى هورې ئې بيای
چه به بله انديښنه كاندى اغيار دى	يار د څوك دى چه د نه ووزى له راى
درست جهان د تيرې تورى درته واخلى	يو ويېسته به د كندو نكا بې خدای
ما دا هسى دماغ اوس ندى راوړى	زه دا هسى دماغى راغلم له ځاى
وايې كانده به خپل مخ درته ښكاره كړم	زه په كانده مانده نه يم نن ئې نماى
د دولت شهپر كارگانو څخه نشته	كه ئې غواړې خو ئې غواړه له همای
ته د زړه اغزى په كوم طبيب وكارې	چه وكښلى ئې اغزى ندى له پاى

د منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وي چه دراز خبری وای

لکه اورمکی په ستوریو کښ بښکاره دی	ورته گوره ځما یار څه ننداره دی ^۱
هونبره دی معشوقې ته بیچاره دی	څو عاشق په معقوځې باندي مین شی
چه دی لا تر مست هاتی نه خونخواره دی	ما وي عشق خو یو ښه څیز دی خبر نه وم
هغه څوک ځما په پوهه آواره دی	چه نصیب ئې د ښه مخ ننداره نشوه
ته به وایې چه ځما په اجازه دی	غم ځما له دله نه درومی بل لور ته
چه می ولیده مدار ئې ستاره دی	عقل، علم، هنر مه یادوه ما ته
د غوایه وری ځما په پشتاره دی	هغه زه یم چه د اوښ وری په شا وړم
چه په ما باندي ئې زړه سنگ خاره دی	چه علاج ئې په چا نشی څوک ئې څه کا
خو پما باندي ئې زړه سنگ خاره دی	غم په نورو یو ځل وریشی بیا تیر شی
رنگ ئې مه وینې چه نفس اماره دی	چه ئې هیڅ د ښایسته وو مینه نه وی
زاهد خان ژاری بې ځایه هیچکاره دی	د ښه مخ ننداره نکا خلوتی شو

بادشاهان د هم سیالی ور سره نکا:
خوشحال ستا د ور مرییو په شماره دی

مات کچکول په لاس کښ بل می گند د دنیا مال دی	ولاړم قلندر شوم دا می حال دا می احوال دی
واړه اقبال غواری ولی لابقا اقبال ^۲ دی	وران وگړی گوره په څو قلب کارونه کاندی
څار تر ما هغه چه څار شوی تر مثقال دی	زه تر هغه څار شم چه ئې راکړه تر ځان څاره
ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خیال دی	هیڅ په منځ کښ نشته په خالی دکان غوغا ده
دری ورځی ماتم وی څلورمه ورځ بل حال دی	یو په گور کښ بښخ کا، بل په گور کښ نکا فکر
خلق پر خواریږی شهوت څه عظیم جنجال دی	ما خو لاس په غوړ کړل ځنی تنبتم که خلاصیږم
نور عالم به څه کړې د خپل ځان په خلاصی مې کړه	
لاندي يې خوشحاله دا یو څه د بلا جال دی	

ویې سکه هزار سره لرې چه دا وینا کړی	وي می که زه درشم ستا تر ځایه خوله به راکړی؟
ویې تروسکه، څه لره ښامار وته ویسا کړی	وي می چه په مخ د توری زلفی تور ښامارر دی
ویې چه که سر له تنه بې تیغه جدا کړی	وي می چه په کوم توکی به تا وته نزدې شم
ویې چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړی	وي می چه په تاسی هر گوره لیونی یم
ویې هغه څوک و چه ئې تا سره خدا کړی	وي می چه ما تا سره خدا په یوه وخت کړه
ویې چه که کبر کړم ستا څه دی چه غوغا کړی	وي می چه هر گوره کبریا شوې خدای د وینی
ویې چه خدای څه دا عاشقی هم ویریا کړی	وي می چه د سپینی زیبا خولې عاشق د زه یم
ویې دا خبری کړه هاله که چا په تا کړی	وي می چه له ننی د چارگل په پوزه زیب کا
ویې کشکی خلاص له درد سره سپی ځما کړی	وي می که زه ستا په کوی کښ ورمم ستا رضا ده

وي می چه په څو رنگه خوشحال په تا مین دی
ويې د ختک سپری د مینی څه ثنا کړی

۱. دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له یوې قلمی څخه را نقل سوه.
۲. د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتیده نه لری.

همیشه می تر پرهار وینی بربری
 که فریاد له درده کرم ملامت نه یم
 همیشه می د یار یاد د زره سبق شو
 زره می گل د نیلوفر مخ ئی آفتاب دی
 که هر خو بانندی دارو یردم نه لبریری
 چه پرهار په پرهار وشي خو خوربریری
 چه ډیر ډیر ئی یادوم زره می خوربریری
 نیلوفر می و آفتاب و ته کبریری
 د خوشحال د خوشحالی وخت هم دا دی
 چه رباب سرینده جوړ سره غبریری

هیخ صفت ئی نه خائیری په تحریر کبئی
 ستا د مخ د شونډو مثل را معلوم شو
 نه چه خوله دننه زره می هم په خور شی
 ما چه ستا د خهرې بڼه ننداره وکړه
 زره می ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
 که هوا ده که سودا ده پکښ ستا ده
 زه چه ستا په تیر زخمی شوم فراغت شوم
 لکه بوی د یار د زلفو دی عطاره
 محبت می هډو و پلو سره مخلوط شو
 چا به هونبره د عشق گنج را عنایت کړ
 د خوشحال ویل په نورو کښ خرگند دی
 لکه برغ د ویره ژلی په گڼ ویر کبئی

همیشه می له بڼه مخه گفتگوی شی
 د بلندی په قامت بانندی مین شوم
 چا خپل یار په غیر کښ ونیوه خوښی کا
 د منصور غندی به غل د خاص و عام شم
 په زره هونبره پروتی ندی چه ئی شمار شته
 خارو خس سره ئی خه مهر پیوند دی
 نه به زهد وی نه علم نه خه نور خه
 خکه هر کله خوشبوی او معطر دی
 د ناپوه یاری په مثل د ډک جام ده
 د خوشحال ژړا خه نر ناحقه نده:
 چه ئی تیره درسته شپه په های و هوی شی

هر دم تر نقاب لانندی
 تازه اوریل اودلی
 انگن ئی بنایسته کړ
 خما په مرگ د زره دی
 خه ظلم خه ستم کړې
 و عاشق ته شیوه کاندی
 توری زلفی آویزاندی
 چه راووته دباندی
 چه بی دردو سره خانندی
 چه پلو نیسی د وړاندی
 خه عجب غزل ئی ووی
 آفرین په خوشحال نانندی

هر گناه چه په توبه په استغفار ځي
 ساقی راشه سره شراب راکړه سرې شونډې
 په هر چین کي ئې د څوڼو منبک د چین دی
 د خپل زړه خبری واره ویرانی کا
 جهان ځای د خوښۍ ندی و ناورین دی
 په وار وار چه په دنیا باندی راغلی
 که له درده می خبر ندی وگری
 د هغه طبیب نوم څه اخلې په ژبه
 که می بیژني هغه لیونۍ زه یم
 دروغجن به همیشه وی په خزان کښ
 د رقیب خلل به نه ووزی له میانه

د هغه گناه به څه په زړه کي ډار ځي
 تر چشمانو دی څاریرم چه بهار ځي
 لخلخی ځنی توئیری چه په لار ځي
 یار هغه چه همیشه په زړه د یار ځي
 چه طوطا له گلستانه په چیغار ځي
 عاقبت به ځنی واره وار په وار ځي
 چه می سرې وینی تر سترگو په رخسار ځي
 چه بیمار ور لره رایشی بیمار ځي
 چه نادان را لره رایشی هوبنیار ځي
 د رښتینو په مخ هر کله بهار ځي
 وخت نیژدې راغی د وصل دندو کار ځي
 چه محروم ئې دی له میو یو خوشحال دی
 گڼه واره حریفان ځنی سرشار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کیږی
 زړه دلگیر مشه د خلقو په جفا کښ
 خاوند خدای د سر زنش د هغو وکا
 غه مرغه به له همایه څه پرواز کا
 که هوس کوی خوشحال هوس ئې نهیل^۲ شه
 غه هوس چه به بی ستا له مخه کیږی

هر زمان چه فلک مهر بنیاد شی
 په هر شام پسی سحر شته نظر وکړه
 ساقی نن د سر شاری شراب راکړه
 چه نه می نه معشوقه پسرلی رفتن کا
 یو له بله زده کوی د جهان دود دی
 یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمع
 یا ډیر زر بویه یا بخت بویه یا توره
 د ملحد په زړه به نه لگی خبری
 زمانه به ئې پرینږدی و ثبات ته
 صورتی عمر فانی دی باقی دا دی
 عقله ته له عشقه لیری لیری گرز
 د هغه سرې په مرگ ژړا هیڅ مکړه
 په هر ځای باندی ئې زړه دی لکه ژاولی
 په خوشحال باندی ئې زړه لکه فولاد شی

نامرادی د مانې^۳ پخپل مراد شی
 عاقبت چه څوک عمجن شی بیا به ښاد شی
 محتسب چه حاضر ندی څه هداد شی
 نن ځما له خپله بخته نه فریاد شی
 له اوله چه شاگرد شی بیا استاد شی
 عاقبت^۴ به د رقیب خورا نامراد شی
 چه په سپینه ږیره څوک د چا داماد شی
 که ویل د ورته تل د نون و صاده شی
 په هوا چه د حباب غندی پریاد شی
 چه ئې پسله مرگه نوم د نیکو یاد شی
 مخالف چه سره وریشی فساد شی
 چه د بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شی

۱. ته دلگیر مشه.
 ۲. مایوس، نا امید، محروم.
 ۳. نامرادی د نړۍ، یا مراد د زمانی.
 ۴. عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.
 ۵. نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښ اساس دی.

هر سپری که رشتیا گوی وی
 د لویی لافی به نکا
 که ئی نغاری پت به نشی
 چه خپل یار له ما بیلتون کا
 په بیلتون د مینانو
 چه قیمت د کالی خونبره
 نه دی مړ که سر ئی گوی وی
 چه په اصل هنر جوی وی
 په هر خای چه رنگ و بوی وی
 د ما سترگی پسی جوی وی
 زره تر دوو سترگو را توی وی
 پسی هونبره جستجوی وی

خو جفا کا زه خوشحال شم
 یار د هر کله بد خوی وی

هر ناپوه زلموتی شه زده، چه شه ده د عشق بازی
 هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ بای کر که باور کرې
 که د یار به غم کښ ومړی خاصگی ژوندون هغه دی
 حقیقی سجده هغه ده چه د یار په لور ئی کرې
 تورو زلفو ئی په باد کره ډیر سرونه د مظلومو
 ای خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سره تیر شه
 دا خما خندا خندا ته بازی مه گڼه بازی
 ترو شه مچ شه ئی مجال چه په هوا کا پروازی
 په مذهب د عاشقانو هم شهید وی هم غازی
 که په پښو ئی تندی کښیردی هم دغه ده ممتازی
 و کعبې ته چه سجده شی دا سجود دی مجازی
 توری سترگی ئی په زرونو کا همیشه ترکتازی

هغه دم چه د یار سره صحبت وی
 چه له یار سره باده خورم په خلوت کښ
 ښه یاران چه سره ناست وی محبت کا
 تل گدای په بادشاهانو مین شوی
 عاشقی می خدای له خایه خوی خصلت کره
 ستا د شونډو تر لذت به نه رسیږی
 ما به زره د معشوقې له لاسه خلاص کر
 د زرخ د خا د بند فراغت غواړم
 ښه صورت خو هم هغه چه زره ئی یووړ
 ما به سترگی لکه باز درلې اندرتی^۱
 خوبه مه راخه په ملک خما د سترگو
 شیخ به ولی د رندانو عیب نکا
 ستا به زلفو کښ می خوار خاطر بنیاد نشو
 مگر واره جوهری په مرگ تام شول
 د فرشتو آواز په ما باندی زحمت وی
 باده! ستا د له غه خایه نه رخصت وی
 چه اغیار ور باندی راشی قیامت وی
 نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وی
 هم هغه کاندی سپری چه ئی خصلت وی
 که هر خو می د شکر و زیات لذت وی
 ولی دریغه که له عشقه اجازت وی
 په تنور کښ پراته کله فراغت وی
 نه چه کره او وړه ئی ښه وی ښه صورت وی
 که می زده وی چه د سترگو بد شدت وی
 گڼه خان به دی په وینو کښ لت پت وی
 تل له مرد سره نامرد په غم غیرت وی
 دا مؤمن په کفرستان کښ شه حرمت وی
 چه تر دُر به د ژلې زیات قیمت وی

بل جنت ئی شیخه تا وته بخښلی
 د خوشحال د هم د یار کوخه جنت وی

هغه مخ چه ښایسته د نندارو وی^۲
 د بلبلو له بلغاک نه دلگیر مشه
 که هر خو ښایسته ډیر دی گمان نکړم
 چه ئی وینې د هر چا پسی هو هو وی
 هغه خای چه رنگ و بو وی گفتگو وی
 چه به بله لکه ته پاکیزه رو وی

۱. په لوری کیری.
 ۲. پتی.
 ۳. دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښ نسته.

تور گیسو پر همگی صورت خپاره کړه
 زه به سترگی ستا له مخه نه وانخلم
 قاصدان ځما د اوسنیو کښته پورته
 نن چه ته لمانه ځې زړه می خوشحال کړه
 کاتبان به ئې په کومو گوتو کښینه
 د سحر په بلا ته یاد شې ای چرگه!
 د خوشحال خټک له حاله خبر دار شوی
 چه په زړه به ئې د عشق داغونه څو وی

هغه څه دی روغ صورت دی
 د دنیا دولت که ښه وی
 چه ډیر ښه دی تر توقیره
 چه سپری له غمه خلاص کا
 په طاعت که ته لوئی کړې
 چه فایده لری بی شماره
 په منت چه ورکول کا
 چه دورخ دی په دنیا کښ
 چه بهتر تر سلطنت دی
 یو دولت نه ښه عزت دی
 یو عفت بل صداقت دی
 هغه څه دی قناعت دی
 حبطه هغه طاعت دی
 هغه څه دی، مصلحت دی
 هغه کله سخاوت دی
 د ناپوه سره صحبت دی
 خپل نیت ښه لره خوشحاله
 که څه ښه دی خو ښه نیت دی

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دی
 د ژوندیو سره گززی په علم کښ
 کښت چه وسیخی باران ور باندی مشه
 که ئې غواړم په کوگل کښ مونده نشی
 خدای به امن د هر چا له سترگو وکړه
 زه به زار کوم له دله نه له یاره
 خپله مینه په عاشق باندی سور اور شوه
 گوره خو قرنه کالونه باندی تیر شوه
 په باطن کښ هر زمان را هویدا دی
 خوار عاشق په معشوقه باندی فدا دی
 که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دی
 زړه می ولاړ د ښایسته وو په سودا دی
 یو عجب صحبت د مینی ابتدا دی
 چه په څو په بی پروا باندی شیدا دی
 چه پرې سیخی خبر دار باندی خدا دی
 چه فرهاد په بی ستون کښ لا صدا دی
 زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
 د زړه حال د مخ په رنگ پوری پیدا دی

هر سپری چه د اخلاص په لاری درومی
 نومیدی د ښه بادشاه په درگاه نشته
 د ما زړه دا ټول دلبرو تر میان ورک شو
 ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم
 ما د سویو ښکار کاوه هوسی می ښکار کړه
 که هر څو په غرونو درومی نه به نغومی
 هر سړی چه خدمت کا نتیجه مومی
 نوم د کوم یوې آخلم چه څه نومی
 پیدا لاری کښ څه لیر ندی لرومی
 د ما رزق به کله تله د بل تر کومی
 نور د صافی پیالې خوری نصیب ئې غم دی
 که خوشحال په درد و دوک کښ پیالې شومی

هغه یار چه له ما لیری په هوادا دی
 د وصال خوښی ئې هم لا هونبره نده
 بیهوده له یاره زار کوم و چا ته
 پما واره چاری وکړې آشنایی
 چه می هیخ اثر د آه ورباندی نشی
 د خطا هوسی په بوی د نافی ښکار شی
 ته چه ما وته ارشاد کوی په عشق کښ
 چه په هیخ توکی د ما له زړه نه نه عی
 یو زمان ورځنی خلاص نه یم په عمر
 څه عجب ښه بوی راځی د یار له لوریه

همیشه راته حاضر د زړه په یاد دی
 چه می زړه د ده له خیاله سره ښاد دی
 د خپل یار له جوړه چا موندی داد دی
 په ناحق می له بیلگونه نه فریاد دی
 دا ناترس خاطر ئې کانی که فولاد دی
 راته بس د هغو زلفو بوی مراد دی
 کله غور د عاشقانو په ارشاد دی
 د خپل یار د مینی څه محکم بنیاد دی
 په ما خوار باندی د عشق جور معتاد دی
 نن څما د زړه دمه د صبا باد دی

تل گریوان په اوسنیو لوند ساړه آهونه
 چه خوشحال مین کیده دا ئې هداد دی

هر خاطر چه نا قرار شی
 چه خپل زړه و چا ته ورکا
 هسی سیند لرم په سترگو
 یو څه راز لرم په زړه کښ
 هسی ژاړم له بیلگونه
 زه هم عار لرم له خلقه
 واویلا علاج ئې څه کړم
 هونبره ډیر پیران شیخان دی

قراری ئې په دیدار شی
 هغه څه په خواری خوار شی
 چه جمنا ورته رودبار شی
 هیخوک نشته چه راز دار شی
 چه غلیم را سره یار شی
 له د خلقو له ما عار شی
 پرهاړونه په پرهاړ شی
 نشته یو چه مددگار شی

په بیلگون د خندا مخو
 د خوشحال ژړا آزار شی

هی هی توبه لتانه ستا له خویه بویه تښی
 له سترگو ورځیو زلفو له ښو به دی ځان څه وړم
 د ما په بخره نیاز دی چه عاشق یم زه به نیاز کړم
 په مخ د مهوشانو چه څه خال و خط لیده شی
 عاشق په اندیښنو کښ د تازی غندی نس نغستی

د ما خاطر د وړیت کړ لکه سیخ په لمبو یښی
 د مخ سپایان د هسی راته جوړ لښکر زه گڼی^۲
 د ناز اسباب می واره معشوقی و ته پریښی
 بلا د ځان د زړه دی که ئې گورې گڼی گڼی
 غافل په بی غمی کښ د سنډه غندی بد غوښی

بد خواه د په قصد کړې ده خوشحاله ملا محکمه
 څه ویره څه اندوه کړې ته هم وروڼه یې چابلسی

هر چرته چه ته کښیښی هغه ځای د گلو باغ شی
 چه باد د توری زلفی په سپین مخ کاندی پریشانی
 په زلفو کښ د ورک د ما زړگی شو مخ څرگند کړه
 چه ما مزه موندلې ستا د شونډو دروغجن یم
 پیغام څما ای باده تر شیدا بلبلو وروړه

چه درومی په چمن کښ د لاله سینه داغ داغ شی
 د منکو د عنبرو بوی پریشان په هر دماغ شی
 د ورک کالی غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شی
 که دا مزه به هم مونده د میو په ایاغ شی
 لا شک چه پدا باغ کښ د گل بوی د گل سراغ شی

یو دم د خوار خوشحال سره ته هم فراغت کښینه

۱. هیواد.
 ۲. زه کښ.

چه زړه ئې له ديو ډيرو انديښنو څه خو فراغ شي

په غاښويي مرغلري
ستا ثنا د مخ دلبري
حيرانيزم سمبيري
دم واهه نشي له ويري
رنگينه پري پيکري
سلامت به اوسي چري^۱
صبر وړوني شور و شري
طربناکي ناز پروري
عين ما ته برابري
کچ کلاهي قد عرعري
مخ په ما کره مخ قمری
وينا دا ده پرده دری

هوسۍ سترگي لب شکري^۱
تا به ستايم په څو رنگه
چه جمال وته د گورم
خوي د نن را سره نور دی
ذکر ستا د تنگي خولي دی
زړه چه ستا سره ياري کړي
شور د گډو کر په وگړي
صبر وړي چه له تا دور شي
ظاهر نن له تا جدا يم
قامت سم لرې تر سرو
ليري مه درومه له ما نه
نور به ستا له وره نه ځم

هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وينوي په غوري

يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشير دی
چه خود په زړه دارلي د خوبا د چشمو شير دی
گڼه هيڅ کمی ئې نشته طبيبان په جهان ډير شي
چه تور بانه ئې غشي و کشتن ورته دلير دی
د شاه د جمال نخښي که تر زر نثق تير دی
چه بي د عشق له کاره می نور ټول کارونه هير دی
خوشحال خټک چه بيا مونده لذت د يار د شونډو
و ده وته نور واړه د جهان جواړه گنډهير دی

يا خو مکړه ليوني سره ياري
چه په نور څه ئې حساب گڼي هغه زده
چه د يار د راغلو زيری په ما وکا
په خرام کښ د هوسۍ علامت گوره
ځما حال به و هغه وته معلوم وي
خدای د تا په جهان تل لري اي باده
معطر د شاه د زلفو نه را درومي
چه وعده د يار د وصل نيژدې کيږي

يا د گند د پهورۍ^۳ کره تياري
زه بي ياره عمر کل گڼم خواري
تر هغه سپري به زه شم بلهاري^۲
د گزار وار ئې خطا کر د ښکاري
چه تمامه شپه بيدار ستوري شماری
چه ځما د يار تر منځ کړې ريباري
ستا له بويه نافه څار شه تاتاري
د عاشق له زړه نه درومي قراري

که ئې ستا د وروځيو خال په نظر کښيووت
د خوشحال شي نور له غمه ويزاري

۱. دا بدله په چاپي ديوان کښنې نسته.
۲. زړه چي ستا سره ياري کړم سلامت به اوسم چري.
۳. پهورۍ يا پوهري يعني بوريا.
۴. محشي ورته قرباني ليکلي دی.

يار ڄما ڪرڻه دننه
 عجب حال را باندی پيڻس دی
 ذو صال په اوبه و مری
 که په رنگ کڻس زیر لیده شې
 کوم ماتم در باندی پيڻس دی
 زه ئې سر یم په غوښتنه
 درومه هیڅ مکره پوښتنه
 اور چه ولگی په ینه
 گنگونه یې کرکمنه
 د اختر په ورځ خیرنه
 خوشحال تل په غم کڻس ښه دی
 غم د نه ځي له غمجنه!

یو قدم چه په خلاف د نفس روان شی
 چه د نس په حکم درومی هغه خوار وی
 دا سړی چه فرسته دی هم شیطان دی
 یو په بد عمل کڻس ځي تحت الثرای ته
 دا سړی دی چه په عقل کڻس سړی دی
 دا خونونه په ټوپک په توره نشی
 تربیت که د باغوان له لاسه مومی
 هوا ستا د سره چه کښینی یو څو ورځی
 د نیکانو په صحبت کڻس به ښه کیږی
 چه مغلو سره کښیناسته مغل شه
 په هغه زمان ولی هغه انسان شی
 سړی توب ور څخه مه غواړه شیطان شی
 که سړی و خپل عمل ته نگران شی
 بل په ښه عمل کڻس پاسه په اسمان شی
 دا سړی دی چه په عقل کڻس ددان شی
 دا خونونه چه د خلقو په زبان شی
 په هر ځای باندی گلونه د بوستان شی
 د هغه هنر په ده کڻس نمایان شی
 اولیا له اولیا نه را عیان شی
 د افغان سره که کښینی نور افغان شی
 د خوشحال سره که کښینی یو څو کاله
 دا د غره خټک به واړه شاعران شی

یا په تخت باندی بادشاه وی
 چه په لار دی هغه ډیر دی
 زه هر دم په بسم الله یم
 چه ئې کار د میره نه دی
 په شماره می زویه ورک دی
 غاړی غرونه ځنی ډک دی
 ابلقی په کار کڻس هیڅ وی
 توره شپه ده د غمونو
 یا درویش د خانقاه وی
 یو څو ما غندی گمراه وی
 که یاران په بسم الله وی
 هغه نه وی میره داه وی
 که یو څو پکښی واه واه وی
 سر انجام که د سپاه وی
 یا درست سپین وی یا سیاه وی
 د ښادی صبح گاه وی

په خوشحال به ئې بد نه وی
 که ئې څوک په حال آگاه وی

لمړی ټوک بشپړ سو

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**